الله
رسول
محمد

HARUN YƏHYA
(ADNAN OKTAR)

DARVİNİN DƏRK EDƏ BİLMƏDİYİ
KEMBRİ DÖVRÜ

HARUN YƏHYA (ADNAN OKTAR)

DARVİNİN DƏRK EDƏ BİLMƏDİYİ KEMBRİ DÖVRÜ

Təkamül nəzəriyyəsinin əsassızlığını ortaya qoyan elmi faktlar — fosillər, genetika, biomolekullar və təbii fəlakətlər.

Mündəricat

1 OXUCUYA 4

2 YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA 6

3 Giriş 9

4 Kembri dövrü 14

5 Fosil qeydlərinə görə növlərin mənşəyi 19

6 Kembri partlaması 60

7 Kembri canlıları 96

8 Təkamülçülərin çıxış yolu axtarmaları: Kembri üçün uydurduqları xəyali nəzəriyyələr 157

9 Fosil qeydləri əhəmiyyətli həqiqəti göstərir: Heç vaxt təkamül baş verməmişdir 199

10 NƏTİCƏ 229

11 ƏDƏBİYYAT 232

FƏSİL

OXUCUYA

Bu kitabda və digər əsərlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhinə olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısı ilə Allahın varlığını inkar edən darvinizm, 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu ortaya çıxarmaq əhəmiyyətli imani vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Buna görə də, hər kitabımızda bu mövzuya qısaca da olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd ediləcək başqa bir məqam isə, bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar “bir nəfəsə oxunan kitablar” ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə, bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə

əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razı salan tərəfi son dərəcə güclüdür. Buna görə də, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxuyacağına ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görər, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin qaynağın mövcud olduğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə, digər yerlərdə görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, dini mentalitetə qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

FƏSİL

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıçının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 73 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıçının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (s) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Quranın Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (s) Xatəmül-Ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün əsərlərində Quranı və Rəsulullahın sünnəsini özünə rəhbər etmişdir. Bu şəkildə inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıçının bütün əsərlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniyaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyğur, indoneziya, malay, benqal, serb, bolqar, çin, danimarka və isveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər, xarici ölkələrdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fövqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsilə olur. Kitabları oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanı dərk edər. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın fikir və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq duyğusal inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan qaldırılmışdır. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı maddi qazanc güdülmür.

Bu həqiqətlər göz önünə alındıqda insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtmağın yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aradan qaldırmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıçının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarmaqarışıqlığın, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və xaos mühitini diqqətə aldıqda bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüzur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaqdır.

FƏSİL

Giriş

"Gözün quruluşunu düşünmək məni nəzəriyyəmdən soyutdu!" Darvini bu bəyanatı verməyə məcbur edən ən vacib səbəblərdən biri, nəzəriyyəsinin mükəmməl quruluşları və kompleksləri izah edə bilməməsidir. Bir gözü yaratmaq üçün xəyali təkamülün mexanizmlərini lazım olan yerlərə yerləşdirə bilmirdi. Bu kompleks orqanın xəyali təkamül mərhələlərlə yarandığını sübut edə bilməsi üçün hissələrini sadələşdirməli idi, amma bunu edə bilmirdi.

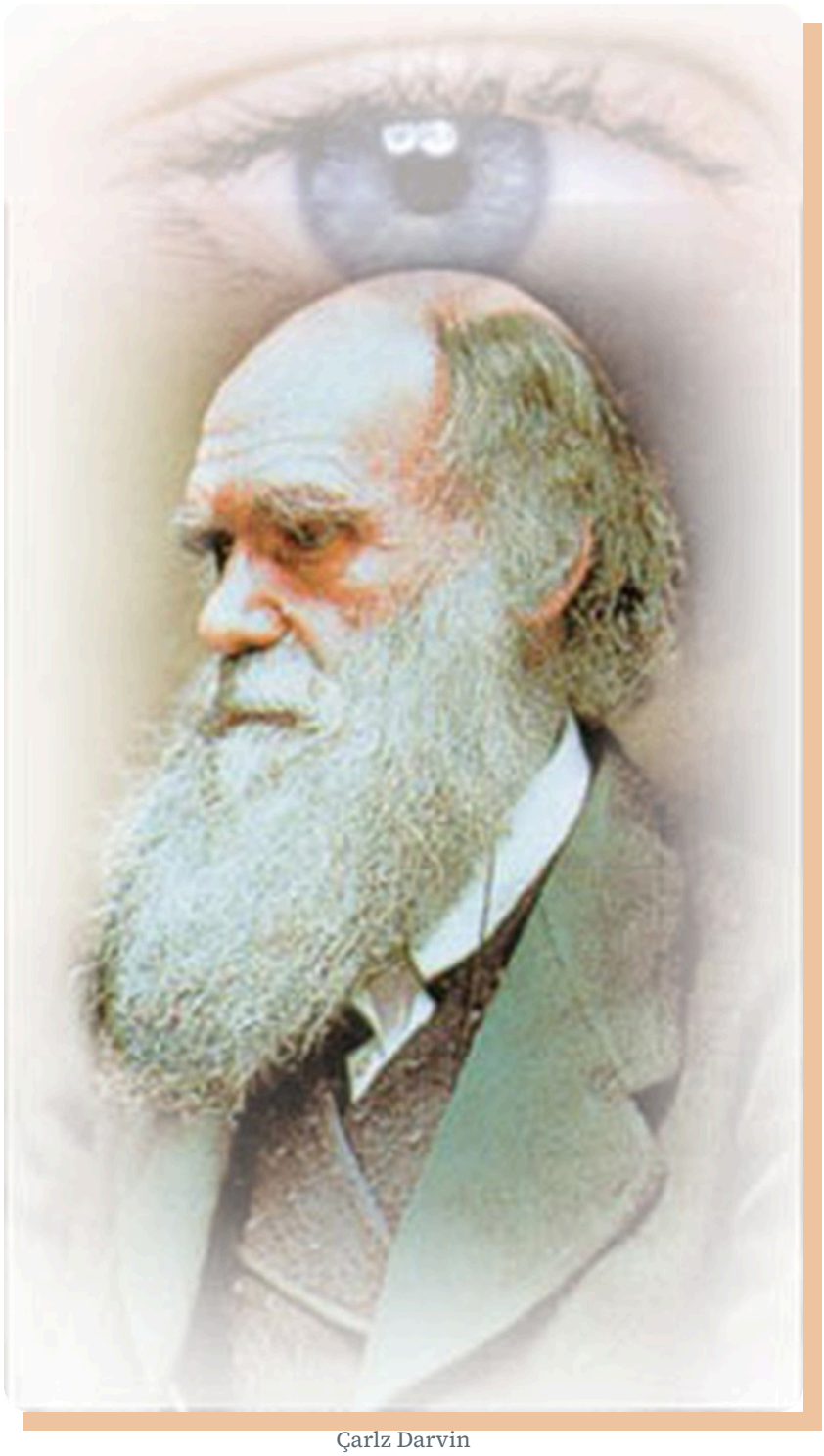

Çarlz Darvin

Bu kompleks orqanın necə meydana gəldiyini izah edilə bilinməməsi, təkamül nəzəriyyəsinin memarları ilə yanaşı bu gün də təkamülçülər üçün böyük boşluqdur. Darvinistlər komplekslikl ə qarşılaşdıqları hər yerdə bu böyük boşluğu dəfələrlə yaşayarlar. Belə komplekslik meydana gəldiyini iddia etdikləri milyonlarla illik təkamülün xəyali prosesində

necə inkişaf edə bilərdi? Təkamülçülər bu suala cavab vermək üçün heç bir məntiqli ssenari yarada bilməzlər.

Elmi tapıntılarla ortaya qoyulan bir çox fakt nəzəriyyəni yıxmaq üçün kifayətdir. Lakin nəzəriyyəni tamamilə məhv edən həqiqət vardır ki, darvinistlərin izah edə bilmədikləri hər mövzunu əhatə edir: Bu, təxminən 530 milyon il əvvəl bütün dünyada nümayiş olunan canlıların möhtəşəm müxtəlifliyi və kompleksliyidir. Təkamülçülərin "inkişaf ssenariləri" hazırlamağa çalışdıqları göz, təkamülçülərə görə "gözə bənzər" orqan olmamalı olduğu zamanda bütün kompleksliyi ilə mövcuddur. Tək hüceyrəli orqanizmlərin hələ də yaşadıqları mühitdə digərlərindən daha kompleks, ehtimal olunan əcdadlarının qalıqları olmayan canlılar birdən-birə, sanki təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını elan edərmiş kimi meydana gəlmişdilər.

Fosil qeydləri o qədər güclüdür və hadisə təkamülçülər üçün o qədər dramatikdir ki, elm adamları bu dövrü Kembri partlaması və ya "Biolojik Big Bang" adlandırırlar. O vaxtdan bəri bu canlıların "əcdadları" ola biləcək Kembriyə qədərki dövrə aid yeni fosillər axtarırlar. Ancaq səylər ardıcıl olaraq tək bir həqiqəti göstərdi: Qəfil, qüsursuz, fərqli və kompleks yaradılış...

Buğumayaqlı tipinin ən qədim buğumayaqlısı olan trilobit bir çox xüsusiyyəti ilə müasir canlılara bənzəyir. Bədəni müxtəlif hissələrdən ibarət olan böcəklər, xərçəngkimilər, hörümçəklər, qırxayaqlar, eyni zamanda trilobitlərlə eyni buğumayaqları vardır. Komplekslik baxımından trilobit müasir canlılarından fərqlənmir, hətta gözünün quruluşu ilə bəzi canlılardan daha üstündür.

Davamlı olaraq bu ani müxtəlifliyi həll etməyə çalışan təkamülçülər bunu anlaya bilmirlər: Bu qeyri-adi hadisənin xüsusi səbəbi vardır. Yer üzündə yaşanan bu dövr Kembri canlıları kimi yer üzündəki bütün canlıların "yaradıldıqlarını" göstərir. Darvinistlərin yaradılış inancına qarşı

apardıqları mübarizənin ən gözəl, təsirli və dəqiq cavablarından biridir. Bu nümunə ilə yaradıcıların ən xeyirlisi olan Allah Qüdrətli və üstün yaratma sənətinin dəlillərini nümayiş etdirmişdir. Yer üzünün hər tərəfini böyük qüsursuzluq və mükəmməlliklə əhatə edən üstün yaradılış dəlillərini görmək istəməyənlər, təxminən 530 milyon il əvvəl yaşayan yaradılış möcüzələri dəlil olaraq təqdim olunurlar. Buna baxmayaraq, Uca Allaha qarşı mübarizə aparanlar dünyada boş məşğuliyyət və əsla nail ola bilməyəcəkləri əzəmət arzulayırlar:

> *Əgər yəqinliklə inanırsınızsa, bilin ki, O, göylərin, yerin və onların arasındakıların Rəbbidir. Ondan başqa heç bir ilah yoxdur! Dirildən də, öldürən də Odur. O, həm sizin, həm də əcdadınızın Rəbbidir. Xeyr! Onlar şübhə içində əylənirlər.*
>
> **(Duxan surəsi, 7-9)**

Bu kitabda insanları ayələrdə bildirilən qarışıqlıqdan qurtaracaq və Allahın sonsuz gücünü görmələrini təmin edəcək yaradılış dəlilləri izah edilmişdir. 530 milyon il əvvəl, Kembri dövründə mövcud olan canlıların xüsusiyyətləri, alimləri bu gün də qorxu içində buraxan xüsusiyyətlərinə yer verilir. Bu şəkildə ağıllı və vicdanlı insanlara həyatın mənşəyinin yeganə əsaslı izahının yaradılış həqiqəti olduğu bir daha bildirilir.

FƏSİL

Kembri dövrü

Yer üzündə həyat çox müxtəlifdir. Planetimiz qütblərdən Amazona, yüksək dağlardan okean dərinliklərinə qədər müxtəlif həyat formaları ilə doludur. Bakteriyalardan soxulcanlara, qarışqalardan ağaclara, qağayılardan delfinlərə qədər çox sayda orqanizm; Fövqəladə həssaslıqla işləyən sistemlər, nəhəng kompleks quruluşlarla təchiz olunmuşdur. Bu sistemlər sayəsində yaşadıqları mühitlə mükəmməl uyğunlaşaraq həyatını davam etdirə bilərlər. Bioloqlar tərəfindən kəşf edilən bu sistemlər heyrətləndirici xüsusiyyətlərə malikdirlər.

Alimlər və mütəfəkkirlər tarixin hər dövründə təbiəti araşdırmış, mükəmməl harmoniya və planın mövcudluğunun şahidi olmuş və bu kimi suallara cavab axtarmışlar.

1. Bu qədər müxtəlif canlılar ilk dəfə yer üzündə necə meydana çıxdı?
2. Bədənlərindəki mükəmməl sistemlərə necə sahib oldular?
3. Bu canlılar arasında harmoniya və tarazlıq necə mümkün oldu?

Bu sualların araşdırılmasında çoxhüceyrəli orqanizmlərin mənşəyi ön plana çıxır. Çünki yer üzündəki bioloji müxtəlifliyə çox böyük fayda verirlər. Təkhüceyrəli orqanizmlərin öz növləri daxilində kompleks orqanizmlər olduğu və dünyada həyatın davam etməsinə böyük töhfələr verdiyi mübahisəsiz həqiqətdir. Ancaq tək hüceyrələrin sahib olduğu quruluşlar, çox hüceyrəlilərə nisbətən geridə qalır. Çoxhüceyrəlilər tərəfindən göstərilən müxtəliflik və komplekslik o qədər inkişaf etmişdir ki, insan şüurunun sərhədlərini aşır.

Kembri dövrü bu gün yaşayan bütün çoxhüceyrəli qrupların birdən-birə meydana gəldiyi geoloji dövrün adıdır. Bu ortaya çıxma o qədər qəfil və geniş miqyaslı olmuşdur ki, elm adamları bunu “Kembri partlaması”

adlandırdılar. Məşhur təkamülçü paleontoloq Stephen Jay Gould bu hadisəni "həyat tarixindəki ən diqqətçəkən və təəccüblü hadisə" olaraq xarakterizə edərkən, təkamülçü zooloq Thomas S. Ray "çoxhüceyrəlilərin mənşəyi məsələsi həyatın başlanğıcı qədər fövqəladə hadisədir" deyə yazmışdır.

Son 25 ildə Kembri dövrü haqqında məlumatlarda ciddi artım olmuş və Kembri partlayışının fövqəladə xüsusiyyətləri elm adamlarının diqqətini çəkmişdir. Bu mövzuda müxtəlif sahələrdən tapıntıları qiymətləndirən elm adamları, bu hadisənin gözlədiklərindən də ani inkişaf edən çox bənzərsiz hadisə olduğunu başa düşdülər. Kembri partlayışının özünəməxsus xüsusiyyətlərinin anlaşılmasının möhkəmləndirilməsi çoxhüceyrəli və ümumiyyətlə həyatın mənşəyi barədə etibarlı və qəti nəticələr verə biləcək konkret məlumatlar verdi. Müasir elm işığında əldə edilən bu məlumat, Allahın bu dövrü qüsursuz yaratmasının dəlillərini təşkil edir. Darvinin "ciddi çətinlik" olaraq xarakterizə etdiyi bu hadisə, təkamül nəzəriyyəsini müasir elmin tapıntıları ilə sona çatdırdı.

Yer üzündə həyatın mənşəyi mövzusu tam olaraq qavranıla bilməz və Kembri partlayışında baş verənlər öyrənilməsə yarımçıq qalacaq. Bu səbəbdən Kembri dövrü bütün detalları və dəlilləri ilə bu kitabda ortaya qoyulmuşdur. Kitabın birinci hissəsində Kembri dövründəki canlıların kompleks quruluşları, fosil qeydlərinin darvinist izahların etibarsızlığı, təkamülçülərin elmi olmayan inancları və çıxılmaz vəziyyəti; İkinci hissədə təkamül nəzəriyyəsinə meydan oxuyan canlı fosillərdən bəhs etdik.

Kembri partlaması müasir elmin Allahın möhtəşəm yaradılışını kəşf etdiyi sahələrdən yalnız biridir. Uca Allah "Ol" əmri ilə həyatı və canlı formalarını yoxdan yaratmışdır. Mükəmməl yaradılışı bir ayədə belə bildirilir:

> *O, yaradan, yoxdan var edən, (yaratdıqlarına) surət verən Allahdır. Ən gözəl adlar (əsmayi-hüsna) Ona məxsusdur. Göylərdə və yerdə nə varsa, hamısı Onu təsbeh edir. O, qüdrətlidir, hikmət sahibidir.*
>
> **(Həşr surəsi, 24)**

Kembri, təkamül və yaradılış

Kembri partlayışı ilə bağlı mövzulara keçməzdən əvvəl təkamül nəzəriyyəsi və yaradılışa görə fosil qeydlərindən hansı xüsusiyyətləri gözləmək barədə qısa müqayisə aparmaq lazımdır. Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı formalarının tək hüceyrədən gəldiyini iddia edir. Buna görə milyonlarla canlı növün bu tək hüceyrədən törəməli və bu ortaq əcdaddan miras izləri fosil qeydlərində tapılmalıdır. Təkamülçülər balıqdan primata, böcəkdən osminoqa qədər bütün canlı növlərinin bu xəyali ilk hüceyrə ilə əlaqəli olduğunu iddia edirlər. Fosil qeydlərində axtarılacaq belə fərziyyənin izləri aşağıdakılar olmalıdır:

Kembri dövrü bir-birindən fərqlənən canlıların olduqca kompleks quruluşları ilə və heç bir əcdadı olmadan anidən ortaya çıxdıqları dövrdür. Bu canlılar fosil qeydlərində ara-keçid formaları olmayan qüsursuz formalarda ortaya çıxmışdılar. Bu, Allahın qüsursuz yaratmasıdır.

1. Çox sayda ara forma olmalıdır.

2. Fosil qeydlərindəki dəyişiklik yavaş və tədricən olmalıdır.

3. Ən erkən canlılar sadə quruluşda yaşamağa başlamış və sadədən kompleksə doğru inkişaf etmiş olmalıdır.

4. Xəyali ilk hüceyrə zaman keçdikcə inkişaf etdikcə yeni növlər meydana gəlməli, bu növlər zaman keçdikcə bir-birlərindən uzaqlaşmalıdır; genişlənən canlılar aləmində fəsilə, dəstə, sinif kimi yüksək kateqoriyalar ortaya çıxmalıdır.

Bütün bu tələbləri “davamlılıq” şərti ilə birləşdirmək mümkündür. Təkamülçülər bütün canlı növlərinin xəyali ilk hüceyrədən bəri bir-biri ilə əlaqəli olduğunu və növlər arasında zənn etdikləri çevrilmənin davamlı olaraq davam etdiyini iddia edirlər. Belə davamlılıq mütləq saysız-hesabsız keçid formalarının mövcud olmasını tələb edir, beləliklə fosil qeydlərində ehtimal olunan təkamül inkişafının izlənməsini zəruri edir.

Ancaq yaradılış həqiqəti bunlardan heç birini tələb etmir. Canlıların sahib olduqları xüsusiyyətlərlə Allah tərəfindən qüsursuz şəkildə və olduğu kimi yaradıldığını öyrədir. Bu səbəbdən, müəyyən həyat formasının əvvəllər yaşamış bir formadan daha kompleks olması tələbi yoxdur. Müxtəlif canlı qrupları arasında izlənilə bilən mərhələlərin olması tələb olunmur. Əksinə, yaradılış həqiqəti, orijinal quruluşları ilə yaradılan canlıların anatomik xüsusiyyətləri baxımından bir-birindən fərqlənə bilən qruplar meydana gətirdiyini təxmin edir.

Paleontologiya elminin Kembri partlayışı ilə əlaqəli açıqladığı məlumatlara baxdığımızda bu məlumatların açıq şəkildə yaradılışı sübut etdiyi və təkamül nəzəriyyəsini yıxdığı görülür. Çünki bu partlayışla; Öz aralarında çox müxtəlif fərqlərlə seçilən canlılar meydana gəlmişdi. Bu, Kembriyə qədərki canlılarla Kembridə yaşayanlar arasında həm soy, həm də komplekslik baxımından dərin boşluqlar yaratmışdı. Bu boşluqlar o qədər diqqət çəkicidir ki, canlı qruplar arasında davamlılığını sübut etməli olan təkamülçülər nəzəri səviyyədə də aralarında qohumluq əlaqələri qura bilmədilər.

Kembri dövrü göstərir ki, ən erkən heyvanlar da çox kompleks quruluşlarla qəfildən meydana gəlmişlər və bu, yaradılışın öyrətdiyi həqiqətdir. Canlıların mükəmməl quruluşunun mənşəyi Allahın yaratması ilədir. Bu qüsursuz quruluşlar fosil qeydlərində qüsursuz,

təsadüflərə əsaslanan təkamül nəzəriyyəsinin tələb etdiyi kimi natamam, yarı və funksional olmayan mərhələlər nümayiş etdirmədən ortaya çıxmışdır.

Qısacası, Kembri partlayışı fosil qeydlərinə bariz fasilə nümunəsi qoymuşdur və bu, yaradılışın ən qəti dəlillərindən biridir.

FƏSİL

Fosil qeydlərinə görə növlərin mənşəyi

Çarlz Darvin 1859-cu ildə “Növlərin mənşəyi” kitabını nəşr etdirərkən, növlərin mənşəyi ilə bağlı inanclarını açıqlamış və uydurma təkamül prosesinin müxtəlif mexanizmlər vasitəsi ilə baş verdiyini iddia etmişdi. İddiasına görə bu mexanizmlərlə təkamül növlərdə kiçik dəyişikliklərə səbəb olmuş, getdikcə böyümüş və yer üzündəki canlı növləri kiçik dəyişikliklər nəticəsində ortaq bir atadan gəlmişdilər. Nəzəriyyəyə görə, canlı növlər bir-birindən müəyyən fərqlərlə ayrılmamış, ardıcıl kiçik dəyişikliklərlə bir-birindən fərqlənməyə başlamışdılar.

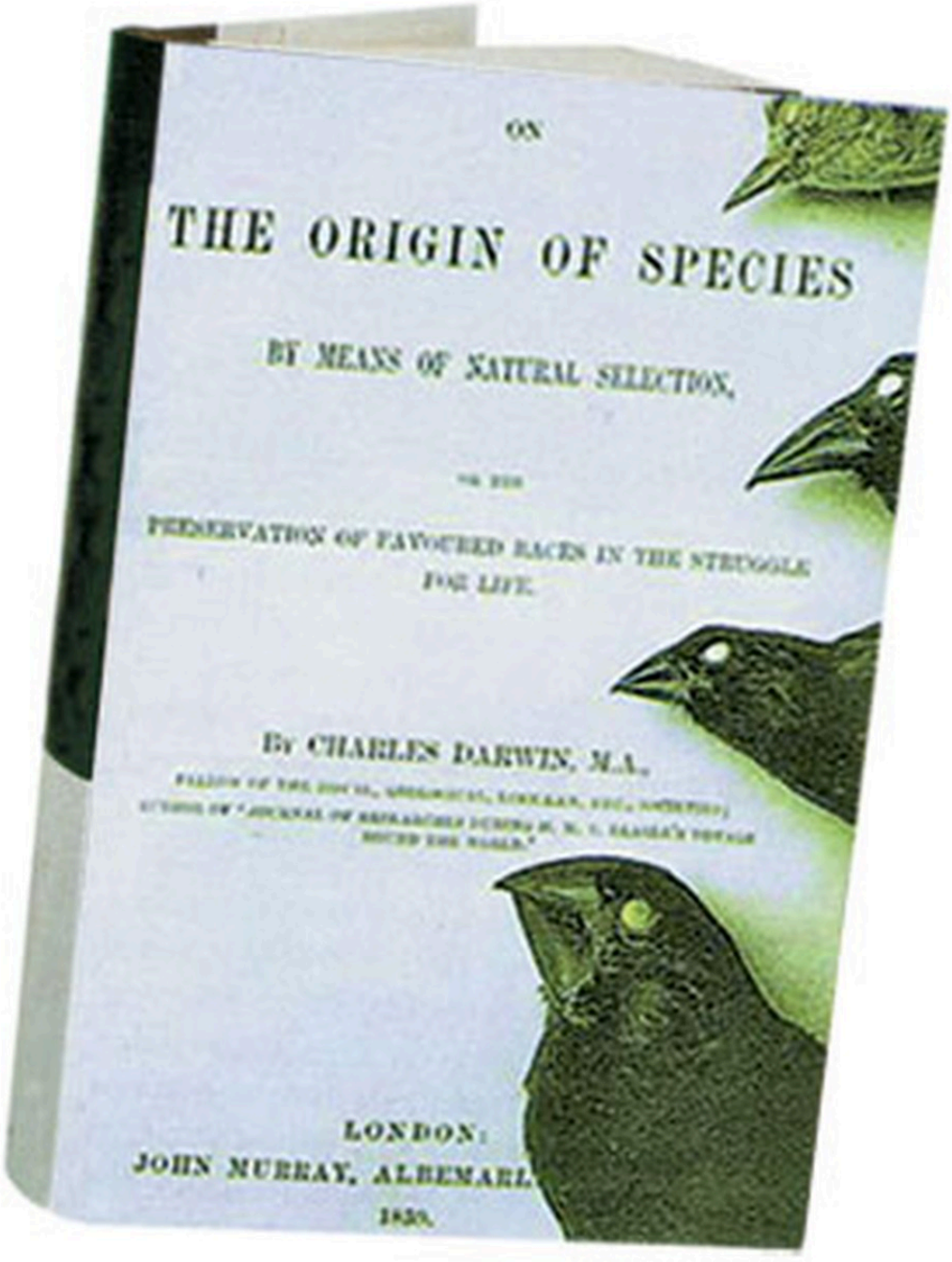

Darvinə görə bütün canlılar bir-birlərindən törəmişdilər. Buna görə də bu xəyali təkamül müddətində müxtəlif ara-keçid növlər yaşamış olmalıdır. Bu canlılar inkişafını tamamlamadıqları üçün deformasiyaya məruz qalmış, natamam və qüsurlu canlılar olmalıdırlar. Ancaq Darvin səhv edirdi. Çünki fosil qeydləri davamlı olaraq qüsursuz və əksiksiz canlılara nümunələr verirdi. Bu həqiqətin ən görkəmli nümunələrinin nümayiş etdirildiyi Kembri dövrü bütün canlıların Allah tərəfindən yaradıldığını ən qüsursuz şəkildə göstərirdi. — Darvin dövründə həyatın cildlərlə ensiklopediyanı dolduracaq qədər məlumata sahib olduğu bilinmirdi. Canlı hüceyrəsi içi su dolu torbacıqdan ibarət sanılırdı. Darvin dövründə fosil məlumatları da məhdud idi. Kembri canlılarının təfərrüatları bunların anidən ortaya çıxmaları və bu vəziyyətin darvinizmə qarşı böyük meydan oxuma olduğu bilinmirdi. Aradan keçən 150 il canlıların təkamül keçirmədiklərini həm elmi inkişaflar, həm də fosil qeydləri sayısında açıq-aydın göstərdi. Darvinizm Darvindən sonrakı 150 il ərzində çökmüşdü.

Buna görə bütün canlılar bir-birlərindən törəmişdilər. Bir canlı növü milyonlarla illik uzun müddət ərzində təsadüfi və tədricən dəyişikliklərə məruz qalmış və nəticədə tamamilə başqa növə çevrilmişdi. Bu vəziyyətdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı müxtəlif ara növlərin yer üzündə mövcud olub yaşaması vacib idi. Bu ara növlər bir növ keçid dövrü olduğundan natamam, deformasiya olunmuş, əskik və qüsurlu canlılar olmalı idilər. Bu deyilən dəyişiklik prosesi milyonlarla il çəkdiyindən bu ara-keçid formaların yer üzündə mövcud olduğu dövr olduqca uzun olmalı və bu formaların qalıqları çox sayda tapılmalı idi.

Darvin buna inanırdı. Zamanla müxtəlif fosil tədqiqatlarla, sözügedən ara növlərin tapılacağını və bu iddianın sübut olunacağını ümid edirdi. Nəzəriyyəsini elmi əsası olmayan bu inanc əsasında qurmuşdu.

Darvin nəzəriyyəsi saysız keçid formasının mövcud olmasını tələb edirdi. Darvin bunu aşağıdakı sözlərlə dilə gətirmişdi:

> *"Bütün canlı və ya nəsli kəsilmiş növlər arasındakı keçid əlaqələrinin sayı inanılmaz dərəcədə çox olmalıdır."1*

> *Darvin eyni həqiqəti kitabının digər hissələrində belə dilə gətirmişdi:*

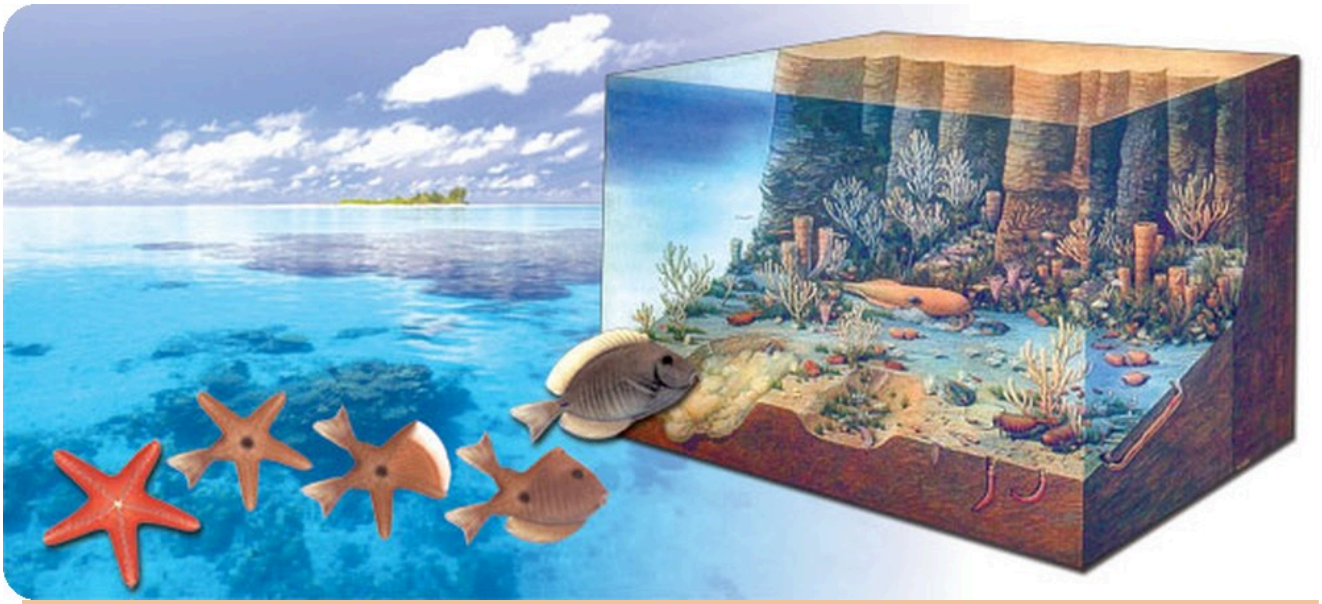

Günümüzdən 1.2 milyard il əvvəl tək bir nüvəyə sahib tək hüceyrəli canlıların yer üzündə hökm sürdüyü bir mühitdir. Kembrinin başlanğıc dövrlərində qarşımıza içində bir neçə fərqli hüceyrə növü tapılan süngər kimi canlılar çıxır. Kembri dövrü isə bu canlıların guya atalarının deyil, bu canlılardan tamamən müstəqil, kompleks və müxtəlif canlıların ortaya çıxdığı bir dövrdür. Darvinistlərin izah edə bilmədikləri bu üstün yaradılış Allahın əsəridir.

> *"Nəzəriyyəm düzgündürsə, növləri bir-birinə bağlayan saysız-hesabsız ara-keçid forması yaşamış olmalıdır... Onların mövcudluğuna dair dəlillər yalnız fosil qalıqları arasında tapıla bilər."2*

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin bu ara-keçid formaların fosillərinin tapılmadığını da bilirdi. Bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem yaratdığını görürdü. Bu səbəbdən "Növlərin mənşəyi" bölməsində "Nəzəriyyədə çətinliklər" (Difficulties on Theory) başlıqlı hissədə belə yazmışdı:

> *“Doğrudan da növlər yavaş-yavaş digər növlərdən yaranıbsa, niyə çox sayda ara-keçid formaları tapmırıq? Niyə bütün təbiət qarışıq deyil, tam nizamlanmış və yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid formalar olmalıdır, amma niyə onları yer üzünün saysız-hesabsız təbəqələrində basdırılmış vəziyyətdə tapmırıq... Nə üçün hər geoloji quruluş və hər təbəqə bu cür əlaqələrlə dolu deyil? Geologiya yüksək səviyyəli proses yaratmır və bəlkə də bu mənim nəzəriyyəmə qarşı ən böyük etiraz olacaqdır.”3*

Darvinə görə, kiçik dəyişikliklərlə təsadüfən inkişaf edən növlər əvvəlcə fəsilələri, sonra dəstələri, daha sonra sinifləri və ən sonda canlıları əsas anatomik quruluşlarına görə ayıran aləmdən sonra ən böyük sinif olan tipləri meydana gətirməli idi.

Ancaq tapılan fosillər Darvinin nəzəriyyəsinə uyğun deyildi.

Darvin gələcəkdə ortaya çıxacaq fosil tapıntıları ilə nəzəriyyəsi üçün lazım olan sübutların əldə ediləcəyinə inanırdı. Ancaq texnoloji yeniliklər genetika, biologiya, biokimya və tibb sahəsindəki irəliləmələr və əldə edilən geniş miqyaslı fosil tapıntıları Darvinin nəzəriyyəsini bütünlüklə ortadan qaldıracaq həqiqətləri təqdim etdilər.

Qaller bölgəsindəki Cambria qayalarından tapılan Kembri dövrünə aid fosillər Darvinin nəzəriyyəsini formalaşdırma sırasına böyük zərbə oldu. Dünya tarixinin ən qədim dövrü olan Kembri dövrü (542-488 milyon il əvvəl) birhüceyrəli orqanizmlərin üstünlük təşkil etdiyi mühitdə bir çox heyvan tipi və siniflərinin tam inkişaf etmiş vəziyyətdə qəflətən meydana

çıxmasını təmsil edirdi. Başqa sözlə, Darvinin qurduğu sistematik nizam bunun tam əksinə işləmişdir. Tiplər növlərdən daha əvvəl ortaya çıxmışdı.

Bu, şübhəsiz ki, təkamül üçün olduqca şübhəlidir. Darvin fosil tapıntılarının ortaya çıxardığı nəticələrdən də xəbərdar idi. Bunu nəzəriyyəsi üçün ola biləcək ən böyük problemlərdən biri adlandırmışdı:

> *"Əgər nəzəriyyəm düzgündürsə, ən qədim Silur (Kembri) təbəqəsinin əmələ gəlməsindən çox əvvəl Silur dövründən bu günə qədər uzun müddət keçməlidir. Hələ bilinməyən bu zaman dilimlərində Yer kürəsi canlılarla dolmuş olmalı idi. Bu böyük zaman dilimlərinə aid fosil qeydlərini niyə tapmadığımız sualına qənaətbəxş cavabım yoxdur..."4*

Darvin heyvanlar aləminin bəzi təməl təbəqələrinin birdən-birə bilinən ən erkən fosil qayalarda ortaya çıxdığını öyrəndikdə, bunu çox "ciddi" problem adlandırdı və "bu vəziyyət indi izah edilməz olaraq qalmalıdır. Burada iddia edilən fikirlərə qarşı etibarlı dəlil olaraq irəli sürülə bilər"5 demişdi.

Ancaq Darvin üçün bu yenə də açıq problem idi. Çünki bu açıq həqiqət üçün "gələcəkdə" bir açıqlama ola biləcəyini düşünürdü. Bu səbəbdən də "dünya tarixinin fosil kəşflərində yaxşı gizlənməmiş" olduğunu iddia etdi. Ona görə Kembri təbəqələrinin əmələ gəlməsindən çox əvvəl yer üzündə üzvi kompleks varlıqlar meydana gəlmişdi və fosillərinin qalıqları yer üzünün tarixinin çox qədim və bilinməyən dövründə bir yerə tökülmüş olmalı idi.6 Kembridən əvvəlki fosil yataqlarının istilik və təzyiq səbəbi ilə dəyişikliyə məruz qaldığını və bu səbəblə də bütün fosil izlərinin silinə biləcəyini düşünürdü. Buna görə də bütün əsas heyvan qruplarının

"səhvən" Kembri dövrünə aid olaraq tanıdıldığını iddia etdi. Darvinə görə, ətraflı fosil tədqiqatları və qazıntılar bir gün bu itən nümunələri və məlumatları aşkar edəcəkdir.7

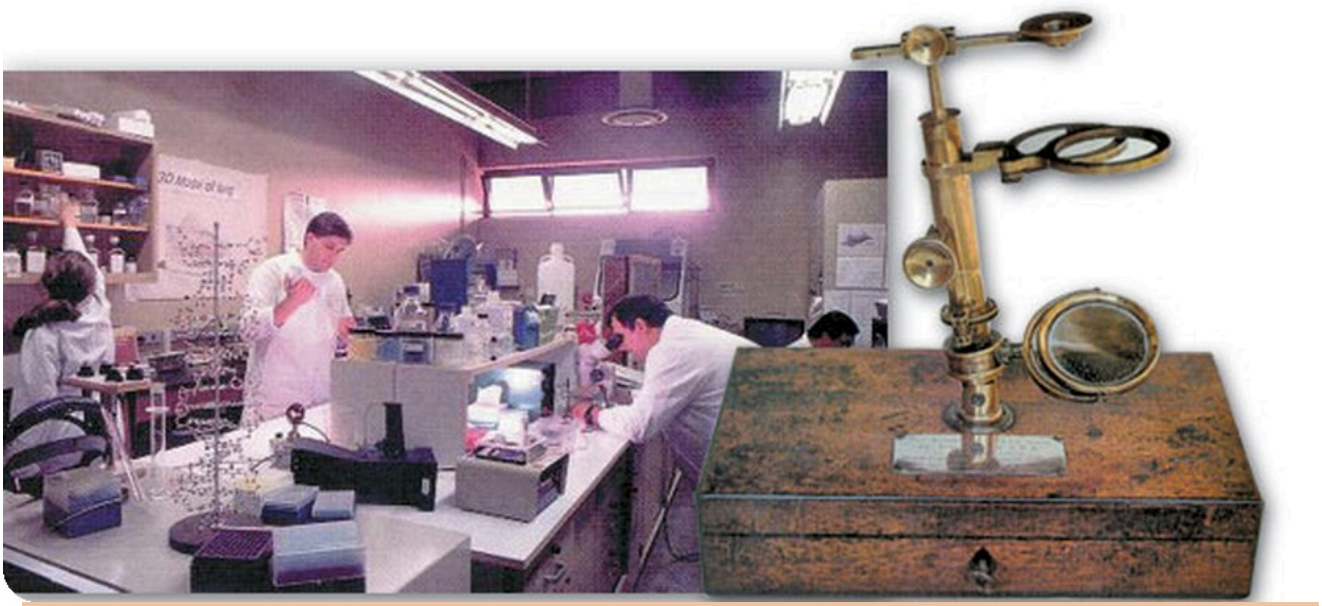

Darvinin çalışma mühiti

Ancaq Darvin səhv edirdi.

Kembridən əvvələ aid mövcud məlumatımız, şübhəsiz ki, Darvin dövründən daha yaxşıdır. O vaxtdan bəri, Kembri dövrünə qədər olan fosillər üzərində çox araşdırma aparılmışdır. Nəticə Darvinin problemlərini həll etməkdənsə, problemləri təkamülçülər üçün daha da çətinləşdirdi. Kanada, Qrenlandiya və Çində Kembri dövrünə aid yeni fosil yataqları tapılmışdı.8 Kembriyə qədərki dövrdə yalnız bəzi hüceyrəli orqanizmlər mövcud idi. Kembri fosillərinin və ya bu canlıların əcdadı hesab oluna bilən hər hansı bir məxluqun bənzərlərindən əsər-əlamət yox idi.

Kembri dövrünün bu qədər böyük və kompleks canlı nümunələr təqdim etməsi, şübhəsiz Darvinin növlərin mənşəyi ilə bağlı iddialarını tamamilə alt-üst etmək üçün kifayətdir. Darvin nəzəriyyəsi üçün böyük faciə sayıla biləcək yeni fosil kəşflərindən xəbərsiz idi. Bu tapıntılar əslində Darvinin

davamçıları üçün böyük zərbə oldu. Növlərin mənşəyinə dair iddialar Kembri yataqlarının nəticələri ilə alt-üst olmuşdu. Bəs Kembri dövrünü digər dövrlərdən fərqləndirən böyük fərq nə idi? Kembri canlılarının təkamülçülərin narahatlığına səbəb olacağı üstünlükləri nələr idi?

Bunu fərqli başlıqlar altında araşdıraq.

Fosillərin yetərliliyi

Darvin dövründə canlı hüceyrənin su ilə dolu kiçik şardan ibarət olduğu düşünülürdü. Dövrün elm adamları hüceyrənin orqanoidlərindən və DNT-dən xəbərdar deyildilər. Ensiklopediyaların həcmini doldurmaq üçün həyatın kifayət qədər məlumatdan asılı olduğu bilinmirdi. Anormal olaraq doğulan körpələrin analarının doğuş əsnasında keçirdikləri qorxuların nəticəsi olduğunu düşünürdülər. Darvin dövründə bir bölgədə torpağın şumlanmasının bu bölgənin iqlimini dəyişdirəcəyinə inanılırdı. Kosmosu rəngsiz maye olan efirin əhatə etdiyi düşünülürdü. Bir neçə nəsil boyunca əlləri kəsilən insanların övladlarının əlsiz doğulacağına inanılırdı. Darvin dövründə (1859) elektron mikroskop hələ icad edilməmişdi. Elektron mikroskopu qalsın bir tərəfə, bəşəriyyət hələ soyuducu (1938), telefon (1876), yazı maşını (1867), hətta diyircəkli qələmlə (1863) belə tanış olmamışdı. Dövrün tədqiqatçıları pərgar, kompas, termometr və bənzəri sadə alətlərdən istifadə edərək təbiətdə nələrin baş verdiyini anlamağa çalışırdılar.

Darvin dövründə hüceyrənin yalnız su damlasından ibarət olduğu düşünülürdü. Hüceyrənin milyonlarla səhifəlik ensiklopediyanı dolduracaq məlumata sahib çox kompleks quruluşu olduğu bilinmirdi. Laboratoriyalar və laboratoriyalarda istifadə olunan avadanlıqlar çox inkişaf etməmişdir. Genetika, tibb, biologiya, biokimya kimi elm sahələri hələ heç kim tərəfindən bilinmirdi.

Darvin dövründə araşdırmalar nəticəsində ortaya çıxan fosil məlumatları da çox məhdud idi.

Kembri dövrünün Darvin dövründə 60 milyon ildən çox olmayan tarixə sahib olduğu hesablanmışdır. Buna görə dünyanın hesablanan yaşı 200

milyon il idi.9 (Yerin indiki yaşı 4.6 milyard ildir.)

Darvin dövründə hər bir elm sahəsi ciddi şəkildə geridə qalmışdı və bu səbəbdən xəyali təkamül prosesi ilə bağlı gözləntilər inkişaf edən elm və texnologiyaya və insanlara təqdim etdikləri imkanların tapılmasına buraxılmışdı. Darvin dövründə fosil kəşflərinin bir çox bilinməyən şeyləri ortaya çıxaracağı ilə bağlı irəli sürülən nəzəriyyələr insanlar üçün ağlabatan görünürdü. Həqiqətən, o vaxtdan bəri Kembri dövründəki bu ani görünüşü izah etmək üçün ara-keçid nümunələri axtarmağa davam edildi. Məqsəd Kembridən əvvəlki dövrə aid Kembri fosillərinə bənzəyən bir neçə nümunə tapmaq və əvvəlki dövrləri bu dövrə guya təkamül ilə bağlayacaq əlaqə yaratmaq idi.

Darvin dövründə hüceyrənin yalnız su damlasından ibarət olduğu düşünülürdü. Hüceyrənin milyonlarla səhifəlik ensiklopediyanı dolduracaq məlumata sahib çox kompleks quruluşu olduğu bilinmirdi. Laboratoriyalar və laboratoriyalarda istifadə olunan avadanlıqlar çox inkişaf etməmişdir. Genetika, tibb, biologiya, biokimya kimi elm sahələri hələ heç kim tərəfindən bilinmirdi.

Aradan 150 il keçdi. Elm və texnologiyanın inkişafı insanlara çox vacib məlumatlar verdi. Biokimya, biofizika, genetika və molekulyar biologiya

sahəsindəki inkişaf yer üzündə canlılarda molekulyar mükəmməllik səviyyəsinin olduğunu və bu səbəbdən molekulyar səviyyədə təkamülün mümkün olmadığını göstərdi. Digər tərəfdən, paleontologiya sahəsindəki tapıntılar, yerin altında gizlənmiş fosillərin böyük hissəsini ortaya qoydu və yer üzündə mövcud olduğu iddia edilən xəyali təkamül keçmişinə haqq qazandıracaq "bir ədəd belə ara-keçid həyat forması olmadığını" göstərdi.

Bu, 21-ci əsrin paleontologiyasında ən böyük həqiqət idi. Yer üzünün böyük hissəsi qazılmışdı. Geniş tədqiqatlar nəticəsində bir çox fosil nümunəsi əldə edilmişdir. Darvinin vaxtında həll ediləcəyini düşündüyü Kembri ilə əlaqəli itmiş ara-keçid fosilləri ilə əlaqədar darvinistlər üçün təəccüblü həqiqət ortaya çıxmışdı: Yarım milyard il və ya daha əvvələ aid olduğu düşünülən bütün kompleks həyat formalarının qalıqları, həqiqətən, Kembri dövrünə aiddir. Kembriyə qədərki fosil yataqları, Kembriyə keçidi göstərən ara fosil nümunələri verməmişdir. Kembri dövründə böyük komplekslik və müxtəliflik birdən ortaya çıxmış və bunlar Kembridən sonra yox olmuşdu. Bu həqiqətən fövqəladə hadisə idi.

Darvin tərəfdarlarının xəyali "itkin fosillər" ilə əlaqəli "fosillər yetərsizdir" iddialarına artıq heç bir əsas yox idi. Harvard universitetinin təkamülçü paleontoloqu Stephen Jay Gould bu vacib etirafı çəkinmədən etmişdir:

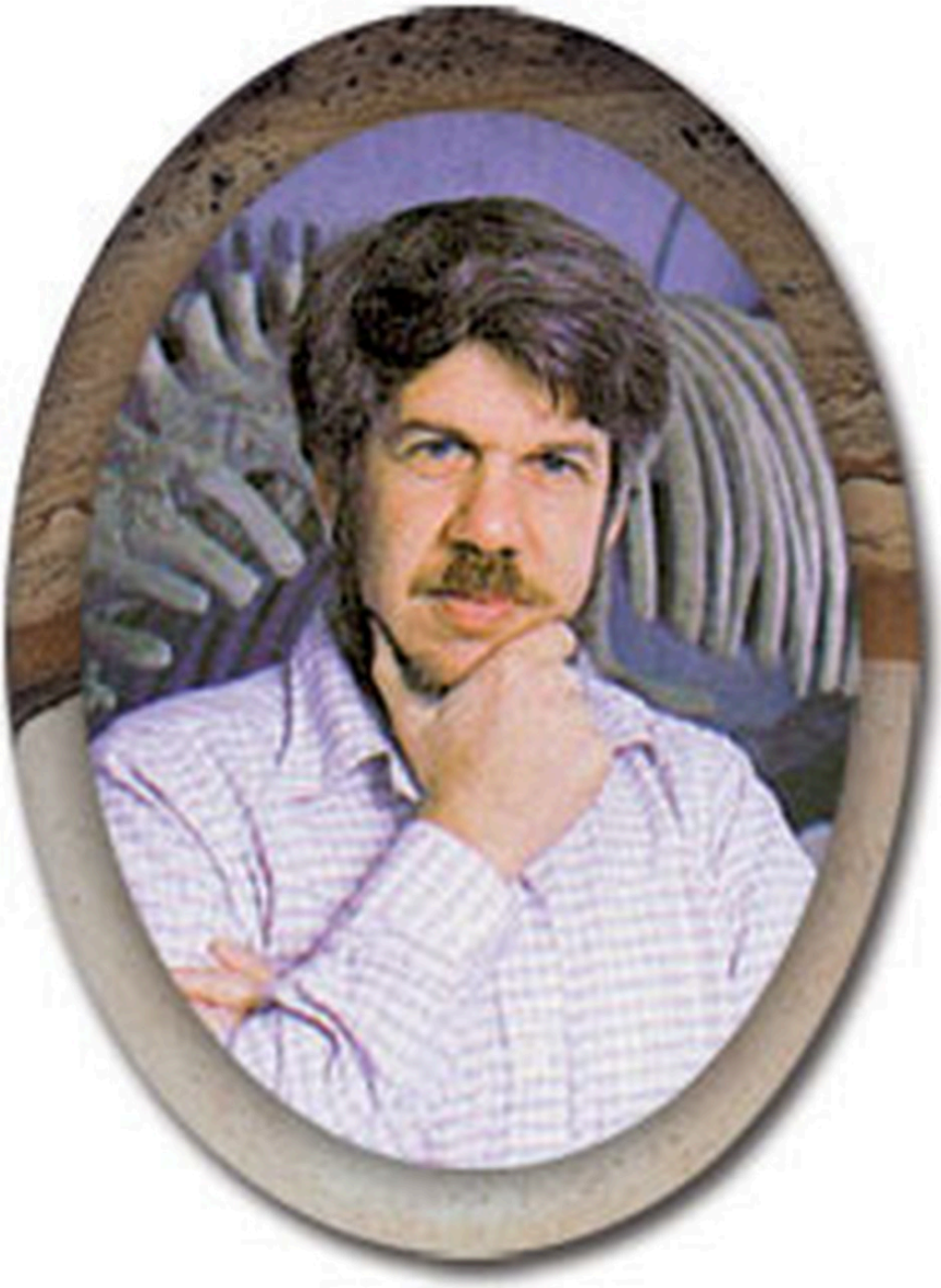

Stephen Jay Gould

> *"Belə partlayışdan ən məşhuru olan Kembri partlayışı müasir çoxhüceyrəli həyatın başlanğıcına damğa vurur. Bir neçə milyon il içərisində fosil qeydlərində heyvan anatomiyasını hər çeşidi ortaya çıxdı... Prekambri (Kembridən əvvəl) qeydləri indi kifayət qədər yaxşıdır və kəşf olunmamış mükəmməl orta formalı zəncirlər iddiası artıq etibarlı deyil."10*

Fosil qeydlərinin bu gün kifayət qədər yaxşı olması təkamülçü paleontoloqlar üçün böyük məyusluqdur. Üstəlik, əldə edilən fosil qeydlərinin təkamül üçün heç bir dəlil vermədiyi, eyni zamanda irəli sürülən saxta dəlilləri ortadan qaldırdığı bəllidir. Təkamül nəzəriyyəsinin irəli sürdüyü yalan və yanıldıcı təkamül dəlilləri:

1) Tapılan yeni fosillər haqqında ətraflı araşdırma,

Heç bir zaman mövcud olmamış ara-keçid nümunələri

2) milyonlarla il əvvələ aid nümunələri olan “canlı fosillər” və

3) eyni canlıya aid fosillərin müxtəlif dövrlərdə ortaya çıxması ilə anlaşılan “stasis” (fosillərdəki durğunluq)

həqiqəti nəticəsində tamamilə yox oldu (www.yasayanfosiller.com). Başqa sözlə, fosil tədqiqatları Darvinin gözləntilərini deyil, Darvinin heç

gözləmədiyi həqiqətləri təqdim etdi.

Çikaqodakı “The Field” təbiət tarixi muzeyinin (The Field Museum of Natural History) keçmiş direktoru təkamülçü dr. David M. Raup bu mövzuda belə demişdi:

Dickinsonia — Aspidella

> *İndi Darvin dövründən 120 il qabaqdayıq və fosil qeydləri haqqında məlumatlarımız xeyli yaxşılaşmışdır. Hal-hazırda 250.000 növdən ibarət fosil nümunələrimiz var, lakin vəziyyət o qədər də dəyişməyib. Təkamül qeydləri hələ də təəccüblü dərəcədə nizamsızdır və qəribə şəkildə indi Darvin dövrünə nisbətən daha az təkamül ara-keçid forması nümunəsinə sahibik. Bununla demək istəyirəm ki, Şimali Amerikadakı at təkamülü kimi fosil qeydlərindəki darvinist dəyişikliklərin klassik nümunələri etibarsız hala gətirilmiş və ya daha ətraflı məlumat nəticəsində dəyişdirilməli idi. Bundan daha az məlumat olduğu bir zamanda ortaya çıxan şey, sadə inkişaf idi. Bunlar indi daha kompleks və daha az mərhələli görünür. Bu vəziyyətdə Darvin problemi son 120 ildə azalmamışdır."11*

> *Təkamülçü zooloq David Kitts isə fosil qeydlərinin təqdim etdiyi bu həqiqətləri təkamülçülər üçün "çətinlik" olaraq şərh etmişdi:*

> *"Paleontologiya çətinliklər təqdim etmişdir. Bunlardan ən pisi fosil qeydlərindəki boşluqlardır. Təkamül ara-keçid formaları tələb edir. Lakin paleontologiya bunları təmin etmir."12*

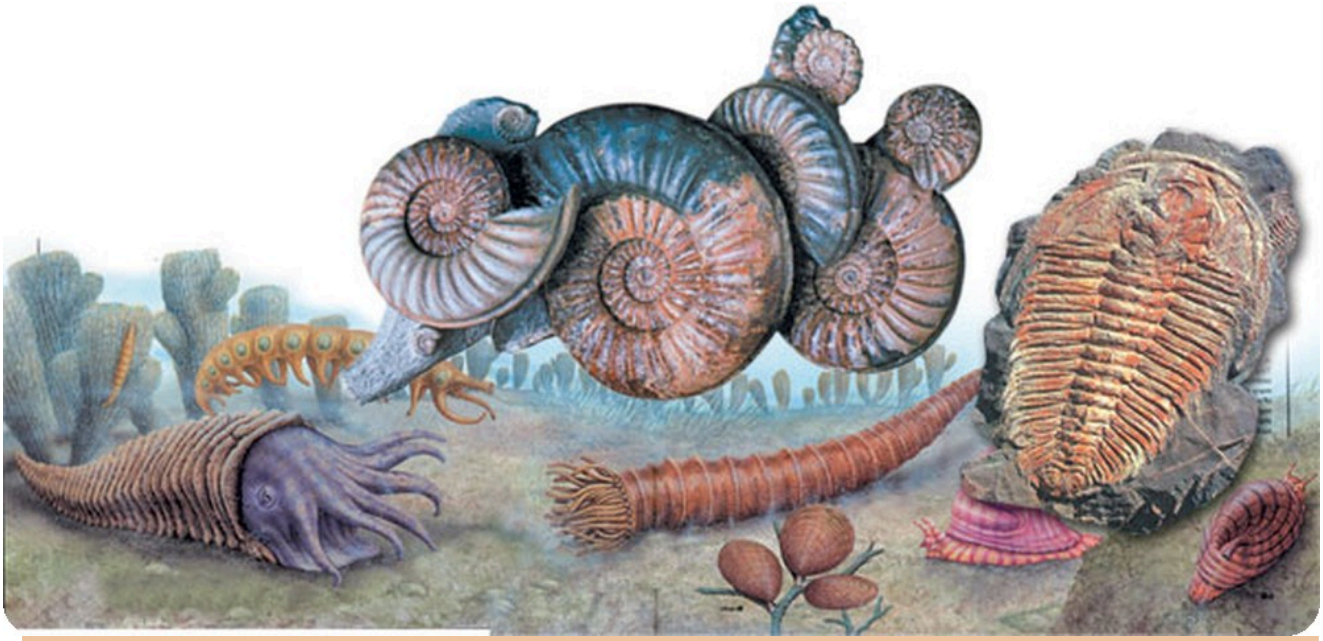

Bruce Runnegar

Paleontologiyanın ortaya qoyduğu həqiqət budur: Fosil qeydlərinə görə, erkən kembri adlandırdığımız Kembriyə qədərki dövr tamamilə tək hüceyrəli orqanizmlərin yaşadığı dövr kimi görünür. 1.2 milyard il əvvəl daxilində DNT olan nüvəyə sahib tək hüceyrəli orqanizmlərin Yer üzündə üstünlük təşkil etdiyi mühit idi. Kembrinin başlanğıcına yaxınlaşdıqda qarşımıza bir neçə fərqli hüceyrə tipli süngər kimi canlılar meydana çıxır. Hüceyrələr öz funksiyalarını yerinə yetirən ixtisaslaşmış hüceyrələrdir. Ancaq bu canlılar hərtərəfli daxili quruluşa, sinir sistemlərinə və ya əzələ liflərinə sahib olmayan canlılardır.13 Başqa sözlə, Kembri canlılarından tamamilə fərqlidirlər.

Kembriyə aid fosil qeydləri əcdadlarının deyil, birdən ortaya çıxan çox müxtəlif müstəqil canlıların xüsusiyyətlərini ortaya qoymuşdur, onların atalarını deyil! Kaliforniya universitetindən təkamülçü bioloq James W. Valentine mövzu ilə əlaqədar aşağıdakı etirafları edir:

> *“Fosil qeydləri, tip və onurğasız siniflərin mənşəyinə dair birbaşa sübutların verilməsinə çox az kömək edir. Fosil qalıqlarından da bildiyimizə görə, fosil qeydlərindəki hər tip, ilk dəfə ortaya çıxdığı zaman xarakterik bədən planı ilə inkişaf etmişdir. Heç bir tip bir-biri ilə ara-keçid fosillər yolu ilə əlaqəli deyil. Həqiqətən, heç bir onurğasız sinfi başqa sinif ilə bir sıra ara-keçid canlıları vasitəsilə əlaqələndirilə bilməz. Tip və siniflər arasındakı əlaqə onların oxşarlıqlarına görə anlaşılır. Ancaq filogeniya analizinin ən kompleks üsulları belə tiplər arasındakı (və ya eyni zamandakı bir çox sinif arasında) əlaqəsi ilə bağlı fikir ayrılıqlarını həll edə bilmir.”14*

Bruce Runnegar

Valentinin etiraf etdiyi bu həqiqət, fosil qeydlərinin təkamülə dair dəlil olmadığı və canlıların olduqları yerlərdə anidən ortaya çıxmasıdır. Başqa sözlə, təkamülçü elm adamları Kembri ilə əlaqəli heç bir təkamül olmadığını etiraf etmək məcburiyyətindədirlər. Təsəvvür edilən erkən kembri ara-keçid fosillərinin əvəzinə artan sayda kompleks Kembri canlıları ilə qarşılaşılması, Kaliforniya universitetinin paleontologiya

professoru təkamülçü Bruce Runnegarı aşağıdakı etirafı etməsinə vadar etmişdir:

> *"Təəccüblü deyil ki, paleontoloqlar fosil qeydlərinə diqqət yetirdilər və onurğasız qrupların nəhəng müxtəlifliyinin erkən tarixi haqqında çox məlumat topladılar. Ancaq onların mənşəyi haqqında öyrəndikləri çox azdır."15*

Təkamül nəzəriyyəsinin əsas götürdüyü tək nöqtə fosil qeydləridir. Bununla birlikdə, fosil qeydlərinin yetərliliyi və yer üzünün çox böyük sahəsinin qazılması və araşdırılması canlıların təkamül keçirmədiyini açıq şəkildə anlamaq üçün kifayətdir. Heç bir təkamül prosesi olmamışdır. Təkamülçülərin "Fosil qeydləri kifayətdir və indiyə qədər heç bir ara-keçid fosilə rast gəlinməyib" ifadələri əslində "təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləyən heç bir dəlil də olmadığını" qəbul etməkdən fərqli deyil. Bu həqiqət bütün dəlilləri ilə Allahın uca varlığını, mükəmməl sənətkarlığını və üstün gücünü açıq şəkildə göstərir. Canlılar Allahın iradəsi ilə, Allahın seçdiyi zamanda, sənət əsəri kimi bütün heyrətləndirici xüsusiyyətləri ilə yaradılmışdır.

> *Bilin ki, göylərdə və yerdə nə varsa, hamısı Allaha məxsusdur. Bilin ki, Allahın vədi haqdır. Lakin onların çoxu bilmir. Həyat verən də, öldürən də Odur. Siz Ona döndürüləcəksiniz.*
>
> **(Yunis surəsi, 55-56)**

Kembridən əvvəlki yer üzü

> *550 milyon ildən çox olmayan Kembri qayaları ən qədim heyvan fosillərinə sahib idi; buğumayaqlılar, molyusklar, brakiopodlar və s. Bunların aşağısında heç bir heyvan fosili yox idi. Darvin özü də təbii seçmə yolu ilə təkamül nəzəriyyəsinin, bütün bu canlıların gəldiyi əvvəlki populyasiyaları əhatə edən tarixə sahib olduğunu qəbul edirdi. Alimlər çoxsaylı təkliflərlə çıxış etdilər; Canlıların təkamülündəki bu kritik aralıqda fosil olan qayalar aşınmış və ya metamorfoza məruz qalmışdı. Və ya canlılar şirin su mənbələri olan göllərdə ortaya çıxmış və dərhal sonra okeanlara getmişdilər. Bunların heç biri qənaətbəxş deyildi. Kembri dövrünün başlanğıcını təyin edən zəngin heyvan fosilləri sirr olaraq qaldı.16*

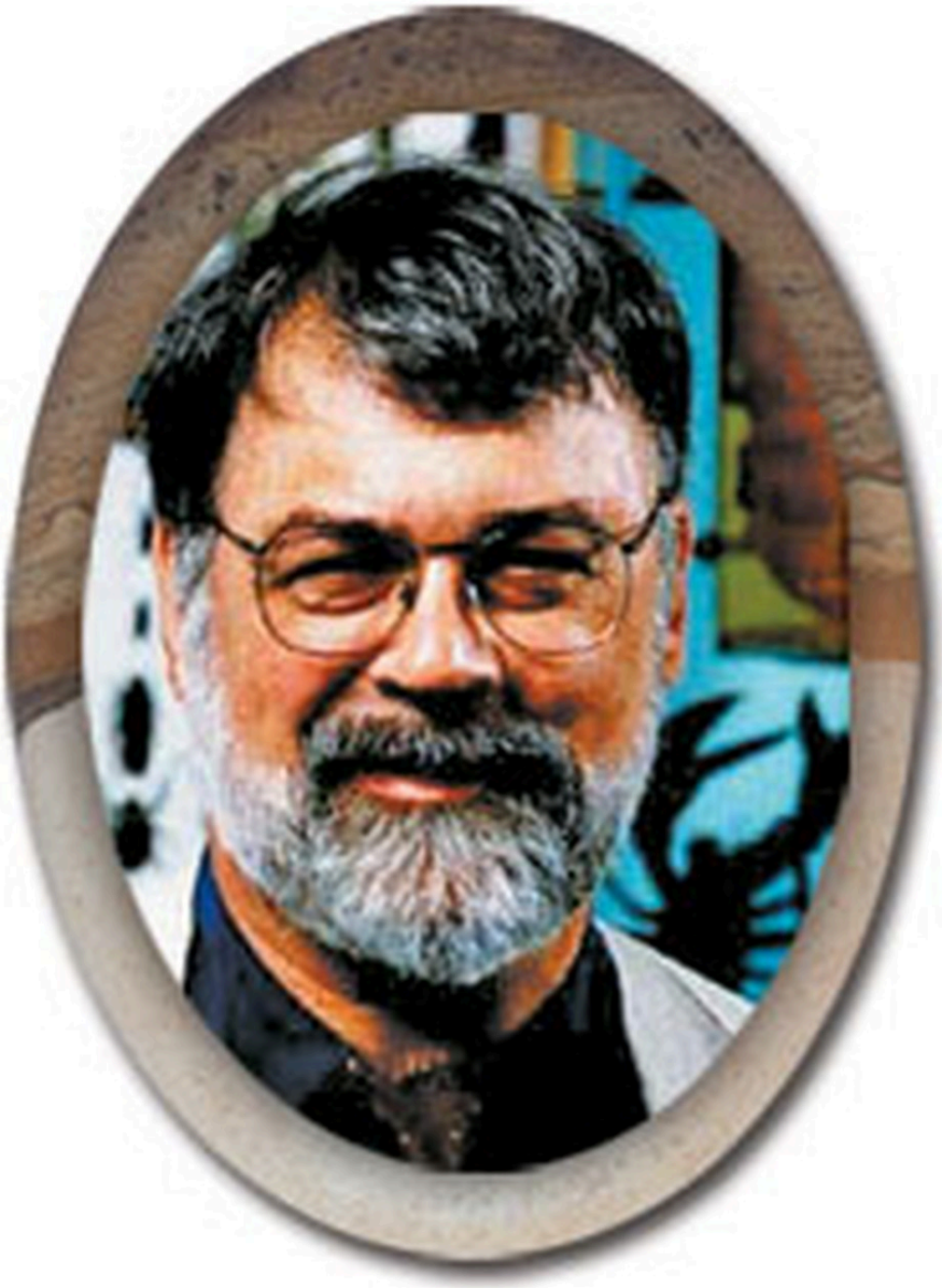

Niles Eldredge

Erkən kembri dövrü (Kembriyə qədərki dövr) dünyanın əmələ gəlməsindən Kembri dövrünə qədər olan dövrə verilən addır. Dünyanın yaşı təxminən 4.6 milyard il olaraq qəbul edilir. Bu dövrdə ən qədim orqanizmlərin birbaşa sübutu 3,5 milyard il əvvələ təsadüf edir. Bunlar dənizdə yaşayan və bəzi təbəqələrdə xalça kimi döşənmiş, fotosintez edə bilən sianobakteriyalar adlanan bakteriya koloniyalarının

qalıqlarıdır. Sianobakteriyalar prokariotik birhüceyrəli orqanizmlərdir. Təxminən 2 milyard il əvvəl fosil qeydlərində eukaryotik tip hüceyrələr ortaya çıxmışdı. Bunlar DNT nüvədə paketlənmiş və membran astarlı orqanoidlərə sahib olan hüceyrələrdir (Bu xüsusiyyətlərə prokariotlarda rast gəlinmir). Dünya 3,5 milyard ilə 600 milyon il əvvəlki dövrdə yalnız prokariotik və eukaryotik birhüceyrəli orqanizmlərə ev sahibliyi etmişdir. Buna görə həyat formaları yer üzünün tarixinin 85%-dən çoxunda yalnız birhüceyrəli orqanizmlərdən ibarətdir.

Çoxhüceyrəli orqanizmlər ilk dəfə 600 milyon illik qayalarda meydana çıxır. Bunların əksəriyyəti izahı çətin olan və varlığı palçıq təbəqələrində buraxdıqları qurumuş izlərdən aydın olan orqanizmlərdir. Ümumiyyətlə quruluşuna görə yastıdırlar. Heç bir orqana sahib deyillər. Gözləri, hərəkət etmələrini təmin edəcək çıxıntısı, bir sözlə, kompleks fizioloji sistemləri yoxdur.

Bu səbəbdən, Erkən kembri dövründə həyat formaları uzun müddət boyunca təkhüceyrəli canlılara ev sahibliyi etmiş, ancaq Prekambrinin sonunda əksəriyyəti qeyri-müəyyən formada olan çoxhüceyrəli orqanizmlər meydana gəlmişdi.

Kembri dövrü Erkən kembrinin bu monotonluğu ilə müqayisədə geniş miqyaslı və qəfil çiçəklənməyə bənzəyir. Bu çiçəklənmə, orqanizmə sahib olmayan canlıların hakim olduğu dövrün pərdəsini bağlamış və bioloji kompleksliyin fövqəladə miqyasda artdığı ekosistemlərlə tamamilə yeni dövr başlatmışdı. Bu dövrdə, dünyanın hər yerində eyni vaxtda mükəmməl qabıqlı onurğasız növlər ortaya çıxmışdı.

Yaranan canlı qruplar anatomik olaraq bir-birindən asanlıqla fərqlənə bilən bənzərsiz bədən quruluşlarına sahib idilər. Bunlar nümunələri bu gün də olan buğumayaqlılar, braxiopodlar (qabıqları antenalarına yaxın olan onurğasızlar) və molyusk kimi tiplərdir. Kembridə ortaya çıxan tip

sayına görə dəyişsə də təxminən 50-dir. Kembri canlılarından bəziləri əvvəllər yaşamış heç bir canlının sahib olmadığı göz, qəlsəmə, antena, ayaq, mədə kimi kompleks orqanlar və kompleks fizioloji sistemlərlə təchiz olunmuşdur. Bir sözlə, bugünkü okeanlarda gördüyümüz sərt qabıqlı onurğasızların bütün tipik formaları ilk olaraq Kembri dənizlərində meydana çıxmışdı.

Erkən kembri dövrünü əhəmiyyətli edən şey, təkamülçülərin bu dövrü Kembri partlaması nəticəsində ortaya çıxan fosillər haqqında işarələr verə biləcəyi və təkamülü haqqında əsla olmamış dəlil verə biləcəyi dövr olduğunu düşünməsidir. Təkamülçülərə görə, Kembri partlayışına dair bütün dəlillər Erkən kembri dövründə ortaya çıxmalı idi. Kembri canlılarının bütün xəyali əcdadları özlərini Erkən kembridə göstərməli idilər. Əks təqdirdə, canlıların təkamül ssenarisi, ssenari olaraq qalar və rəfə alınardı. Əslində belə də oldu.

Kembri canlılarının xüsusiyyətləri kəşf edildikcə, Erkən kembri dövrü daha da böyük əhəmiyyət qazandı. Bununla birlikdə, artan araşdırmalar və artan tapıntılar bu dövr haqqında yalnız bu məlumatları verirdi: Kembriyə qədərki dövrdə tək hüceyrəli canlılardan başqası yaşamamışdı. Aparılan ətraflı araşdırmalar bundan artıq bir şey göstərmirdi. Tapılan fosillər yumşaq bədənlərindən nümunələr qoyan bu canlılara aiddir. Fosillər kompleks həyat formalarının təkamül ataları haqqında heç bir məlumat vermir və vəziyyət təkamülçülər üçün daha da çətinləşdirirdi. Kaliforniya universitetinin botanika professoru, təkamülçü Daniel I. Axelrod Erkən kembri qayalarının axtardıqları fosilləri vermədiyini belə izah edirdi:

> *Geologiya və təkamülün həll olunmamış ən böyük problemlərindən biri bütün qitələrdəki alt Kembri qayalarında müxtəlif, çoxhüceyrəli dəniz onurğasızlarının meydana çıxmasıdır və daha uzun müddət onlar qayalarda deyildilər."17*

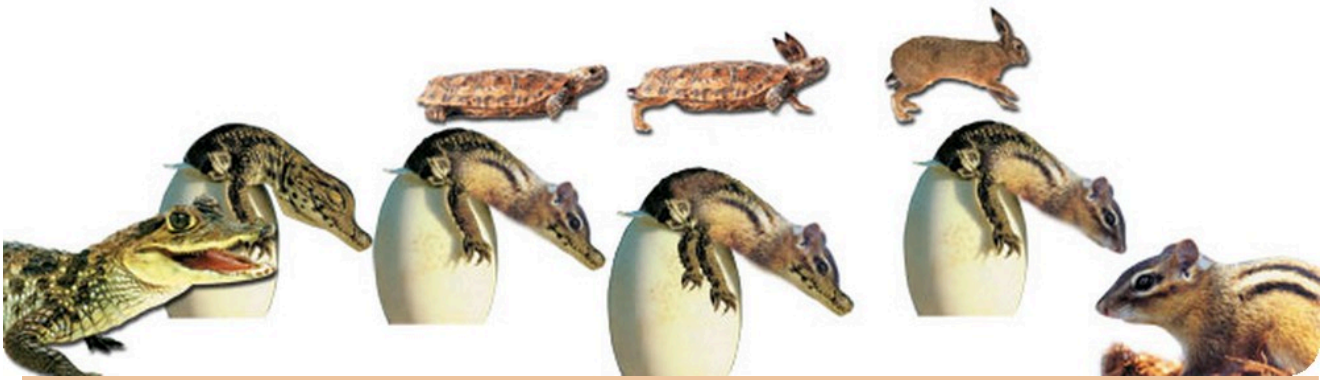

Fosil qeydlərində heç bir ara-keçid forması yoxdur. Timsahlar timsah, sincablar sincab, dovşanlar da dovşan kimi iz qoyublar. Bu həqiqət, təkamülçülərin bütün canlıların xəyali atalarının yaranmasını gözlədikləri Kembri dövrü üçün də etibarlıdır. Canlılar heç bir ara-keçid xüsusiyyəti göstərmədən, heç bir xəyali əcdada sahib olmadan, bütün kompleks quruluşları ilə fosil qeydlərində bir anda mövcud olublar.

Bu tapıntıların ortaya qoyduğu həqiqət budur: Təkamülçülərin davamlı qarşılaşdıqları fosil qeydlərindəki boşluq bir daha Erkən kembri yataqlarında ortaya çıxmışdı. Politoloq və eyni zamanda təkamülçü olan Robert G. Wesson təkamülçülərin göz ardı edə bilmədikləri fosil qeydləri haqqında bunları demişdir:

> *"Fosil qeydlərindəki boşluqlar həqiqətdir. Hər hansı böyük qolun fosil qeydinin olmaması olduqca təəccüblüdür. Növlər ümumiyyətlə və ya demək olar ki hərəkətsizdir, (...) siniflər heç vaxt yeni növlərə və ya siniflərə çevrilmir, əksinə bir-birini əvəz edir və bu dəyişiklik demək olar ki, ani olur."18*

Fosil alimləri tərəfindən ortaya qoyulan həqiqət; Dörd milyard il əvvəlki mənzərənin 600 milyon il əvvələ qədər dəyişmədiyidir. Bu uzun müddət təkhüceyrəlilərin yaşadığı tərk edilmiş dünya mühitini təsvir edir. Təkamülçülər bu böyük boşluğu izah etmək üçün çox çalışdılar. Ancaq indiyə qədər edilən bütün iddialar boşa çıxmış və Erkən kembriyə aid xəyali ara-keçid sahəsini dolduracaq dəlil tapılmamışdır.

> *Bəzi təkamülçülər bu çətin vəziyyəti müxtəlif yollarla izah etməyə çalışırlar. Məsələn, təkamülçü Niles Eldredge bu ifadənin arxasında sığınmışdır:*

> *"Erkən Kembridəki ara-keçid formalar üçün çox dəlil görmürük, çünki ara-keçid formaları yumşaq bədənli və buna görə də fosillər buraxma ehtimalı olmalıdır."19*

Əslində Eldredge və ya başqa alimin bu açıqlamanı verməsi təəccüblüdür. Qabıqlı Kembri canlılarının xəyali mənşəyi nə olursa olsun, kompleks varlıqlara sahib olmalıdırlar. Çətinliklə tapılan yumşaq bədənli məxluqlar deyil.

Üstəlik, bu açıqlama yalandır. Çünki Erkən kembri dövründə yaşamış tək hüceyrəli canlılara aid fosillər olduğu kimi qalmış və tədqiqatçılara bir çox nümunə vermişdir. Bundan əlavə, Kembri canlılarının sinir sistemləri daxil olmaqla əksər yumşaq toxumaları fosil qalıqlarında qalır. Bu vəziyyətdə yumşaq formalı ara-keçid canlılarının heç bir fosili olmaması iddiasını Erkən kembri və Kembri qayalarını əvvəldən etibarən etibarsız edir.

Həqiqətən, Eldredge bu mövzuda aşağıdakı etirafı etməli olduğunu hiss etmişdi:

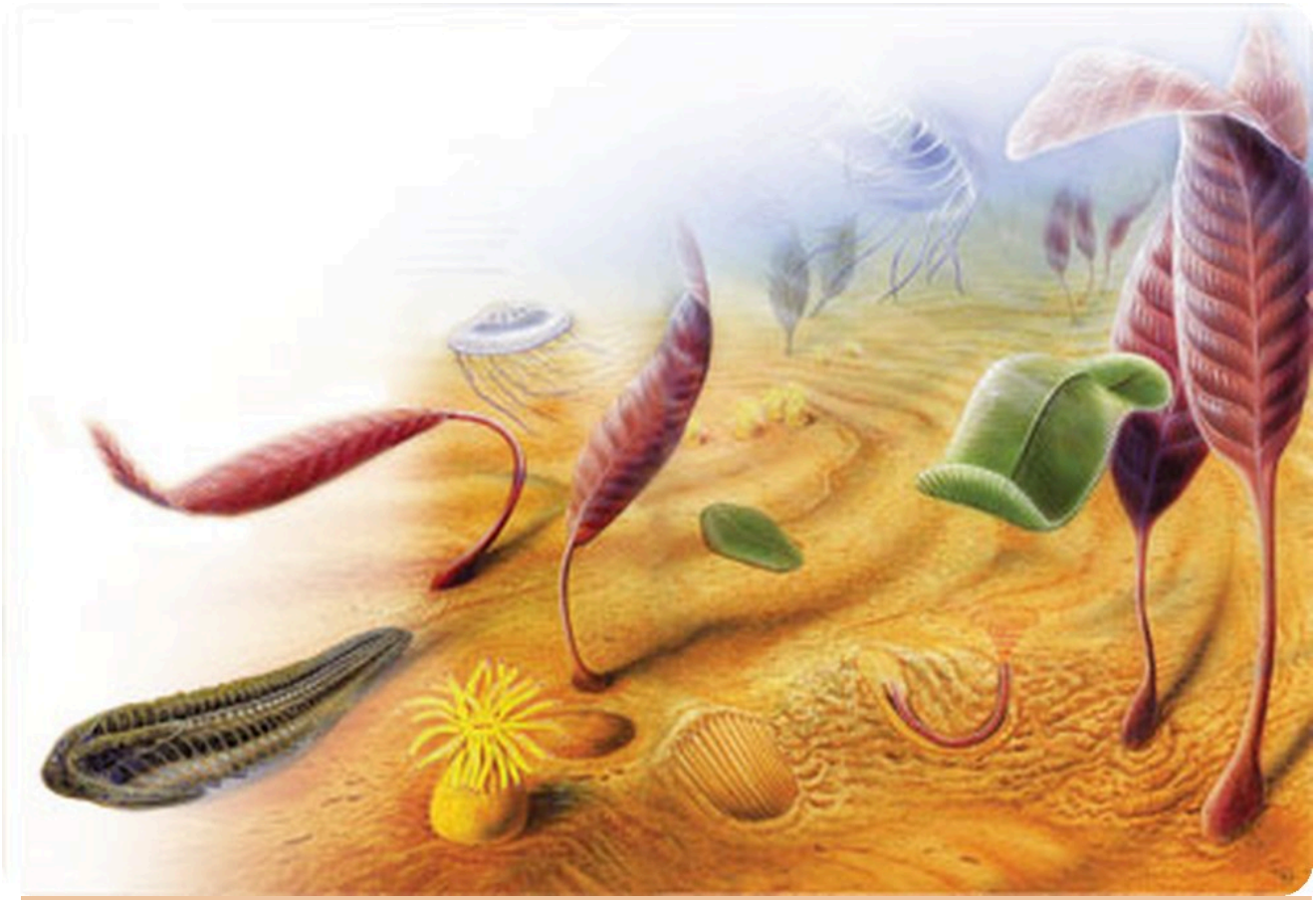

Kembridən əvvəl canlıların qalıqlarının tapıldığı Avstraliyadakı Ediakar təpələri.

"Çox hüceyrəli həyatın ani müxtəlifliyi ilə bağlı hələ də olduqca böyük problem var. Buna şübhə yoxdur. Bu həqiqətən təəccüblüdür."20

Eldredge ilə "sıçramalı təkamül" nəzəriyyəsini gündəmə gətirən və bu nəzəriyyə ilə Kembri canlılarını izah etməyə çalışan Stephen Jay Gouldun etirafı daha açıqdır:

"Həyat tarixində açıq inkişafın olmamasını fosil qeydlərindəki ən qarışıq həqiqət kimi görürəm."21

Hadisələrə obyektiv baxan və məntiqi düşünən insan üçün əslində bunun üçün təəccüblü bir şey yoxdur. Yer üzündə yaşanmamış keçid prosesi haqqında məlumat verilmir və bu çox təbiidir. Çünki təkamül prosesi deyə bir şey yoxdur. Tək hüceyrəli orqanizmlərin fosilləri, erkən kembri süxurlarında aşkar edilmişdir, çünki o dövrdə yaşayan tək canlılar bunlardır. Geridə qoyduqları qalıqlar və o dövrdə dünyanın və atmosferin xüsusiyyətləri haqqında məlumatlar bu həqiqəti sübut edir.

Nə erkən kembri dövründə, nə də bu dövrdən əvvəl və ya sonrasında heç bir təkamül olmamış və fosillər bunun ən yaxşı sübutudur. Fosillər milyonlarla il əvvəl yaşamış canlıların yaradılış möcüzəsi olduğunu və Allahın əzəmətli qüdrəti ilə bir anda yaratdıqlarını göstərir. Təkamülçülərin əsasını təşkil edən paleontologiya yaradılış həqiqətini sübut etmiş və təkamül nəzəriyyəsini açıqca etibarsız etmişdir. (Təfərrüatlı məlumat üçün baxın: "Ara-keçid açmazı", Harun Yəhya, "Araşdırma" nəşriyyat). Təkamül tərəfdarlarının bəziləri bunu qəbul etmişdilər. Ancaq bəzi təkamülçülər tərəfindən bunu qəbul etmək sanki vaxt tələb edir. Glasgow universitetinin geologiya professoru, təkamülçü Neville George erkən kembri canlılarının ara-keçid nümunələr təqdim etməməsi həqiqətinin "xüsusi yaradılış" dan başqa izahının olmadığını etiraf edir:

> *"Əsas heyvan qruplarının təkamül mənşəli olduğunu və bunun xüsusi yaradılış olmadığını qəbul etdiyimiz zaman Erkən kembri qayalarındakı tiplərin heç birinin belə fosil qoymaması Darvin dövründə olduğu kimi həqiqəti də izah edə bilinmir."*22

Kembri öncəsi dövrdə yaşayan tək hüceyrəli canlılar yaradan, onlar üçün həyat tərzi təyin edən və bütün vəziyyətlərini bilən Allahdır. Çox növlü

Kembri canlılarını yaradan, onlara fərqli xüsusiyyətlər verən və birlikdə yaşamağa məcbur edən Allahdır. Allah bütün varlıqların Xaliqidir. Təkamülçülər bu həqiqəti görməsələr və açıq şəkildə etiraf etməsələr, yer üzünün tarixindəki bütün həqiqətlər onları təəccübləndirməyə və çarəsiz qoymağa davam edəcəkdir. Allah ayədə belə buyurur:

> *Məxluqatı yoxdan yaradan, sonra onu təkrar dirildən Odur. Bu Onun üçün çox asandır. Göylərdə və yerdəki ən uca sifətlər Ona məxsusdur. O, yenilməz qüvvət və hikmət sahibidir.*
>
> **(Rum surəsi, 27)**

Saxta ara-keçid faunası: Ediakar

Kembri süxurlarının altındakı qayalara Erkən kembri qayaları deyilir. Bunlardan bəziləri minlərlə metr qalınlığa malikdir və əksəriyyəti yerindən tərpənməmişdir, beləliklə fosillərin qorunması üçün çox əlverişli şərait yaradır. Mikroskopik, təkhüceyrəli, yumşaq bədənli bakteriya və yosunları tapmaq olur, bu orqanizmlər ilə kompleks onurğasızlar arasında ara-keçid formalı fosillər tapmaq mütləq mümkün olmalıdır. Bu cür kompleks orqanizmlərin təkamülü üçün lazım olan çox uzun müddətdə milyard dəfə milyardlar sayda ara-keçid forma yaşayıb ölmüş olmalıdır. Dünya muzeyləri nəhəng ara-keçid formalarının kolleksiyaları ilə dolmuş olmalıdır.

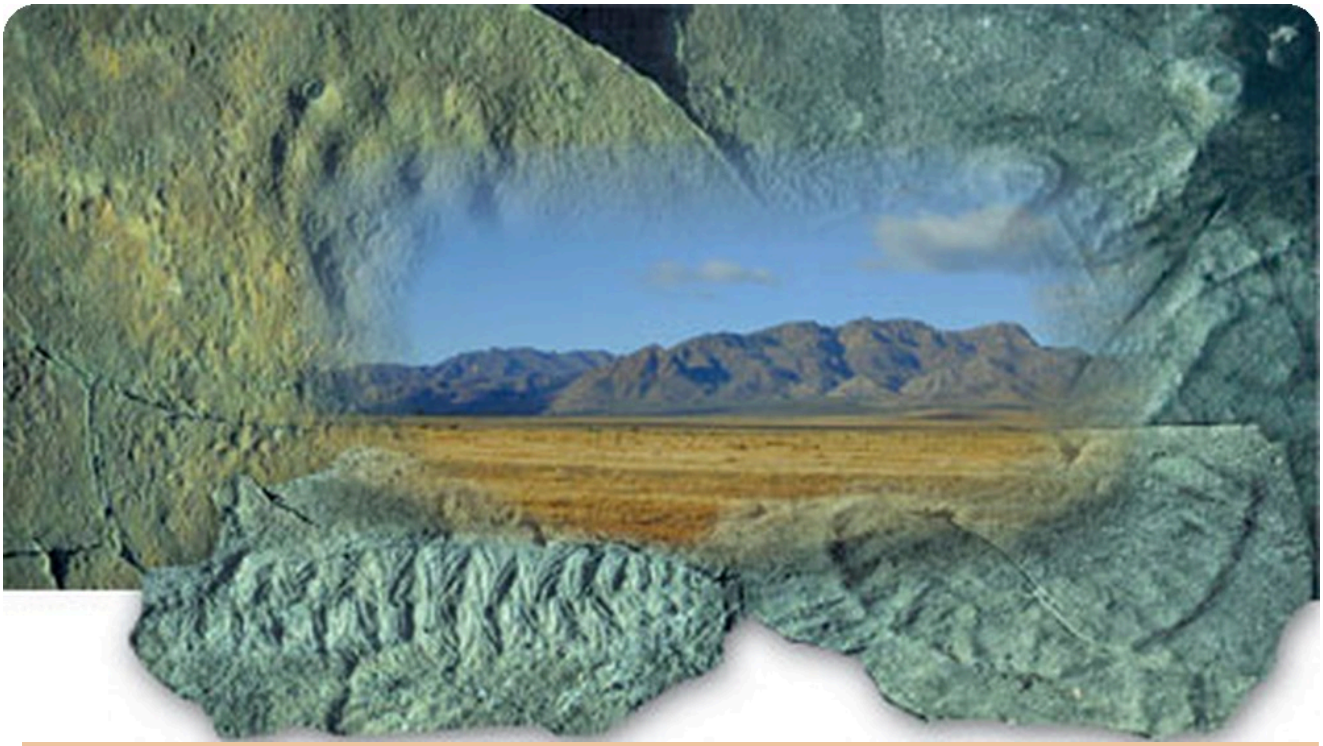

Kembridən əvvəl canlıların qalıqlarının tapıldığı Avstraliyadakı Ediakar təpələri.

> *Əslində bu günə qədər belə fosil tapılmamışdır! Əvvəldən dəniz anası əlcə dəniz anası, trilobit əlcə trilobit, süngərlər əlcə süngər və ilbizlər əlcə ilbiz olaraq qalıblar. Üstəlik, məsələn, istiridyələr və ilbizlər; süngər və meduza; ya da trilobitləri və xərçəngləri bir-birinə bağlayan bir ədəd də fosil tapılmamışdır.23 (Kaliforniya universiteti biokimya professoru Duane Gish)*

Ediakar faunası erkən kembrinin sonunda günümüzdən təqribən 620 ilə 543 milyon il əvvəl yaşamış çoxhüceyrəli canlıları təmsil edir. Kembridən əvvəlki dövrün sonlarına yaxın Avstraliyanın Ediakar təpələrində tapılmış, təxminən 600 milyon il əvvələ aid fosillər əvvəlki tapıntılardan heç bir nəticəyə gələ bilməyən təkamülçü dairələr üçün ümid işığı kimi qəbul edilmişdir. Təkamülçülər çoxhüceyrəli orqanizmlərdə görülən müxtəlifliyi Kembri canlılarına çatan təkamül prosesi kimi şərh etmək istəyirlər. Günümüzdəki təkamülçü elm adamları Kembri dövrünün bu

fosillərə əsaslanaraq izah edilə biləcəyini iddia etmişlər və müxtəlif nəzəriyyələr ortaya qoymuşdular. Ancaq bu istiqamətdə edilən səylər heç bir elmi tapıntı ilə sübut edilə bilməmiş və nəticəsiz qalmışdı.

Avstraliyalı geoloq Reginald Spriggs tərəfindən 1946-cı ildə Avstraliyanın Flinders silsiləsindəki Ediakar təpələrində aşkarlanan fosillər 580-560 milyon il əvvəli təmsil edirdi. Alimlər bu dövrü Paleozoy dövründən əvvəl gələn Ediakar dövrü adlandırdılar. Ediakar faunasının xüsusiyyəti, bu dövrdə birdən ortaya çıxan bəzi çoxhüceyrəli canlıların mövcudluğu səbəbi ilə təkamülçü elm adamları tərəfindən saxta ara-keçid fauna olaraq coşğuyla qəbul edilməsidir. Bu fosillər Kembri dövrünə yaxın olduqları üçün təkamülçülər üçün böyük əhəmiyyət daşıyırdılar. Avstraliyada bu dövrə aid bir çox fosil kəşf edildikdən sonra bu dövrə aid fosil nümunələri Cənubi Namibiya, Rusiya, İngiltərə, İsveç, Kanada və Amerikada da tapılmışdı. Bütün bu tədqiqatların nəticəsi belə idi: Ediakar bölgəsində tapılan təxminən 16 fərqli növ heç bir sərt toxuma qalığı yox idi.24 Başqa sözlə, bu canlıların hamısı yumşaq bədənli idilər.

Prekembirdən sonra Ediakar dövrü yataqlarında çoxsaylı hüceyrəli orqanizmlərin birdən meydana gəldiyi doğrudur. Ancaq bunlar Kembri canlılarından tamamilə fərqli, özünəməxsus formalarında görünürlər. Kembri canlılarından fərqli olaraq, bu canlılar sərt toxumalara və müxtəlif kompleks quruluşlara və orqanlara sahib deyillər. Bunlar ümumiyyətlə tüklü ayıdöşəyi otuna, kisə və diskə bənzər canlılardır. Müxtəlif incə çıxıntıları olan bu orqanizmlərin heç birinin başı və ya qan dövranı, sinir və ya həzm sistemi yoxdur. Kompleks fizioloji sistemlərə sahib deyillər və xüsusiyyətləri qeyri-müəyyəndir.

Bu çoxhüceyrəli canlıların Kembridən əvvəl meydana çıxması bu canlılar haqqında bir çox fərziyyələrə səbəb olmuşdu. Kembri canlılarını izah etməyə çalışan hər bir təkamülçü elm adamı Ediakar canlıları haqqında

nəzəriyyələr hazırlayaraq Kembriyə "əcdad" tapmağa çalışmışdılar. Məsələn, təkamülçü paleontoloq Martin Glaessner və həmkarları Ediakar faunasında günümüzdəki tiplərə aid bəzi xüsusiyyətləri müəyyənləşdirə bildiklərini, ancaq bu fosillərin xüsusiyyətləri izah etmək üçün kifayət qədər yaxşı qorunmadığını iddia etmişdilər. Yeni təkamülçü paleontoloq Dolf Seilacher günümüzdə meduzalara bənzər canlıların əslində o dövrdə yaşadıqlarını, ancaq sahilə gəldikləri zaman qumun üzərindəki çuxurlara çevrildiklərini iddia etmişdi. Onun sözlərinə görə, bu da bəzi heyvanların suda üzməkdən çox palçıq altında yaşadıqları təəssüratını yaratmışdı.25 Alman paleontoloq Adolf Seilacher və Harvard universitetinin üzvü Stephen Jay Gould üçün bu fosillər təkhüceyrəlidən Kembridəki inanılmaz müxtəlifliyə keçid zamanı yaşanan "uğursuz təcrübələr" idi. Oreqon universitetinin paleontoloqu Gregory Retallack üçün Ediakar fosilləri heyvan belə deyildilər. Onun sözlərinə görə, bunlar şibyə nümunələridir (Şibyə: Göbələklərlə yosunların ortaq yaşamasından ortaya çıxan yeni canlı növü). Fotosintezlə qidalanmışlar və 5 km-ə çatan qayaların altında olduqları kimi qalıblar.26

Gördüyümüz kimi, Ediakarla bağlı təkamülçülər arasında belə bir fikir birliyi yoxdur. Çünki bu iddiaların heç biri Kembri dövründə canlıların qəfil partlayışının necə baş verdiyinə dair açıqlama verə bilməz. Onların heç biri Kembri canlılarının ehtimal olunan əcdadlarının harada olduğuna dair işarə vermir. Bundan əlavə, Ediakar faunasında tapılan və Kembri canlılarından fərqli şəkildə xarakterizə olunan bu yeni formaların mənşəyini izah etmək lazımdır. Bu səbəbdən Ediakar canlıları təkamülçülər üçün ümid işığı deyil, izah edilməli başqa vacib problemdir.

Kaliforniya Berkeley universitetinin "Paleontologiya muzeyi" adlı internet səhifəsində bu dövr canlıları haqında bunlar deyilir:

> *Bu fosillərin nə olduğu sualına hələ də hər kəsi məmnun edəcək cavab verilmir; Müxtəlif dövrlərdə yosun, şibyə, nəhəng birhüceyrəli heyvanlarla və hətta bu gün yaşayanlarla əlaqəsi olmayan ayrı heyvan aləmi olduğu təxmin edilirdi. Bu fosillərdən bəziləri izah etmək çətin olan sadə ləkələrdir və demək olar ki, hər şeyi təmsil edə bilərlər. Bəziləri buğumayaqlıların nayderiya, qurd və ya yumşaq bədənli qohumlarına bənzəyir. Digərlərinin izahı bir az çətindir və nəsli kəsilmiş tiplərə aid ola bilərlər. Ancaq Vendian qayalarında yumşaq bədənli fosillərlə yanaşı, palçıq üzərində sürünən qurdabənzər heyvanların tərk etdikləri iz fosilləri də vardır."27*

Ediakar faunasına aid bir neçə fosil haqqında fərziyyələr irəli sürən təkamülçülər üçün dünyanın digər bölgələrində Ediakar dövrünə aid fosillərin ortaya çıxması ilə vəziyyət daha da çətinləşmişdir. Kəşf olunan yeni fosillər əvvəlkilərə nisbətən daha kompleks xüsusiyyətlər sərgiləyir, lakin heç bir şəkildə Kembri canlıları ilə əlaqələndirilə bilməzlər və bu da sözügedən dövrdə müxtəlif heyvanların meydana gəldiyini göstərir.

Ediakar dövrünün müxtəlif canlıları və təkamülçülərin ziddiyyətləri

> *"Kembridən əvvəl və ya bu dövrdə meydana gələn bütün heyvan tiplərinin bir-birindən fərqli olduqlarını qəbul etmək daha inandırıcıdır. Çünki tamamilə son hallarında ortaya çıxdılar və bir növü digərinə bağlayacaq ara-keçid forması yoxdur."28 (New York universitetinin təkamül biologiya professor, təkamülçü Douglas Futuyma).*

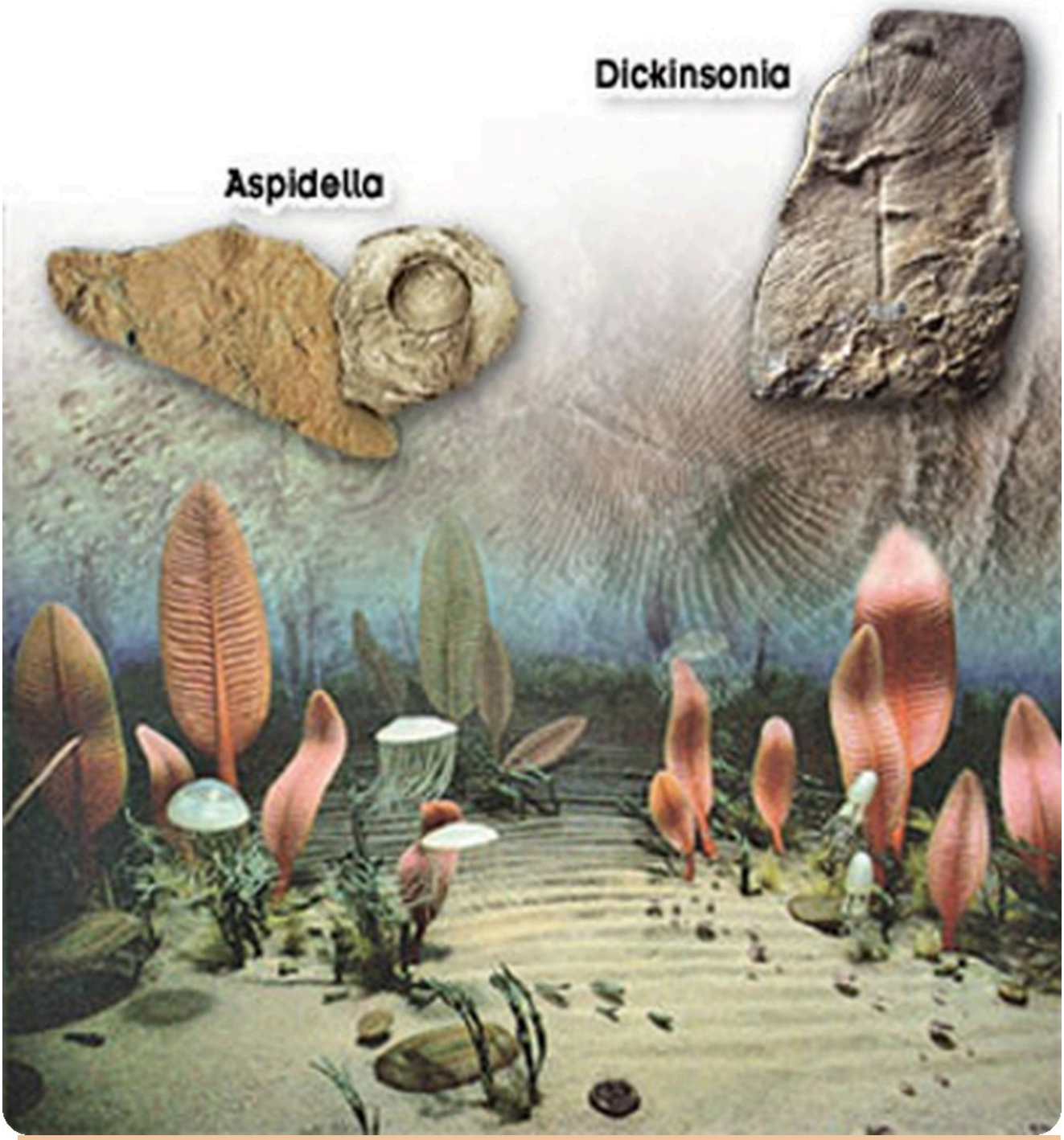

Ediakar canlıları özlərindən əvvəlki tək hüceyrəlilərdən fərqli və maraqlı görünüşdədirlər. Ancaq bunlar Kembri canlılarına oxşamırdılar. Kembri canlıları Ediakar canlıları qəfildən ortaya çıxıblar.

Ediakar canlıları özlərindən əvvəl və sonrakılardan fərqli xüsusiyyətlərə sahib maraqlı canlılar idilər. Uzunluğu təxminən yarım metr olan Dikkinsoniya, əzilmiş görünüşü olan süngərli canlı Palaeophragmodictya, üzərində kiçik yivli, disk şəkilli Aspidella Ediakar canlılarından bəziləri idi. Bəziləri bu gün heç bir canlıya bənzəmirdi. Ancaq bir neçəsi müasir dəniz ulduzları, meduzana, süngərlər və dəniz

qələmlərinə bənzəyirdilər. Bu maraqlı görüntülü canlıların ortaya çıxması ilə təkamülçülər arasında böyük fikir ayrılığı başlamışdı. Cambridge universitetindən olan təkamülçü Simon Conway Morris bu mövzu ilə əlaqədar "Problem, eyni fosillərin fərqli insanlar tərəfindən tamamilə fərqli şəkildə şərh edilməsidir"29 demişdi.

Lakin Rusiyada edilən sonrakı kəşflər bunların həqiqətən bəzi kompleks xüsusiyyətlərə sahib çox hüceyrəli orqanizmlər olduğunu təsdiqlədi. Dikkinsoniyanın müxtəlif nümunələri və kənarları büzmə şəklində göz yaşına bənzər Kimberella canlılarının nümunələri tapıldı. Kimberellanın geridə qoyduğu izlər bu canlının hərəkət edə bildiyini göstərirdi. Başqa sözlə, bu canlılar özlərindən əvvəlki tək hüceyrəli canlılarla eyni yerdə yaşayıb çoxalmırdılar. Gəzmələrini təmin edə biləcək orqanları və çıxıntıları var idi.30 İngiltərənin Newfouldland bölgəsində tapılmış Ediakar fosilləri kol kimi, tükə bənzər formalara sahib və bir neçə koloniyadan ibarət idilər. Bu canlıların lələyə bənzər çıxıntılarının hər biri ən az üç ayrı hissəyə ayrılmışdı. Və ucları irəli doğru əyilmişdi. Bu canlılardan ən kiçiyində belə, mikroskopik çıxıntı qrupları var idi.31 Buna görə də, Ediakar canlıları bəzi alimlərin düşündüyü kimi su ilə dolu adi hüceyrə qrupları deyildi.

Təkamülçülər eyni zamanda ortaya çıxan bu müxtəlif canlılara aid təkamül ssenarisi yaratmaq üçün çox çalışdılar. Fosillərin hər biri üçün fərqli sıralama verdilər. Ancaq nə Namibiyada tapılanlar Şotlandiyadakılara uyğun gəlir, nə də Rusiyada tapılanlar İngiltərədəkinə uyğun gəlirdi. Aralarında əlaqə qura bilmədikləri bu fosilləri Kembri canlıarı ilə əlaqələndirmək səyləri, təkamülçülər üçün böyük məyusluq oldu. Kembri canlılarını onlardan əvvəlki orqanizmlərlə əlaqələndirən heç bir fosil dəlili yox idi. Dəqiq qeyd edilmiş Kembriyə qədər olan fosillərin qalıqları Darvin nəzəriyyəsinin nəzərdə tutduğu tədricən dəyişmənin uzun tarixini təkzib edirdi.32

Simon Conway Morris bu açıq həqiqəti bu sözləri ilə etiraf edirdi:

> *"Bununla birlikdə, Ediakar və Kembri dövrü faunaları arasındakı fərqlər, iki dövr arasındakı oxşarlıqlardan daha çox diqqət çəkir. Bu fərqlər, Kembridəki yeni canlı cəmiyyəti tərəfindən Ediakar təsisçilərinin seyrəldilməsi ilə izah edilə bilməz. Daha doğrusu, bu iki fauna arasında baş verən dəyişiklik "köhnəni yeninin əvəz etməsi" hadisəsinə bənzəyir."33*

Həqiqətən, Kembridə meydana gələn canlılar Ediakarda meydana gələnlərdən tamamilə fərqli idilər. Bu həqiqətin ortaya çıxması ilə bəzi təkamülçülər Kembri canlılarının "əcdadları" adlandırılanların tapılmamasının səbəbini dağılmış fosil qeydləri ilə əlaqələndirdilər. Bəziləri Kembri canlılarının sözdə əcdadlarının ya çox kiçik olduqları, ya da yumşaq quruluşlarına sahib olduqları üçün "fosilləşə" bilmədiklərini iddia edirdilər. Digərləri, müxtəlif molekulyar müqayisələrlə Kembridən milyonlarla əsr əvvəl mövcud olmuş xəyali atadan bəhs edirdilər.

Şübhəsiz ki, bu və bu kimi iddiaların heç biri elmi təmələ əsaslanmır və fərziyyədən uzağa gedə bilməmişdir. "Dağınıq fosil qeydləri" iddiası bir çox paleontoloq tərəfindən rədd edildi. Kembridən əvvəlki və Kembriyə aid fosillər kifayət qədər tapılmış və paleontoloqları demək olar "əcdad" olsaydı, aşkar ediləcəyinə inandırmışdılar.

Kembridən əvvəlki dövrə aid fosillərin kiçik və yumşaq toxumalı olduğu üçün heç bir iz buraxmadığı iddiası, əvvəllər də dediyimiz kimi tamamilə həqiqətə uyğun olmayan iddiadır. İddianın etibarsız olduğunu görmək üçün, təxminən 3 milyard il əvvəl süxurlarda bakteriyaların mikrofosillərinin tapıldığını düşünmək kifayətdir.34 Buna görə, Ediakar

dövründə Kembri canlılarına bənzər kompleks quruluşa sahib canlılar mövcud olsaydı, fosil izləri də qoymalı idilər. Ancaq Ediakar ilə sahib olduqlarımız yalnız bir neçə çoxhüceyrəli quruluşdan ibarətdir. Ancaq bunlar daha sonra ortaya çıxacaq tiplərdən tamamilə fərqli və müstəqildirlər.

Və bunlar yumşaq toxumalarına baxmayaraq, fosil qeydlərində iz buraxdılar. Simon Conway-Morris bu mövzuda belə demişdi:

> *"(Alman paleontoloqu Adolf) Seilacher radikal alternativə öncülük etdi. Ediakar fosillərinin tam olaraq dalayıcılar, buğumayaqlı, hətta heyvan olmadığını iddia etdi. Onun həqiqəti dediyini iddia edən səbəblərdən biri də bu fosillərin qeyri-adi qaydada qorunub saxlanılmasıdır. Demək olar ki, hamısı yumşaq toxumalı olmasına baxmayaraq, Ediakar qalıqları tipik olaraq iri təbəqələrdə (palçıq və qum daşları) qorunur, dayaz, hərəkətli sularda qalıq qoymuşdu. Bu bölgələr paleontoloqların qorunub saxlanılan yumşaq toxumaları gözlədikləri və ya axtardıqları son yer idi."*[35]

1984-cü ildə Stephen Jay Gouldun Avstraliyadakı Ediakar fosilləri haqqında uzun məqaləsi "Natural History" jurnalında yayımlandı. Gould burada tapılan canlıların Kembridə olduğu kimi öz xüsusi quruluşları ilə əsas modelləri paylaşdıqlarını bildirdi. Kembri canlıları Ediakar canlılarını əvəzləyən yeni varlıqlar idilər və hələ Kembridəkilər ortaya çıxmazdan əvvəl Ediakar canlıları yox olmuşdular. Kembri canlıları Ediakardakıların inkişaf etmiş formaları deyildilər. Buna görə Ediakar formaları Kembri canlılarının əcdadı ola bilməzdilər. Yumşaq bədənə və bənzərsiz quruluşa sahib olan Ediakar canlıları sərt bədənli və daha

kompleks Kembri canlılarına sahib olanlardan çox fərqlənirdi.36 Bu vacib həqiqət qarşısında Gould aşağıdakı etirafı etməli idi:

“Ediakar dövrünün çoxhüceyrəli kompleksliyinin başlanğıcından bəri həyat tarixini hər dəfə araşdırdığımızda həmişə ən təəccüblü həqiqət kimi bir məsələ ortaya çıxır; onurğasız dəniz faunasına çatan zaman içində aydın nizam və prosesin olmaması həqiqəti.”37

Simon Conway Morrisin mövzu ilə əlaqədar bunları etiraf etmişdi:

> *“Bir neçə Ediakar qalığı xaricində Ediakarın maraqlı həyatı ilə nisbətən tanış Kembri fosilləri arasında kəskin sərhəd olduğu görünür.”38*

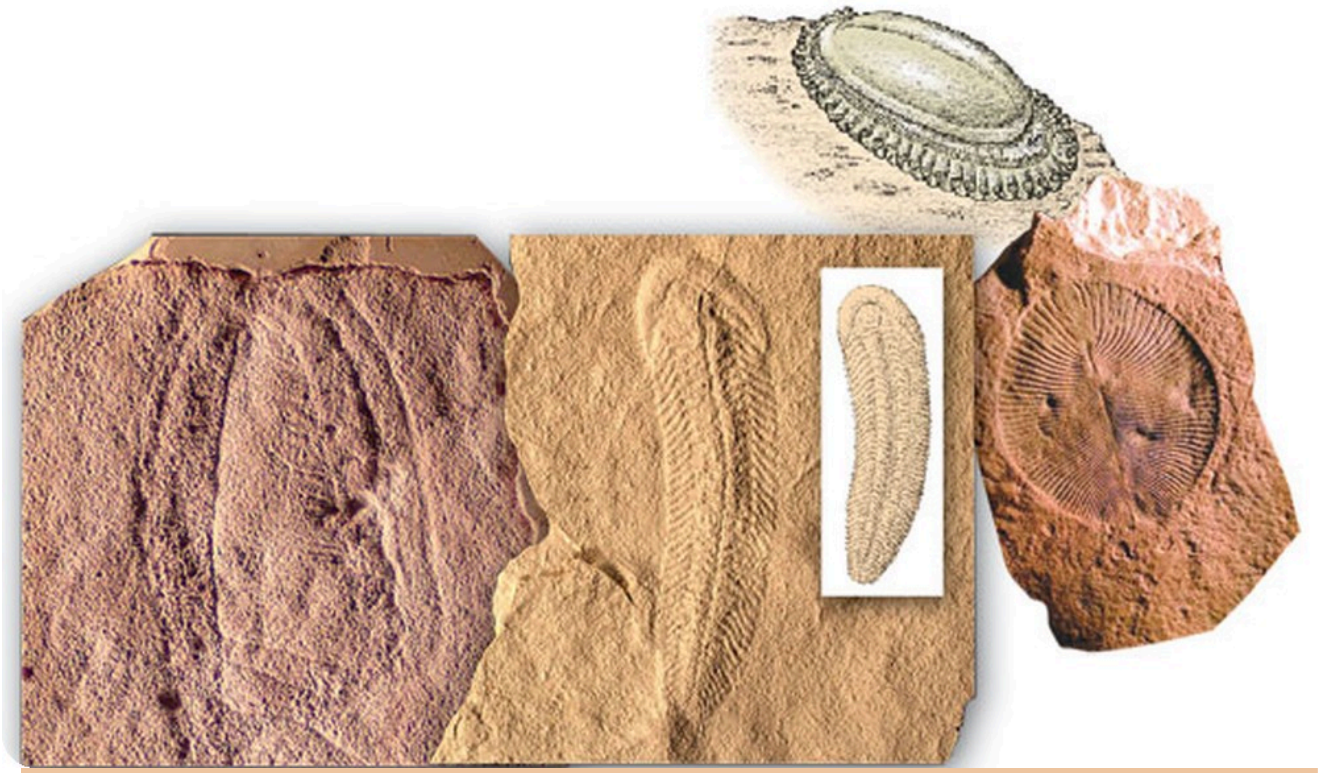

Ediakar canlıları özlərindən əvvəlki tək hüceyrəlilərdən fərqli və maraqlı görünüşdədirlər. Ancaq bunlar Kembri canlılarına oxşamırdılar. Kembri canlıları Ediakar canlıları qəfildən ortaya çıxıblar.

Kembrinin mənşəyi problemini həll etmək üçün 1983-cü ildə bir sıra konfranslar keçirildi. “Science News” jurnalı tərəfindən “International Geological Correlation Project” (Beynəlxalq geoloji korrelyasiya layihəsi) komitəsi ilə keçirilən bu iclas, Kembri-Erkən kembri sərhədindəki bütün gələcək tədqiqatlar üçün istinad nöqtəsini tapmaq üçün alimlərin səsi ilə 4-cü gün qeyri-müəyyən vaxta təxirə salındı. “Amerika Jeological Society”dən Allison Palmer konfarsın təxirə salınmasından sonra “bizi asan günlərin gözlədiyini düşünmürəm. Hər birimiz bir-birimizdən fərqli dərəcələrdə bədbəxt olacağıq”39 açıqlamasını etdi.

Bundan sonra keçiriləcək sessiya və konfranslar da heç bir nəticə verməyəcək. Çünki Ediakar canlılarını Kembri ilə əlaqələndirən heç bir dəlil yox idi. Bu canlıların inkişaf etdiyinə dair heç bir dəlil yox idi. Yer üzündə heç vaxt təkamül prosesi olmamışdı. Təkamülçü elm adamları günlərlə və illərlə heç vaxt yaşamamış, dünyada heç bir dəlili olmayan, bir şey axtarırdılar və heç vaxt tamamlaya bilməyəcəkləri işə başlayırdılar.

Üstəlik, bir əsr yarımdır Kembri canlılarının mənşəyini açmaq üçün can yandıran təkamülçülər Ediakarda ortaya çıxan kompleks canlılarının mənşəyinə dair bir açıqlama tapmalı idilər. Böyük səbirsizliklə araşdırdıqları bütün təbəqələr və kəşf etdikləri bütün fosillər təkamülçülərə əleyhinə dəlillər verirdi.

Rusiya paleontoloq Moskva paleontologiya institutunun erkən kembri orqanizmlər laboratoriyasının rəhbəri Mixail Fedonkin bu mövzuda bunları demişdi:

> *Hal-hazırda vəziyyətimiz 150 il əvvəl Çarlz Darvin ilə eynidir. Kembri onurğasızlarının əcdadlarının olmaması Darvini çox təəccübləndirmişdi. Və bu həqiqəti növlərin mərhələli təkamül nəzəriyyəsinə qarşı güclü dəlil hesab edirdi. Hazırda Vendian (Ediakar) faunasının əcdadlarını bilmirik. Bu heyvanat aləmi Kembridə olduğu kimi "tam formada" birdən ortaya çıxmışdı."40*

Təkamülçülərin başa düşməkdən imtina etdikləri həqiqət canlıların müəyyən müddətdən sonra "tamamlanmasına" ehtiyaclarının olmamasıdır. Çünki canlılar xüsusi bədən quruluşları, mükəmməl metabolik sistemlər, qüsursuz funksiyalar və genetik harmoniya ilə bir anda yaradılmışdı. Bunları yaradan Uca Allah sonsuz biliyə, sonsuz ağıla və sonsuz gözəlliklər təklif edən üstün yaradıcılıq sənətinə sahibdir. Bir canlının mövcud olması üçün Allahın diləməsi kifayətdir. Yerdəki və göydəki hər şey Allaha məxsusdur və kainatı, planetləri və insanı yaradan və bizə daima saysız-hesabsız gözəlliyi və nemətləri verən Allah üçün şübhəsiz ki, çox asandır.

FƏSİL

Kembri partlaması

Canlılar bioloqlar tərəfindən müxtəlif siniflərə bölünürlər. Bu təsnifat daxilində "taksonomiya" və ya "sistematik" adlanan iyerarxik kateqoriyalar canlıların müxtəlif xüsusiyyətlərinə görə təyin olunur.

Canlıların sistematikası

Buna görə canlılar əvvəlcə aləm kimi təsnif edilir. Daha sonra tipə bölünür və tiplər bir sıra alt qruplara bölünür. Bu iyerarxik təsnifat aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

1. Aləm (Kingdom)
2. Tip (Phylum, əksər hallarda Phyla)
3. Sinif (Class)
4. Dəstə (Order)
5. Fəsilə (Family)
6. Cins (Genus, əksər hallarda Genera)

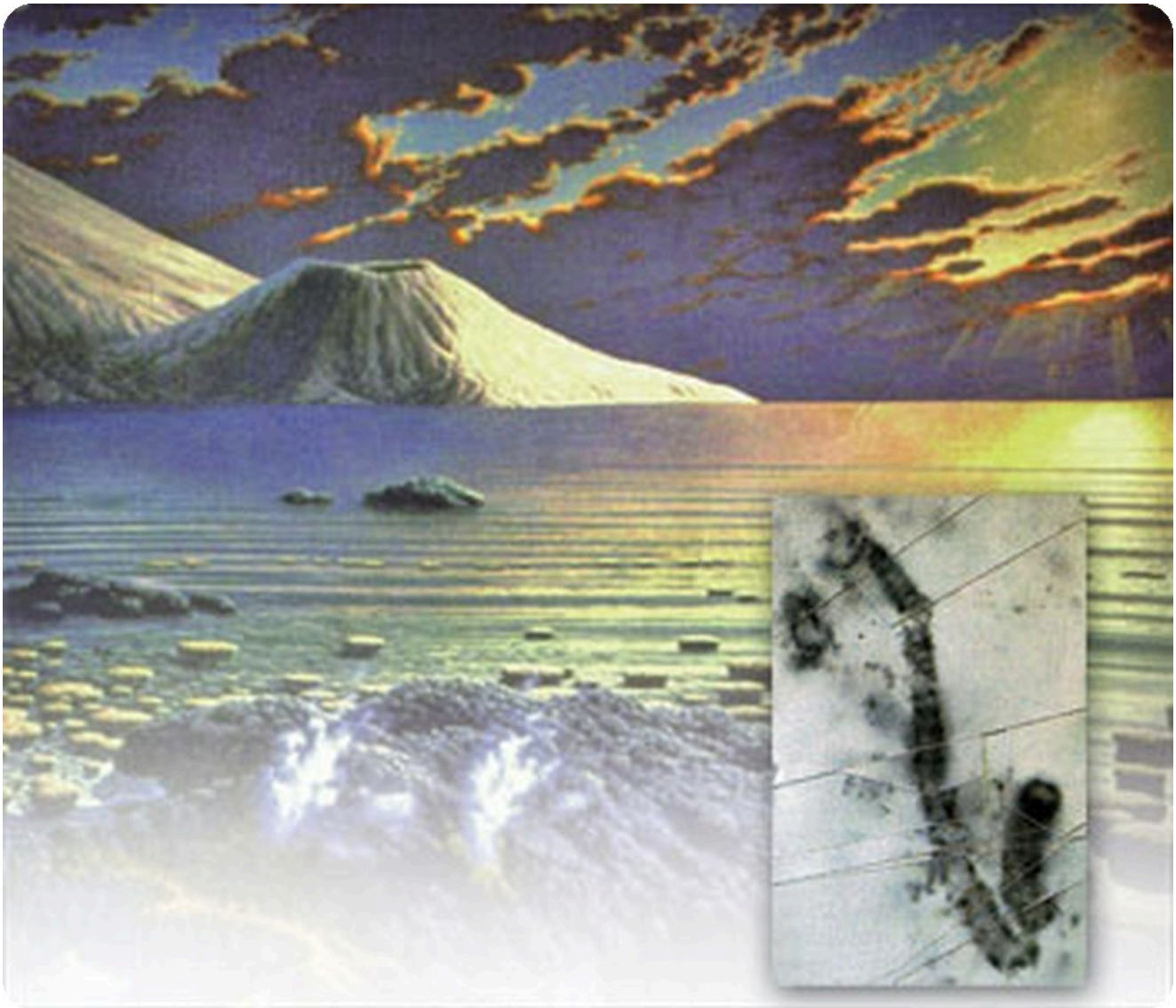

Darvinistlər Kembri canlılarının “xəyali atalarının” yumuşaq toxumalı olduqlarına görə iz buraxmadıqlarını iddia edirlər. Halbuki, 3.5 milyard il əvvələ aid ən qədim fosil qalıqları təkamülçülərin bu yalan iddialarını ortadan qaldırır.

7. Növ (Species)

Elm adamları heyvanlar aləmini beş aləmə bölürlər (bu yaxınlarda bu say bəzi təsniflərə görə 6, bəzilərinə görə 3 olaraq təyin olundu), 25-35 tipə bölürlər. Tipi təyin edən amillər olduqca təməldir: Bunlar orqan və toxumaların sayı və növləri, bədən simmetriyası, bədən boşluqlarının yeri və xüsusiyyətləri kimi detallardır.41 Buradan tipi təyin edən amillərin xarici xüsusiyyətlərdən daha çox daxili təşkilat olduğunu başa düşürük. Məsələn, soxulcan şəkli bir çox tipin paylaşdığı bir xüsusiyyətdir. Lakin soxulcan görünüşünə sahib fərqli canlılar oxşar xüsusiyyətə sahib olmalarına baxmayaraq, fərqli tiplərə aid əlaqəsi

kəsilmiş canlılar kimi qəbul edilir. Çünki onların daxili strukturları tamamilə fərqlidir. Daxili təşkilat isə oksigen-karbon dioksid kimi qazların mübadiləsi, qidaların alınması və cütləşmə kimi xüsusiyyətlərin bir canlının bədənində necə meydana gəldiyindən ibarətdir. Məsələn, buğumayaqlılar (böcəklər, hörümçəklər və digər buğumayaqlılar) tamamilə ayrı tipi təmsil edir. Xordalılar isə xorda (embrionun arxasındakı onurğa sütununu meydana gətirəcək hüceyrələrin çoxluğu ilə əmələ gələn uzun kordon) və ya daha çox onurğa beyninə sahib canlılar var. Quşlar, balıqlar, sürünənlər və məməlilər kimi onurğa beyni olan bütün canlılar bu tipə daxildir. Molyusklar ayrı tipdir. Midiya, stridiya, çılpaq ilbizlər bu tipə daxildirlər. Digər tip həlqəvi qurdlardır. Bu kateqoriyaya soxulcanlar aiddir. Bütün tiplərin ən böyüyü qabıqlı heyvanlardır. Təxminən 35 heyvan tipinə bəzi yumşaq bədənli molyusk tipi və ya yuvarlaq soxulcanları olan yumru qurd tipi kimi müxtəlif növlər daxildir.

Tipləri təyin edən daxili sxem bir çox gen tərəfindən idarə olunur. Bu o deməkdir ki, bir canlının başqasına keçməsi və iki fərqli tipin meydana gəlməsi üçün canlının daxili quruluşunun bütün detalları bir-bir dəyişməli və bütün bu genlər eyni zamanda mutasiya etməlidir. Bu təsadüfi mutasiyaların hər biri fayda gətirməlidir. Elmi olaraq belə dəyişikliyin baş verməsi qeyri-mümkündür. Mutasiyalar 99% zərərli amillərdir. Bunun 1%-i təsirsizdir. Daxili xüsusiyyətləri isə mərhələli şəkildə meydana çıxa bilməyəcək qədər çox kompleksdir. Genlər dəyişərək nə funksional formaya çevrilə bilər, nə də yeni xüsusiyyətlər yaradan digər canlılara aid gen ola bilər. Eynilə, canlılar xarici faktorlardan az təsirlənirlər. İki canlının müxtəlif şərtlərdən asılı olaraq xarici faktorlarla oxşar, ortaq daxili xüsusiyyət inkişaf etdirməsi mümkün deyil. Belə ehtimal min dəfə atdığımız zərin hər dəfə 6-ya, yəni

1.000.000.000.000.000.000-də 1 (1 trilyonda bir) gəlmə ehtimalıdır.42 (Ətraflı məlumat üçün baxın: "Həyatın həqiqi mənşəyi", Harun Yəhya).

Bu vacib məlumatlar canlıların bir-birlərindən nə qədər fərqləndiklərini göstərmək üçün verilmişdir. Bir-birindən fərqli xüsusiyyətlərə sahib olan canlılar, təsadüfi hadisələr nəticəsində əvvəldən sahib olmadıqları xüsusiyyəti inkişaf etdirməz, olmayan orqanı yarada bilməzlər. Bu, canlıların sistematikasındakı ən kiçik "növlər"ə belə aid olan həqiqətdir. Növlər başqa növlərə çevrilməzlər. Bu, qeyri-mümkündür. Kembri dövründə ortaya çıxmış canlı müxtəlifliyi isə növlərdən yox, bir-birindən fərqli "tiplər" yaradır. Kembri dövründə günümüzdə olan 35 tip da daxil olmaqla 50 ayrı tipin birdən ortaya çıxdığı dövrdür. Təkamülçülərin Kembri dövrü ilə bağlı izah edə bilmədikləri çox təfərrüat vardır. Ancaq bir-birindən fərqli yüzlərlə, bəlkə daha da çox xüsusiyyətə, böyük heyvan müxtəlifliyinə sahib "tip"lərin qəfildən ortaya çıxması, üstəlik günümüzdəkindən daha çox olması təkamülçülər tərəfindən izah edilə bilinməyəcək vəziyyətdir. Fosil qeydləri təkamül nəzəriyyəsinin tənəzzülünü açıq şəkildə göstərmişdir.

> *Məşhur fransız zooloqu Pierre Grassé mövzu ilə əlaqədar bunları deyir:*

> *"Təbiətşünaslar təkamül prosesinin yalnız fosil qeydləri ilə ortaya çıxdığını unutmamalıdırlar. Yalnız paleontologiya (fosil elmi) təkamülə dəlil verə bilər və təkamülün inkişafını və mexanizmlərini göstərə bilər."43*

Paleontologiyanın təkamül haqqında ortaya qoyduğu həqiqət budur ki, təkamülün təbii tarixdə yeri yoxdur. Əsas yaşayış qrupları Kembri partlayışı zamanı qəflətən və qüsursuz bədən quruluşları ilə həyata başladılar. Güclü səylərinə baxmayaraq, təkamülçülər aralarında heç bir ara-keçid forma tapa bilməmişlər və paleontologiya elmi darvinizmi çökdürmüşdü. Bu çökmə prosesi, 1909-cu ildə Kanadada edilən "səssiz" kəşflə başlamışdı.

Tip (Phylum) nədir?

Tip; heyvanlar aləmindəki canlıları təsnif etmək üçün istifadə edilən ən böyük kateqoriyadır. Ən çox bilinən tiplər arasında; onurğalıları daxil edən xordalar, bütün böcəkləri daxil edən buğumayaqlılar, bütün qabıqlı yumşaq heyvanları daxil edən molyusk sayıla bilər. Bu tiplərin özünəməxsus bədən quruluşu vardır. Tiplər da bir sıra digər alt qruplara bölünürlər. Yuxarıda qeyd olunan iyerarxik təsnifat böyükdən kiçiyə qədər aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

Aləm > Tip > Sinif > Dəstə > Fəsilə > Cins > Növ

Bir möcüzənin kəşfi: Burgess Shale faunası

> *"Kembridə ortaya çıxan canlılar arasındakı fərqlər çox böyükdür. Bu fərqlər bəzən o qədər böyükdür ki, bəzi canlılar tək bir növə xasdırlar. Bundan əvvəl belə bir şey olmamış və bundan sonra da müşahidə edilməmişdir."44*

Çarlz Doolittle Walcott ABŞ-ın məşhur muzeylərindən biri olan Smithsonian institutunun direktoru (1907-1927) və paleontoloqu idi.

Kanadanın Rocky dağları yaxınlığındakı Burgess bölgəsində çalışan dəmiryol işçilərinin müxtəlif fosillər tapdıqlarını eşitdilər. 1907-ci ilin iyul ayından bəri mövzunu araşdırmaq üçün ərazini ziyarət etdi və adı çəkilən fosillərdən nümunələr axtarmağa başladı. 31 avqust 1909-cu ildə təcrübəli paleontoloqun yenidən Fürsdə fosillər araşdırdığı günlərdən biri idi. Ancaq bir fərq ilə: Walcott əvvəldə adi görünən ogünkü araşdırmalarının tezliklə paleontologiya tarixindəki ən böyük tapıntılardan birini verəcəyindən xəbərsiz idi.

Burgessdəki qayalar şist adlanan qaya tipli və incə təbəqələrdən ibarət idi. Belə qayanın üzərindəki təbəqələr uyğun bucaqdan vurulduqca bir-birinin üstündən sürüşür və içərisində olan fosil izləri üzə çıxırdı. Walcott ilk Kembri fosilini o gün Burgess Shale qayasında tapdı. Daha sonra ətraflı qazıntılara başlamaq üçün fosillərin yerini qeyd etdi. Tədqiqatına yenidən başlayanda paleontoloji dəyəri olan bir qızıl mədəni olan tapıntıları ələ keçirmişdi.

O illərdəki araşdırmalarında Walcott ilk baxışdan sirli görünən bəzi yumşaq bədənli canlıların izlərinə rast gəlmişdi. Bu canlıları tanımağa və niyə burada olduqlarını anlamağa çalışdı. Həmin ana qədər verilən məlumatlara görə bunların heç biri burada olmamalı idi. Tapıntılarının fövqəladə əhəmiyyətə sahib olduğunu anlayan Walcott dərhal nümunələri araşdırdı.

Bu ərazi təəccüblü dərəcədə yaxşı qorunmuş Kembri fosilləri ilə dolu fauna idi. Heyvan fosillərini ehtiva edən ən erkən fosil təbəqələri burada idi və bu təbəqələr yüz milyonlarla il əvvəlki dövrə qapı açaraq nəhəng müxtəliflik və komplekslik göstərirlər. Tapılan fosillər yumşaq bədənli canlılara aid olsa da, çox yaxşı qorunub saxlanılırdı. İncə qaya təbəqələri arasındakı fosillər hətta yumşaq toxumaların detallarını göstərən miniatür rentgen şüalarına bənzəyirdi. Walcott çiyinayaqlılar, soxulcanlar

və buğumayaqlılar kimi müxtəlif qruplara aid heyvan qalıqlarını tapdı. Bunlar çox sayda yumşaq bədənli dəniz canlıları idi.

Parvancorina

Bəs niyə yüz milyonlarla il əvvəl dəniz səviyyəsində təxminən 3000 metr yüksəklikdəki Rocky dağlarında dənizin dibində yaşayan canlıların fosilləri vardı? Yüz milyonlarla il əvvəl dənizin dibində sürüşmə nəticəsində bu canlıların qumla örtülü olduğu və bu çökmə təbəqənin sonrakı geoloji hərəkətlərlə yüksəldiyi və Rocky dağlarında yerləşdiyi başa düşüldü. Bu şəkildə, ən qədim kompleks canlıların çox yaxşı qorunmuş fosillərinin Walcottun gözü qarşısında görünməsi mümkün idi.

Walcott bölgəyə Burgess dağına istinadən Burgess Shale adını vermiş və 1910-1917 illəri arasında təxminən 65.000 fosil nümunəsi toplamışdı.45

Walcott topladığı fosillərin hansı tiplərə aid olduğuna baxanda çox təəccübləndi. Çünki tapdığı fosil təbəqəsi çox qədim idi və bundan daha yaşlı təbəqələrdə əhəmiyyətli yaşama rast gəlinməmişdi; lakin bu təbəqədə bilinən bütün tiplərə aid canlılar var idi. Üstəlik, heç vaxt bilinməyən tiplərə aid fosillər də tapmışdı. Bu, heyvanlar aləmindəki

bütün bədən quruluşlarının eyni geoloji dövrdə birlikdə ortaya çıxdığını göstərdi.

Bu, Darvin nəzəriyyəsi üçün dağıdıcı zərbə meydana gətirdi. Çünki Darvin canlıların yavaş-yavaş budaqlanan ağacın budaqları kimi inkişaf etdiyini iddia edirdi. Darvinin təkamül ağacına görə, əvvəlcə yer üzündə bir tip olmalı idi və sonra uzun müddət ərzində tədricən fərqli tiplər meydana gəlməli idi. Halbuki, Walcott bütün tiplərin birdən və eyni anda meydana gəldiyinə dair dəlillərlə qarşılaşmışdı. Bu, "təkamül ağacı"nın tamamilə tərsinə dönməsi demək idi. Ağacın ən uzaq budaqlarını simvolizə edən və növlərdən sonra əmələ gəlməli olan tiplər canlı tarixin ən başlanğıcında ortaya çıxmışdı.

Walcottun bu tapıntıları, şübhəsiz ki, əhəmiyyətlidir. Ancaq darvinizmə vurulan bu böyük zərbənin üzə çıxması üçün 70 il lazım olacaqdı.

Çünki Walcott əldə etdiyi fosilləri elm dünyasına açmaq əvəzinə gizlətməyə qərar verdi. Washington DC-də məşhur Smithsonian muzeyinin direktoru Walcott qatı darvinist idi. Təkamül nəzəriyyəsinə görə bu əsrin qayalarında nisbətən sadə fosillərin tapılması gözlənilirdi. Bununla birlikdə, kəşf etdiyi fosillər komplekslik baxımından günümüzdə yaşayan xərçəng, dəniz ulduzu və qurdlar kimi canlılardan fərqlənmirdi. Darvinistlər üçün məsələni ən çox narahat edən cəhət Burgess Shaledə və ya daha yaşlı qayalarda bu canlıların əcdadı ola biləcək fosil nümunələrinin tapılmaması idi. Bu çıxılmaz vəziyyətlə qarşılaşan Walcott əldə etdiyi fosillərin təkamül nəzəriyyəsi qarşısında böyük problem yaradacağından əmin idi və izah etmək əvəzinə çəkdiyi bəzi fotoları bəzi qeydlərlə birlikdə Smithsonian institutuna göndərdi. Fosillər yetmiş il unudulacaqları siyirtmələrdə kilidlənmişdir. Burgess Shale qalıqları yalnız 1985-ci ildə muzeyin arxivlərinin yenidən araşdırılması sayəsində üzə çıxdı. İsrailli alimi Gerald Schroeder bu mövzuda belə demişdi:

> *‘Walcott istəsəydi, fosilləri öyrənmək üçün bir ordu dəstəsi vəzifələndirə bilərdi. Ancaq təkamül gəmisini batırmamağı seçdi. Bu gün Kembriyə aid fosillər Çin, Afrika, İngilis adaları, İsveç və Qrenlandiyada tapıldı. Partlayış (Kembri dövründə) dünya miqyasında olan hadisədir. Ancaq bu qeyri-adi partlayışın mahiyyətini müzakirə etməzdən əvvəl bu məlumatlar gizlədilmişdir.”46*

Burgess Shale qalıqları Walcottun ölümündən on illər sonra yenidən araşdırıldı. “Cambridge qrupu” olaraq tanınan Harry Blackmore Whittington Derek Briggs ve Simon Conway Morrisdən ibarət mütəxəssislər qrupu 1980-ci illərdə fosilləri geniş şəkildə analiz etmişdir. Və heyvanlar aləminin Walcottun müəyyənləşdirdiyindən daha fərqli və qeyri-adi olduğu qənaətinə gəldilər. Fosillərin bu gün bilinən kateqoriyalara görə təsnif edilə bilməyəcəyini ifadə etdilər. Canlılar inkişaf etmiş və kompleks vəziyyətləri ilə 542-490 milyon il əvvəl Kembri dövründə birdən meydana gəlmişdilər.

Nəticə o qədər gözlənilməz oldu ki, elm adamları bu qəfil hərəkəti “partlayış” adlandırdılar. “Kembri partlayışı” elm tarixinin ən misilsiz hadisələrindən biri və təkamülçü elm adamları üçün açıqlanmayan hadisələrdən biri idi. Günümüzdəki Kembri tapıntılarından xəbərdar olan Darvin belə, bu mühüm hadisə üçün açıqlama verilməyincə nəzəriyyəsinin etibarlılığının şübhə altında ola biləcəyini qəbul etmişdi.47

Elm dünyası Burgess Shale fosilləri ilə gec tanışlığı belə oldu. Burgess Shale çox yaxşı qorunmuş fosillərlə yüz milyonlarla il əvvəlki Kembri ekosistemlərinə açılan bir pəncərə kimi idi. Beləliklə, elm adamları arasında artan marağın mərkəzinə çevrildi. 1980-ci illərdə yeni Kembri

fosil sahələrinin tapılması Kembri partlayışına marağı daha da artırdı. Yeni paleontoloji tapıntılar partlayışın miqyasının gözləniləndən çox olduğunu göstərir və vəziyyətin təkamülçülər üçün daha da ağır olduğu görülürdü. Walcottun narahatlıqları əsassız deyildi. Kembri partlayışına dair məlumat axını darvinist nəzəriyyə üzərində "turşu təsiri" yaratdı. Kembri partlayışı anlayışı inkişaf etdikcə darvinizmin təməl fərziyyələrinin etibarsız olduğu aydın oldu.

Kitabın indiyə qədər olan hissəsində Kembriyə qədərki dövrü və o dövrün canlılarını araşdırdıq. Kitabın növbəti hissəsində göz qamaşdıran canlıların müxtəlifliyinin ortaya çıxdığı və göstərildiyi Kembri dövrünü araşdıracağıq. Bu məqsədlə Kembridən əvvəlki və Kembri sonrası dövrlərdə bioloji müxtəlifliyin gedişatını nəzərdən keçirəcəyik. Bu, bizə canlılar kateqoriyasının ortaya çıxması haqqında ümumi fikir verəcəkdir. Daha sonra Kembri dövrünün fövqəladə kompleksliyini araşdıracağıq və bu canlılardakı üstün quruluşun və sistemlərin təkamülçülər qarşısında nə qədər böyük problem yaratdığına baxacağıq. Kompleksliklə bağlı hissəsindən sonra fosil qeydlərinin ortaya qoyduğu şəkli darvinizmin fərziyyələri ilə müqayisə edəcəyik və darvinizmin niyə "çökmüş" nəzəriyyə olduğunu göstərəcəyik. Bu nöqtədə fosil təbəqələrində ortaya çıxan əsas bədən kateqoriyalarının (tiplərin) ümumi mənzərəsini 3 maddədə ümumiləşdirərək başlaya bilərik:

1. Kembri dövründən əvvəl milyardlarla il ərzində yer üzündə yalnız birhüceyrəli orqanizmlər və kompleks sistemi olmayan bəzi çoxhüceyrəli orqanizmlər olmuşdur. Bu canlıların əmələ gətirdiyi tip sayı cəmi 3-dür.

2. Kembri dövrünün yalnız 5-10 milyon ilində bir çox canlı aləmin bir çox tipi qəflətən və qüsursuz bədən quruluşu ilə yaranmışdı. Dövrün sonunda ortaya çıxan tip sayı 50-yə çatdı və fosil qeydlərində canlı aləmin bütün tiplərin meydana gəlməsi istisna ilə tamamlanmışdır.

3. Kembri dövründən sonra təməl bədən quruluşu baxımından fosil qeydlərinə damğa vuran "sabitlik" dövrü olmuşdur. Darvinist gözləntilərin əksinə tip kimi yüksək kateqoriyaların sayı artmamış hətta bəzi tiplərin nəslinin tükənməsi ilə azalma olmuşdur. Bu səbəbdən Kembri dövrü təməl bədən quruluşu səviyyəsinə görə müasir dövrlə müqayisədə daha kompleksdir.

Göz qamaşdırıcı canlı müxtəlifliyi: Kembri partlaması

Kembri dövrü süxurlarında çox fərqli və kompleks quruluşa malik çoxhüceyrəli orqanizmləri ehtiva edən ən qədim geoloji dövrdür. Bu dövrün qayalıqları ilk dəfə 1835-ci ildə ingilis geoloq Adam Sedgwick tərəfindən Şimali Qallerdə tapılmışdı. Sedgwick dövrü Qallerin latınca adı olan Kambriyaya istinadən adlandırmışdı. Beynəlxalq Qlobal Stratiqrafiya Alt Komitəsinin 2002-ci ildə yayımladığı tarixlərə görə Kembri dövrünün 545 milyon il əvvəl başladığı və 490 milyon il əvvəl sona çatdığı qəbul edilir. Üç alt dövrə ayrılır: Erkən Kembri (542-513 milyon il əvvəl), orta Kembri (513-501 milyon il əvvəl) və son Kembri (501-490 milyon il əvvəl).48

Dövrü tarix baxımından əhəmiyyətli edən ən böyük hadisə "Kembri partlaması"dır. Bu, "Kembridən əvvəl"dən Kembriyə (erkən Kembriyə) keçiddə yaşanan partlayışdır və dünyadakı əcdadları olmayan kompleks orqanizmlərin son dərəcə qəfil ortaya çıxmasını təmsil edir. Bioloji müxtəliflik və komplekslik baxımından Kembri öncəsi dövr ilə Kembri dövrü arasında o qədər böyük bir fərq var ki, bu hadisə canlıların ani varlığını ifadə etmək üçün "partlayış" adlandırıldı. Təkamülçü yazıçı Richard Monestarsky ədəbiyyatda "bioloji Big Bang" olaraq da bilinən bu hadisəni bu sözlərlə izah edir:

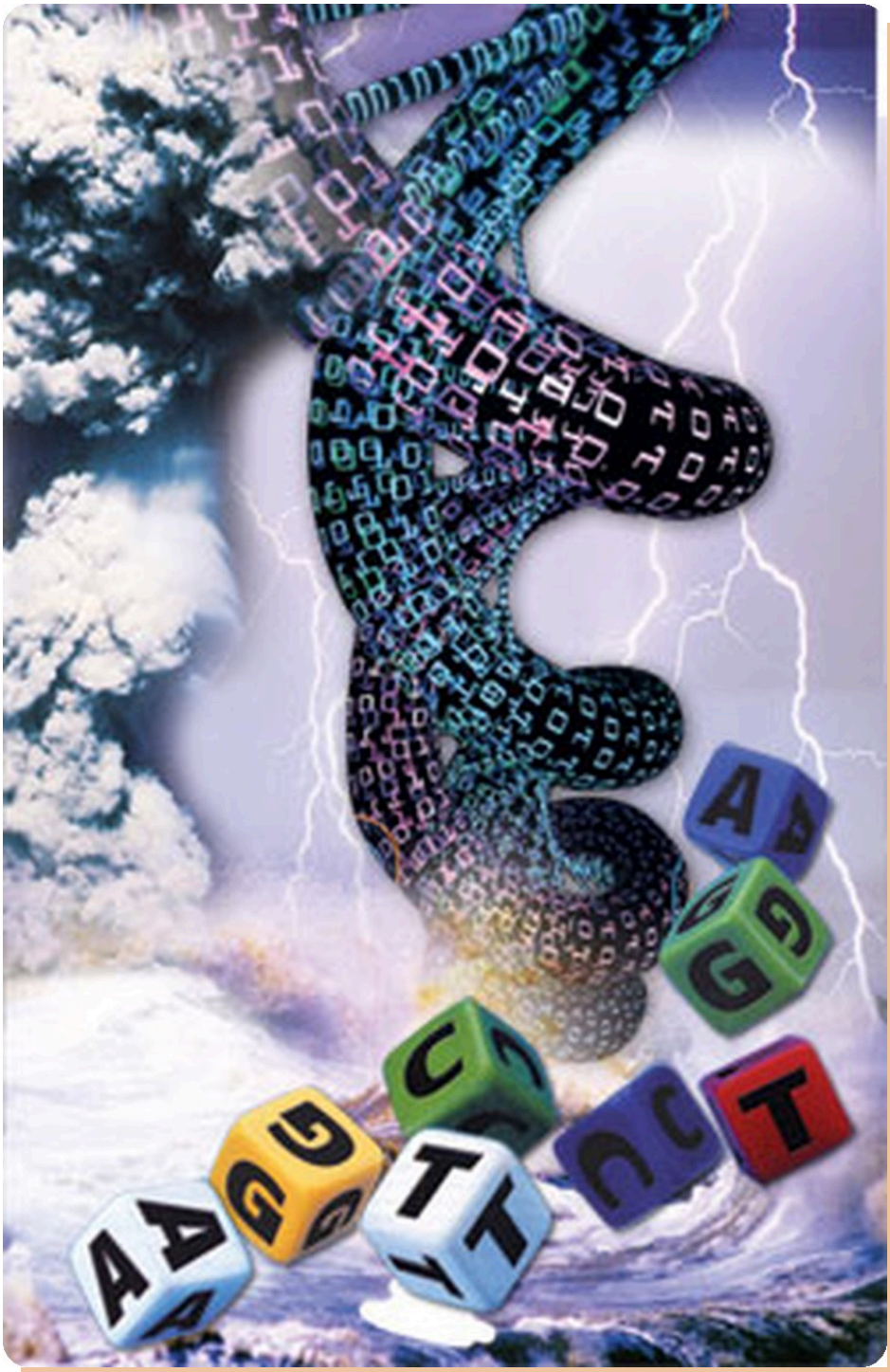

Genlər mutasiya keçirərək yenidən işlək hala gələcək başqa genlərə çevrilə bilməzlər. Dəyişərək qol əvəzinə qanat kimi ayrı orqan meydana gətirməzlər. Canlıda bir xüsusiyyətin öz-özünə meydana gəlmə ehtimalı min dəfə atdığımız zərin hər dəfə 6 gəlmə ehtimalı qədərdir, kvintilyon bir. Bu ehtimal, riyazi olaraq sıfırdır.

Heyvanlar aləminin anatomik müxtəlifliyinin sadəcə 5 milyon illik dövrdə ortaya çıxması, həqiqətən də, möhtəşəm hadisədir. Bunu bir kitaba bənzədərək daha yaxından görə bilərik: Əgər 4.6 milyard illik yer üzü tarixini 920 səhifəlik qalın kitab kimi ələ alsaq, bu kitabın ilk 814 səhifəsi boş olacaq. Buna baxmayaraq, 5 milyon ili təmsil edən 815-ci səhifədəki rəngarəng şəkillərdə bir anda heyvanlar aləminin bütün anatomik zənginliklərinin ortaya çıxdığını görərik. Kitabın sonrakı səhifələrində olan bir-birindən möhtəşəm gözəlliklər bu tək səhifədəki təməl bədən quruluşu üzərində qurulmuşdur. Sonrakı səhifələri dolduran göz, ayaq, antena və s. kimi bütün orqanlar ilk dəfə bu tək səhifədə və qüsursuz çəkilmişdir. Aşağıdakı qrafik tək bir "an"dan ibarət olan Kembri patlamasında ortaya çıxan bioloji zənginliyi göz önünə sərir. (Qrafikdə yaşılla göstərilən zolaq həyatın bütün tarixini, narıncı ilə göstərilən dar hissə isə Kembri partlamasını təmsil edir).

> *"Kembri dövrü 544 milyon il əvvəl başlamazdan əvvəl heyvanlar məhdud hərəkətliliyi olan kifayət qədər sadə bədənə sahib idilər. Kembriyə qədərki dövrün sonlarında meduza və mərcanla əlaqəli bir sıra və nisbətən adi canlılar nümayiş etdirdi; Bunlardan ən maraqlısı dəniz dibində sürüşmə qabiliyyəti ilə seçilən soxulcan kimi heyvanlardı. Ancaq Kembri dövrünün əvvəllərində həyat birdən kompleksləşməyə başladı. Bir neçə milyon illik geoloji müddətdə tək bir "anı" təmsil edən, inkişaf etmiş bədən quruluşuna sahib canlılar dənizləri doldurmağa başladı. Kembri partlaması adlanan bu bioloji partlayış ilk skelet və sərt qabıqları, antenaları, ayaqları, oynaqları və çənələri meydana gətirdi."49*

Kembri partlayışı bu gün mövcud olan 35 tipin da daxil olduğu təxminən 50 ayrı tipin birdən-birə ortaya çıxdığı "Big Bang" dir. Bu, çox vacib məlumatdır. Bu məlumat, günümüzdəki canlıların və daha da tükənmiş bütün xüsusiyyətlərinin ilk dəfə qəflətən, təxminən 530 milyon il əvvəl

ortaya çıxdığını göstərir. Kembridən sonrakı dövrə aid daha 14 kiçik tipin meydana gəldiyi iddia edildi, lakin bunlar xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq günümüzdə mövcud olan 35 tipə daxil edilmişdi. Bu o deməkdir ki, darvinistlərin gözlədiklərinin əksinə olaraq tip kimi daha yüksək kateqoriyanın sayı Kembri dövründən bəri artmamışdır və bəzi tipin yox olması ilə birlikdə sayı da azalmışdır. Buna görə Kembri dövrü tipləri təyin edən əsas quruluşlar baxımından günümüzdən daha kompleksdir.

Alimlərin qarşılaşdıqları bu nəticə həqiqətən təəccüblüdür. Çünki əvvəlki sətirlərdə təfərrüatlı izah etdiyimiz kimi, yumşaq toxumalardan ibarət olan canlılar Kembridən bir az əvvəl yaşamışlar. Bu dövrdə canlıların əmələ gətirdiyi tip sayı cəmi 3 idi. Bir az geri qayıtsaq, yer üzündə təkhüceyrəli varlıqlardan başqa bir şey yoxdur. Ancaq Kembri dövrü bütün kompleks anatomiyası və bütün mövcud tipləri təyin edən mükəmməl daxili və xarici quruluşları ilə birdən-birə yeni canlıların ortaya çıxdığı dövr idi.

"Science" jurnalında yayımlanan 2002-ci ildəki məqalədə Kembri partlayışı belə təqdim olunur:

> *"Fosil qeydlərinə görə, yer üzündə həyat 3.5 milyard il əvvəl kiçik fotosintetik bakteriyalarla başladı. Təxminən 3 milyard ildir planetdə bakteriya, plankton və mikroskopik dəniz bitkilərindən daha böyük canlı yox idi. Sonra birdən təxminən 540 milyon il əvvəl, okeanın qaranlıq dərinliklərində çox zəngin heyvan qrupu mövcud oldu. 10 milyon il ərzində uzun tikanlı soxulcanlardan, ağızları üçün qarmaqlar tutan beş gözlü canlılara qədər okean dibini tamamilə dəyişdirdilər. Bunlar bilinən böyük heyvan qruplarının ilk nümayəndələri idilər və bəziləri hətta sonradan yox olacaq digər qruplara mənsub idilər."*50

Təkamülçü Ernst Mayr isə “This Is Biology” kitabında bu böyük hadisəni belə izah etmişdir:

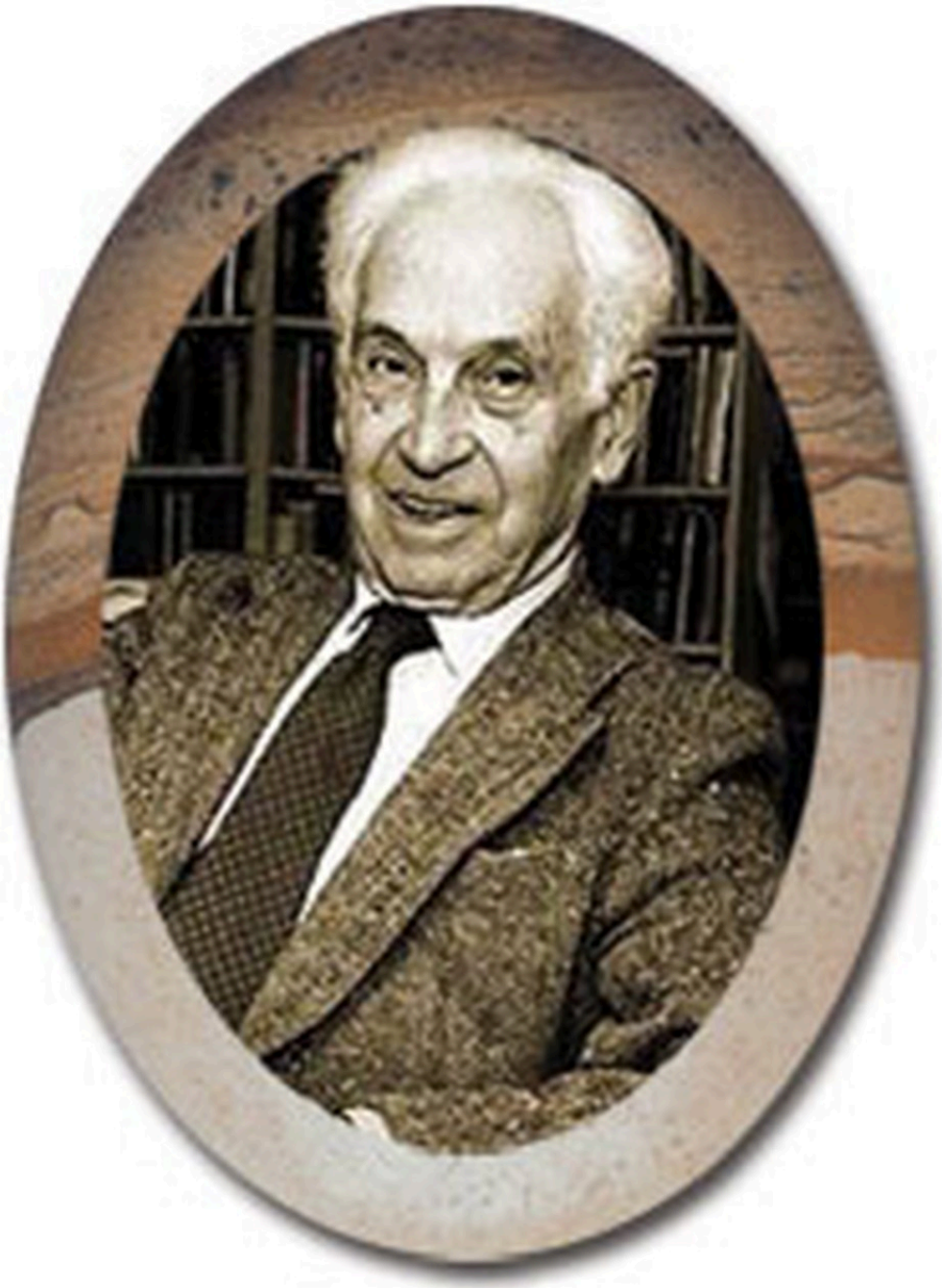

Ernst Mayr

> *Həyat tarixində daxili harmoniyanın əsl varlığını göstərən bir çox hadisə vardır. Erkən kembrinin sonu və Kembrinin başlanğıcında fərqli quruluşların qəfil meydana çıxmasını necə izah etmək olar? Yarımçıq fosil qeydlərində belə, hal-hazırda da mövcud olan 30 və ya daha çox tipi müqayisə edərək o dövrün 60-80 morfotipini ayırmaq olar... Təcrübə yolu ilə bəziləri müvəffəq olmayıb tükənmiş çox sayda yeni növün müasir xordaya, dərisitikanlılar, buğumayaqlı və daha çoxunu təmsil etdiyini və bunların hər keçən gün daha da sabitləşdiyini demək olar. Erkən Paleozoydan bəri yeni böyük bədən planının meydana gəldiyi görünmür. Sanki orada olanlar olduğu kimi "möhkəmlənmiş", yəni bir-biri ilə əlaqəli sabit daxili quruluş əldə etmişdilər."51*

> *Stephen Jay Gould Kembri dövründə ortaya çıxan yeni növlərin əsas anatomik dizaynlar çərçivəsində müxtəliflik göstərdiyini belə izah etmişdir:*

> *Anatomik müxtəlifliyin ölçüləri çox hüceyrəli heyvanların ilk müxtəlifliyindən dərhal sonra maksimum səviyyəyə çatdı. Həyatın növbəti tarixi genişlənmə ilə deyil, ələmək ilə davam etmişdir. İndi yer üzündə əvvəlkindən daha çox növ ola bilər, lakin bunların əksəriyyəti bir neçə əsas anatomik dizaynın nüsxələridir (Taksonomistlər yarım milyondan çox böcək növünü təsvir etmişlər, lakin demək olar ki, hamısı əsas planın bir az dəyişdirilmiş foto nüsxəsidir). Əslində, zamanla növlərin sayında mümkün artım tapmacanı və paradoksu vurğulayır. Burgess dənizləri ilə müqayisədə, günümüzdəki okeanlarda daha az sayda anatomik plana əsaslanan daha çox növ vardır."52*

> *Stephen Jay Gouldun burada bəhs etdiyi "ələmək" Kembri dövründə tiplərin ani şəkildə ortaya çıxması və bu tiplərin sayının azalmasıdır ki, bu da təkamül nəzəriyyəsinin zamanla artan növlərin tiplərin sayını artacağı iddiası ilə tamamilə ziddiyyət təşkil edir.*

Bu məsələni bir nümunə ilə belə izah edə bilərik: Quru, hava və dəniz nəqliyyat vasitələri insanların yerdəyişmə üçün istifadə etdikləri nəqliyyat vasitələrinin əsas kateqoriyalarını təşkil edir. Avtomobillər, traktorlar, planerlər, qayıqlar və s. bunlar içərisində aşağı kateqoriyalardır. Bu alt kateqoriyaların çeşidi və sayı zamanla artmışdır. Lakin bu artım qarşısında quru, hava və dəniz nəqliyyat vasitələri kimi 3 əsas kateqoriyanın sayı sabit qalmışdır.

Tamamilə fərqli xüsusiyyətlərə sahib olan ilbizlər, trilobitlər, süngərlər, soxulcanlar, meduza, dəniz ulduzları, üzən xərçəngkimilər və dəniz

zanbaqları 530 milyon il əvvələ aid fosil qeydlərində bədənlərinin əksər hissəsinin izlərini qoymuşdular. Bu izlər o qədər aydın və mükəmməldir ki, canlıların daxili orqanları hətta qan dövranı sistemləri olduğu kimi qalır və yumşaq toxumaların canlıların yaşama sistemlərini açıq şəkildə ortaya qoyduğu görülür. Maraqlısı budur ki, bu təbəqədəki canlıların əksəriyyəti bugünkü canlılarla eyni olan gözlər, qəlsəmələr, qan dövranı və ifrazetmə sistemləri kimi quruluşlara və inkişaf etmiş fizioloji xüsusiyyətlərə sahibdirlər. Kembri qayalarında tapılan bu fosillər güclü skeletləri, əzələləri, qidaları, qabıqları və qidanı saxlayacaq bölmələri və qidaları kəsən sərt orqanlara sahib kompleks canlılardır.53 “Science News” jurnalının müəllifi “Earth Science”in redaktoru təkamülçü Richard Monestarsky mövzu ilə bağlı bunları deyir:

Çinin Chengjang bölgəsində ortaya çıxarılan Kembri canlılarındakı müxtəliflik və xüsusi quruluşlar diqqət çəkicidir. Bu canlılar müxtəlif hissələrdən ibarət bədənə, xüsusi funksiyalara sahib antenalara, ovlanma qabiliyyətinə və kompleks anatomik quruluşa sahibdirlər. Təxminən yarım milyard il əvvəldə belə canlıların yaşadıqları həqiqəti təkamül nəzəriyyəsini ortadan qaldırır.

"Yarım milyard il əvvəl... Bu gün gördüyümüz kompleks heyvan formaları qəfildən ortaya çıxmışdı. Bu an 550 milyon il əvvəl Kembri dövrünün başlanğıcına, dənizlərin və dünyanın ilk kompleks canlılarla dolması bu partlayışla başladığı vaxta təsadüf edir. Bu gün bütün dünyaya yayılmış onurğasız dəstlər onsuz da ilk Kembri dövründə mövcud idilər və bu gün olduğu kimi bir-birlərindən fərqlidirlər."54

> *Darvinizmin ən qatı müdafiəçilərindən biri olan ingilis bioloq Richard Dawkins Kembri həqiqətini belə ifadə etmək məcburiyyətində qalmışdı:*

> *"Kembri təbəqələri əsas onurğasız qrupların əksəriyyətini tapdığımız ən qədim təbəqələrdir. Bunlar ilk dəfə ortaya çıxdıqları şəkildə yüksək şəkildə inkişaf etmişdirlər. Sanki heç bir təkamül tarixi olmadan o halda orada olmuşdular."55*

Kembri qayaları heyvanlar aləminin əsas bədən planının üçdə ikisini nümayiş etdirir. Ancaq bu bədən planları o qədər aydındır ki, onurğasızların minerallaşmış skeletləri böyük ölçüdə qorunub saxlanılmışdır. Buğumayaqlı yarımtipinə daxil olan trilobitlər detallarını qısa zamanda araşdıracağımız çox kompleks canlılardır.

Şübhəsiz ki, xərçəngkimilər sərt toxumalarına görə fosil qeydlərində daha çox iz buraxırlar. Ancaq həm Kanadadakı Burges Shale fosil yataqlarında, həm də Kembri canlarının bol olduğu Çində Chengjiang faunasında mükəmməl qorunmuş yumşaq toxumaların qalıqlarına rast gəlinmişdir. Chengjiangdaki fosillər yalnız yumşaq toxumalardan ibarət olan canlıların izlərini ortaya qoyur. Chengjiangda böyük əhəmiyyətə sahib göz, bağırsaq, mədə, həzm orqanları, dəri, pulcuq, ağız və sinir sistemi kimi bölgələri ətraflı araşdırmaq mümkün idi.

Kembri dövrü təkamül keçmişi üçün dəlillərə və zamana ehtiyac duyan təkamülçülər üçün dəhşətli nəticə vermişdir. Bu təəccüblü həqiqət, özlərinin də etiraf etmək məcburiyyətində qaldıqları kimi təkamül

nəzəriyyəsi üçün böyük problem yaradır. Canlılar təkamül etməmişdilər, yaradılmışdılar. Kembri dövrünə aid canlılar araşdırıldıqda təkamülün artıq baş verən proses deyil, sadəcə yalan olduğu aydın olur.

Fosillər araşdırılır

Burgess Shaleden əldə edilən fosillər 1980-ci illərdə Harry Wittington, Derek Briggs və Simon Conway Morris tərəfindən araşdırıldığında təkamülçülər Burgess Shale ilə əlaqədar əhəmiyyətli həqiqətlə qarşılaşdılar. 530 milyon il əvvəl bioloji partlayış baş verdi və buna məhəl qoymamaq imkanı yox idi.

Çinin Chengjiang bölgəsində tapıla yeni Kembri fosilləri, 70 il görməzlikdən gəlinilən Burgess Shale fosillərini təsdiqləyirdi. Tapılan yeni fosillərlə, Kembriyə aid tip sayı daha da artmış, bu canlıların bütün dünyaya yayıldıqları aydın olmuşdu. — Çinin Chengjiang bölgəsində tapılan Kembri fosilləri təxminən 530 milyon il əvvələ müasir kompleks canlılardan fərqi olmayan canlıların yaşadığını açıq şəkildə ortaya qoyur.

Kembri partlayışında həyat formaları tərəfindən sərgilənən strukturları ətraflı araşdıran və Burgess Shaledən bəhs edən “Wonderful Life” adlı kitabına görə mükafat alan Stephen J. Gould bu vacib kəşfin ortaya çıxardığı həqiqəti belə izah edirdi:

> *Çox vaxt heç bir şey olmadığını başa düşməliyik. Bunu başa düşə bilmirik, çünki hekayələrimiz bu mövzunu qəbul etmir. Burgess Shalenin bizə öyrətdiyi budur ki, əsas anatomik dizaynlar tarixində demək olar ki, hər şey tək bir geoloji anda baş vermiş və 500 milyon il əvvəl demək olar ki, heç bir şey yox idi."56*

> *Simon Conway-Morris isə Burgess Shale "probleminin" təkamülə yaratdığı çətinliyi belə izah etmişdir:*

> *"Bəzi paleontoloqlar Burgess Shale probleminin mövcudluğunun təkamül nəzəriyyəsinin vacib hissəsini məhv etmək üçün təhlükə olduğunu hələ də iddia etdikləri üçün necə nikbin ola bilərik?"57*

Təkamülçü elm adamları Burgess Shale yataqları ilə bağlı açıqlama verə bilmədikləri halda 1980-ci illərdə daha iki Burgess Shale-ə bənzər fosil sahəsi tapıldı: Şimali Qrenlandiyada Sirus Passet və Cənubi Çində Chengjiang. Kembri dövründə yaşayan heyranedici heyvan çeşidləri, bu bölgələrdə də özlərini daha ətraflı göstərdilər. Xüsusilə, Chengjiangda tapılan fosillər o qədər yaxşı qorunmuşdu ki, fosillərin bütün xüsusiyyətlərini ayırd etmək mümkün idi. Bu fosil təbəqələrdə ilk onurğalılar da var idi.58

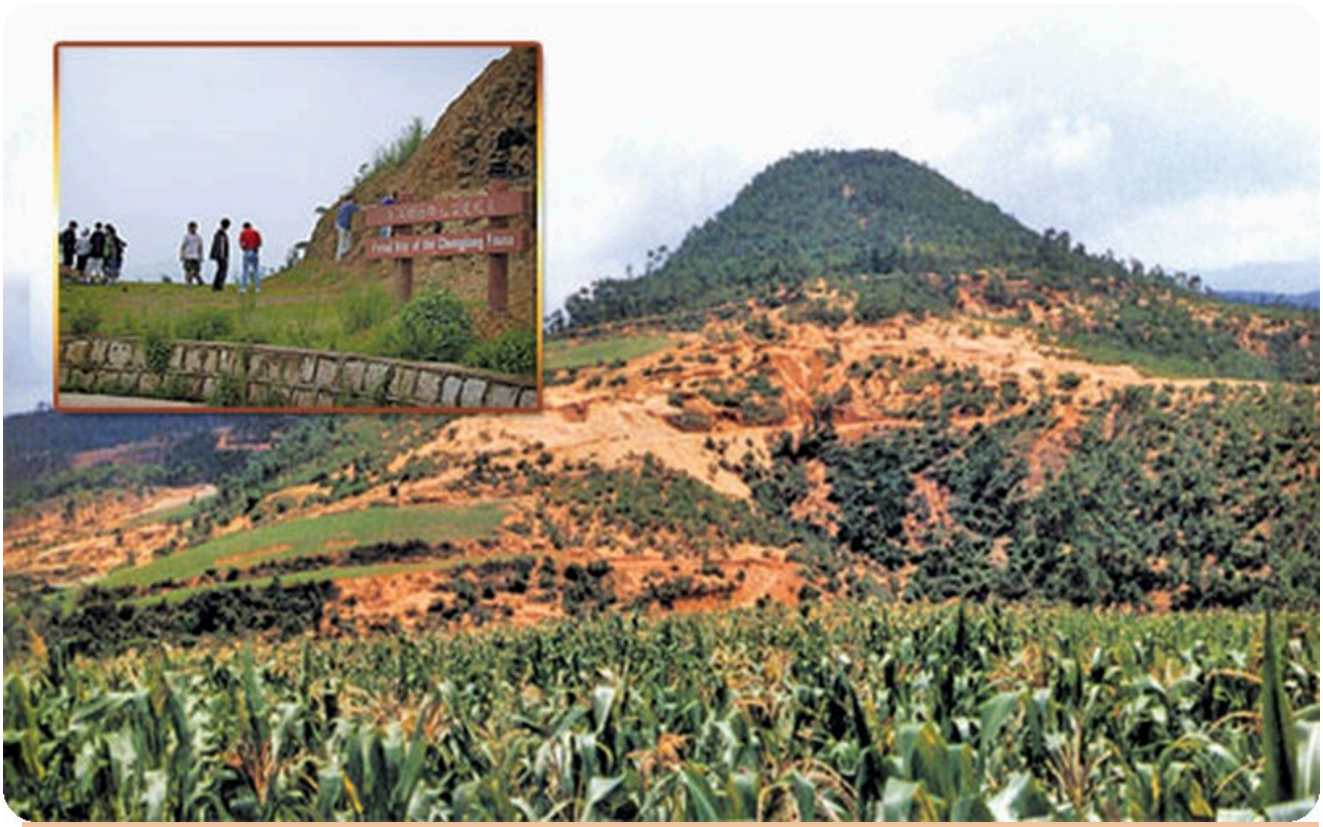

Çinin Chengjiang bölgəsində tapıla yeni Kembri fosilləri, 70 il görməzlikdən gəlinilən Burgess Shale fosillərini təsdiqləyirdi. Tapılan yeni fosillərlə, Kembriyə aid tip sayı daha da artmış, bu canlıların bütün dünyaya yayıldıqları aydın olmuşdu. — Çinin Chengjiang bölgəsində tapılan Kembri fosilləri təxminən 530 milyon il əvvələ müasir kompleks canlılardan fərqi olmayan canlıların yaşadığını açıq şəkildə ortaya qoyur.

Chengjiangdaki fosillərdə; Hətta sinirlər və daxili orqanlar da aydın görünürdü. Başqa yerdə tapılmayan fosil detalları burada bütün təfərrüatları ilə aşkar idi. Meduzaya bənzəyən canlıların bədənindəki su yolları belə olduğu kimi qalmışdı. Çində tapılan bu fosillərlə müəyyənləşdirilən növlərin sayı 100-ü ötmüşdü, bu da 37 ayrı tipin mövcudluğunu göstərirdi. Digər bölgələrdə tapılan fosillərlə birlikdə bu rəqəm 50-yə çatmışdı. Çində Kembri qayalarını tədqiq edən San Francisco biologiya şöbəsinin müdiri dr. Paul Chienin sözləri ilə desək, "başlanğıcda, yəni heyvan həyatının ilk fosillərini tapdığımız yerdə indikindən daha çox tip var idi."59

Tipin və digər bioloji kateqoriyaların ara-keçid formalar olmadan qəfildən ortaya çıxması təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını ortaya qoyan həqiqətdir. Ancaq burada darvinizmin etibarsızlığının çox vacib sənədi

vardır: Kembri dövründə əsas bədən quruluşları daha çox və növlərin sayı günümüzdən daha azdır. Bu gün isə əsas bədən quruluşları Kembri dövrü ilə müqayisədə daha az və növlərin sayı isə daha çoxdur. Növbəti səhifələrdə toxunacağımız kimi, bu vəziyyət, tiplərin sayının zaman keçdikcə artacağını iddia edən darvinist iddianı tamamilə etibarsız edir və növlərin mənşəyi ilə əlaqəli darvinist nəzəriyyənin xəyaldan başqa bir şey olmadığını ortaya qoyur.

> *Kembri fosilləri üzərində apardığı araşdırma ilə tanınan və Kembri partlayışından bəhs edən "In the Blink of an Eye" (bir göz qırpımında) kitabının müəllifi Oxford Universitetindən Andrew Parker bir müsahibəsində Chengjiangdakı müxtəlifliyi belə izah etmişdir:*

> *"Onlar çox sayda tipi və hazırda nəsli kəsilmiş heyvanların əsas qruplarını təmsil edirlər. Bütün xərçəngkimilərin ardıcıllığı, soxulcanlar, meduza və hətta ilk onurğalılar Chengjiang fosillərində ortaya çıxmışdılar. Növlər arasındakı bütün bu müxtəliflik zamanın yalnız müəyyən hissəsində, sadəcə bir anında gizlənmişdilər. Bu şəkildə birlikdə yaşadıqlarını və bir-birlərinə necə təsir etdiklərini anlaya bilərik. Hər birinin sərt qabıqları olduğunu bilirik və hətta ekologiyalarını təxmin edə bilərik. Çünki hamısı eyni şəkildədirlər."60*

> *Kaliforniya universitetindən olan darvinist paleontoloq James Valetine Andrew Parkerin bu sözlərlə üstüörtülü izah etməyə çalışdığı "təkamül çıxmazını" açıq şəkildə etiraf edirdi:*

“Kembri qayalarında ortaya çıxan skelet tipinin bir çoxu bir-birindən çox fərqli alt qrup, sinif və dəstə ilə təmsil olunur. Və bunlar birdən-birə bilinən ara-keçid forma olmadan ortaya çıxmışdılar.”61

Dr. Paul Chien

Chengjiangda tapılan fosillər Kembri canlılarının müxtəlifliyini və Valentinin də qeyd etdiyi kimi, ara-keçid formalarına rast gəlinmədiyini açıq şəkildə təsdiq edirdi. On minlərlə fosil arasında təkamülçülərin təkidlə gözlədikləri kimi canlıların bir-birindən inkişaf etdiyini göstərən bir ədəd də ara-keçid fosil tapılmamışdı. Çünki yer üzündə heç vaxt təkamül yaşanmamışdır. Xəyali ara-keçid canlılarını tapmaq mümkün deyildi. Chengjiangdakı tapıntılar çox vacib idi, çünki qeyd etdiyimiz kimi, Burgess Shaledə tapılan mükəmməl qorunmuş fosillər təxminən 70 ildir gözardı edilmişdir. Dr. Paul Chien bu mövzuda belə demişdi:

> *"(Chengjiangda tapılan fosillər qarşısında) Elm adamları belə deyə bilərdilər: "Bəli, bunu əvvəllər eşitmişdik. Bu, Burgess Shale-ə çox bənzəyir." Ancaq Burgess Shale hekayəsindən illərdir heç bəhs edilmir. Burgess Shale ilk dəfə 1909-cu ildə Charles Walcott tərəfindən kəşf edilmişdir. Maraqlıdır, bu hekayə 1980-ci illərə qədər niyə ictimayiləşdirilmədi?*

> *Əvvəlcə bunun onlar üçün problem olduğunu düşünürdüm. Nə baş verdiyini anlaya bilmirdilər, çünki mövcud heyvan qruplarına və tiplərinə bənzəməyən bir şey tapmışdılar. Walcott bu qrupları mövcud olanlarla əlaqələndirməyə çalışdı, lakin səyləri heç vaxt qənaətbəxş olmadı.*

> *“Əvvəlcə bu olduqca şübhəli idi, çünki əvvəlcə bugünkündən daha kompleks olduğunu qəbul etməkdən imtina edirdilər. Onların gördükləri bu gün sahib olduğumuz 38 tipə nisbətən 50 tip çox idi. (Əslində, 50 rəqəmi əvvəlcə 100 olaraq göstərilmişdi. Lakin sonradan konsensusla bunun 50-dən çox olması qərara alındı.) Ancaq problem nə edəcəyini bilmədikləri bir şey görmələridir. Özlərini etibarlı elmi mövqedə görürdülər. Daha sonra bunların darvinist gözləntilərlə eyni olmadığını başa düşməyə başladıqda susmağa başladılar.”62*

Dr. Chienin açıqladığı şey təkamülçü elm adamlarının 70 ilə yaxındır təkamülə meydan oxuyan bu qeyri-adi kəşfi ört-basdır etməyə çalışdıqlarıdır. Böyük sükut içində uydurma təkamül tarixinin baş vermədiyini gizlətməyə çalışmış və paleontologiya tarixindəki mübahisəsiz ən böyük kəşfi görünməz hala gətirməyə çalışmışdılar. Ancaq fosillər o qədər geniş əraziyə yayılmış və o qədər çox nümunə qoymuşdur ki, hamısını görünməz hala gətirmək mümkün olmayacaqdı. Ötən yüz il boyunca hadisənin əhəmiyyətsiz görünməsi üçün əllərindən gələni etdilər, amma nəticədə qaçılmaz həqiqəti qəbul etməli oldular. Təkamülçülərə görə yer üzündə kompleks canlıların olduğu dövrdə bugünkü tiplərin və daha çoxunun nümayəndələri yaşamış, əsrlər boyu mövcud olmuş, sonra bəziləri ortaya çıxdıqları kimi birdən-birə yoxa çıxmışdılar. Keçmişlərinə və onlardan sonrakı dövrlərə uyğunlaşdırıla biləcək təkamül yoxdur. Bu vacib həqiqəti gizlətmək üçün təkamülçü elm adamlarının bu əhəmiyyətli tapıntılara susması və bu mövzuda ətraflı araşdırma aparmamaları iddialarının elmi əsaslara deyil, saxta təməllərə əsaslandığını bir daha sübut edir.

Bir göz qırpımında

Kembri dövrünü təmsil edən 543-490 milyon il əvvəl Kembri canlılarının meydana gəldiyi dövr olaraq qəbul edilirdi. Fosillər araşdırıldıqda bu canlıların qısa müddət içində mövcud olduğu aydınlaşdı. Alimlər ilk olaraq Kembri canlılarının 70 milyon il müddətində yaşadığını düşünürdülər. Erkən Kembri faunalarındakı zirkon mineralının tarixləşdirilməsi bu partlayış müddətinin təxminən 5, ən çox 10 milyon il davam etdiyini sübut edirdi.

Çinin Chengjiang bölgəsində tapılan Kembri fosilləri təxminən 530 milyon il əvvələ müasir kompleks canlılardan fərqi olmayan canlıların yaşadığını açıq şəkildə ortaya qoyur.

1995-ci ildə “Time” jurnalındakı məqalədə nəşr olunan bu hesablama bu şəkildə açıqlanmışdı:

> *Zirkon tarixləndirilməsində fosilin yaşı kristallarındakı uran və qurğuşunun miqdarı ölçülərək hesablanır. Bu tarixləndirmə metodu bir müddətdir Kembrinin zamanını yonur. Məsələn 1990-cı ildə, dünyanın müxtəlif bölgələrindəki erkən Kembri sahələrindən alınan yeni tarixlər, biologiyanın Big Bang partlayışını 600 milyon ildən 560 milyon ilə çəkdi. Artıq Sibirdən əldə edilən zirkonların tərkibindəki qurğuşunlara əsasən əldə edilən məlumatlara görə demək olar ki hər kəs Kembrinin 543 milyon il əvvəl başladığına; və çox təəccüblü şəkildə biri istisna olmaqla bütün tiplərin ilk 5 ilə 10 milyon illik müddət içində ortaya çıxdıqları mövzusunda həmfikirdirlər."63*

Geoloji baxımdan 5 milyon il bir göz qırpımı qədər qısa müddətdir. Bu qısa müddət, bir çox cəhətdən etibarsız olan xəyali təkamül müddətini sözün əsl mənasında imkansız edirdi. Bu həqiqət təkamülçülərin "izah oluna bilməyən növ müxtəlifliyi" probleminə "izah oluna bilməyən zaman" problemini əlavə etdi.

> *M.I.T Universitetindən araşdırmaçı Samuel Bowring "Time" jurnalına verdiyi müsahibədə bunları demişdi:*

> *"İndi "sürətli"nin nə qədər sürətli olduğunu bilirik. Bioloq dostlarımdan soruşmaq istədiyim şey, "onları narahat hiss etmələri üçün təkamülün nə qədər sürətli olmalı olduğu"dur?"64*

Təxminən 50 müxtəlif tipin bildiyimiz və bilmədiyimiz canlı müxtəlifliyinin birdən-birə xəbərdarlıq və xatırlatma olmadan ortaya çıxması təəccüblü dərəcədə qısa müddətdir.

5 milyon il, şübhəsiz ki, insan həyatı ilə müqayisədə uzun müddətdir. Ancaq təkamülçülər canlıların milyonlarla, hətta milyardlarla il ərzində müxtəlifləşib kompleks xüsusiyyətlərə çatmasını təmin edəcək xəyali mərhələlərin davam etdiyini iddia edirlər.

Hal-hazırda qəbul edilən 4.6 milyard yaşı nəzərə alsaq, beş milyon il dünyanın təxminən 0.001 aralığındadır və bu, həqiqətən, sadəcə "bir an"dır.65

Jonathan Wells bu kifayət qədər qısa dövrü belə təsvir edir:

> *"Kembri partlayışını göstərən heyvan fosillərindəki nəhəng artım təxminən 530 milyon il və daha erkənə əsaslanır və maksimum 5 ilə 10 milyon il davam etmişdir. 10 milyon il insanlar üçün uzun müddətdir, lakin geoloji baxımdan qısadır, Kembri dövrünün başlanğıcından bəri ötən zamanın 2%-dən azdır."66*

> *Harvard universitetindən Stephen Jay Gould bu fövqəladə sürəti belə müəyyənləşdirmişdir:*

> *"Sürətli, düşündüyümüzdən daha sürətli. Və bu həqiqətən təəccüblü dərəcədə maraqlı vəziyyətdir."67*

> *Gould "Scientific American" jurnalında yayımladığı məqaləsində bütün təkamülçülərin etiraf etməli olduqları beş milyon illik Kembri həqiqətini dilə gətirmişdir:*

> *"(Bu mövzuda) ən ehtiyatlı fikir belə qəbul edir ki, (Kembri) sonrası 500 milyon illik fürsətlər, yalnız beş milyon ildə əldə edilən Kembri dairəsini genişləndirməmişdir. Kembri partlayışı həyat tarixindəki ən diqqətçəkən və təəccüblü hadisədir."68*

Kanadadakı Burgess Shale faunası

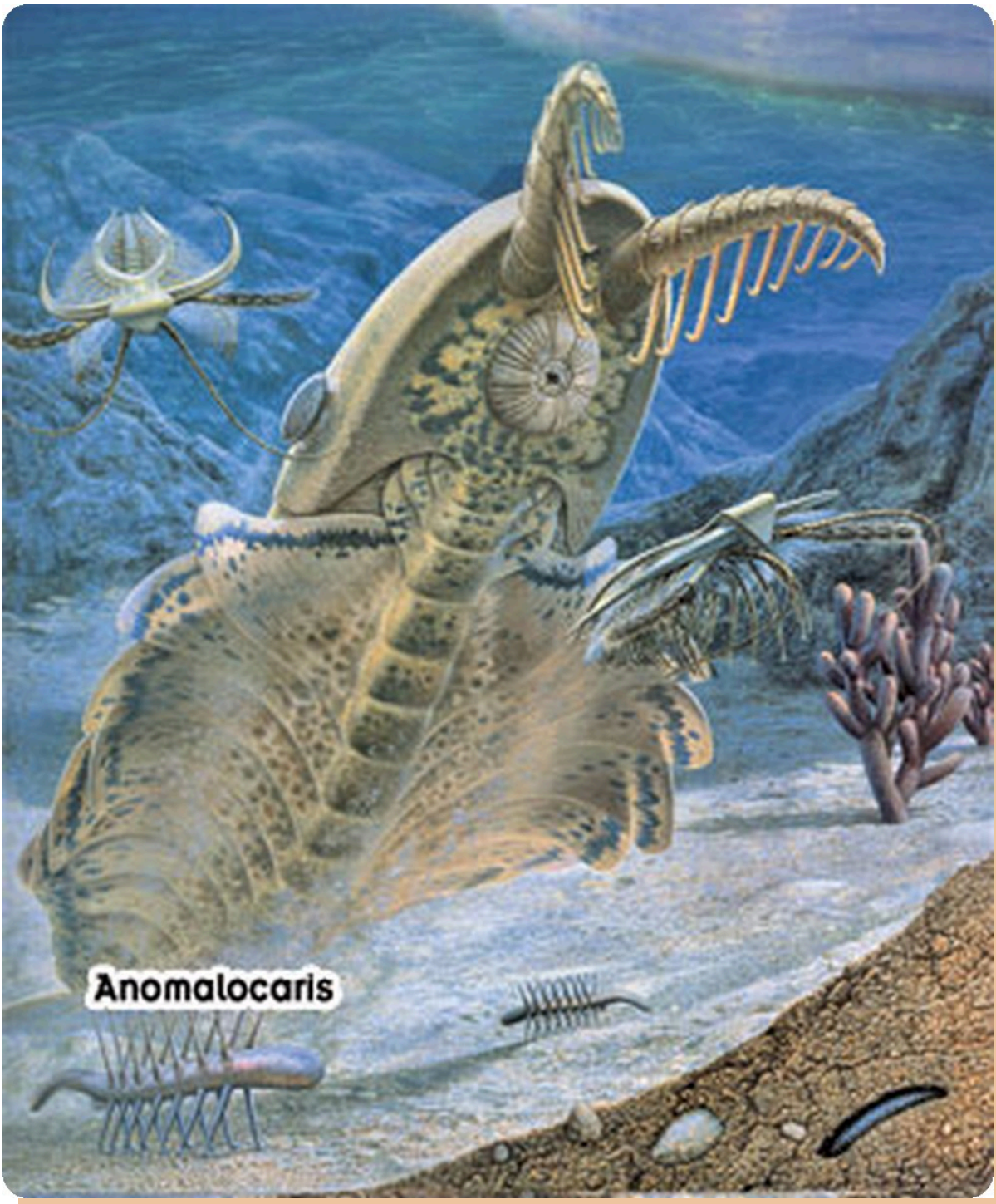

Anomalokarid

Kembri qayalarında ortaya çıxan canlıların kompleks xüsusiyyətlərinə əlavə olaraq təkamülçülər bu canlıların qısa müddətdə necə yarandıqlarını, təkamül deyilən prosesin uzun mərhələlərindən keçə bilməyəcəklərini izah etməlidirlər. Görəsən bir neçə kiçik, çoxhüceyrəli canlıların yaşadığı mühitdə, sərt xərçəngkimilər, mükəmməl gözlər, qan dövranı və həzm sistemləri, yırtıcı heyvanlar, fərqli xüsusiyyətlərə sahib

minlərlə canlı 0,001-ə bərabər bir müddətdə hansı təkamül mərhələsində meydana gətirmişdir? Bu xəyali prosesin necə işlədiyini və mümkünsüzlüyü necə bacara bildiyindən asılı olmayaraq, canlıların bu qısa müddətdə ortaya çıxması təkamülün öz tezisi və iddiaları ilə uyğun gəlmir. Təkamülçülər, kitabın sonrakı səhifələrində araşdıracağımız kimi bu qeyri-adi qısa bir dövrü müxtəlif yollarla izah etməyə çalışdılar, lakin heç bir açıqlama uyğun olmamışdır.

Burada xatırlatmaqda fayda vardır: 5 milyon il içində Kembri canlılarının ortaya çıxması, hər birinin 5 milyon il müddətində fərqli zamanda yaradıldığını göstərir. Həyat tarixində heç bir mərhələ olmadığı kimi, bu 5 milyon il ərzində də təkamül olmamışdır. Qısa müddətdə ortaya çıxan canlının həyatını izah edərkən, bir-birindən fərqli növ canlıların bu qısa müddət ərzində canlıların yer üzündə yerləşdirildiyi nəzərdə tutulur. Allah bu canlıları yalnız tarixin bu məhdud dövrü üçün yaratmış, onları yoxdan yaratmış və istədiyi zaman məhv etmişdir. Əslində, daha sonra Kembri tipləri içərisində yaranan kateqoriyalar bir-birindən yaranmamış, "qəfildən" ortaya çıxmışdılar. Fosil qeydləri bunu açıq şəkildə göstərir. Onların arasında təkamül seriyasına işarə edən fosil dəlil yoxdur. Məşhur təkamülçü paleontoloq George G. Simpson bu həqiqəti belə etiraf etmişdir:

"Hər paleontoloqun bildiyi kimi, yeni növlərin əksəriyyəti, cinslər, fəsilələr və fəsilədəki bütün kateqoriyaların birdən-birə fosil qeydlərində qəfildən ortaya çıxdığı, onlara doğru gedən, bilinən, mərhələli və tamamilə davamlı keçid seriyası olmadığı bir həqiqətdir."69

Yeni növlər birdən ortaya çıxdıqları kimi yer üzündə mövcud olduqları müddət ərzində xüsusiyyətlərini qorudular və heç bir dəyişiklik göstərmədilər. Gouldun bu səbəblə Kembri sonrası dövrdə "demək olar ki, heç bir şey olmadığını" yazmışdır:

“Burgess Shale-in bizə öyrətdiyi budur ki, əsas anatomik dizaynlar tarixində demək olar ki, hər şey tək bir geoloji anda baş vermiş və bundan 500 milyon ildən bir az çox müddət ərzində demək olar ki, heç bir şey olmamışdır.”70

Simpson və Gould tərəfindən bu sözlərlə ümumiləşdirilən Kembri sonrası fosil qeydləri darvinizmin tədricən inkişaf iddiasına zidd olan iki həqiqəti ortaya qoyur. Bunlar ani ortaya çıxma və durğunluqdur. Gould bu iki anlayışı belə ifadə etmişdir:

> *“Ən çox fosil növünün tarixi mərhələli təkamüllə zidd olan iki fərqli xüsusiyyəti ortaya qoyur:*

1. Stabillik: Əksər növlər yer üzündə yaşadıqları müddət ərzində heç bir istiqamət dəyişikliyi göstərmirlər. Fosil qeydlərində ilk dəfə göründükləri zaman quruluşu qeydlərdən itdikləri zamandakılarla tamamilə eynidir. Morfoloji (formal) dəyişiklik ümumiyyətlə məhduddur və konkret istiqaməti yoxdur.

2. Ani ortaya çıxma: Hər hansı yerli ərazidə, bir növ əcdadlarından mərhələli fərqlənməyə məruz qalaraq tədricən ortaya çıxmaz; birdən-birə və “tam formalaşmış” olaraq görünür.”71

Bir sözlə, Kembridən sonrakı dövrdə tip səviyyəsindəki anatomik müxtəliflikdə hər hansı artım olmamışdır. Daha sonra ortaya çıxan kateqoriyalar mövcud əsas bədən quruluşu içərisində təkrarlamalardan ibarət idi. Bu yeni kateqoriyalar tiplər kimi qüsursuz quruluşu ilə birdən ortaya çıxmışdılar. Və yer üzündəki varlıqları boyunca heç bir təkamül dəyişikliyi göstərmədilər, milyonlarla ildir bədən xüsusiyyətlərini qorudular və stabillik göstərdilər.

Kembri canlılarının müxtəlif və kompleks şəkildə bütün dünya miqyasında heç bir təkamül əcdadı olmadan “bir anda” ortaya çıxmasının, canlıların mənşəyinə dair təkamülçü yanaşmalar üçün mümkün olan ən dəqiq və açıq bir təkzib olduğu vurğulanmalıdır. Təkamülçülər irəli sürdükləri “zamanla mərhələli təkamül inkişafı”

nəzəriyyəsi ilə iddialarını etibarsız etdilər. Kembri dövründə nə tədricən inkişaf var, nə də lazım olduğu qədər uzun müddət var idi. Mövcud olan tək şey inkişaf etmiş və kompleks vəziyyətləri ilə çox qısa müddətdə ortaya çıxan canlılardır.

Allah darvinistlərin iddialarını kökündən məhv edəcək möcüzə yaratmışdır. Bu, bütün gücü ilə Allahın yaratdıqlarına qarşı izahat axtaranlara dərs olacaq, onları tamamilə izahatsız qoyacaq misilsiz möcüzədir. Kembri qayalarında görünən şey fövqəladə sənətdir, yaradılış möcüzəsidir. Kembri möcüzəsi Uca Allahın qüsursuz əsəridir, Onun sonsuz ağlının və gücünün möhtəşəm təzahürüdür.

> *Şübhəsiz ki, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə və gündüzün bir-birini əvəz etməsində, insanlar üçün faydalı şeylərlə yüklənərək dənizlərdə üzən gəmilərdə, torpaq öldükdən (bitkilər quruduqdan) sonra Allahın göydən endirib onunla (bitkiləri) canlandırdığı suda, hər növdən heyvanları orada yaymasında, küləklərin (istiqamətinin) dəyişdirilməsində və göylə yer arasında ram edilmiş buludlarda düşünənlər üçün (Allahın varlığını və birliyini göstərən) dəlillər vardır.*
>
> **(Bəqərə surəsi, 164)**

FƏSİL

Kembri canlıları

Milyardlarla ildir səssiz şəkildə mövcud olan dünya... Ətrafda gəzən, ov edən, səs-küy salan və yemək yeyən canlı varlıq yox idi. Mövcud olanlar yalnız bakteriya və digər birhüceyrəlilər idi. Mikroorqanizmlərlə milyonlarla il keçdikdən sonra bu dəfə yumşaq bədənli və birdən çox hüceyrədən ibarət olan kiçik canlılar meydana gəldi. Birhüceyrəli mikroorqanizmlər və çoxhüceyrəli molyusklar... Sonra birdən yer üzündə hərəkət baş verdi. Yerin böyük hissəsi bir-birindən tamamilə fərqli və indiki xüsusiyyətlərinə bənzər kompleksliyə sahib dəniz canlıları ilə doldu. Yer üzündə gəzən, ovlanan, görən, hiss edən və sosial həyat və həyat tərzi yaşayan canlılar üstünlük təşkil edirdi. O qədər ki, bu canlıların heç biri digərinin xüsusiyyətlərini daşımayacaq qədər fərqli idi. Bu o qədər böyük fərq idi ki, bir canlı digərinə təsnif edilə bilməyəcək qədər böyük idi.

Bütün bu müxtəlifliyin ortaya çıxması yalnız 5 milyon il çəkdi. Bəziləri sonradan yox oldular. Bütün xüsusiyyətlərini yaşadıqları dənizin dibində qoyaraq...

Bir canlıya aid bütün xüsusiyyətlərin daş döşəmədə qalması Allah tərəfindən yaradılan böyük möcüzədir. Ölümündən sonra çürümək və yox olmaq məcburiyyətində olan, torpaqla qarışıb yox olan canlı, bəzən çıxıntılar, həzm sistemindən sinir çıxıntılarına qədər bütün detalları geridə qoymuşdur. Mövcudluğunun bütün dəlilləri milyonlarla yaşı olan qayalarda göstərilir. Allahın möhtəşəm yaradılışı və heyrətamiz sənətkarlığı, Allahın dilədiyi kimi gözümüzün önündədir. Allah bu mükəmməl sənətin ən böyük dəlillərindən bəzilərini Kembri canlıları ilə vermişdir..

> *De: "Açıq-aydın dəlil Allaha məxsusdur. Əgər O dilәsәydi, şübhәsiz, sizin hamınızı doğru yola yönәldәrdi".*
>
> **(Ənam surəsi, 149)**

Qorunmuş fosillərin bəziləri

Bu hissədə Kembri təbəqələrində tapılan 530 milyon illik tarixi canlıların xüsusiyyətləri müzakirə ediləcək. Canlıların Latınca adları ümumi məlumat vermək üçün təyin edilmişdir. Həqiqətən vacib olan bu dövrdə ortaya çıxan canlıların müxtəlif kompleks xüsusiyyətlərə sahib olduqlarını və bugünkü canlılara bənzəyən və bəzən daha da xüsusi hissələrə sahib olduqlarını göstərə bilməkdir. Təxminən 530 milyon il əvvəl yaşamış bu canlıların mükəmməl detallar və gözəlliklə yaradıldığını sübut edə bilməkdir. Təkamül nəzəriyyəsinin iddialarını tamamilə təkzib edən fövqəladə əsər olduqlarını görməyə imkan verməkdir.

Fosillərin xüsusiyyətləri əsasən bu məqsədlə verilir. Uca Allaha inananlar üçün belə canlıları 500 milyon il əvvəl və indi görmək təəccüblü deyil. Sonsuz bilik və güc sahibi olan Allah, şübhəsiz ki, istədiyi zamanda və istədiyi yerdə onları yaratmaq gücünə malikdir.

Allah bu həqiqəti bir ayədə belə bildirmişdir:

> *Allah hər bir canlını sudan yaratdı. Onlardan elәsi var ki, qarnı üstə sürünür, elәsi var ki, iki ayaq üstündə gәzir, elәsi də var ki, dörd ayaq üstündə gәzir. Allah dilәdiyini yaradar. Şübhәsiz ki, Allah hər şeyә qadirdir.*
>
> **(Nur surəsi, 45)**

Bu canlıların varlığını vurğulamaq və xüsusiyyətlərini göstərməyin başqa məqsədi 500 milyon il əvvəl Kembri canlılarının meydana çıxmasına heyrət edən təkamülçülərin həqiqətləri görmələrini və onları kor-koranə izləyən insanları maarifləndirmələrini təmin etməkdir. Canlıların tarixində təkamül prosesi yoxdur. Xüsusiyyətlərini sadalayacağımız canlıların hamısı heç bir əcdadı olmadan ortaya çıxan və inkişaf mərhələsi olmadan kompleks xüsusiyyətlərə sahib olan canlılardır.

Kembri canlılarının fosillərinin xüsusiyyətlərindən biri də onların çox yaxşı qorunub saxlanılmasıdır. Normal şərtlərdə meydana gələn qalıqlarda canlıların xarici qabıqlarındakı xitin və kalsiumdan ibarət olan sərt hissə dağılmalıdır. Lakin Kembri təbəqələrindən toplanan nümunələrin əksəriyyətində, demək olar ki, bütün ekzoskelet (xarici skelet) orijinal görünüşü qoruyur, bunun xaricində canlıların ən təməl daxili sistemləri açıq şəkildə görünür.

Müxtəlif bölgələrdə aparılan araşdırmalar Kembriyə aid olan bütün fosillərin fərqli xüsusiyyətlərini ortaya qoymaq xüsusiyyətinə malikdir. (www.yasayanfosiller.com) Bu canlılar müxtəlif kompleks hissələrdən ibarət baş, bədən, mədə və bağırsaq sistemlərinə sahibdirlər. Bəzilərinin dörd ayağı, bəzilərinin on ayağı vardır. Bəzilərinin qabıqları, bəzilərinin antenaları, bəzilərinin qəlsəmələri vardır. Bir sözlə, günümüzdəki canlılara bənzəyən hər bədən forması və nəsli tükənmişlər möhtəşəm görünüşləri və bütün kompleks xüsusiyyətləri ilə Kembri dövrünün dənizlərində mövcud idilər. Bu fosillərdən bəziləri bunlardır:

Marella

Walcott tərəfindən bəzəkli xərçəng olaraq adlandırılan Marella ən çox yayılmış Burgess Shale fosillərindən biridir. Walcott Quarryde (Walcott adına fosil sahəsi) yalnız 15.000 Marella nümunəsi toplanmışdır. Marella demək olar ki, bütün xüsusiyyətləri ilə üç ölçülü şəkildə tanınır.

Marellanın maraqlı kəllə nahiyəsi xaricə doğru uzanan iki çıxıntıya sahibdir. Bu çıxıntılar canlının bütün bədəninə uzanacaq böyüklükdədir. İki cüt antenası vardır. Bunlardan biri kiçik parçalardan ibarət çıxıntıdır. Digərinin kol kimi daralan ucları vardır. Marellanın bədəni hər birinin bir cüt ayağı olan və getdikcə uzanan kiçik halqalar şəklində hissələrdən ibarətdir. Kiçik üzvi maddələr və kiçik canlılarla qidalandığı düşünülən bu canlının antenalar çox güman ki, bu kiçik hissəcikləri suyun səthinə yığmaq məqsədi daşıyır. Ayaqların xaricindəki tüklü çıxıntılar tənəffüs üçün istifadə olunur.72

Marellallanın təmsili şəkli — Marella fosili

Canadaspis

Canadaspis demək olar ki, bütün xüsusiyyətləri ilə qorunmuş fosildir. Canlının iki tərəfindən ilgəklərlə tutulmuş kimi görünən iki havalandırma qapağı var. Qarın və qırtlaq hissəsi olduğu kimi görünür. Mədə-bağırsaq sistemi də çox qabarıqdır. Canadaspisin ayaqları iki hissəyə bölünür. Daxili hissələr parçalar şəklindədir və gəzmək üçün istifadə olunur. Buradakı ayaq ucları kiçik qısqaclar şəklində qatlanmışdır. Qanada bənzər digər xarici hissə qarının yerləşdiyi bölgədəki oradan çıxan ventilyasiya klapanlarıdır. Bu qanad çıxıntıları eyni zamanda üzmək və oksigenlə nəfəs almaq üçün istifadə olunur.

Ayaqların kiçik üzvi hissəciklər tapmaq üçün torpağı qazmaq üçün istifadə edildiyi düşünülür.73

Canadaspis fosili — Təmsili Canadaspis şəkli

Hallucigenia

Bu canlı tikanlarına görə ən maraqlı Burgess Shale fosillərindən biridir. Hallucigenianın bədənin müxtəlif hissələrində tüklərdən ibarət çıxıntılar var. Bundan fərqli olaraq, məxluqun altındakı yuvarlaq qabarmalar olan tikanlar var. Canlının bütün çıxıntıları dar boru ilə mədəyə bağlıdır. Bu borular gövdə boyunca uzanır. Son dərəcə kompleks quruluşa sahib olan Hallusigeniya, Kembri canlılarının bu gün canlılardan fərqli olduğunu göstərən ən görkəmli nümunələrdən biridir.

Hallucigenia fosili — Hallucigenianın təmsili şəkli

Çində tapılan Hallucigenia nümunələri bu varlığın yeni və daha maraqlı xüsusiyyətlərinin kəşfinə səbəb olmuşdur. Burada tapılan Hallucigenia fosillərində zirehli sırğalıqlar vardır. Yuxarıdakı şəkillərdə də göründüyü kimi, Hallucigenia üzərində yuvarlaq çıxıntıları və bel hissəsində təcrid olunmuş təbəqələri olan tırtıl kimi canlıdır. Yeni təyin olunmuş xüsusiyyətlər Hallucigenianın belindəki tikana bənzər quruluşun qorunma üçün nəzərdə tutulduğunu təsdiqləyir. Alt hissədə qısqac şəklində yeddi cüt ayaq vardır.74

Odaraia

Odaraia funksional xüsusiyyətlərinə görə ən diqqətçəkən Burgess Shale canlılarından biridir. Canlının iki böyük gözü vardır. Qarın yanında iki havalandırma qapağı vardır. Quyruqda üçlü pərvanəyə bənzər çıxıntılar var. Hava klapanları ön hissədə gözlərin yerləşdiyi yeri açmaq üçün qəfildən dayanırlar. Bu canlının aktiv üzgüçü olduğu və böyük gözlərindən qidalanmaq üçün canlı kiçik orqanizmləri axtarmaqda istifadə etdiyi anlaşılır. Böyük ehtimalla Odaraia yuxarıdan aşağıya üzmək qabiliyyətinə malikdir. Beləliklə, böyük hava klapanlarına görə sürtünmə minimum səviyyədədir. Canlı çıxıntıları sayəsində üzə bilir. Odaraianın

başındakı çıxıntılar kiçikdir. Bu kiçik antenaların və güclü alt çənənin sübutudur.75

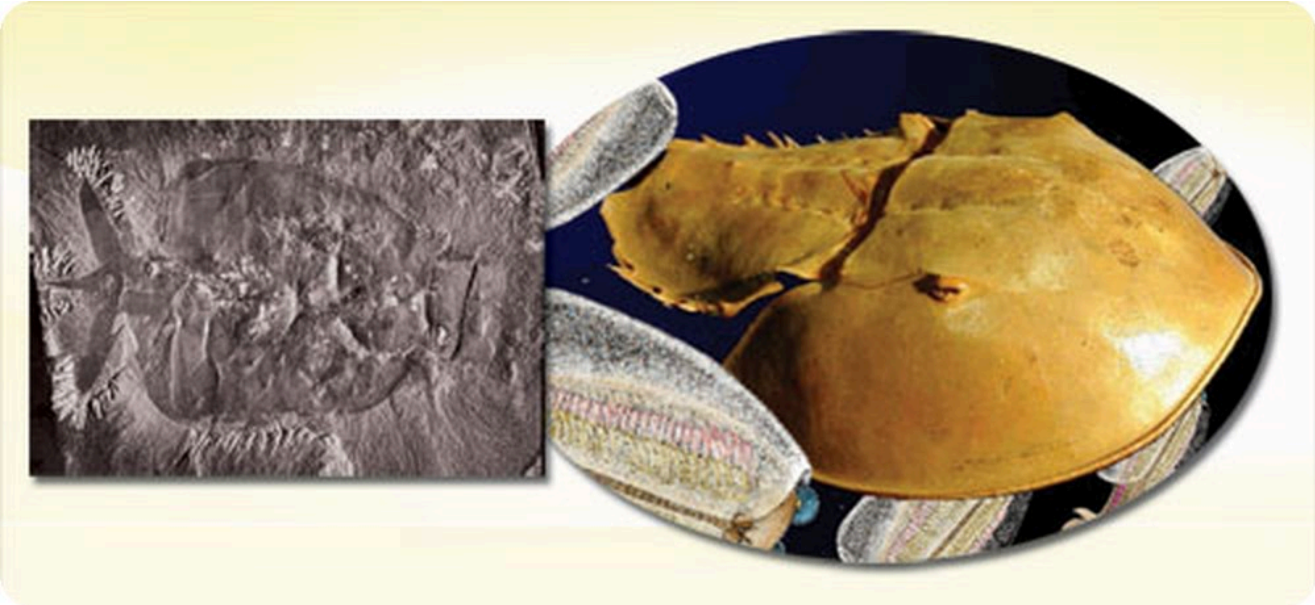

Odaraia fosili — Odaraianın təmsili şəkli

Anomalokarid

Anomalokarid ən böyük Burgess Shale canlılarından biridir. Təxminən 45-60 sm uzunluqda, bəzən 1 və ya hətta 2 metrə qədər olur. Ananasa bənzər ağzı olan bu canlı, ovunu tutmasına kömək edən çıxıntılara sahibdir. Ən böyük çıxıntılar başın ön hissəsindən çıxanlardır və bunlar yəqin ki, ov tutmaq üçün istifadə olunur. Anomalokaridin güclü çənəsində xüsusi cərgəli dişləri vardır. Ən böyük çıxıntıya sahib olan Anomalokaridin bu çıxıntıları təxminən 20 sm uzunluqdadır. Çənə ovu tuta bilməsi üçün açıla bilər və ovun ağzına aparılmasına imkan verməkk üçün müxtəlif avadanlıqlarla işləyir. Anomalokaridin yan hissəsi üzməyi təmin edən dairəvi hissələrdən ibarətdir.76

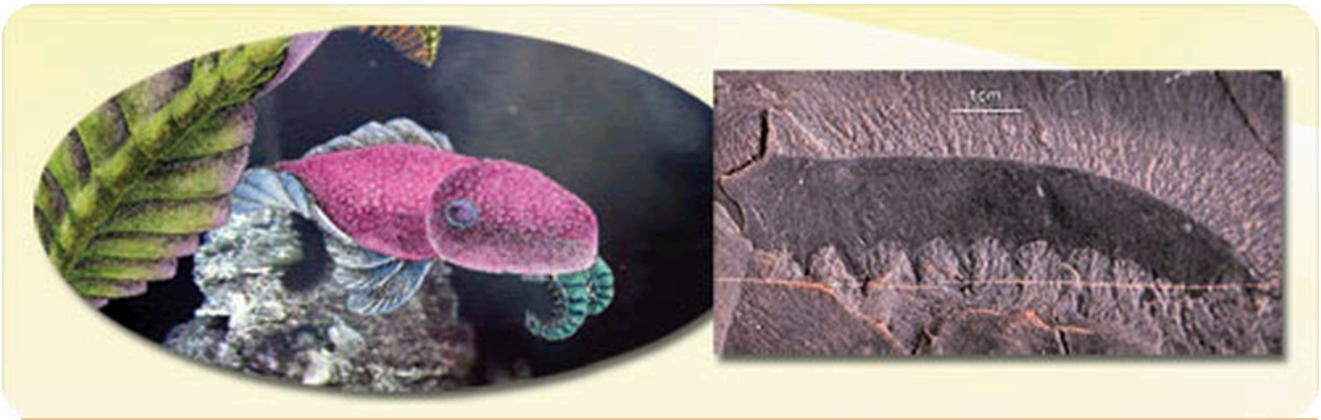

Anomalokarid fosili — Anomalokaridın təmsili şəkli

Günümüzdəki köpək balığı kimi Anomalokaridlər də yaşayış yerlərinə mükəmməl uyğun gələn yırtıcılardandır. Elm adamları nəsli kəsilmiş Anomalokaridləri hər hansı tiplə əlaqələndirmək üçün çox çalışdılar. Lakin bütün mübahisələrdən sonra Anomalokaridlər də onların tiplərinə daxil edildi.77

Pikaia

"Pikaia" ilk dəfə Walcott tərəfindən dəniz soxulcanı adlandırılmışdır. Ancaq sahib olduğu müxtəlif xüsusiyyətlərə görə onurğalıların da daxil olduğu Xordalılar tipinə daxil edilmişdir. Bu, tipin Kembridəki ilk təmsilçisidir. Canlının ön hissəsində bir cüt qısa çıxıntı vardır. Gövdə hissəsi "S" şəklində qıvrılmağı təmin edən qalın əzələ bloklarından ibarətdir. Quyruğu üzgəc şəklində açılmışdır. Pikaia yerin üzərində üzür. Əzələlərindən istifadə edərək özünü yellədir və bu şəkildə hərəkət edir. Üzgəcləri hərəkət etdirən xüsusi sistemə sahib olduğu düşünülür.78

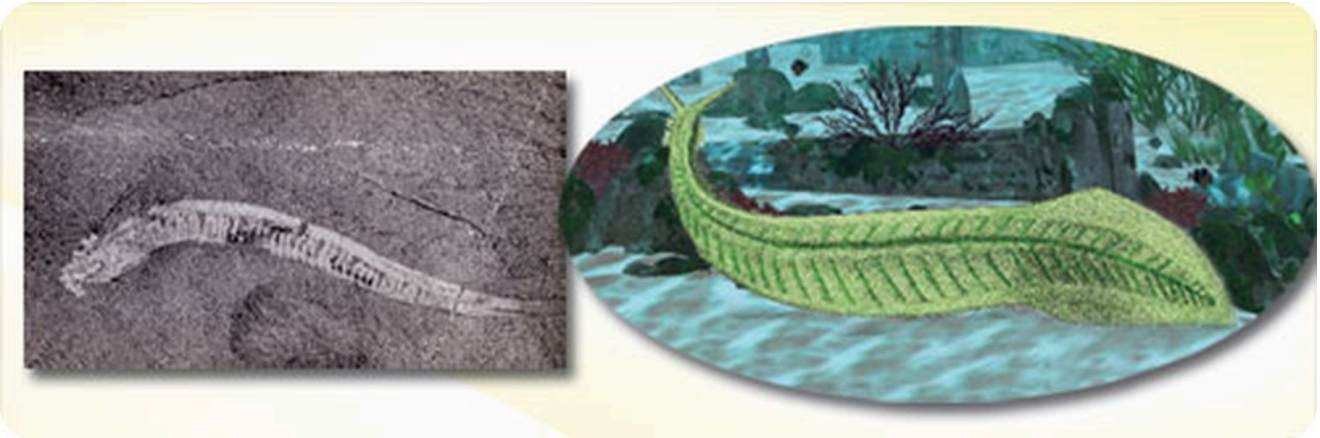

Pikaia fosili — Pikaianın təmsili şəkli

Opabinia

Opabinia fosilləri erkən Kembri yataqlarında ələ keçirilən və digərlərindən fərqli xüsusiyyətlərə sahib canlıdır. Bədəni hissələrdən ibarətdir və yumuşaq qabığa sahibdir. Başında beş ədəd göz var. Ən maraqlısı isə burnunda xortum kimi orqana və bunun ucunda xərçəngə bənzəyən qısqaclara sahibdir. Çox güman ki, bundan ovlarını tutmaq üçün istifadə edir.79 Bədəninin hissələrinin hər biri bir cüt qəlsəməyə sahibdir. Ən arxadakı üç hissə quyruğu meydana gətirir. Elm adamları Opabinia sayəsində yumuşaq bədənli Burgess Shale faunasının zənn ediləndən daha kompleks və müxtəlif olduğunu anlayıblar.

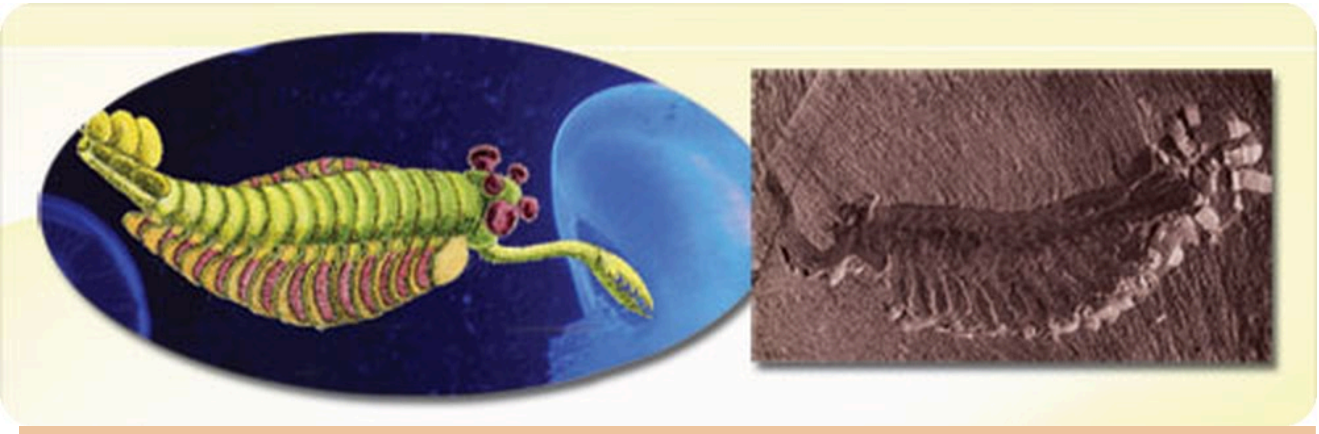

Opabinia fosili

Insolicorypha

Yalnız bir nümunəsi olan Burgess Shale fosili olduqca incə olmasına baxmayaraq, zamanla heyrətləndirici dərəcədə yaxşı qorunub saxlanılmışdır. Baş maraqlı şəkildə iki ayrı hissəyə bölünür. Bu çıxıntıların hər ikisinin hissetmə üçün faydalı hissələr olduğu anlaşılır. Bədən hissəsi 19 hissədən ibarətdir. Gövdə hissəsində üç ədəd çıxıntı vardır. İnsolikorifanın bədənindən çıxan çıxıntıların hər biri 30-40 tüklə təchiz olunmuşdur. Insolicorypha ətrafında ventilyatora bənzər tüklü çıxıntıların olması da bu varlığın aktiv üzgüçü olduğunu göstərir. Canlının aktiv üzgüçü olması eyni zamanda onun nadir tapılmasını da izah edir. Aktiv üzgüçülük edənlər ümumiyyətlə dənizin dibində yaşamadığından sürətlə hərəkət edən və yer dəyişən təbəqələr və qum təbəqələri arasında qalıq qoymurlar. Bu canlı günümüzdəki canlılarla əlaqələndirilə bilinmədiyi üçün özünə xas fəsilə olan insolicoryphidaeyə daxildir.80

Insolicorypha fosili

Branchiocaris

Branchiocarisin iki hissədən ibarət sərt qabığı vardır. Bədənin ön hissəsi ilgəklərlə bədənə bağlanır. Bədən qismi 40 hissədən ibarətdir. Bu hissələr halqalı quruluşlardır. Branchiocaris üzərindəki müxtəlif çıxıntılar böyük qanad formalı parçalardan ibarətdir. Bədəndəki bəzi çıxıntıların ayaqları olduğu təsbit edilmişdir. Eyni zamanda mədə və bağırsaq sistemi aydın şəkildə görünə bilər.

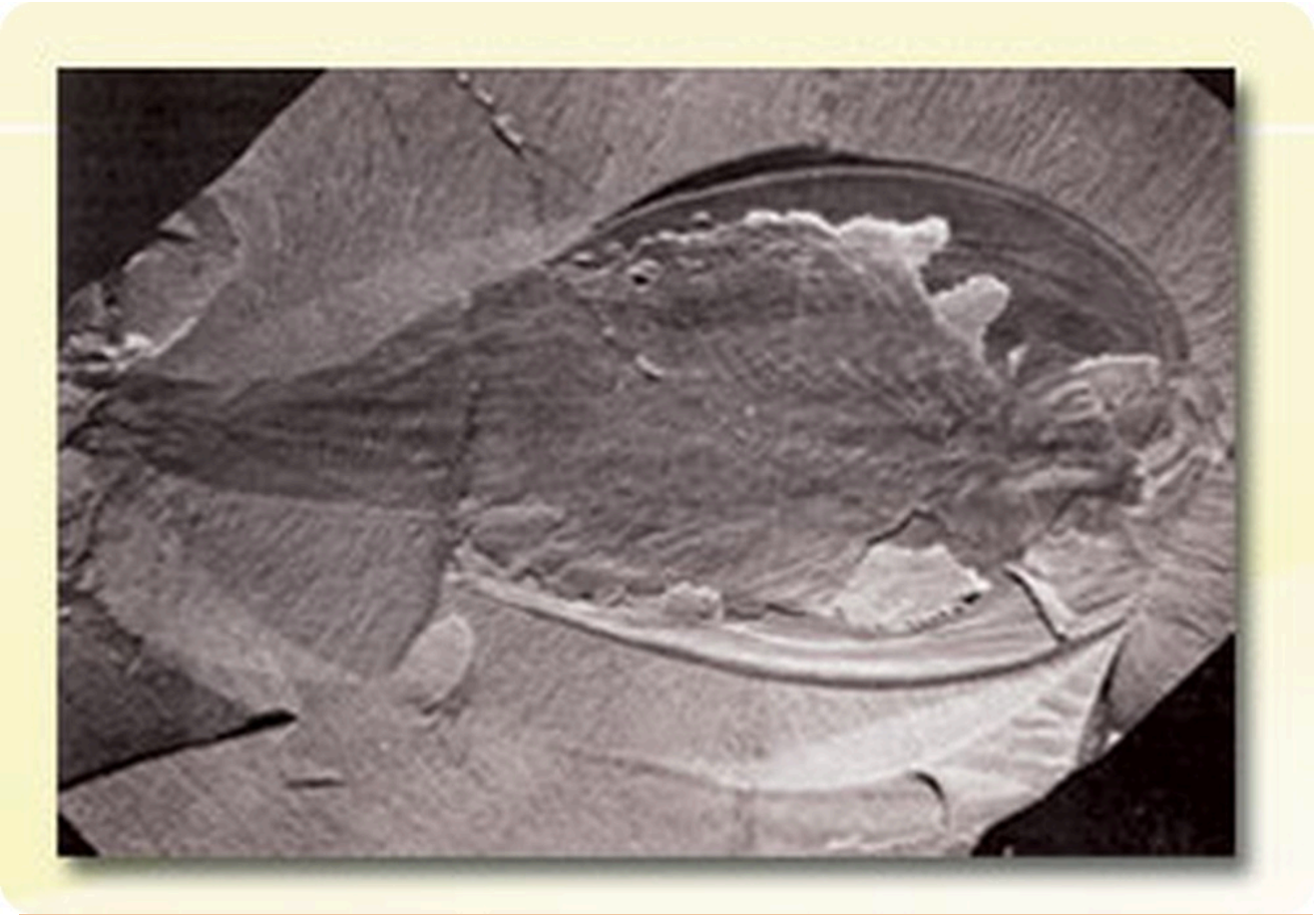

Branchiocaris fosili

Branchiocarisin baş hissəsində çıxıntılar var. Kifayət qədər güclü olan bu qısa çıxıntılar xaricə doğru qıvrılır. Bundan daha uzun bir cüt çıxıntı antenaları meydana gətirir və antenalar qısqacla bitir. Uzun düz çıxıntılardan ibarət olan qabıq hissəsi aydındır. Yəqin ki, dənizin dibinə yaxın yerdə üzən canlıdır. Bəzən tullantılarla, bəzən də sabit dayanan kiçik canlılarla qidalanır. Yeməyi birbaşa ağzına gətirmək üçün üst hissələrdəki qısqaclardan istifadə edir. Bu xüsusiyyətlərinə görə buğumayaqlılara daxil edilmişdir.81

İndiyə qədər verilmiş nümunələrdə də göründüyü kimi, Kembri dövründə yaşayan canlılar öz ekosistemlərində mükəmməl yaşayan, günümüzdəki bir çox canlı kimi kompleks xüsusiyyətlərə sahib olan qüsursuz canlılardır. Bu dövrdə yaşamış trilobit növlərinə daxil olan və aşağıdakı sətirlərdə təfərrüatı ilə bəhs ediləcək olan Phacops, üstün gözləri ilə günümüzdəki canlılardan fərqlənmirdi.

Kembri canlıları ilə əlaqəli bu detallar bizə bir daha darvinizmin tamamilə yox olduğunu göstərir. Onurğasız dəniz canlılarının hər növü ilə qarşılaşılan belə dövrdə ortaya çıxan müxtəlif kompleks quruluşlar təkamülçülərin izah edə bilmədikləri əsas mövzulardandır. Onurğalıların qəfil görünməsi təkamülçülərin olduqları vəziyyəti daha da çətinləşdirmişdir.

Təkamülçülərin gözləmədikləri onurğalılar!

Onurğalılar, onurğa, onurğa iliyi, sümük və ya qığırdaqdan ibarət skelet, kəllə sümüyündə qorunmuş beyin, qapalı qan dövranı sistemi və iki, üç və ya dörd kameradan ibarət ürəyi olan canlılardır. Bunlar beş növ balıq, suda-quruda yaşayanlar, sürünənlər, quşlar və məməlilərdən ibarətdir. Dünyada geniş yayılmış, bədənləri olduqca inkişaf etmiş və kompleks quruluşa malikdirlər.

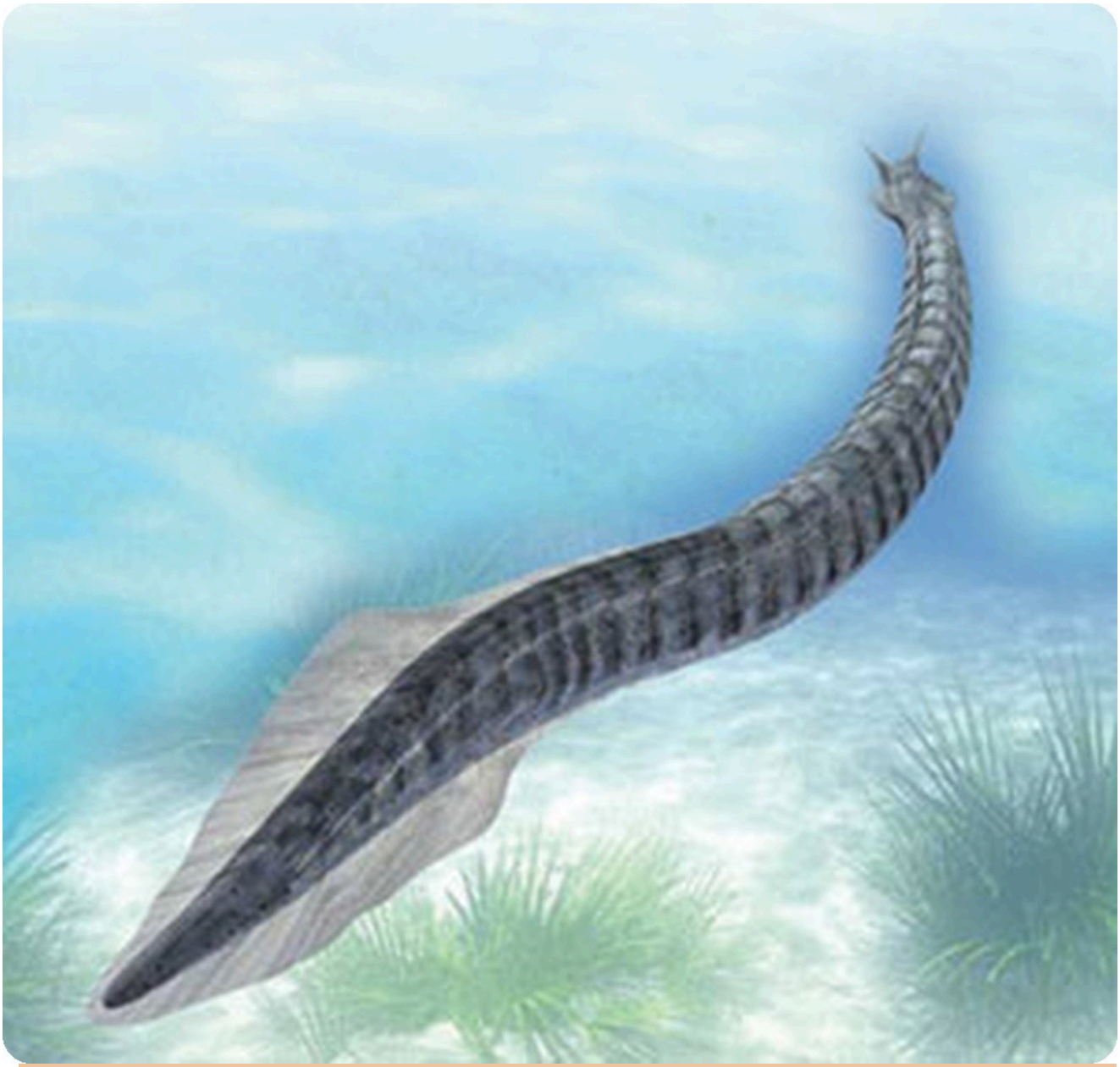

Pikaia

Onurğalılar xordalılar tipinə daxil olan qrupdur. Xordalılar tipinə daxil olan canlılar “backpine” adlı sinir borusuna sahibdirlər. Bunlardan bəziləri onurğalılar, bəziləri isə onurğasızlardır. Onurğalılarla əlaqəli fosil qeydləri uzun illərdir Kembri nümunələrində itkin düşmüşdür. Bu səbəbdən ilk onurğalı nümunələrin ən qədim onurğalı fosillərinin tapıldığı Devon dövrünə aid olduğu qəbul edilir.

Təkamülçü fosil alimləri onurğalıların digər əsas qruplardan daha gec yarandığını düşünürdülər. Çünki onurğalılar son dərəcə kompleks qrupu təsvir edirlər. İnsanın aid olduğu bu kompleks qrupun tədricən və

nisbətən gec ortaya çıxdığını iddia edən təkamülçülər, Kembri qayalarında onurğalı qalıqların olmamasından uzun illər təbliğat materialı olaraq istifadə etdilər. Təkamülçü paleontoloq Stephen J. Gouldun da etiraf etdiyi kimi, darvinist ədəbiyyatda Kembridə onurğalılar üçün heç bir dəlil olmadığı xüsusilə vurğulanırdı. Bunu Darvinin təkamül nəzəriyyəsini təsdiqləyən Kembri qayalarının xüsusiyyəti kimi göstərməyə çalışdılar. Onurğalıların təkamül ssenarilərində təkamülçülər Kembri Xordalıları Pikaianın bütün onurğalıların atası olduğunu iddia etmişdilər.

Ancaq bu iddialarının əsassız olduğunu qısa müddətdə gördülər.

Çində Kembri yataqlarında aparılan qazıntılar təkamülçülərin onurğalılar haqqındakı hekayələrini alt-üst edən nəticələr ortaya qoymuşdur. Bu qazıntılar zamanı Nanjing Paleontologiya və Geologiya İnstitutu professoru Jun-Yuan Chen və qrupu tərəfindən ortaya çıxarılan Haikouella adlı xordalı; Beyin, ürək-damar sistemi, qəlsəmələr, xorda və inkişaf etmiş əzələ quruluşu və bəlkə də bir cüt göz vardır. Elm yazıçısı Fred Heeren Haikouella kəşfinin Pikaia ilə bağlı təkamülçü gözləntilərin əksinə olan nəticələr verdiyini izah edir:

> *"Bioloq (Chen) daha əvvəl dünyanın ən köhnə Xordalılar mövqeyinə yüksəldilmiş Pikaia adlı canlının ibtidai əcdadı ola biləcək orta Kembri dövrünə aid canlı görəcəyini ümid edirdi. Bununla birlikdə, Chen Pikaianın daha az kompleks atasına sahib olduğuna dair dəlil tapmadı, əksinə bir çox onurğalı xüsusiyyətini nümayiş etdirən və 15 milyon il yaşlı xordalı tapdı."*82

Beləliklə, təkamülçülər on illərdir ədəbiyyatda onurğalıların əcdadı kimi göstərdikləri Pikaiadan imtina etməli oldular. İlk xordalının yüksək səviyyədə inkişaf etmiş anatomiyaya sahib olması, üstəlik Pikaiadan on beş milyon il əvvəl yaşaması, təkamül nəzəriyyəsinin iddialarını alt-üst edən həqiqət olaraq ortaya çıxdı. Beləliklə, bu qrupun xəyali əcdadı ortadan qaldırıldıqda onurğalıların təkamül ssenarisi zərbə aldı. Ancaq əsl zərbə onurğalıların Kembri dövründə də yaşadığını göstərən tapıntılarla gəldi.

Bu tapıntılar Çinin Yunnan bölgəsinin paytaxtı Kunming yaxınlığındakı Haikouda tapılan 530 milyon il əvvələ aid fosil balıqların qalıqları idi. Bu qalıqlar təkamülçü elm adamları üçün həqiqətən şok idi. Çin, İngilis, Fransız və Yapon alimlərinin apardıqları araşdırmalar bu varlığın onurğalıya aid olduğunu göstərdi. Fosil qalıqlarından varlığın başı və onurğası ilə bağlı bütün detallar görülə bilərdi. Başdan, gözlərdən və burun ilə əlaqəli kisələrindən çıxan kiçik hissələr şəklində çıxıntılar canlının xüsusiyyətləri haqqında çox ətraflı məlumat verə bilər.83 Onurğalıların xüsusiyyətləri olaraq ortaya çıxan bir çox detal elm adamlarının tam qarşısında idi. Üstəlik, 530 milyon il əvvələ aid fosil nümunəsində...84

Bu balığın adı Haikouichthydir. Elm adamları sözügedən canlının miotom adlandırılan qəlsəmələri və əzələlərinin düzülüşünə görə tam balıq olduğunu qəbul edirlər. Çünki bu xüsusiyyətlər yalnız balığa xasdır.85 Üstəlik, Haikouichthy, Kembriyə aid yeganə fosil balığı deyil. Myllokunmingia adlı başqa balıq fosili Chengjiangda tapıldı. Parisdəki Milli Təbiət Tarixi Muzeyindən Paleontoloq Philippe Janvier bunların "tamamilə onurğalı" olduqlarını və əhəmiyyətini belə izah edir:

> *"Bunlar vacibdir, çünki bu günə qədər onurğalılar həyatın Bing Bangı dediyimiz, bütün əsas heyvan qruplarının birdən-birə fosil qeydlərində göründüyü qədim, lakin böyük Kembri partlayışında nöqsandırlar. Bunların onurğalılar olduğunu qətiyyətlə deyə bilərik."86*

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların tədricən inkişaf yolu ilə meydana gəldiyini, dolayısı ilə canlılardakı kompleks quruluşların yalnız xəyali təkamül müddətinin sonunda ortaya çıxa biləcəyini iddia edir. Kembri xordalısı Haikouella və Kembri balığı Haikouichthy və Myllokunmingia bu baxımdan təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük problem yaratdı. Çünki bu canlılar xordalıların təkamülü üçün lazım olan vaxtı 15 milyon il, balıq təkamülü ssenarisindən isə 50 milyon il "azaltmışlar". Beləliklə, təkamül ssenarilərinin başlama müddəti heyvanların qəfildən ortaya çıxdığı zamana gəldi və təkamül keçdiyini iddia edə bilən proses ləğv edildi.

Əlbəttə ki, bu kəşflər təkamülçü dairələrdə böyük heyrətə səbəb olmuşdur. Kembri dövründə onurğalıların qəfil meydana çıxması izah edilməlidir. Və bu, bəlkə də onlar üçün sual işarələri ilə dolu olan Kembri dövrü probleminə əlavə edilmiş ən böyük problemlərdən biridir. Əksər təkamülçü bu günə qədər iddia etdikləri onurğalıların mənşəyinin ssenarilərini tədricən bir kənara qoyub cavab vermədiklərini etiraf edirlər.

Fosillər tərəfindən ortaya qoyulan həqiqət

Kembri qayaları tədqiqat boyunca davamlı olaraq yeni quruluşların xüsusiyyətlərini təqdim etdilər. Bildiyimiz canlıların müxtəlifliyini zənginləşdirən və "ortaq əcdadlar" kimi əsassız iddiaları tamamilə ortadan qaldıran mühüm nümunələr ortaya qoydular. Kembri

canlılarının necə meydana gəldiyinə dair açıqlama axtaran təkamülçülər üçün əvvəllər görünüşü və həyat tərzi bilinməyən bu canlıların varlığı böyük problem yaratdı.

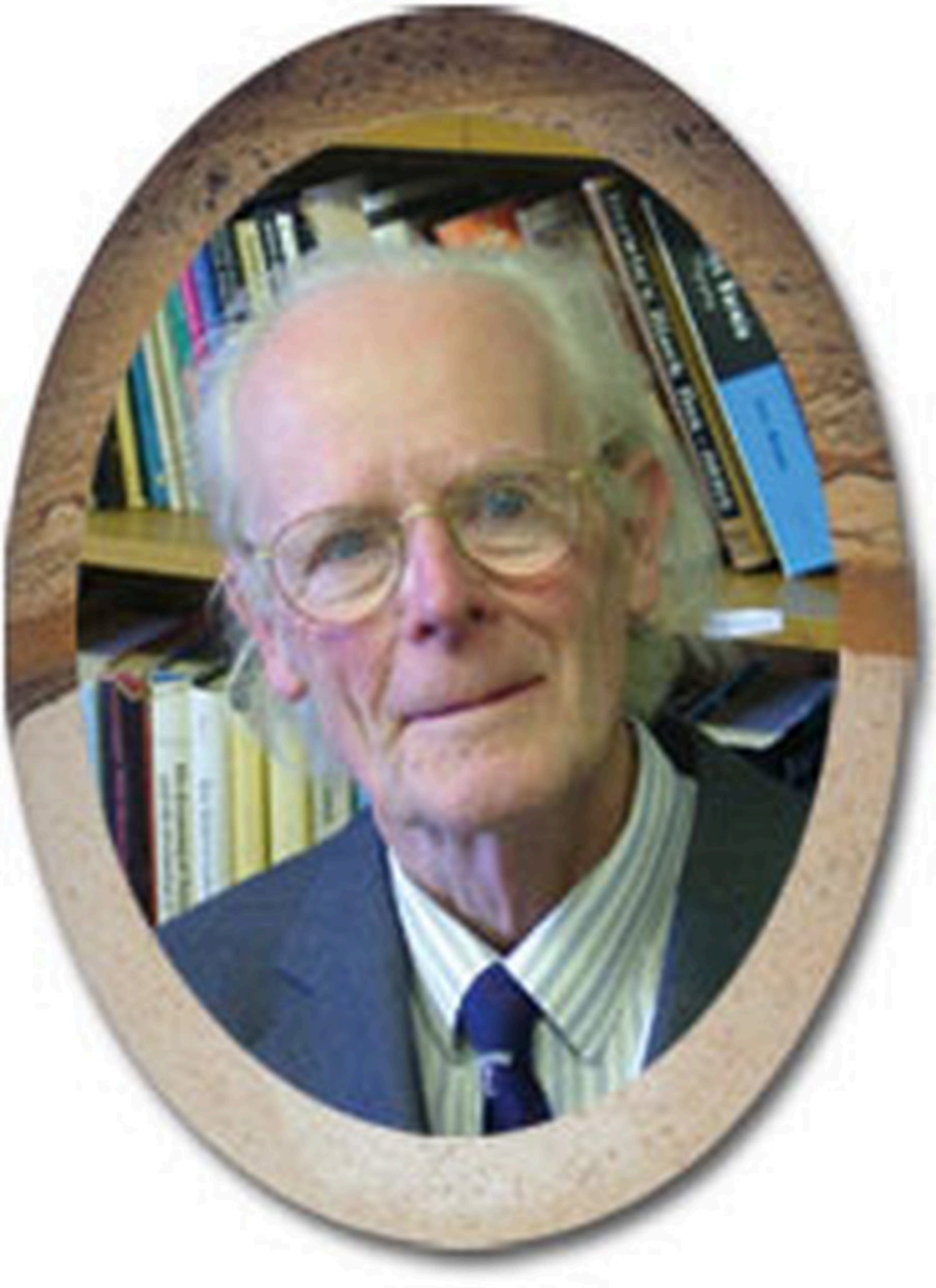

John Maynard Smith

Təkamülçü John Maynard Smith bu müxtəlifliyin sərhədlərini belə izah edir:

> *“Burgess Shale qalıqları təxminən 50 ildir bilinir. Ancaq bu yaxınlarda yenidən araşdırıldılar. Kembri dövründə çox müxtəlif formaların mövcud olması və bəzilərinin, bu gün mövcud olan hər şeydən fərqli olaraq, əsas bədən quruluşları ilə bir-birindən tamamilə ayrıldığı açıq bir həqiqətdir. Eyni zamanda, mövcud olan bütün quruluşlar kiçik istisnalar olmaqla, Kembridə tamamilə mövcuddur.”87*

Ancaq Kembri həqiqətləri gizlədiləsi şey deyildi. Dünyanın müxtəlif yerlərində ortaya çıxan yeni fosillər Kembri dövründə canlı partlayışı olduğunu açıq aydın göstərirdi. 70 il sonra ortaya çıxan Burgess Shale fosilləri də bu həqiqəti ən mükəmməl şəkildə elan etmişdir.

Amerika Təbiət Tarixi Muzeyinin paleontoloqu olan təkamülçü Niles Eldredge bu mükəmməl müxtəlifliyi bu sözlərlə dilə gətirmiş və hadisənin fövqəladəliyini etiraf etməli olmuşdu:

“(Ediakar dövründən) Sonra partlayış olur. Təxminən altı yüz milyon il əvvəl başlayır və on ilə on beş milyon il arasında davam edir. Günümüzdəki dənizlərdə hələ də sağ qalan ən vacib heyvan növlərinin ilk bilinən nümayəndələri anidən ortaya çıxırlar. Bu daha çox qayalardan götürülmüş yazılarda qrafik olaraq görünən genişləndirilmiş hadisədir: Bütün dünyada, eyni zamanda, asanlıqla aşkar edilə bilən fosillərə sahib olan çöküntülərlə əhatə olunmuş qalın sıra qayalar xərçəngkimilər onurğasızlar, mükəmməl növlərin olduğu çöküntülərlə əhatə olunmuşdur. Bunlar; trilobitlər, braxiopodlar (qabıqları antenalarına yaxın olan onurğasızlar), molyusklar. Müasir okeanlarda gördüyümüz sərt qabıqlı onurğasızların bütün tipik formaları... altı yüz milyon il əvvəl dənizlərdə var olmuşdu.”88

Saysız-hesabsız Kembri canlısının fosillərinin tapıldığı Kanadadakı Burgess Shale faunası.

> *Eldredge bunu təkamülə dəlil gətirmək əvəzinə yaradılış lehinə kəşf olduğunu dedikdən sonra belə davam edir:*

> *"Doğrudan da geoloqların Kembri dövrünün başlanğıcı kimi qələmə verdikləri yaxşı qorunan fosil növlərinin qəfildən ortaya çıxması intellektual fikri problemdir."88*

Bob Scient 18 oktyabr 1997-ci il tarixli “New Scientist” jurnalındakı məqaləsində Kembri həqiqətini belə izah etmişdir:

> *“Şüşə göydələnlər, qotik katedrallar, King George dövrü terrasları, Şinto ziyarətgahları, Viktoriya qatar stansiyaları, Bauhaus, eskimo evləri, Tudor dövrü modelləri... Bu, insan əsəri olan memarlıq abidələrin 15-ci əsrin ortalarında 35 illik müddət içində tikildiyini təsəvvür edin. Müasir tarixçilərin geniş yaradıcılıq pəncərəsini nəyin bacardığını başa düşmək üçün bir-birlərini necə həvəslə əzdiklərini düşünün. Paleontoloqların da Kembri partlayışı barədə düşündükləri budur.*

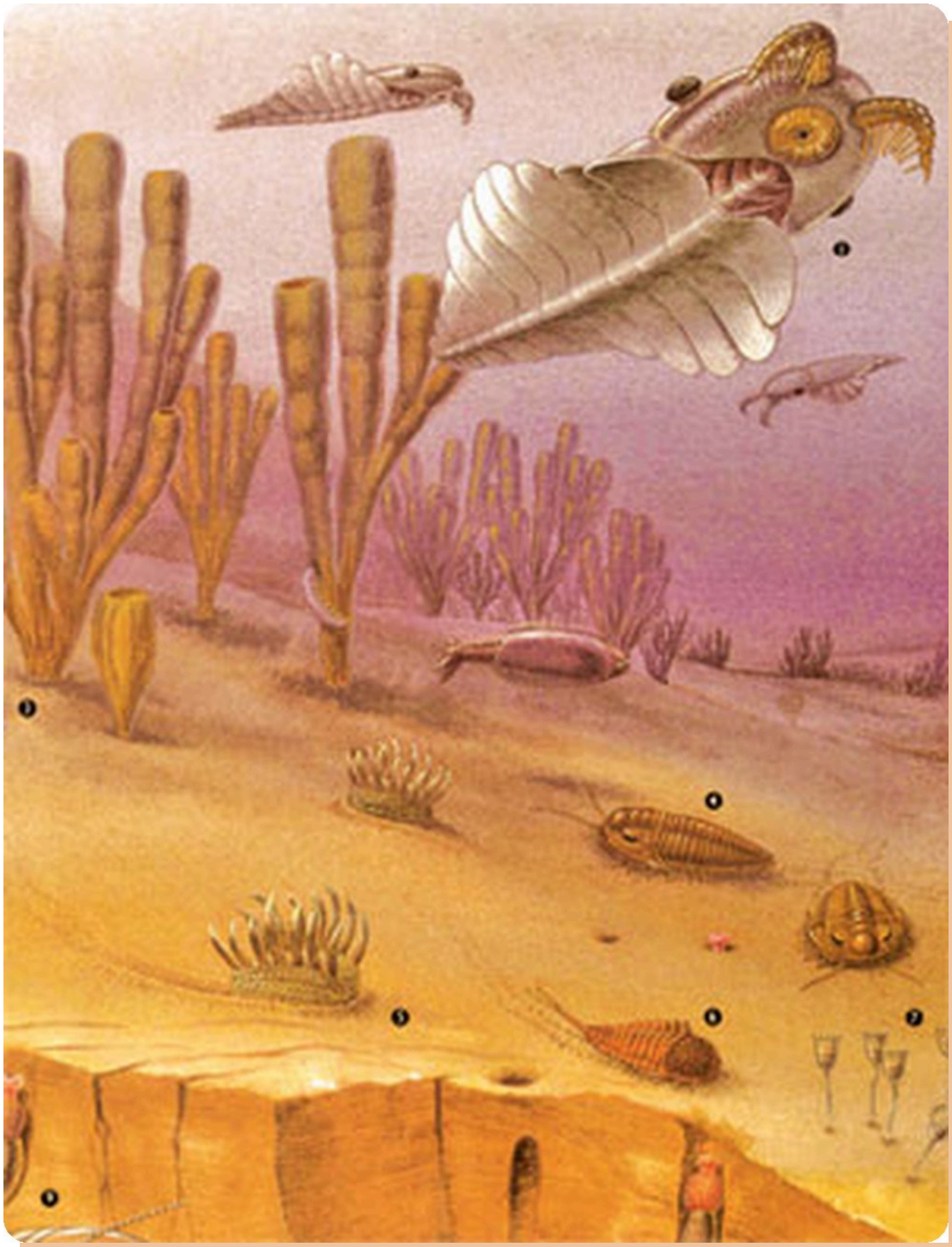

Burgess Shale bölgəsində ən qədim kompleks canlıların təxminən 65.000 nümunəsini toplayan Charles Doolittle Walcott tarixin ən böyük elmi saxtakarlıqlarından birinin sahibi idi. Tapdığı fosillərin təkamül nəzəriyyəsini tamamilə ortadan qaldıracaq qədər böyük sübut olduğunu bildiyi üçün bunları tam 70 il müdiri olduğu Smithsonian muzeyində gizlətdi. Sonra ortaya çıxan yeni fosillər, Kembri dövründə bir canlı partlaması olduğunu açıqca göstərirdi. 70 il sonra ortaya çıxarılan Burgess Shale fosilləri de bu həqiqəti en mükəmməl şəkildə elan etmişdi.

> *Təkcə 35 milyon ildə təkamül üçün göz qırpımı sayılacaq dövrdə heyvanların həyatı, planetin əvvəlcə və o vaxtdan bəri gördüyü hər şeyi kölgədə qoyan kəşfin meydana gəldiyi partlaması ilə ortaya çıxmışdır."89*

"Planetin görə bildiyi və görə biləcəyi kəşf" bənzətməsi həqiqətən Kembri partlayışı üçün olduqca uyğundur, çünki yer üzündəki ən kompleks varlıq aləmi olan "canlı dünyası" bu kompleksliyin saysız xüsusiyyətlərini bir sənət əsərinin formasında nümayiş etdirərək qəfildən ortaya çıxmışdır. Kembri partlaması heç bir canlının (bəzi bakteriyalar və digər tək hüceyrəlilər istisna olmaqla) mövcud olmadığı bir anda birdən-birə göründüyü bir andır. Və ortaya çıxan əsərlər, əlbəttə ki, tarixi binalar və nəhəng göydələnlərlə müqayisə olunmayacaq qədər fövqəladədir. Bu qeyri-adi müxtəliflik, əlbəttə ki, darvinistlərin iddia etdiyi kimi şüursuz təsadüflərin məhsulu deyil. Bunların hər biri Yaradanımız olan Allahın qüsursuz yaratma nümunələridir:

> *Allahdan başqa ilah yoxdur! O diridir, bütün məxluqatı idarə edir. O nə mürgüləyər, nə də yuxulayar. Göylərdə və yerdə nə varsa hamısı Onundur. İzni olmadan Onun yanında kim şəfaət edə bilər?! Önlərindəkini (edəcəkləri əməlləri) də, arxalarındakını (etdikləri əməlləri) də O bilir. (Yaradılanlar) Allahın elmindən, Onun dilədiyi qədərindən başqa heç nəyi qavraya bilməzlər. Onun kürsüsü göyləri və yeri əhatə etmişdir. Onları mühafizə etmək isə Ona çətin deyildir. Ən uca və ən böyük olan da Odur!*
>
> **(Bəqərə surəsi, 255)**

Kompleks sistem nədir?

İlk dəfə Kembri canlılarında ortaya çıxan göz, antena, ayaq, ağız və mədə kimi kompleks orqanlar da kompleks sistemlərdir. Canlıların ayrılmaz hissəsi olan kompleks sistemlər bəzi əsas xüsusiyyətlər nümayiş etdirir.

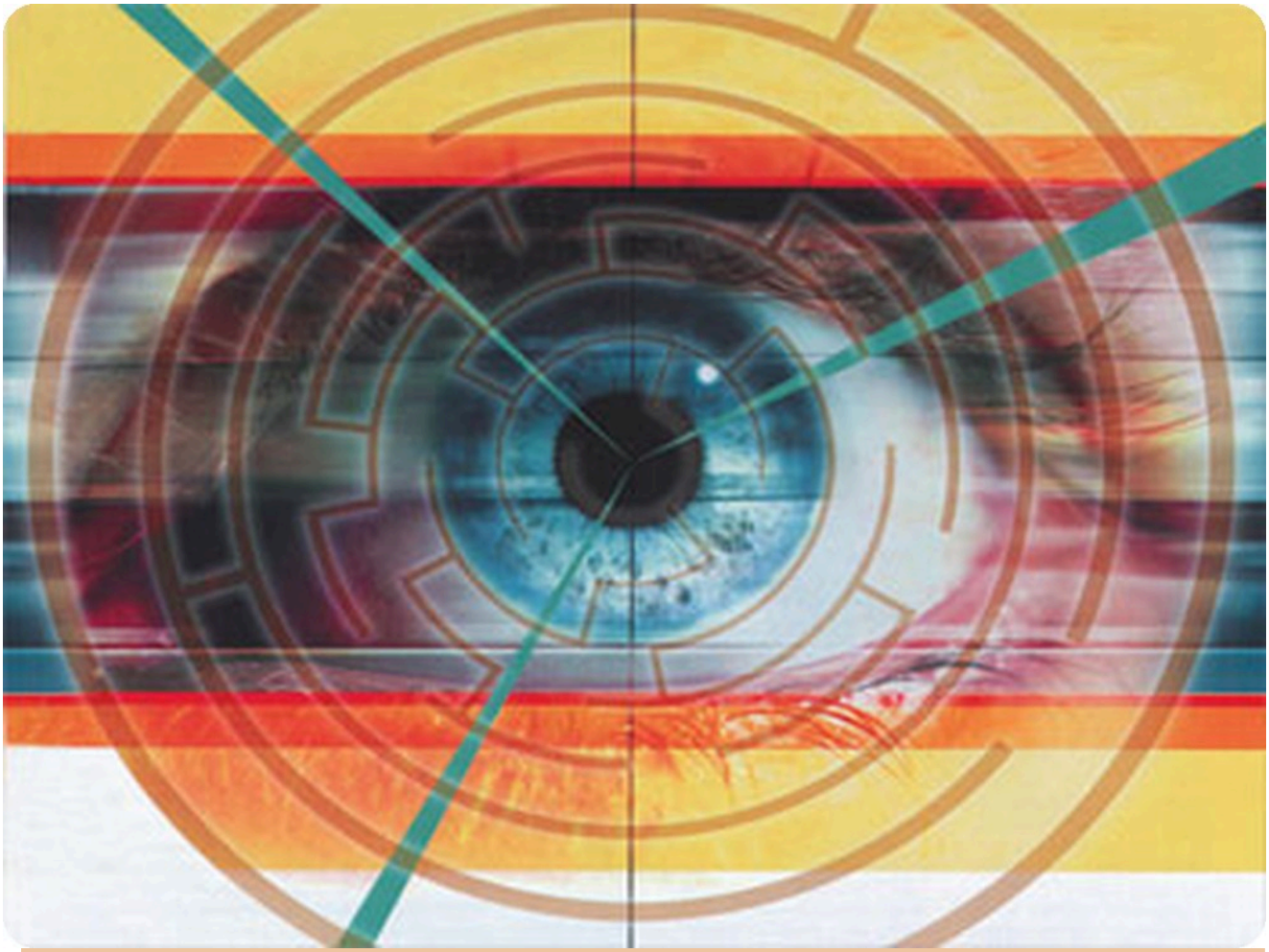

Göz bir çox alt hissəcikdən ibarətdir. Gözün görə bilməsi üçün hər hissə eyni anda çalışmalıdır. Göz bu xüsusiyyəti ilə "kompleks sistemdir". Kembri canlılarının bədəni də bənzər xüsusiyyətlərə sahib olduqları üçün kompleks sistem xüsusiyyəti göstərirlər. Təxminən 530 milyon il əvvələ aid kompleks sistemlərin varlığı isə təkamül nəzəriyyəsi üçün böyük təhlükədir. Kembri canlıları bir daha yaradılış həqiqətini elan etmişdir.

Kompleks sistemin mənası belədir: Kompleks sistem bir-biri ilə təmasda olan bir çox kiçik hissədən ibarətdir. Eyni zamanda, bu sistem ətrafdakı binalarla daima mübadilə içindədir. Kompleks sistemi təşkil edən hissələr bir-biri ilə davamlı əlaqədədir və kompleks sistemin işləməsi üçün tək bir parçanın işləməsi kifayət deyil. Bütün hissələr, bu harmoniya və qarşılıqlı

əlaqənin tələb etdiyi kimi, eyni zamanda ən qüsursuz şəkildə vəzifələrini yerinə yetirməlidirlər.

Kompleks quruluşa "göz"ü nümunə verə bilərik: Göz bir çox alt hissədən ibarətdir. Bu hissələrin hər biri bir-birinə bağlıdır. Gözün alt hissələrində görmə funksiyasını yerinə yetirəcək xüsusiyyətlər yoxdur. Gözün görməsi üçün bütün hissələr eyni anda və qüsursuz şəkildə vəzifələrini yerinə yetirməlidirlər.

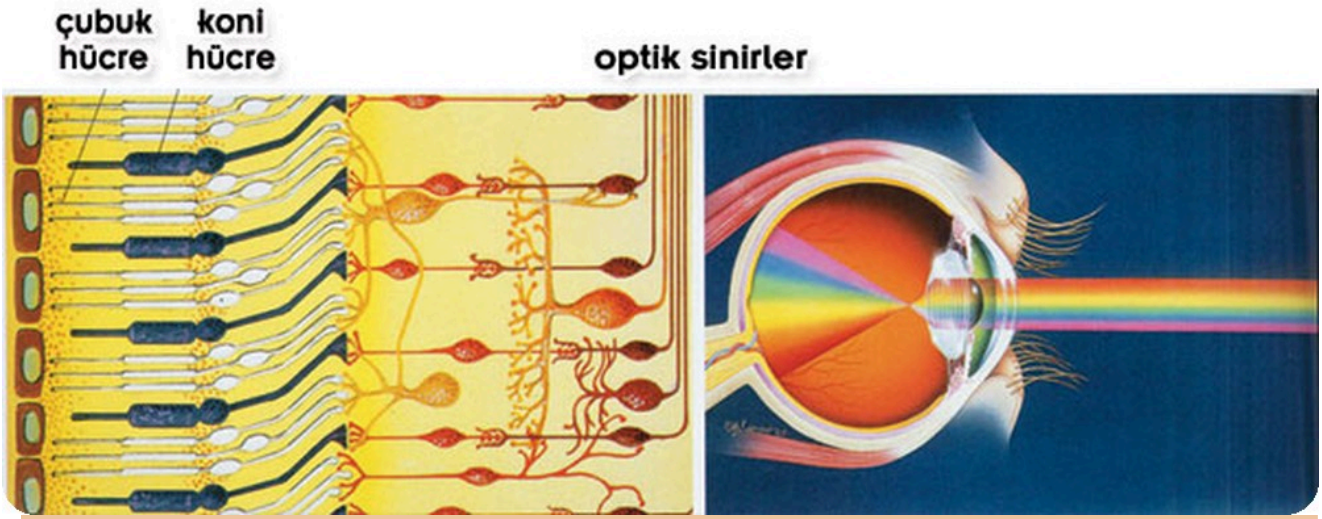

Kök hüceyrə — Konus hüceyrəsi — Optik sinirlər

"Göz" nümunəsi ilə izah etməyə çalışdığımız komplekslik bir hüceyrənin və hətta hüceyrənin zülalının təməl səviyyəsində də özünü göstərir. Və bu həqiqət darvinizmin "təsadüfə əsaslanan kiçik dəyişikliklər" iddiasına ən böyük maneədir. Çünki məlum olduğu kimi təsadüfi təsirlər hər zaman dağıdıcıdır. Kompleks sistemə sahib olan hər hansı təsadüfi mutasiya onun bir hissəsini belə məhv etsə, sistem tamamilə dağılacaq. Buna görə bu təsir gözün bütün sisteminə təsir edəcəkdir. Bir radioya həddindən artıq cərəyan vermək onu pozacaq. Ağlı başında olan heç kim bunun radionu televiziyaya çevirəcəyini gözləməz. Bu səbəbdən bir gözə dəyən təsadüfi təsir qaçılmaz olaraq onu pozacaqdır. Burada bunu xatırlatmaq faydalıdır:

Şans olaraq izah edilən hadisələri də yaradan Allahdır. Buna görə baş verən hadisə Allahın taleyində müəyyənləşdirdiyi planlı hadisədir. Ancaq bəzi insanlar bunu "təsadüf" kimi şərh edirlər. Təsadüf deyilən şey Allahdan müstəqil deyildir. Məsələn, bir yığın kağızı yerə atdığımızda hər kağız təsadüfi olaraq müəyyən bir yerə düşəcək. Hadisəyə təsadüf deyilir, amma əslində hər kağız parçasının düşdüyü yer Allahın qatında bəllidir. Hər hansı təsadüfi mutasiyanın inkişafı da təsadüf adlandırılır. Ancaq bu mutasiyanı da, onun mənfi təsirini də yaradan Allahdır. Təsadüfi təsirlər nəticəsində kompleks sistemlər çökməyə məhkumdur. Darvinist filosof Daniel C. Dennett bunu belə qəbul edir və ifadə edir:

Sahib olduğumuz hər bir hüceyrə mühəndislərin istehsal bacarığından daha kompleks mexanizmlərə sahibdir. Kembri canlıları isə müxtəlif funksiyaları yerinə yetirən bir çox kompleks hüceyrədən ibarət mürəkkəb məxluqlardır. Canlı tarixinin ən qədim çağlarında ortaya çıxmaları isə təkamül nəzəriyyəsini etibarsız edir.

“Milyardlarla hüceyrədən ibarətik və tək bir insan hüceyrəsi mühəndislərin istehsal gücündən daha çox kompleks mexanizmlərə malikdir.”90

Bu səbəbdən bioloji kompleks sistemlər təsadüfi dəyişikliklərlə deyil, Allahın yaratması ilə ortaya çıxa bilər. Molekulyar bioloq Michael Denton bu vəziyyəti saatı nümunə verərək izah edir:

Bir canlı sistemi bir saat ilə müqayisə edilməyəcək qədər böyük komplekslik ehtiva edir. Buna baxmayaraq, saat kimi mexanik sistemdə belə təsadüfi dəyişiklik onu çalışmayacaq hala gətirər. Belə təsirin bir canlı orqanizmdə necə əsaslı çöküntülər həyata keçirəcəyi açıq-aydındır.

> *Bir saat və ya canlı sistem kimi kompleks quruluşlarda bütün alt bölmələr bir-biri ilə tam şəkildə birləşdirilmişdir. Bu cür sistemlərdə dəyişiklik etmək kompleksdir, çünki hər alt bölmə bütün digər funksional alt bölmələrlə uyğun olmalıdır. Hər hansı əhəmiyyətsiz dəyişikliyin qarşılıqlı təsir göstərən bir çox alt sistemdə şüurlu istiqamətləndirilmiş, kompensasiyaedici dəyişikliklər tələb etməsi qaçılmazdır. Bu səbəbdən müstəqil dəyişikliklər tərəfindən yönəlməyən təkamülün canlı orqanizm qədər kompleks sistemdə necə radikal yenidən dizayn edə biləcəyini anlamaq çətindir. Bu inteqrasiya olunmuş komplekslik viruslardan məməlilərə qədər olan canlılarda köklü dəyişikliklər olunması üçün böyük maneədir."91*

"Kompleks sistemi təşkil edən alt birləşmələrin bir-biriləri ilə dəqiq şəkildə birləşməsi" həqiqəti bu gün olduğu kimi heyvanların tarixinin ən erkən dövründə də eynilə qarşımıza çıxır.

İlk kompleks canlılar

Darvinist nəzəriyyə baxımından Kembri dövrü göstərdiyi bioloji komplekslik səviyyəsi üçün çox erkəndir. Darvinist nəzəriyyənin iddiası canlıların öz kompleks quruluşlarını uzun müddət ərzində və mərhələli şəkildə əldə etməsidir. Buna görə həyat formaları xəyali təkamül tarixlərinin başlanğıcında "ibtidai" xüsusiyyətlərə sahib olmalı və kompleks xüsusiyyətlər yalnız uzun təkamül müddətindən sonra əldə edilməlidir.

Yenə də heyvanların tarixi tərs mənzərəni təqdim edir. İlk heyvanlar bugünkü heyvanlarla eyni bədən quruluşuna sahib idilər; Gözlər, antenalar, ayaqlar, ağız və mədə kimi kompleks orqanları paylaşırlar. Bu

səbəbdən "komplekslik" heyvanlar tarixində "gec" deyil, "erkən" gələn bir xüsusiyyətdir. Daha dəqiq desək, ən başlağıcda da var idi. Şübhəsiz ki, bu, darvinistlər üçün böyük tapmacadır. Marshall Kay və Edwin H. Colbert adlı təkamülçü tədqiqatçılar bu mövzunun çox qarışıq olduğunu ifadə etmişdilər:

> *"Trilobitlər kimi kompleks buğumayaqlıların daxil olduğu ilk Kembridə müxtəlif orqanizmlərin başlanğıcı təəccüblü idi... Əgər bu canlılar sadə olsaydılar, qeydlərdə çox sayda orqanizmin meydana çıxması təəccüblü olmazdı. Niyə bu qədər kompleks üzvi formalar 600 milyon il əvvəl qayalarda var olmuş və iki milyard il əvvəlki qeydlərdə yoxa çıxmış və ya tanınmamış hala düşmüşdürlər? Həyatın təkamülü baş vermişdisə, Kembridən daha qədim qayalarda olmalı olan fosillərin olmaması təəccüblüdür."92*

Bu təkamülçü tədqiqatçıların "tapmaca" anlayışına sığınaraq gizlətməyə çalışdıqları həqiqət budur: Bütün bu orqanların yüz milyonlarla il əvvəl "qəfildən" ortaya çıxması darvinizmi öz-özünə batil edir. İlk komplekslikliərin darvinizmə olan təsirinin niyə bu qədər dağıdıcı olduğunu göstərmək üçün Kembri ekosistemlərindəki kompleksliklәri təsvir etmək, onları Kembriyə qədərki kompleksliklə müqayisə etmək və erkən kompleks canlılardan biri olan trilobiti və onun mükəmməl gözünü təqdim etmək faydalı olardı.

Kembrinin ekologiyası və qəfildən ortaya çıxan "ovçular"

Kembri canlılarının ən təəccüblü xüsusiyyətlərindən biri kompleks ov-ovçu əlaqəsi qurması və inkişaf etmiş hücum və müdafiə orqanlarına sahib olmasıdır. Kembridən əvvəl bu cür quruluşlardan əsər-

əlamət qalmasa da, Kembri canlılarının bu qədər inkişaf etmiş silahlarla təchiz olunması, qəflətən və hərtərəfli inkişaf demək idi.

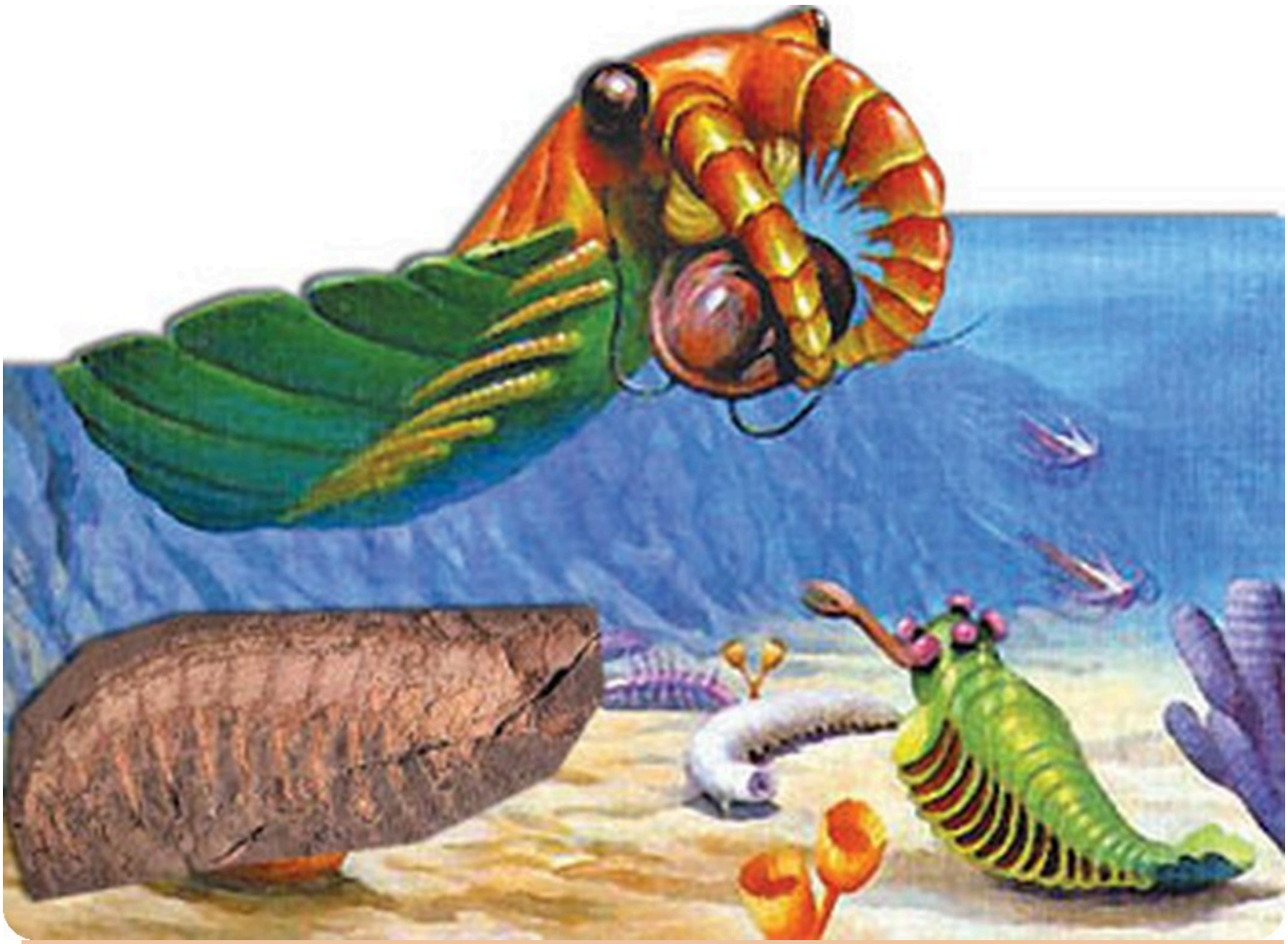

Kembridə mövcud olana canlıların sahib olduqları kompleks avadanlıqlar eyni zamanda onların ovçu olduqlarını da göstərir.

Kembri canlılarının təchiz olunduqları müdafiə sistemləri Kembri ekosisteminin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini ortaya qoyur. Bristol universitetinin paleontoloqu Derek E.G. Briggs Kembri canlılarından biri olan Anomalokaridin kompleks sistemlərindən bəhs edərək mövzu ilə əlaqədar aşağıdakı sözləri deyir:

> *Anomalokaridlər kimi canlılar erkən Kembridə də çox inkişaf etmiş, böyük, yaxşı uyğunlaşmış yırtıcı heyvanların olmasına işarədir. Bu, Kembri ekosistemlərinin bu gün gördüyünüzdən fərqli olmadığını göstərir. Müxtəlif orqanizmlər yaşayış yerlərini doldururdu, lakin konfiqurasiyaları eyni idi."93*

Nanjing Geologiya və Paleontologiya İnstitutundan Jun-Yuan Chen də bənzər qiymətləndirmədə sürətlə inkişaf edən və böyüyən Kembri ekologiyasının bu gün olduğu kimi inkişaf etdiyini bildirmişdir:

> *"(Kembridə) Yüksək inkişaf etmiş ekosistem var idi. Qida zənciri indiki qədər kompleks idi."94*

Kembridə qəfildən ortaya çıxan bu "ovçular", mərhələli inkişaf anlayışına əsaslanan darvinizmlə açıq ziddiyyət təşkil edirdi. Darvinizm mərhələli inkişaf fərziyyələrinə və saysız-hesabsız ara-keçid formalarına əsaslanaraq canlıların əksəriyyətinin natamam, qüsurlu və funksional olmayan bioloji quruluşlara sahib olmalarını və Kembridəki kompleks hücum və müdafiə sistemlərinin natamam qalıqlarının fosil qeydlərində tapılmasını tələb edir. Ancaq bu canlılar tam işlək və tam təchizatları ilə "birdən" yaradılmışdılar. Təkamülçü yazıçı Richard Monastersky mərhələli inkişaf fərziyyələrinin bu baxımdan necə uğursuz olduğunu belə izah edir:

> *"Başlanğıcda insanlar Kembrini ekosistemlərin inkişafının ilkin mərhələsi hesab edirdilər. Yırtıcılığın yaxşı inkişaf etdirilmiş strategiya olmayacağı gözlənilirdi. Bu nəzəriyyəyə görə, ilk yırtıcı heyvanlar nisbətən sadə canlılar kimi başlamış və sonra milyonlarla il ərzində daha inkişaf etmiş xüsusiyyətlərə çevrilmişdirlər. Yırtıcıların hücum silahlarına əlavə etdikcə ovlar da inkişaf etmiş müdafiə sistemləri yaradacaqlardı. Ancaq fosillər silah müharibəsinin Kembri partlayışında demək olar ki, bir gecədə sürətləndiyini göstərir. Chengjang faunasında müxtəlif növ qoruyucu zirehlər nümayiş etdirən sərt mərmi və uzun onurğalı canlılar xeyli artmışdı. Eynilə, Anomalokarid bir sıra heyrətləndirici qidalanma vasitələri ilə ortaya çıxmışdı."95*

Kembri faunası ortaya qoyduğu komplekslikl̇ə təkamül nəzəriyyəsinin iddialarını qəti və açıq şəkildə təkzib etmişdir. Çünki təkamül nəzəriyyəsi həm faunada, həm də növ səviyyəsində sadədən kompleksə doğru inkişaf tələb edir. Milyonlarla il əvvəl yaşamış canlıların faunalarını kəşf edən paleontoloqların canlıların bir-biri ilə və ətraf mühitlə əlaqələri baxımından onları sadədən kompleksə qədər düzəldə bilmələri və iddia edilən təkamülü sübut etməlidirlər. Ancaq darvinizm belə təkamül üçün bir ədəd dəlil də gətirə bilməmişdir.

Kembri faunası kimi kompleks fauna daha sadə faunaların geoloji təbəqələr boyunca aşağıdan yuxarı sıraya düzülməsindən sonra deyil, bənzərsiz və təcrid olunmuş şəkildə ortaya çıxmışdır. Bütün bu həqiqətlər qarşısında hər kəsin ağılla və dürüst deyə biləcəyi tək şey Allahın Kembri faunasını bütün kompleksliyi ilə yaratmasıdır.

Genomik komplekslik

Kembri dövründə birdən ortaya çıxan anatomik komplekslər canlıların DNT-sindəki genetik məlumat səviyyəsindəki partlayış deməkdir. Kembriyə qədərki dövrdə mövcud olan birhüceyrəli eukariot nüvəsi və bir çox orqanoidi olan yüksək dərəcədə ixtisaslaşmış kompleks quruluşdur.96 Ancaq birhüceyrəli eukariot nəhayət tək bir hüceyrə növünü təmsil edir. Trilobit və ya molyuskda saylarla ifadə olunan xüsusi toxumalar vardır və bunlar ixtisaslaşmış hüceyrə tiplərindən ibarətdir. Kembri tiplərində ortaya çıxan bəzi canlıların nümunələrinə nəzər saldıqda, ümumiyyətlə, 40-60 hüceyrə növü saxladıqlarını demək mümkündür.97

Yeni hüceyrə növləri bir çox yeni və ixtisaslaşmış zülalın mövcudluğunu tələb edir. Məsələn, bağırsağın səthində yerləşən və həzm fermentini ifraz edən hüceyrə şəklini dəyişdirə bilən struktur zülallara ən az tələb olunduğu kimi, həzm fermentinin ifrazını idarə edən tənzimləyici fermentlərə və həzm fermentinin özünə ehtiyac duyar.98 Yeni zülallar DNT-də kodlanmış yeni genetik məlumat tələb edir. Beləliklə, hüceyrə növlərinin sayındakı artım, ixtisaslaşmış genetik məlumatların əhəmiyyətli dərəcədə artması deməkdir. Bir orqanizmin təsadüfən sahib olmadığı zülal istehsal edəcək gen əldə etməsi riyazi olaraq qeyri-mümkündür. Təkamülçü bioloq Frank Salisbury bu imkansızlıq barədə bunları deyir:

> *Orta böyüklükdəki protein molekulunda təxminən 300 amin turşusu var. Buna nəzarət edən DNT zəncirində təxminən 1000 nukleotid olacaqdır. Bir DNT zəncirində dörd növ nukleotid olduğunu nəzərə alsaq, 1000 nukleotid ardıcıllığı 41.000 fərqli formada ola bilər. Kiçik loqarifm hesablaması ilə tapılan bu rəqəm ağlın qavrama həddindən daha üstündür."99*

Molekulyar bioloqlar tək hüceyrəli orqanizmin həyatda qalması üçün lazım olan zülalları istehsal etmək üçün ən azı 300 ilə 500 gen (təxminən 318.000-562.000 nukleotid) daşımalı olduğunu təxmin edirlər.100 Daha kompleks tək hüceyrəli orqanizmlərə 1 milyon nukleotid lazımdır. Ancaq kompleks heyvanın sağ qalması üçün minlərlə dəfə daha çox kodlu təlimat tələb olunur. Məsələn, meyvə milçəyi olan Drosophilia melanogasterin genomunda 120 milyon nukleotid var. Buna görə tək hüceyrədən çox hüceyrəyə keçid komplekslik və ya məlumat məzmununun əhəmiyyətli dərəcədə artmasını tələb edir.

Məsələn, kompleks kompüter proqramı, minlərlə insan tərəfindən yazılmış və sınaqdan keçirilmiş məhsullardır. Çoxhüceyrəli genomik komplekslik, insan tərəfindən istehsal olunan hər hansı bir proqramdan daha kompleksdir. Şübhəsiz ki, təxminən 530 milyon il əvvəl Kembri həyatının DNT-də qəfil görünməsi heç bir təsadüflə izah edilə bilməz. Bunu iddia etmək, insanların əldə etdiyi ən inkişaf etmiş kompüter texnologiyalarının bir tullantıya ildırım vurması ilə ortaya çıxa biləcəyini iddia etmək kimi olar. Yəni "boş-boş danısmaq" deməkdir. Bu səbəbdən Kembri canlılarının mənşəyi ilə bağlı təsadüf iddiasına və məqsədsiz təbiət hadisələrinə müraciət etmək tamamilə ağılsızdır.

Kompüter proqramı həmişə şüurlu səbəbin, yəni kompüter mühəndisinin olmasını tələb edir. Ən mükəmməl kompüter proqramının da çata bilmədiyi Kembri canlılarının kompleksliyini yalnız üstün zəkaya sahib Yaradanın varlığı ilə izah etməklə mümkün olan həqiqətdir. Şübhəsiz ki, Kembri canlılarının genomik kompleksliyi təsadüfən meydana gəlməmişdir, ancaq bütün bunları aləmlərin Rəbbi olan Uca Allah yaratmışdır.

Qüsursuz Kembri canlısı: Trilobit

Stephen Jay Gould bunu "hamının ən sevdiyi onurğasız fosil" adlandırdı.101 Trilobitlər ən yaxşı qorunub saxlanıldığı üçün xərçəngkimilər sinfindən mükəmməl görünüşlü və böyük kompleksliyə sahib canlı idi. 530 milyon il əvvəl səssiz dünyada gözləri bir çox linzadan ibarət, görə bilən və ovlaya bilən, asanlıqla üzə və bəsləyə bilən mükəmməl quruluşu ilə fövqəladə kəşf idi. Darvin və tərəfdarlarının sonrakı illərdəki ən böyük məyusluqlarından biri ortaya çıxacaq ən böyük problemlərdən biri idi.

Trilobiti əmələ gətirən hər hissədə cüt şəkildə çıxıntılar vardır. Buğum ayaqlar üç hissədən ibarət üç parçadan olan bronxial əlavələr və daxili orqanların olduğu hissəli quruluş canlının bədən hissəsini əmələ gətirir. Canlının kompleks gözlərinin olduğu baş hissədə antenalar vardır. Bu antenalar buynuz funksiyasını yerinə yetirir.

Əvvəlcə də ümumi şəkildə qeyd etdiyimiz kimi istisnalar xaricində yumşaq toxumaların yox olmağa məhkum olduğu həqiqətdir. Çünki toxumalar ətrafdakı yırtıcıların yemidir. Bakteriyalar isə hər yerdə çürüyən toxumalara qarşı hazır vəziyyətdə gözləyən ovçulardır. Həyatı boyunca bu üzvi molekullarla qidalanırlar.102

Bu səbəbdən nəsli kəsilmiş canlının necə yaşadığını, hansı orqanı nəyə görə və necə istifadə etdiyini və daxili orqanlarının hansı daxili orqanlar olduğunu dəqiq bilmirik. Fosillərin qoyduğu izlər onları tanımaq və ümumiyyətlə hansı sistemə sahib olduqlarını anlamaq üçün bizə kifayət qədər məlumat verir.

Ancaq Kembri canlıları söz düşəndə vəziyyət dəyişir. Bu canlılar əksər yumşaq toxumaları ilə o qədər yaxşı qorunur ki, geridə qoyduqları qalıqlardan necə yaşadıqlarını, necə qidalandıqlarını, yırtıcı olub olmadıqlarını və sürətlə üzüb üzmədiklərini bilmək mümkündür. Trilobitlər isə dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayırdılar və Kembri dövrünün ən çox iz qoymuş canlılarıdır Bu səbəblə nümunələri bir araya gətirərək bu canlıların xüsusiyyətlərini təfərrüatlı olaraq təyin etmək mümkün olmuşdur.

Trilobiti əmələ gətirən hər hissədə cüt şəkildə çıxıntılar vardır. Buğum ayaqlar üç hissədən ibarət üç parçadan olan bronxial əlavələr və daxili orqanların olduğu hissəli quruluş canlının bədən hissəsini əmələ gətirir. Canlının kompleks gözlərinin olduğu baş hissədə antenalar vardır. Bu antenalar buynuz funksiyasını yerinə yetirir.

Trilobitin fiziki xüsusiyyətlərini belə ümumiləşdirə bilərik: Trilobitlər buğumayaqlılar tipinin yarımtipini təşkil edir və onların sinələri üç

hissədən ibarət artropodlardır (Trilobit adı da bu quruluşdan qaynaqlanır). Bədənlərində həm başını, həm də sinəsini əhatə edən keratin qabığı vardır. Bu canlıların xüsusiyyətləri bugünkü buğumayaqlılar kimi, qabıqlarını dəyişdirərək inkişaf etmələridir. Kembri fosillərinin yarıdan çoxu trilobitlərə aiddir. Bunlar qabıqlı canlılar olduqları üçün qalıqları yaxşı qorunur. Trilobitlər detallı bədən quruluşuna, həssas sinir sisteminə və birləşmiş gözlərə sahibdirlər. Bütün bu xüsusiyyətlər qüsursuz şəkildə inkişaf etmiş vəziyyətdə Kembri partlayışının əvvəlində oxşar bir çox digər tip ilə meydana gəlmişdir.

Trilobitin ən uzun hissəsi baş və qarın arasındakı hissədir. Bu zona bir neçə parçalanmış hissədən ibarətdir. Bu bölmələrin hamısı bir-birinə bağlıdır. Hər biri bir-birinə ön və arxa tərəfdəki kiçik cəftə kimi bağlanır. Kənardan baxıldıqda qatar görünüşü verir.

Bu hissələr bir-birinə bağlı olan birləşmələrdir. Arxaları dənizin dibində oturmuş vəziyyətdə olsa da, bu canlılar xüsusi oynaqlar sayəsində yuxarıya doğru qatlana bilər. Trilobit relslərə ehtiyac duymayan, əyilə və istənilən istiqamətə dönə bilən qatar kimi maneələr üzərində hərəkət edə bilər.103

Quyruğa yaxından baxdığınız zaman hissələrdən ibarət olduğu anlaşılır. Ancaq bu hissələr aydın görünmür. Tamamilə bir-birlərinə qaynaşıblar. Bəzi trilobitlərdə quyruq hissə baş hissədən daha uzundur və bir çox bölgü ehtiva edir.104

Parçalardan ibarət olan günümüzdəki canlılar trilobitlərə bənzəyirlər. Böcəklər, xərçəngkimilər, hörümçəklər, qırxayaqlar bir-birinin ardınca inkişaf etmiş bir neçə hissədən ibarətdir. Trilobitlərlə başqa ümumi xüsusiyyətləri də vardır: buğum ayaqları. İlk baxışdan milçək ayaqları ilə xərçəng ayaqları arasındakı oxşarlığı anlamaq çətindir. Lakin hər ikisi də eyni dərəcədə buğumayaqlıdırlar. Hər oynaq bir ox və öz oxunda fırlana bilər. Buğumayaqlılara buğumayaqlı deyilir və bu səbəbdən trilobitlərin buğumayaqlıların bir növü olduğu düşünülür.

Trilobiti təşkil edən hər bölmədən iki çıxıntı çıxır. Daxili orqanlar tərəfindən meydana gələn hissəyə adətən canlının orta hissəsində rast

gəlir. Ortaya doğru görünən oynaq ayaqların xaricindəki digər çıxıntılar üç hissədən ibarət olan bronxial çıxıntılardır. Beləliklə, bütün buğumayaqlıların etməli olduqları nəfəs almaq və dəniz suyundakı oksigendən faydalanmaq üçün istifadə etdikləri qəlsəmələrdir.105

Qısa müddətdən sonra trilobitlərin başından çıxan antenalar da kəşf edilmişdir. Mikroskop altında araşdırıldıqda uca doğru ensiz olan və arakəsmələrdən ibarət olan antenalar buğumayaqlı bədəninin ən inkişaf etmiş qoruyucularıdır. Bu antenalar barmaq və burun vəzifəsini yerinə yetirir və canlının ətraf mühitini böyük həssaslıqla qəbul etməsini təmin edir. Trilobitdəki bu quruluşlar Kembriyə qədərki canlılar ilə müqayisə olunmaz dərəcədə kompleksdir. Bunlardan biri optik fizikanın təsəvvür edə biləcəyi ən yaxşı quruluşa sahibdir. Bu quruluş, möhtəşəm yaradılış nümunəsi olan trilobit gözüdür.

530 milyon illik heyrətamiz gözlər

İnsanın son dərəcə kompleks bir cüt gözü vardır. Eynilə dənizdə üzən, havada uçan və quruda yaşayan, böyük və ya kiçik demək olar ki, hər heyvan gözlə təchiz olunmuşdur. Bu gün baxdığımızda kiçik milçəyin və ya xərçəngin ətrafını ən yaxşı görə biləcək gözlərə sahib olduğuna şahid olmaq təəccüblü deyil.

Trilobitin gözündəki ən böyük xüsusiyyət “kalsit”dir. Piramidaların, amfiteatrların və günümüzə qədər gəlib çatmış tarixi sütunların təməl daşı olan kalsit bu canlıda pətək gözləri əmələ gətirmişdir. Bu xüsusi quruluş trilobitləri bütün canlılardan fərqləndirir.

Ancaq gözün 530 milyon il əvvəl varlığı təkamülçülər üçün inanılması çətin olan qeyri-adi həqiqətdir və təəccüblü kəşfdir. Darvinin “həddindən artıq mükəmməllik və kompleksliyə sahib orqan”106 olaraq xarakterizə etdiyi göz, həm özünə və davamçılarına görə heç bir kompleks canlıların olmamalı olduğu bir zamanda ən təəccüblü və kompleks formada mövcud idi. Bu göz trilobit gözüdür. Trilobit gözü kompleks quruluşu ilə yanaşı, elm adamlarına Kembri dövründə ortaya çıxan bir çox mükəmməl detalı da göstərmişdir. Trilobit gözündəki ən böyük imtiyaz “kalsit”dir.

Kalsit yer üzündə ən çox yayılmış minerallardan biridir. Əhəng daşları kalsitdən əmələ gəlir və bunlar uzun müddət qalmış nəhəng binaların xammalıdır. Piramidaların, amfiteatrların və günümüzə qədər gəlib çatan tarixi sütunların təməl daşları kalsitdir. İtaliyada Rönesans kilsələrinin döşəmələri kalsitdəndir. Bir sözlə, kalsit tarix boyu zəriflik və davamlılıq tələb edən hər şey üçün istifadə edilmişdir.

Şəffaf kalsit kristalları trilobitdə "gözlər" əmələ gətirmişdir. Bu xüsusiyyət onları bütün heyvanlar aləmində "bənzərsiz" edir.107

Şəffaf kalsitin böyük parçasını qırarsanız, bunun atom quruluşu ilə əlaqəli olaraq qırıldığını görərsiniz. Bu, qüsursuz kristaldır. Əlinizdə mineralın hamar, altı tərəfli böyük parçası qalır. Nə kub kimi dörd tərəfli, nə də düzbucaqlıdır. Bu kristal bir istiqamətdən gələn işığı daxilinə ötürür. Trilobitlərdə kalsitin bu üstün xüsusiyyəti "görmə" funksiyasını yerinə yetirmək üçün yaradılmışdır.

Trilobitdəki kalsit quruluşunun onu bütün digər canlılar arasında bənzərsiz hala gətirməsinin səbəbi, yer üzündəki digər buğumayaqlıların ümumiyyətlə yumşaq gözlərə sahib olmasıdır. Trilobitin kalsitdən əmələ gəlmiş gözləri isə canlının bədəninin digər hissələri ilə bənzər quruluş nümayiş etdirdikləri üçün varlıqlarını bu quruluşlar kimi qorumuşdur. İndi əldə edilən bütün trilobit nümunələri gözlərin mükəmməl və detallı quruluşu haqqında geniş məlumat verir.

Gözlər canlının yanaqlarında yerləşir və çox sayda linzadan ibarətdir.108 Pətək şəklindəki linzalar demək olar ki, cırcıramadakı kimi aydındır. Daha maraqlısı budur ki, gözlər demək olar ki, canlının yan tərəfində birləşiblər.109

Trilobitlər də buğumayaqlıların başqa xüsusiyyətini gözlərində daşıyırlar: Qarışıq göz quruluşu. Bu gözlərdə saysız-hesabsız göz vardır. Hər göz bir linzadır. Bunlar milçəyin altıbucaqlı pətək gözləri kimi tək müstəqil linza kimi vəzifə icra edirlər. Bunların hər biri fərqli görüntü qəbul edir və bu görüntü bütöv şəkildə birləşir. Milçəyin bal pətəyi gözlərindən fərqi yalnız trilobit linzaların qayaları meydana gətirən minerallardan ibarət olmasıdır.110

Trilobit göz bu kiçik, uzanan prizmalardan meydana gələn möcüzədir. Uzun, yarımdairəvi formada olan gözün yüzlərlə, hətta minlərlə linzası ola bilər. Bunların hər biri müxtəlif istiqamətlərdəki görüntünü qəbul edir. Bəzisi irəli, bəzisi yan tərəfə, bəzisi də geriyə baxar. Hər bir linza onlar üçün müəyyən sahəyə diqqət yetirir. Beləliklə, canlı hər tərəfdən gələn təhlükənin fərqində ola bilər və ovda böyük üstünlüyə sahib olur.

Trilobit yuxarıda göstərilən müasir milçəklərin pətək gözlərinin quruluşuna malikdir. Bəzi trilobitlərdə linzaların sayı minlərlədir. Hər bir obyektiv fokuslandığı sahənin görüntüsünü qəbul edir. Linzaların sayı nə qədər çox olsa, görüntünün keyfiyyəti qədər yaxşı olar. Bu gündən yarım milyard il əvvələ əsaslanan bu mükəmməl gözlər qüsursuz yaradılış möcüzəsidir.

Uzun, yarımdairəvi Orta trilobit linzası uzun və nazikdir. Genişliyi millimetrin on mində biri, forması isə altıbucaqlıdır. Altıbucaqlar xüsusi əyri geometriyaları ilə qabarıq səthdə mükəmməl quruluş nümayiş etdirirlər. Sözügedən meyli təmin etmək və ətrafında bəzi boşluqlar yaratmaq üçün nadir hallarda fərqli formalı linzalar olur və bəzən bu linzaların sıralarında dəyişikliklər görülə bilər.111 Trilobit gözünün müasir buğumayaqlıları ilə eyni şəkildə çalışdığı anlaşılır.

Hər linza müəyyən sahəni seçərək gördüyü üçün trilobit dünyanı kiçik görüntülər şəklində mozaika olaraq görməlidir. Qarşısındakı şəkil hər obyektivdən gələn fərqli görüntü ilə obyektivdən obyektivə dəyişməlidir. Görülən görüntülərin həlli də linzaların sayından asılı olmalıdır. Əlbəttə ki, daha çox linza daha yaxşı görüntü deməkdir.

London Təbiət Tarixi Muzeyinin paleontoloqu təkamülçü Richard Fortey bəzi trilobitlərin sahib olduğu fövqəladə sayda linzalar haqqında bunları deyir:

> *"Mübarizə etdiyim ən çətin şeylərdən biri də trilobit gözdəki linzaları saymaq idi. Gözlərin fərqli bucaqlarından bir çox fotoşəkil çəkim və sonra hər obyektivi görə bilmək üçün şəkilləri xeyli böyütdüm. Əvvəlcə "bir, iki üç..." saymağa başladım, sonra 100, 200 davam etdi. Ancaq problem ondadır ki, bir saniyə belə başqa yerə baxsanız və ya öskürsəniz, olduğunuz yeri unudub yenidən "bir, iki, üç..." deyə saymağa başlayacaqsınız.*

> *Növbəti dəfə gözdəki linzaların sayını hesablamaq məcburiyyətində qaldığımda ən yaxşı hesablama biliklərimi istifadə edəcəyimi və yalnız sayını təxmin edəcəyimə söz verməmişdən əvvəl gəldiyim nəticə üç mindən çox idi."112*

> *Üç mindən çox linza üç mindən çox fərqli görüntünün bu canlıya çatdığını göstərir. Bu, bir canlının göz və beyin quruluşunun 530 milyon il əvvəl nə qədər kompleks olduğunu və əsla təkamül nəticəsində meydana çıxa bilməyən qüsursuz quruluş göstərdiyini açıq şəkildə göstərir. Harvard, Rochester və Chicago universitetlərinin geologiya professoru David Raup bunu belə izah etmişdir:*

> *‘Trilobitlərin gözü yalnız bu günün yaxşı təlim keçmiş və yüksək bacarıqlı optik mühəndisi tərəfindən inkişaf etdirilə bilən dizayna sahib idi.”113*

Phacops trilobitlərində nümayiş olunan üstün komplekslik

Phacops cinsinə aid trilobitlərin də gözlərində çox sayda linza var, lakin bu linzaların forması altıbucaqlı boru deyil, top kimi kürə şəklindədir. Şəffaf mərmərə baxsanız, cisimləri nisbi olmayan şəkildə tərs və bulanıq şəkildə görərsiniz. Çünki bu sferik quruluşdan keçən şüalar fərqli bucaqlar altında qırılır. Buna görə də mərmərdəki bulanıqlıq probleminin Phacopsda da olacağı gözlənilə bilər. Ancaq bu heç də belə deyil.

Huyjenlər — Dekart

Washington DC-dəki Smithsonian Institutiondan Kenneth M. Towe 1972-ci ildə Phacops gözlərinin nə qədər səmərəli işlədiyini göstərdi. Towe bunu linzalardan görüntülər çəkərək trilobitin görmə qabiliyyətini fotoşəkil üzərində proqnozlaşdıraraq etmişdi. Gözlədiklərinin əksinə olaraq çox

aydın formaya sahib idi. Sanki fizika qanunlarına məhəl qoymayan vəziyyət var idi. Həqiqət yalnız bir neçə il sonra reallaşdı. Trilobit gözlər əslində fizika qanunlarını inkar etmirdi. Əksinə, bu qaydalara əsaslanan çox rasional plan sayəsində bulanıqlığı ortadan qaldırırdı. Bunun necə baş verdiyinin sirrini həll edən Rikardo Levi-Setti oldu.

Trilobite Chicago universitetinin fizika professoru və eyni zamanda fosil ovçusu Levi-Setti üçün ideal tədqiqat mövzusu idi. Trilobit fosillərini yaxından tanıyan Levi-Setti fizika biliklərindən istifadə edərək çox maraqlı elmi kəşf etdi. Trilobit linza 17-ci əsrdə Dekart və Huygens tərəfindən hazırlanan optik konstruksiyalara bənzər quruluşa sahib idi.114 Levi-Setti tapıntılarını Edinburq universitetindən iş yoldaşı paleontoloq Euan Clarkson ilə birgə yayımladı və daha sonra trilobitlər üzərində tədqiqatlarını nəşr etdi.

Dekart fransız filosofu və riyaziyyatçısı; Huygens isə hollandiyalı astronom və fizik idi. İkisi də teleskop linzalar üçün işığın qırılmasının ideal yolunu araşdıraraq işığın qırılması ilə bağlı fiziki və riyazi tədqiqatlar apardılar. Bu tədqiqatlarda elm adamları bir-birlərindən asılı olmadan kəşf etdikləri dörd dəyişəni olan iki riyazi tənlik sayəsində daha yaxşı teleskopların inkişafında və buna görə də optikanın inkişafında mühüm rol oynadılar. Ancaq bilmədikləri maraqlı vəziyyət var idi: Bu linzalara optik tətbiq etmədən yüz milyonlarla il əvvəl trilobitlər artıq eyni riyazi prinsipə əsaslanan linzalardan istifadə edirdilər.

Amerika Təbiət Tarixi Muzeyindəki onurğasızlar şöbəsinin müdiri və aparıcı paleontoloq Niles Eldredge bu heyrətləndirici vəziyyəti aşağıdakı sözlərlə yekunlaşdırmışdı:

> *Bu linzalar həm toplanan işığı, həm də görüntü formalaşmasını təsəvvür edilə bilən linzalardan daha təsirli edir. Bu trilobitlərin optik fiziklərin yer üzündəki həyatın ilk mərhələlərində formalaşdıra biləcəyi ən yaxşı qara linza dizaynına sahib olmasına təəccüblənməmək mümkün deyil."115*

> *Londondakı Təbii Tarix Muzeyinin tədqiqatçısı və Oksford Universitetinin paleobiologiya professoru Richard Fortey Fallotaspis cinsinin trilobitlərinin gözünə işarə edərək bunları ifadə etdi:*

> *"İlk trilobitlərin yüksək səviyyədə inkişaf etmiş görmə sistemləri olduğunu bilirik. Əslində Fasda ələ keçirilmiş Fallotaspisin böyük gözləri, kompleks görmə qabiliyyətinin ən az 540 milyon il əvvəl Kembri dövrünə aid olduğunu sübut edir."116*

Problem və həlli

Top kimi sferik linza aydın görüntü vermir, çünki ön səthinə çatan şüalar fərqli məsafələr qət edir və bu səbəbdən fərqli bucaqlarda qırılır və bulanıqlığa səbəb olur. Bu problem trilobit gözündə xüsusi tənzimləmə ilə aradan qaldırılır. Daha əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, trilobitin obyektivi bədənini örtən qabığın eyni materialıdır, yəni kalsitdəndir. Saf kalsit kristalları şəffaf və işıq keçiricidir. Trilobitin gözündəki hər bir kalsit linza "biconvex" şəklindədir. Yəni ön və arxa üzlər qabarıqdır.

Levi-Setti və Clarkson linzaların dibində qeyri-adi vəziyyətlə qarşılaşdılar. Hər linza əslində iki linzanın birləşməsi idi. Üst linza material kimi kalsitə, alt hissəsi onun kitinə əsaslanırdı. Dekart və Huygensin riyazi əyriləri bu iki linzanın birləşdiyi səthi meydana gətirirdi. Maqnezium atomları linzadakı bu əyri boyunca düzülmüşdü və sferik dumanı aradan qaldırmaq üçün lazımi miqdarda idilər. Bu atomlar sayəsində hər sola dönən sağa doğru əyilmə ilə tarazlaşdırılır, beləliklə əvvəlcə fərqli bucaqlar altında qırılan şüalar tək bir nöqtəyə yönəldilirdi (baxın: altdakı şəkil).

Levi-Setti üzə çıxardığı bu qeyri-adi xüsusiyyətə heyrətini bu sözlərlə dilə gətirirdi:

> *"Bu optik cütlük yalnız insanlar tərəfindən icad edilmiş alətlə əlaqələndirilə bilər, buna görə də bunu trilobitdə kəşf etmək çox təəccüblüdür. Yarım milyard il əvvəl trilobitlərin bu cür alətləri inkişaf etdirdiyini və istifadə etdiyini düşündüyümüzdə, heyrətimiz daha da artır. Trilobitin gözündəki iki linza elementi arasındakı qırılma qarşılıqlı təsirinin 17-ci əsrin ortalarında Dekart və Huygensin üzərində işləyən optik cihazlara uyğun olaraq tərtib edilməsi az qala elmin sərhədlərini aşır."*[117]

Qeyri-adi həssaslıq

Trilobit linzadakı yaradılışın kalsit və kitinin qırılma indeksləri arasındakı harmoniya baxımından fövqəladə həssaslıq ortaya qoyduğu anlaşılır. (Vakumdakı işığın sürətinin maddədəki işıq sürətinə nisbətinə qırılma göstəricisi deyilir. Məsələn, havanın qırılma göstəricisi 1, şüşənin 1,5, suyun qırılma göstəricisi 1,33, almazın qırılma göstəricisi

2.42-dir). Kalsitin qırılma göstəricisi 1.6; Bunun altındakı kitinin göstəricisi 1.53-dir. Huygens və Descartesin linza dizaynları ideal göz quruluşunu verir və trilobit göz bu ideal dizaynla yaxşı uyğunlaşır. Bununla birlikdə, Huygens və Descartesin linza dizaynları yalnız bir linzanın mövcudluğuna əsaslanırdı. Trilobit gözdə tək bir linza kifayət deyil. Çünki trilobitin yaşadığı su mühitinin qırılma göstəricisi havadakından fərqlidir. Alt linzanın faydası bu nöqtədə ortaya çıxır. Su mühitinə görə yaranan əyilmə bu linza ilə kompensasiya olunur. Bu vəziyyət, sözügedən quruluşun kompleksliyini göstərmək baxımından çox vacibdir. Levi-Setti trilobit linzanın bu xüsusiyyəti haqqında bunları yazmışdır:

Sarı rəngdə göstərilən şüalar obyektivə sol tərəfdən daxil olur və əyrinin dəqiq forması sayəsində mavi rəngdə göstərilən linzanın sağ tərəfindəki tək bir nöqtəyə fokuslanır. Dekartın obyektivi bir hissədən ibarətdir. Trilobitin ağ rəngdə göstərilən əlavə (xitin) parçası vardır. Ağ hissənin mavi hissə ilə çəkdiyi sərhəd boyunca müəyyən miqdarda maqnezium atomları düzülmüşdür. Və bu ağ hissə şüalar mavi rəngdə göstərilən linza hissəsindən keçən kimi bir nöqtəyə yönəldilən şüaların fokuslanmasını daha da asanlaşdırır.

> *Əslində, obyektivdə şüanı cəmləşdirmək üçün yalnız bir qırılma indeksi seçimi vardır. Bunun üçün üst linzanın kalsitdən (qırılma göstəricisi 1.66) və altdakının isə (qırılma göstəricisi 1.53 olan) kitidən ibarət olması tələb olunur."118*

Bundan əlavə, trilobit linzalardakı riyazi həllin əsas götürüldüyü bir çox qanun və prinsip vardır. Levi-Setti bunları belə ifadə edir:

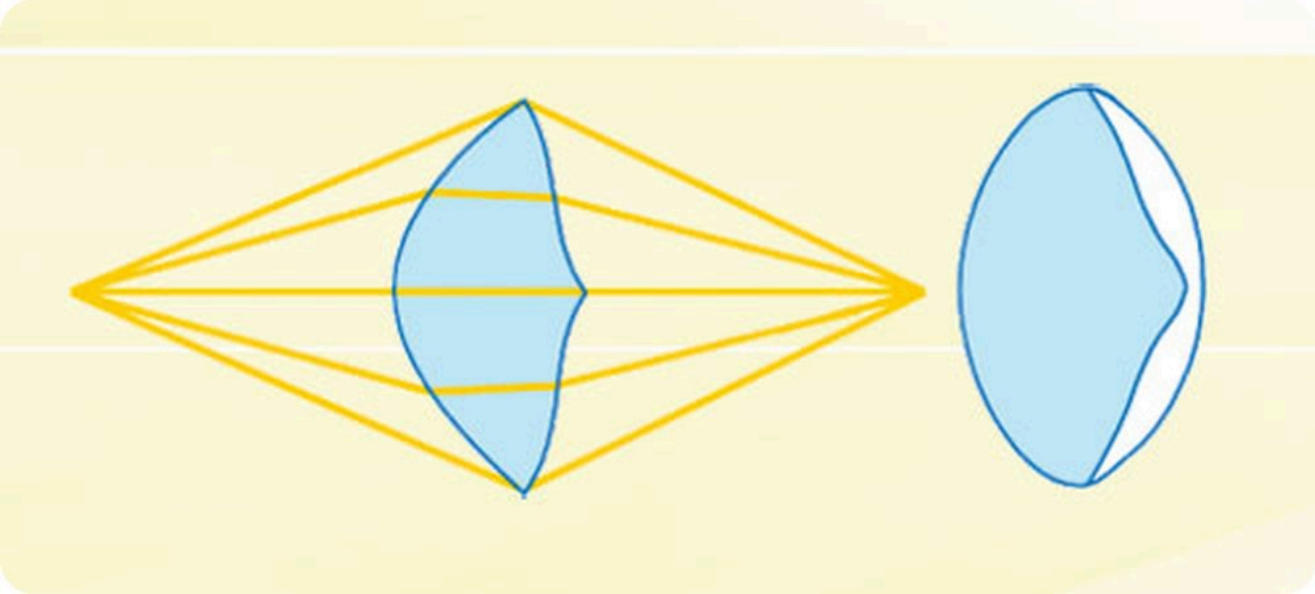

Minimum bulanıqlıq üçün Dekart tərəfindən hazırlanmış linza dizaynı (yuxarı solda) trilobitin gözündəki linzada mövcuddur (yuxarıda sağ tərəfdə).

> *"Trilobitlər çox detallı fizika problemini həll etmişdilər və açıq-aşkar Fermat prinsipi, Abbe Sinus qanunu, Snell işığın qırılma qanunları və iki difraksiya kristalının optikası haqqında məlumat əldə etmişdilər."118*

Əlbətdə ki, bir heyvanın Levi-Settinin yuxarıda qeyd etdiyi qanun və prinsipləri "bilməsi" ağılsız iddiadır. Trilobitin bir mövzuya dair məlumat sahibi olması və üstəlik bu məlumatlara görə öz bədənində belə qüsursuz

quruluş qurması mümkün deyil. Trilobitlərə bu fövqəladə xüsusiyyətləri verən bütün canlıları yaradan Allahdır.

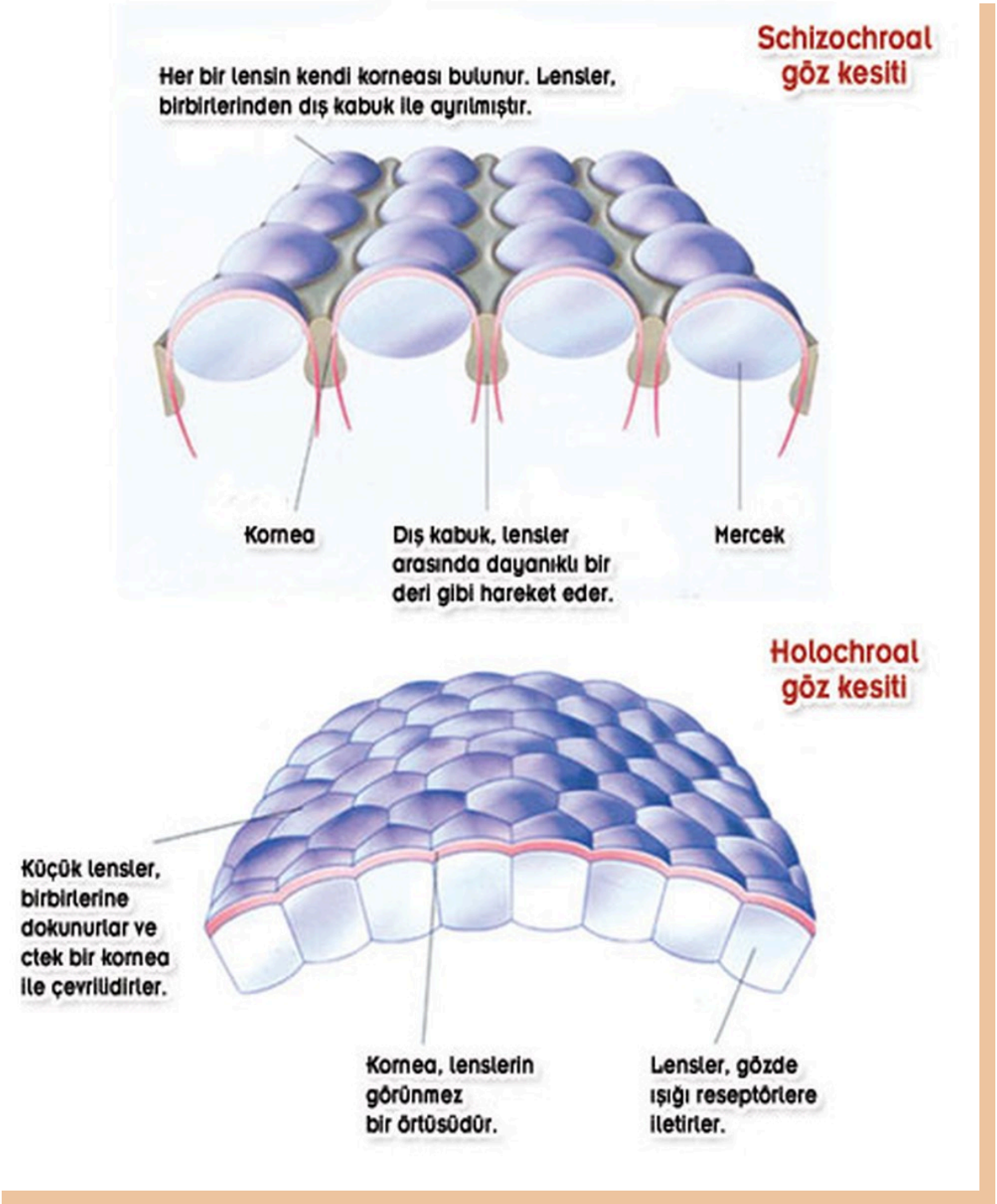

Şizokroal göz bölməsi — Holochroal göz çarpazlığı

İndiyə qədər izah etdiyimiz kimi, həm trilobitlərin ikili linza quruluşu, həm materialları, həm də birləşmə səthləri necə olmalıdırsa tam da elədir. Üstəlik, bunlar fizika və optik prinsiplərinin mükəmməl tətbiqi sayəsində mümkün olmuşdur. Paleontoloq David M. Raup “Conflicts

Between Darwin and Paleontology" (Darvin və paleontologiya arasındakı ziddiyyətlər) kitabında mövzu ilə əlaqədar olaraq aşağıdakıları yazır:

> *"Ancaq trilobit gözün ayrı-ayrı elementlərinə baxsaq, linza sistemlərinin indikindən çox fərqli olduğunu görərik. Ricardo Levi-Setti (Alan muzeyinin tədqiqatçısı və Chicago universitetinin fizika professoru) bu yaxınlarda bu linza sistemlərinin optikası ilə bağlı maraqlı araşdırma apardı.... Buradakı rəqəm, on yeddinci əsrdə müstəqil olaraq nəşr olunan Dekart və Huygens dizaynları ilə eynidir. Dekart və Huygensin dizaynları aplanatik (əyilməyən) linzalar idi və bunlar sferik bulanıqlığı aradan qaldırmaq məqsədi daşıyırdı. Bunlarla trilobitlər arasındakı yeganə əhəmiyyətli fərq Dekart və Huygens linzalarının ikili olmadığı, altındakı linzaların əskik olması idi. Ancaq Levi-Settinin göstərdiyi kimi bu dizaynların suyun altında işləməsi üçün trilobitlərin yaşayış sahəsi, alt linzalar lazım idi. Beləliklə, trilobitlər 450 milyon il əvvəl bu gün inkişaf etmək üçün yaxşı öyrədilmiş və ağıllı optik mühəndisinin, ya da 17-ci əsrin optik ədəbiyyatına bələd olan birinin olmasını tələb edəcək optik dizayndan istifadə edirdilər."*[119]

Trilobit gözü yaradılış möcüzəsidir

Trilobit göz mükəmməl detallar nümayiş etdirən çox kompleks quruluşdur. Alt hissələri son dərəcə dəqiq tənzimləmələrlə bir-birinə bağlanır və beləliklə, gözün funksional bütövlüyü mümkün olur. Gözdəki bu düzəlişlər sanki möcüzə zəncirini ortaya qoyur. Linzalar xüsusi olaraq kalsit və kitin materiallarından ibarətdir. Bu iki materialın qırılma göstəricisi arasında mükəmməl uyğunluq vardır. Trilobit gözündəki bu mükəmməl fokus daha çox linzanın altında başqa material tapılsaydı,

mümkün olmazdı. Və ya kalsitin kristal şəklində deyil, başqa forması olsaydı, linzaların şəffaflıq xüsusiyyəti olmazdı. Linzanın ikili quruluşu olmasaydı, ancaq kalsitdən düzəldilmiş ön obyektiv olsaydı, trilobit onu yaşayış yeri olan su altında görməyəcək və gözləri faydasız olacaqdı. Kalsit və xitin arasındakı qarşılıqlı səthin forması Huygens və Dekartın riyazi olaraq hesabladığı əyrilərdən başqa digər əyrilər olsaydı, işığın mükəmməl şəkildə fokuslanması hələ mümkün olmayacaqdı. Yenə də bu əyri boyunca düzülmüş maqnezium atomlarının miqdarı bir az və ya çox olsaydı, linzalar işığın əyilməsini kompensasiya edə bilməz və bütün digər şərtlər olsaydı belə, göz hələ də səmərəli fəaliyyət göstərməzdi. Bu möcüzələr zənciri istər-istəməz çox vacib suallar doğurur:

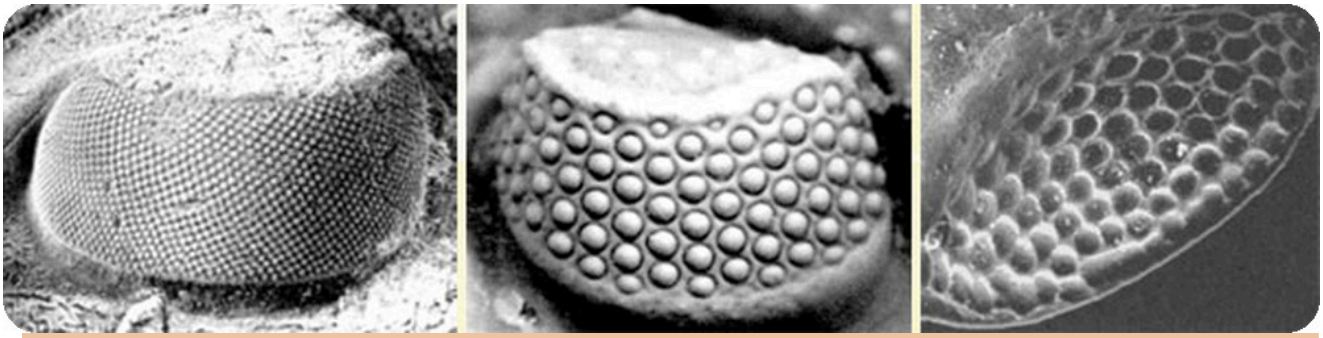

Trilobitlərdə kompleks göz quruluşu, müasir cırcırama və arı kimi buğum ayaqlarda da mövcuddur. Bu fakt təkamülçülər üçün narahatlığın böyük səbəbidir. Təkamülçülər uzun müddət 530 milyon illik bu mükəmməl canlının varlığını görməzlikdən gəliblər. Ancaq faktlar gözardı etmək üçün çox böyükdür. Trilobit Allahın yaratdığı mükəmməl əsərlərdən yalnız biridir.

Trilobit bu göz sistemini necə əldə etmişdi? Kalsit kristal formaları canlının göz bölgəsindəki mükəmməl düzülmüş yuvarlaq linzaları necə meydana gətirdi? Xitin maddəsi və maqnezium atomları bu linza altında lazımi miqdarda və səthi tərkibdə necə yerləşdirilib? Dörd tənlik riyazi funksiyası arasında yarana biləcək az qala saysız-hesabsız imkanlar arasında dəqiq görmə təmin edə bilən yeganə forma olan Huygens və Dekart əyriləri bu gözə necə inteqrasiya olunmuşdur? Bütün bunlar təsadüfən ola bilərmi? Yoxsa trilobitin bu gözə ehtiyacı olduğu və bunların hamısını mülahizə, riyazi hesablamalarla inkişaf etdirməsi mümkündürmü?

Əlbəttə ki, trilobit gözü nə təsadüf məhsulu, nə də trilobitin özüdür. Rəsədxanaya dəyən ildırımın oradakı teleskopları daha təsirli göstərən cihazlara çevirməyəcəyi, əksinə məhv edəcəyi aydındır.

Trilobit yalnız bütün bu qüsursuz düzəlişlərin daşıyıcısı və iştirakçısı ola bilər. Şübhəsiz ki, bütün bu üstün yaradılış aləmlərin Rəbbi olan Allaha məxsusdur. Trilobitin gözü Allahın uca sənətkarlığının bütün ecazkarlığı ilə sərgiləndiyi əsərdir. Allah qüsursuz yaradandır, trilobitləri və digər bütün canlıları yoxdan yaratmışdır.

Təkamülçülər trilobit həqiqətini izah edə bilmirlər

Trilobitlərdə qarışıq göz quruluşu müasir cırcırama və arı kimi buğumayaqlılarda mövcuddur. Bu göz növü ilk dəfə təxminən 530 milyon il əvvəl trilobitlərdə meydana gəlmiş və bu günə qədər dəyişməz olaraq qalmışdır.120 Buğumayaqlıların "bütün" tarixinə yayılan bu "təkamül" darvinizmi tamamilə rədd edir.

Trilobitin kəşfi və bu canlı ilə əlaqəli çox xüsusi quruluşların ortaya çıxması, şübhəsiz ki, təkamülçülər arasında böyük narahatlığa səbəb oldu. Təkamülçülərin müraciət etdikləri ilk metod yeni aşkarlanan Kembri canlılarında olduğu kimi uzun müddət bu vacib quruluşu görməzlikdən gəlmək idi. "Göz"ün kompleks quruluşunu izah etməkdə ən çox çətinlik çəkdikləri quruluşun 530 milyon il əvvəl də mövcud olduğunu qəbul etmək istəmirdilər. Ancaq buna məhəl qoymamaq trilobitlərin milyonlarla il əvvəl necə gördüklərini və bu gün necə nümayiş olunduğu həqiqətini ortadan qaldırmırdı. Luther Sunderland mövzu ilə əlaqədar bunları demişdir:

> *‘Trilobitlər mövzusunda ixtisaslaşmış Amerika Təbiət Tarixi Muzeyinin (Nil) Eldredgenin gözlə bağlı problemlərdən bəhs etməməsi qəribədir... Yaradılışı müdafiə edənlərə qarşı yönəlmiş son kitabı vardır. Orada səhifələrlə trilobitdən bəhs edir. Ancaq problemin ən çətin hissəsi olan “göz” dən heç vaxt bəhs etməz. Düşünürəm ki, bunun yavaş inkişaf etdiyinə, lakin hələ fosillər tapılmadığına əmin olduğundan bütün bunların nəyə işarə etdiyini görə bilmədiyi üçün edir.”121*

Diqqət yetirməmək əvvəlcə təkamülçülər tərəfindən tez-tez edilən metod idi. Təəccüblüdür ki, təkamülü inkar edən trilobit gözünü görməzliyə vurmağa çalışan Təbiət Tarixi Muzeyindən olan Niles Eldredge 1960-cı illərdə Orta Devon dövrünə aid Phacops rana trilobit fosil qeydlərini Amerikada topladığı fosillərlə nümunə götürərək analiz edən elm adamı idi. Apardığı analizlər nəticəsində trilobitlərin növlər arasında yavaş və tədricən dəyişiklik yaşanmadığını və fosil qeydlərində durğunluq olduğunu aşkarlamışdı.122

Bənzər nəticələr çıxaran başqa fosil tədqiqatçısı R. A. Robison idi. Orta Qərbi Amerikada Orta Kembri dövründə yaşamış Agnostida dəstəsinə aid trilobit fosillərini araşdırarkən “növlərin xüsusiyyətlərində tədricən dəyişiklik olmaması”, yəni fosil qeydlərini durğunluq nümayiş etdirdiyini aşkarlamışdı.123 Trilobit fosilinin ortaya qoyduğu həqiqəti görməzlikdən gəlinməyəcək qədər böyük idi. Daha sonra təkamülçülər müxtəlif izah metodlarına müraciət etdilər. Müxtəlif təkamülçü dairələr davamlı olaraq 530 milyon il əvvəl yaşamış bu kompleks varlığın “mövcud olma səbəbi”ni və bu xüsusiyyətləri necə əldə etdiyini izah etməyə çalışdılar. Müxtəlif və fərqli nəzəriyyələr ortaya qoydular, hər birini daha sonra ətraflı müzakirə

edəcəyik. Nədənsə bunların heç biri digərini dəstəkləmədi və təkamülçülər arasında fikir birliyi olmadı.

Təkamülçü Richard Fortey təkamülçülər arasındakı fikri ziddiyyəti bu sözlərlə izah edirdi:

> *"Onların qəfildən ortaya çıxmaları necə izah ediləcək? Çarlz Darvin "Origin of Species" adlı kitabında bu mövzu haqqında qeyri-adi şəkildə özünə inamla belə demişdirdi: "(Kembri) trilobitlərinin çoxdan (Kembridən əvvəl) yaşamalı olan xərçəngkimidən əmələ gəldiyinə şübhə edə bilmərəm." On üç il sonra Thomas Hardy qəhrəmanını başqa "ibtidai qabıqlı" ilə əlaqələndirdi. Trilobitləri buğumayaqlılarla əlaqələndirmək bəlkə də instinktivdir. Antropoloq Kenneth Oakley Fransanın Yonne şəhərindəki Trilobite mağarasında üzərində dəliklər olan bir nümunəni məşhurlaşdırdı. Bu, son Paleolitik mağara idi (...) Eyni mağarada gözəl qanadlı böcək də tapdı. 1965-ci ildə Oakley dedi: "Təlimi olmayan, lakin diqqətli və düşüncəli Magdalen insanı trilobiti qayanın içindəki bir böcək kimi qəbul edilə bilər." Əlbəttə ola bilər. Magdalen insanı böcək, Darvin xərçəng, Walcott hörümçək və əqrəblərlə qohum olan araxnid görmüşdür... Bütün bunlar doğru ola bilməz."124*

> *Trilobitlərin mənşəyi təkamülçü paleontoloji mənbədə belə təsvir edilmişdir:*

> *İlk bilinən trilobitlərin böyük problemi onların trilobit olmasıdır. Başqa sözlə, ilk nümayəndələr açıq-aşkar trilobitlərdir və digərlərinə bənzəmirlər."125*

Əlbəttə ki, var olduqları ilk gündən bəri balıqlar balıq, quşlar quş və ya sürünənlərin sürünən olması kimi "trilobitlər trilobitlərdir"! Çünki bu canlı qruplarının hamısı xarakterik xüsusiyyətləri ilə tam inkişaf etmiş və bu xüsusiyyətləri yer üzündə mövcud olduqları müddətdə qoruyub saxlamış və digər canlılara çevrilməmişdir. Buna görə heç bir elmi "problem" yoxdur. Elmi tapıntılar canlıların üstün yaradılışla meydana gəldiyini açıq və aydın şəkildə sübut edir. Təkamülçülərin trilobitləri "problem" kimi göstərməyə çalışmalarının yeganə səbəbi bu canlılardan əvvəl yaşamış bənzər canlıların, başqa sözlə təkamülçü əcdadla bənzədəcəkləri fiquranlar; izah etmək üçün təkamül nağıllarını tapa bilməmələridir. Trilobitlərin fosil qeydləri yer üzündə yüz milyonlarla illik varlıqları boyunca on minlərlə nümunə vermişdir. Yəni problem trilobit cisimlərin fosilləşməməsi deyil. Trilobitlər 530 milyon ilə 200 milyon il əvvəlki dövrə aid on minlərlə fosil nümunəsi versələr də, niyə elm adamları bu dövrdən əvvəl qayalarda bir fosil trilobit belə tapa bilmədilər? Bunun səbəbi aydındır: Uca Allah trilobitləri 530 milyon il əvvəl mükəmməl şəkildə yaratmışdır. Trilobitlərin əcdad şəkilləri deyilənləri Erkən kembridə deyil, təkamülçülərin xəyallarında yaşamışdılar.

Təkamülçülərin bu mövzuda daha çox problemi olduğu görünür. Təkamülün lehinə dəlil axtararkən davamlı təkamülü sarsıdan həqiqətlərlə qarşılaşırlar. Əslində təkamülçü Norman Macbeth Harvard universitetində etdiyi çıxışda bu həqiqəti açıq şəkildə dilə gətirmişdir:

> *'Kembri canlılarına nümunə kiçik trilobit varlığıdır. Başlanğıcda bir neçə trilobit fosili var və bunları heç bir şey təşkil etmir. (Buna səbəb olan təkamül həyat formaları yoxdur) Onları daha yaxından araşdırsanız, bunların, ümumiyyətlə, bəsit canlılar olmadığını görə bilərsiniz. Bu canlılar kiçikdir, lakin son illərdə geniş müzakirə olunan gözü vardır, bu göz inanılmazdır.*

> *Gözlər bir az fərqli bucaqlara baxan onlarla kiçik borudan ibarətdir. Beləliklə, fərqli boru üfüqdəki hər nöqtəyə konsentrasiya olur və bu gözlər bütün ərazinin tam görüntüsünü yarada bilər. Ancaq bu borular ondan qat-qat komplekşdir. Bunların üzərində linzalar var və optik olaraq çox kompleks şəkildə yerləşdirilib. Onlar canlının görməsi üçün zəruri olan başqa təbəqəyə yapışdırılır. Fəqət ondan da kompleksi bu gözlərin heç bir kökünün olmamasıdır.*

> *Bu vəziyyət əvvəldən hamını narahat edirdi, teatrın başlanğıcında hər şeyin yerində olması. Pərdə qalxır (Kembri qayalıqlarında canlılar vardır) və artıq səhnədə sözün əsl mənasında müasir kostyumları ilə aktyorlar vardır."126*

Əlbəttə ki, təkamülçülərin bu vəziyyəti görməzlikdən gəlməsi, yer üzündə açıq şəkildə göstərilən həqiqəti dəyişdirmir: Kembri dövründə son dərəcə kompleks canlı mövcud idi. O dövrün dünyasını mükəmməl gözləri ilə görə bilmiş və mükəmməl quruluşu ilə bütün dünyaya yayılmışdır.

Canlıların ən kompleks orqanlarından biri olan “göz” heç bir ara mərhələ, xəyali “ibtidai forma” olmadan birdən ortaya çıxmışdır. Nə bu canlı, nə də sahib olduğu qüsursuz göz təkamül mənşəli deyil. Çünki nə bu canlı, nə də mükəmməl gözləri təkamül keçirməmişdir. Bu canlı 530 milyon il əvvəl bütün mükəmməllikləri, bütün kompleks quruluşları, indi görə bilmədiyimiz təəccüblü gözləri və rəngləri ilə yaradılmışdır. Onu yoxdan yaradan, hansı xüsusiyyətlərə sahib olduğunu, necə yaşadığını və necə göründüyünü bilən yalnız Allahdır. Allah bu həqiqəti ayəsində belə bildirmişdir:

> *Yer üzündə elə bir canlı yoxdur ki, Allah onun ruzisini verməsin. Allah onların məskunlaşdığı yeri də, (öldükdən sonra) qoyulacaqları yeri də bilir. Bunların hamısı açıq-aydın bir kitabdadır.*
>
> **(Hud surəsi, 6)**

Təkamülçülər qəbul etsələr də, etməsələr də bu açıq həqiqət bütün yer üzünə hakimdir və onların da gözlərinin qarşısındadır:

> *Göylərdə və yerdə olanlar istər-istəməz Ona təslim olduğu halda onlar Allahın dinindən başqasınımı axtarırlar? Halbuki onlar Onun hüzuruna qaytarılacaqlar.*
>
> **(Ali İmran surəsi, 83)**

FƏSİL 3

Təkamülçülərin çıxış yolu axtarmaları: Kembri üçün uydurduqları xəyali nəzəriyyələr

Kembri partlayışının miqyasının və əhəmiyyətinin anlaşılması prosesi, təkamülçülər üçün böyük tapmacanın ortaya çıxdığı proses olmuşdur. Məşhur elm jurnalı "Trends in Genetics" (TIG) 1999-cu ilin fevral sayında bu mövzunu müzakirə etmiş və Burgess Shaledəki fosil tapıntıların təkamül nəzəriyyəsinə görə izah edilə bilmədiyini etiraf etmişdir:

Burgess Shale fosillərindən bir neçəsi. Təkamülü müdafiə edənlər bu xüsusi canlıların varlığını izah etmək üçün elmdən kənar nəzəriyyələr uydurmağa başladılar.

> *"Kiçik bir yerdə tapılan bu fosillərin təkamül biologiyasındakı bu böyük problemlə bağlı qızğın mübahisənin mərkəzində olması qəribə görünə bilər. Ancaq bu mübahisəyə səbəb olan şey Kembri dövründə yaşayan heyvanların qəfil fosil qeydlərində təəccüblü şəkildə çoxlu ortaya çıxmasıdır. Radiometrik görüşün daha dəqiq nəticələri və ya getdikcə daha yeni fosil kəşfləri bu bioloji inqilabın aniliyini və əhatə dairəsini daha da kəskinləşdirmişdir. Dünyadakı həyat potasındakı bu dəyişikliyin böyüklüyü izahat tələb edir. İndiyə qədər bir çox tezislər yazılsa da, ümumi fikir bunların heç birinin inandırıcı olmamasıdır."*127

Kembri qayalarında ortaya çıxan canlılar və bu canlılar üzərində mütəxəssislərin apardıqları araşdırmalar hər detalda təkamül prosesinin baş vermədiyini ortaya qoyur. Bu həqiqət Darvin də daxil olmaqla bütün təkamülçüləri çaxnaşmaya sürükləmiş və bu günə qədər müdafiə etdikləri bütün iddialara yenidən baxmağa məcbur etmişdir.

Kembridəki bu qəfil irəliləyişi gözləməyən bəzi darvinistlər müdafiə etdikləri nəzəriyyədən şübhələnməyə başladılar. Bəziləri bu dəlillərlə qəti inkar edilmiş təkamül nəzəriyyəsini yaşatmağa çalışdılar. Bu səylər nəticəsində heç bir təməli olmayan, heç bir elmi dəlilə əsaslanmayan və heç bir şəkildə ağıl və məntiqə uyğun olmayan tamamilə fərqli, şişirdilmiş və absurd nəzəriyyələr ortaya qoydular. Məqsədləri isə uzun illər boyu görməzlikdən gəldikləri, lakin dəlillərin çoxluğu səbəbindən etiraf etdikləri Kembri partlayışına bir şəkildə təkamülə daxil etmək idi. Zoologiya, populyasiya genetikası, molekulyar və hüceyrə mövzularında mütəxəssis olan və yaradılışı müdafiə edən dr. Raymond G. Bohlin bu təəccüblü və mənasız cəhdi belə izah etmişdir:

Dr. Ray Bohlin

> *"Bəs bu canlıların uzun tarixi inkişafına dair dəlil haradadır? Buna verilən həmişəki cavab Kembri dövründən əvvəl tapılmalı olan fosil təbəqələrinin hələ kəşf edilməməsi idi. Fosillər sadəcə itmişdi! Necə də əlverişlidir! Axı bu, Darvin və onu izləyən təkamülçülərin çoxunun bəhanəsi idi. Ancaq Kanada, Qrenlandiya, Çin, Sibir və Namibiyada edilən son kəşflərlə geoloji bir anda meydana gələn bu bioloji yaradıcılıq dövrünün bütün dünyanı əhatə etdiyi başa düşüldü. Bu vəziyyətdə hər zaman istifadə edilən bəhanənin artıq heç bir tutarlı səbəbi qalmamışdı. Təkamülçülər yaradılışı müdafiə edən dəyişiklik dalğalarına qatılmadıqları üçün təkamül dəyişməsinin mahiyyəti ilə bağlı çətin suallar vermək məcburiyyətində qaldılar... Darvinizm həmişə bizim zaman qavrayışımızda qavraya bilməyəcəyimiz qədər ağır olan mərhələli dəyişiklik kimi ifadə olunurdu. Təkamül nəzəriyyəsi böyük təkamül dəyişikliklərinin yalnız növlər və böyük qruplar arasındakı ara-keçid formaların sayını və növlərini təyin edən fosillərə baxdığımızda görünə biləcəyini iddia edirdi. Ancaq Kembri partlayışı mərhələli meydana gəlmişdi və kimliyi bilinməyən ara-keçid formalar tamamilə yox idi."128*

Təkamülçülər həqiqətən bu mövzu ilə bağlı bütün xəyali imkanları dilə gətirmişlər. Ancaq çox böyük səhv edirdilər. Nəzəriyyələrini formalaşdırarkən, bu canlıların "inkişaf etmədiyini" düşünmədilər (və ya təklif etdilər, ya da qəbul etmək istəmədilər). Onlar "yaradıldıqlarını" və Allahın əmri ilə orada olduqlarını düşünmürdülər. Hər şeyi qüsursuz və nizam içində yaradan Allahın bu qüsursuz canlı sistemində qüsursuzluq və nizam yaratdığını anlaya bilmədilər. Başqa bir izahata imkan verməyəcək qədər mükəmməl yaradıldıqlarını və heç bir müzakirə

edilməyəcək qədər sistematik olduqlarını hesablaya bilmədilər. Ancaq Allah bu həqiqəti təqribən 1400 il əvvəl göndərdiyi Quranda bildirmişdir:

> *O, yaradan, yoxdan var edən, (yaratdıqlarına) surət verən Allahdır. Ən gözəl adlar (əsmayi-hüsna) Ona məxsusdur. Göylərdə və yerdə nə varsa, hamısı Onu təsbeh edir. O, qüdrətlidir, hikmət sahibidir.*
>
> **(Həşr surəsi, 24)**

Kembri partlayışı üçün "təkamül izahı" olaraq irəli sürülən nəzəriyyələrin başlanğıc nöqtəsi yaradılış həqiqətinə etiraz idi. Bu nəzəriyyələri burada araşdırmağımızın və izah etməyimizin səbəbi, bu böyük yaradılış möcüzəsi qarşısında təkamülçülərin acınacaqlı vəziyyətini ortaya qoymaq və onların necə həll olunmadıqlarını izah etməkdir. Hazırladıqları nəzəriyyələrin boş və cəfəng təməllərə necə əsaslandığını göstərməkdir. Təkamülçülərin hər zaman olduğu kimi, Allahın qüsursuz yaratması qarşısında nə qədər böyük çıxmaza girdiyini bir daha ortaya qoymaqdır.

Təkamülçülər nə qədər çalışsalar da, kainatı və bütün canlıları Allahın yaratdığı həqiqəti ilə qarşı-qarşıya qalacaqlar. Allahın qoyduğu qaydada daima mükəmməllik hökm sürdüyü üçün yaradılış həqiqəti xaricində irəli sürdükləri bütün açıqlamalar, elmi tapıntılarla davamlı olaraq təkzib ediləcəkdir. Bunlar hər zaman əsassız qalacaq və təkamülü yaşatmaq üçün irəli sürülən hər bir nəzəriyyə kimi, şübhəsiz ki, etibarsız olacaqlar.

Qartopu dünya nəzəriyyəsi

Qartopu dünyası nəzəriyyəsi təkamül nəzəriyyəsindəki Kembri partlayışının düzəldilməsi mümkün olmayan ziyanını örtmək və

diqqəti ondan yayındırmaq üçün istifadə olunan bir örtükdür. Nəzəriyyə əslində yerin qədim geoloji dövrlərdə çox qalın buz dövrlərindən keçdiyini iddia edir. Nəzəriyyəni müdafiə edən elm adamları 750 ilə 590 milyon il əvvəlki dövrdə buz dövrlərinin hər birinin 10 milyon il davam etdiyini, qalınlığı 1 km-ə çatan buzlaqların ekvatora qədər gələrək və dünyanın qar topuna çevirdiyini iddia edirlər. 1960-cı illərdən bəri müzakirə olunan nəzəriyyə 1990-cı illərdə Harvard universitetinin bioloqları Paul Hoffman və Dan Schrag tərəfindən daha da inkişaf etdirildi. Bu iddiaya görə, Erkən kembridə qütblərdən ekvatora qədər bütün dünya istisnasız olaraq "hər yerdə" buz təbəqəsi ilə örtülmüşdü. İstilik bütün dünyada. tropiklərdə, hətta ekvatorda -4000C idi. Yenə iddia edildiyi kimi, son buz dövrü 10-20 milyon il davam etmişdi.

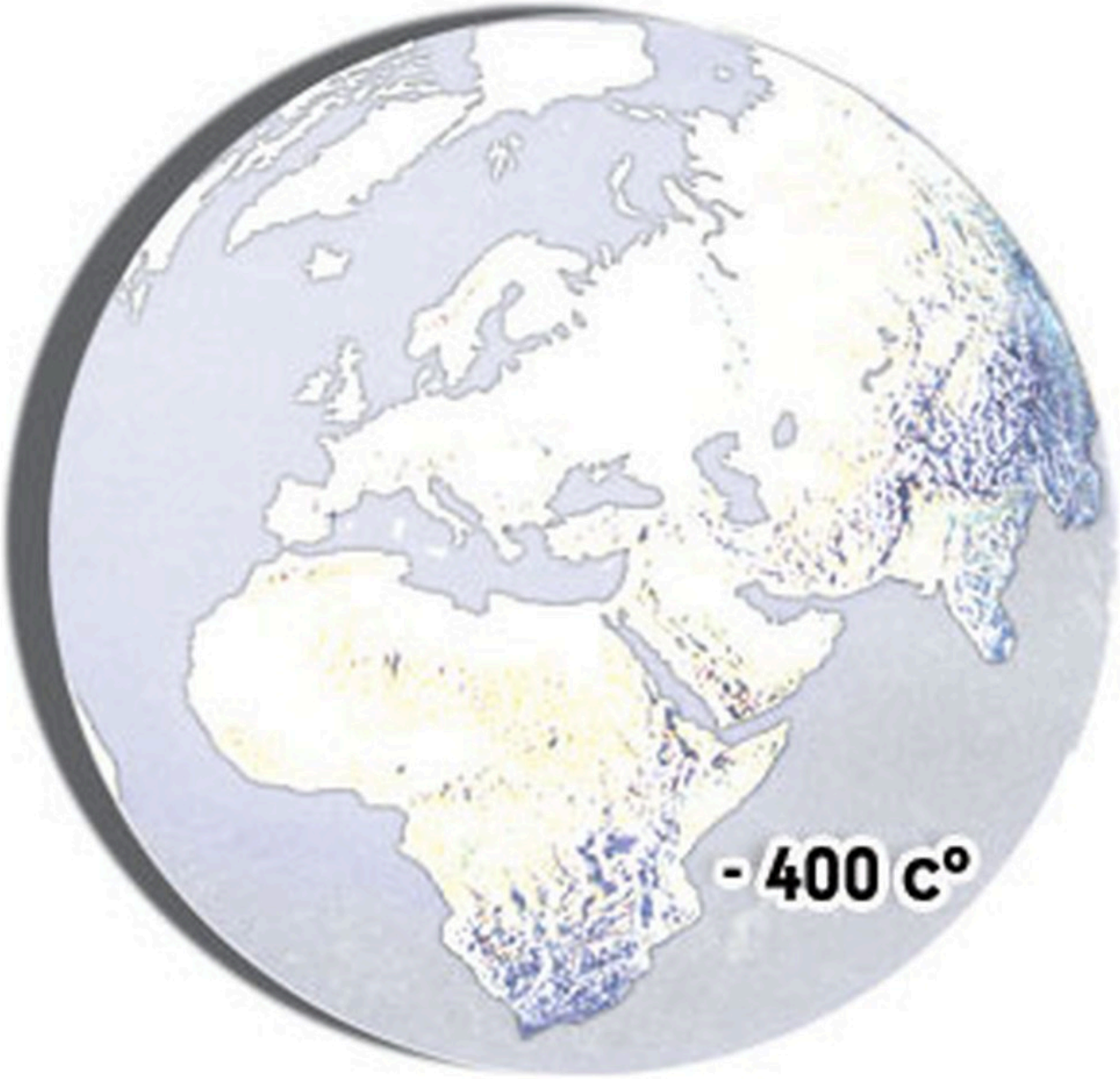

Kevin Peterson

Təkamülçülərin Kembri canlılarının xəyali təkamül formasiyasının örtüyü kimi istifadə etməyə çalışdıqları iddia bundan sonra da aktual idi. İddialara görə, bu buz dövrünün sonunda qəfildən qlobal istiləşmə başladı və bütün buzlar əridi. Dünyanın bu dövrə girməsindən əvvəl mövcud olan həyat formaları tək hüceyrəli formalardan ibarət idi. Sonra bir şəkildə bənzərsiz, mükəmməl və kompleks çoxhüceyrəli orqanizmlər birdən əriyən buzlaqlar arasında təkamül keçirdi!

Nağıl danışmaq, əlbətdə ki, işin asan hissəsidir. Məsələn, təkamülçü bir veb saytda bu iddia edilən elmi nəzəriyyə aşağıdakı şəkildə təsvir edilmişdir:

> *"Və buz istidən əriməyə başladıqda nəzəriyyəçilər bu ərimə prosesinin kifayət qədər sürətli olmasını və tamamlanmasının ən az 100 milyon il çəkməsini təklif etdilər. Dənizlərdə artan istilik nəticəsində həm əhatə dairəsi, həm də sərtlik baxımından bu gün gördüyümüz hər şeydən fərqli olaraq tayfunlar və böyük qasırğalar meydana gəlməli idi. Hava çılğın olmalı idi. Fırtına əsrlər boyu davam edə bilər. Fotosintetik sianobakteriyalar tez bir zamanda açıq havada istilik yaymağa başladı. Qalın buz olmadan dayaz çimərliklərə istilik yaydı və istiliyi ilə bütün ekosistemi daşıyırdı. Beləliklə, Kembri partlayışında gördüyümüz təkamüllü bir uyğunlaşma partlaması meydana gəldi."129*

Qartopu dünya nəzəriyyəsində irəli sürülən belə böyük donma hadisəsi təkamülçü alimləri həyəcanlandırmışdı, lakin bunun sadəcə nəzəriyyə olduğunu bilirdilər. Belə donma hadisəsi olsaydı belə, bunun artıq geri dönməsi mümkün olmazdı. Bu dondurucu təsir Yer üzünün əbədi olaraq səssiz yer olaraq qalmasını tələb edirdi. Bütün mövcud həyatı ortadan qaldırmalı və insanın da daxil olduğu heç bir canlının təkamül etməməsinə imkan verməməli idi. Həqiqətən, "New Scientist" jurnalının 12 aprel 2003-cü il tarixli sayında, New Hampshire şəhərindəki Dartmouth universitetindən Kevin Peterson bu böyük donma hadisəsində bakteriya və ya yosunların yaşaya biləcəyi sualına belə cavab vermişdir:

“Həyatdan danışarkən heç vaxt “imkansız” deyə bilməzsən, çünki bir yerdə sizi danacaq bakteriyalar vardır. Ancaq bu nümunədə (qartopu dünyasında) baş verməsi çox çətindir. Bütün dünyanı dondurub həyatın dayanacağını gözləyə bilməzsiniz.”

> *Bunun mümkünsüz olduğunu deyə bilmərəm. Həyat haqqında danışarkən heç vaxt "mümkünsüz" deyə bilməzsən, çünki səni inkar edəcək bakteriyalar həmişə vardır. Ancaq bu nümunədə bunun olması çox çətindir. Bütün dünyanı dondurub həyatın sağ qalmasını gözləyə bilməzsən."130*

Burada irəli sürülən "təkamül uyğunlaşma partlaması" ifadəsi tamamilə boş cümlə idi. Dəyişən iqlim şəraiti ilə təkhüceyrəlidən çoxhüceyrəlilərə çevrilmə ssenarisi arasında bir əlaqə kimi irəli sürülə biləcək heç bir elmi əsas yox idi. Bu səbəbdən təkamülçülər, hansı uydurma təkamül mexanizmlərinin işə düşə biləcəyi və hansı mərhələlərdə 50 fərqli tipin meydana çıxması məsələsinə toxunmamışdılar.

Məsələn, əriyən buzlaqlar tək hüceyrəli orqanizmlərin DNT-sinə yeni genetik məlumatı necə əlavə etmişdi? Tək hüceyrəli orqanizmin DNT-si gözlər, ayaqlar və antenalar kimi kompleks orqanların genetik məlumatlarını hansı təsir ilə əldə etmişdi? Bu ssenarini dəstəkləyən eksperimental sübutlar nə idi? Məsələn, laboratoriya şəraitində çox aşağı temperaturda saxlanılan bakteriyaların yeni genlər əldə edərək çox hüceyrəli bakteriyalara çevrildiyi müşahidə edilmişdimi?

Bunlar təkamülçülər üçün açıqlanmazdır. "İqlim şərtləri dəyişəndə tamamilə yeni və daha kompleks canlılar qəfildən təkamül keçirdilər" kimi nağıllarla mövzudan yayınmağa çalışmalarının səbəbi budur.

Qartopu dünya nəzəriyyəsi ilə Kembri partlaması arasında heç bir elmi səbəb-nəticə əlaqəsi yoxdur. Bu ikisi arasında yalnız müvəqqəti əlaqə vardır. İkincisi, təkamülçülərin iddia etdiyi ilk hadisədən sonra meydana gəlmişdir.

Qartopu dünya nəzəriyyəsi təkamül yolu ilə yer üzündə canlı müxtəlifliyini izah etmək üçün uydurulmuş nəzəriyyələrdən biri idi. Buna görə, 750 ilə 590 milyon il əvvəl, hər biri 10 milyon il davam etmiş buz çağları var idi. 1 km-ə qədər qalınlığı olan buzlaqların ekvatora qədər enərək yer üzünü qartopuna çevirdiyi iddia edilirdi. İddiaya görə, bu buz dövrünün sonunda birdən qlobal istiləşmə baş vermiş və bütün buz ərimişdi. Bu qəfil dəyişiklik fərqli canlıların birdən görünmələrinin səbəbi idi. Canlıların necə meydana gəldiklərinə dair hər hansı elmi dəlil gətirə bilməyən, saysız-hesabsız mümkünsüzlüklərlə dolu olan bu nəzəriyyə təkamülü izah edə bilmədiyi kimi, Kembri partlayışı ilə əlaqədar böyük zaman fərqi də ortaya qoyurdu.

Bir sözlə, qartopu dünya nəzəriyyəsi ilə çoxhüceyrəlilərin mənşəyi arasında əlaqə qurmaq cəhdi heç bir elmi əsası olmayan cəhddir. Bunu dəstəkləyən təkamülçülər kor-koranə inancın davamçılarıdır. Əslində BBC saytında dərc olunmuş məqalədə aşağıdakı sözlər bunun göstəricisidir:

“Nəzəriyyənin lehinə istifadə ediləcək bir neçə ümidverici dəlil ola bilər, amma problem bu mübahisələrin və qartopu yer nəzəriyyəsinin təbiət qanunlarına qarşı üsyan etməsidir.”131

Təbiət qanunlarına qarşı üsyan edən qondarma dəlillərə riayət edərək qartopu dünya nəzəriyyəsini izləmək məntiqli deyil. Rasional davranış, bu nəzəriyyənin heç bir elmi əsası olmadan ideoloji cəhətdən müdafiə edilmiş nağıl olduğunu görmək və canlıların əsl mənşəyinin Allahın qüsursuz yaratması olduğunu qəbul etməkdir.

> Bu nəzəriyyəni “Qartopu dünya” adlı kitabı ilə mənimsətməyə çalışan Princeton universitetinin elmi yazıçısı Gabrielle Walker “New Scientist” jurnalının məqaləsində və kitabında bu mövzuda belə demişdir:

“Mövcud alternativ hekayələrin heç biri ən dramatik təkamül kəşflərindən birini, təkhüceyrəlidən çoxhüceyrəliyə keçidi izah edə bilməz... Qartopu fikrinin problemi Kembri partlayışının təxminən 545 milyon il əvvəl meydana gəlməsidir. Buna görə, Qartopunun bitməsindən 45 milyon il keçmişdir. Əlinizdə yanmış bir kibrit ilə oturub partlayışın baş verməsini gözləmək üçün çox uzun müddətdir. Bunu hətta Paul (Hoffman) da etiraf edir.”132

Yer üzündə qartopu dünyası nəzəriyyələrinin iddia etdikləri kimi şaxta hadisəsi yaşanmış olsa belə, bunun geri dönüşü mümkün olmazdı Bu dondurma effekti, dünyanın sonsuza qədər sakit bir yer kimi qalmasını tələb edirdi. Əvvəllər yer üzündə mövcud olmayan canlıların xəyali təkamül nəticəsində birdən-birə ortaya çıxmalarını deyil...

Əlbətdə ki, problem yalnız “zaman” deyil. Oxford universitetinin Zoologiya bölməsindən olan Andrew Parker “In the Blink of An Eye” (Bir göz qırpımında) adlı kitabında Qartopu dünyasının iddiasının etibarsızlığını belə açıqlayır:

> *(Bu fikir) təkamül prosesinin əvvəldən müəyyənləşdirildiyini fərz edir. Erkən kembri dövründəki bütün heyvan bitkiləri, soxulcan şəklində canlılar Kembriyə çevrilmək üçün can atdıqları lakin buzun onları olduqları kimi saxladığı kimi bir vəziyyətlə qarşı-qarşıyayıq. Sonra buz əriyir və təkamülün yenidən başlamasının vaxtı gəlir. Bu obyektiv baxış deyil. Daha əvvəl müzakirə etdiyimiz kimi, niyə uyğun soxulcan şəkli dəyişməlidir? Təkamül prosesi əvvəlcədən təyin edilmişdisə, niyə buz altındakı suda da davam etmədi? Kembri partlayışının səbəblərinin çətin izahı ilə bağlı ikinci ən böyük şübhə rəqəmlərin uyğunsuz olmasıdır. Kembri partlayışı 543 ilə 538 milyon il əvvəl baş verib. Son qartopu hadisəsi ən gec 575 milyon il əvvəl sona çatmışdı. Yəni bu iki hadisə arasında ən az 32 milyon il fərq var. Bu bir həqiqətdir. Bütün bunların nəticəsi olaraq, Erkən kembri Qartopu hadisəsi, Erkən kembri dalğalanmasında böyük rol oynaya bilsə də, bu hadisə Kembri partlayışını izah edə bilmir."133*

Andrew Parker təkamülçü olsa da, Qartopu iddiasındakı ziddiyyətləri və məntiqi qüsurları açıq şəkildə bildirir və belə iddianın bir çox cəhətdən ziddiyyətli olduğunu bütün detalları ilə vurğulayır. Qartopu Yer nəzəriyyəsinin etibarsızlığı bir çox təkamülçü elm adamları tərəfindən yekdilliklə qəbul edilmişdir.

Qartopu Yer nəzəriyyəsinin təklif etdiyi saysız-hesabsız qeyri-müəyyənliyi aradan qaldırmaq üçün tələsik şəkildə yeni nəzəriyyə irəli sürüldü. Oksigen nəzəriyyəsi bəzi təkamülçülər tərəfindən xəyali təkamül mənşəyini izah etmək üçün ehtimal olunan xilaskar kimi qəbul edildi.

Oksigen nəzəriyyəsi

Kompleks canlılar qidalarını enerjiyə çevirmək üçün müxtəlif yollara ehtiyac duyurlar və oksigenli tənəffüs bunun üçün ən yaxşı yoldur. Buna görə təkamülçülər bir şəkildə xəyal etdikləri Qartopu Yer nəzəriyyəsinə oksigeni daxil etməli idilər. Bunun üçün aşağıdakı ssenarini hazırladılar:

Neo-Darvinizm mutasiyaların fayda gətirəcəyi tezisi üzərində qurulmuş ssenaridir. Ancaq genetika elmi heç vaxt mutasiyanın fayda gətirərək bir canlının qüsursuz və müxtəlif xüsusiyyətlərə sahib başqa canlıya çevrildiyinin şahidi olmamışdır. Mutasiyaların təsiri zərərlidir. Buna görə, Neo-Darvinizm heç bir təmələ əsaslanmır və Kembri canlılarının əsasını təşkil etdiyi iddiası tamamilə yalandır.

“Milyonlarla ildir həyat bir neçə sığınacaqla məhdudlaşmışdı. Buna görə qidalar okeanlarda yığılmış və ləzzətli kimyəvi şorbaya çevrilmişdir. Buzlar əriyən kimi bakteriya və yosun koloniyalarının fəaliyyəti nəticəsində okeanlar yaşıllaşdı. Beləliklə, bu canlılar oksigen ifraz etdilər.”134

Heç bir elmi dəlilə əsaslanmayan və yalnız zərurətə görə yaranan bu nəzəriyyə, ifadəsindən başa düşüldüyü kimi yalnız nağıldan ibarət idi. Belə dövrdə oksigendə ani artım olduğuna dair bir dəlil yox idi. Çinin

Chengjiang qayalarındakı Kembri canlıları ilə bağlı araşdırmaları ilə məşhur olan dr. Paul Chien bu mövzuda bunları demişdir:

> *"İlk irəli sürülən nəzəriyyə oksigen nəzəriyyəsidir. Kembri dövründə atmosferdəki və okeanlardakı oksigen səviyyəsinin birdən kritik səviyyəyə yüksəldiyini və daha böyük orqanizmlərin meydana gəlməsini təmin etdiyini deyirlər. Bu nəzəriyyə ciddi şəkildə susduruldu, çünki oksigenin qəfildən artması üçün geoloji dəlillər olmalıdır."135*

Əlbəttə ki, oksigenin birdən-birə artması üçün dəlil olmaması nəzəriyyə üçün böyük problemdir. Ancaq bu nəzəriyyəni irəli sürən təkamülçülər üçün əsl problem oksigenin ani artımının canlıların yoxdan meydana gəlməsinə bir şey təmin edib etməməsidir. Canlının əmələ gəlməsi və sağ qalması üçün molekulyar səviyyədə heç bir problem olmadan bir çox şərt meydana gəlməli və yer üzündə həyat üçün lazım olan saysız tarazlıqlar öz yerlərində olmalıdır. Bundan əlavə, bütün bu şərtlər eyni zamanda olmalıdır. Oksigenin varlığı canlının həyatda qalması üçün lazım olan milyonlarla səbəbdən yalnız biridir və yalnız varlığı kifayət deyil. Bu iddianı irəli sürən darvinistlər canlıların bir hüceyrəsindəki tək bir proteinin saysız-hesabsız amin turşusunun düzgün ardıcıllıqla necə bir araya gəlməsini, DNT-nin fermentlər olmadan necə köçürülməsini, hüceyrələrin necə şaxələndirilməsini və bir çox suala cavab tapmalıdırlar. Darvinistlər özləri yaxşı bilirlər ki, kompleks canlının anidən yer üzündə meydana gəlib və kompleks sistemləri ilə tam və qüsursuz şəkildə həyatını davam etdirməsi üçün bir tək oksigenin olması heç bir məna daşımır. Darvinistlərin təkamül yolu ilə digər zəruri şərtlərin necə meydana gəldiyi sualına isə tək bir cavabları yoxdur.

Həqiqətdir ki, dünya tarixi boyunca təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları istədikləri vaxtda istədikləri zaman ortaya çıxsalar da, bu, onlara heç nə qazandıra bilməz. Amin turşuları da daxil olmaqla həyatın əsasını təşkil edən bütün elementlər bir araya gətirilərək oksigen onlara istənilən miqdarda və istədiyiniz dərəcədə tətbiq olunsa da, həyat üçün bütün imkanlar təmin edilərsə, yenə də heç bir şey əldə edə bilməzlər həyatın varlığı haqqında heç nə əldə etməyəcəkdir. Tək bir protein meydana gətirə bilməyəcəklər və mövcud hüceyrəni başqa bir hüceyrəyə çevirə bilməyəcəklər. Bu səbəbdən, təkamülçülərin dünya tarixinin bir nöqtəsində ani qaz dəyişikliklərinin yer üzündə baş verməsi iddiaları sadəcə bir xəyaldır. Vaxt qazanmaq səyi cəmiyyəti yayındıran bir texnikadır. Bu mövzuda kifayət qədər məlumatı olmayan insanlara oksigen miqdarının ani artımının həyatın şaxələndirilməsi üçün kifayət edəcəyinə inanması üçün bir səydir. Ancaq darvinistlərin unutmamalı olduğu bir vacib məqam var: İnsanlar elmi həqiqətlərdən nə qədər çox xəbərdar olarsa, bu qədər yayındırıcı şeylər bir o qədər faydasızdır. İnsanlar bütün canlıların Allahın misilsiz əsəri olduğunu görürlər və elmi həqiqətlər bunu hər gün təsdiqləyir. Və təkamülçülər bu şüurun günümüzdə daha sürətli artdığını bilməlidirlər.

Müasir sintetik nəzəriyyə (Neo-Darvinizm)

Bəzi təkamülçülər Darvinin parlaq düşüncəsini Erkən kembri qayalarında "gizlənmiş" fosillərin tapıla bilməməsi iddiasının etibarsız olduğunu dərhal gördülər. Darvinin ən əsas təkamül mexanizmi olaraq irəli sürdüyü "təbii seleksiya" ilə heç bir şeyin əldə olunmadığını etiraf etməli idilər. Ancaq bu, təkamülü kökündən məhv edən Kembri canlılarının heç bir "mənşəyi" olmadığına özlərinə görə bir həll yolu tapmalarını tələb edirdi. Bu səbəblə dəlillərə deyil, tamamilə dəlil çatışmazlığına əsaslanan başqa bir iddia irəli sürdülər. Bu nəzəriyyə Darvinin "mərhələli təkamül" modelinin çarəsizliyini gördü və bunun

alternativi olaraq daha böyük acizlik nümunəsi olaraq irəli sürülən neo-darvinizm, yəni müasir sintetik nəzəriyyə idi.

Neo-Darvinizm mutasiyaların fayda gətirəcəyi tezisi üzərində qurulmuş ssenaridir. Ancaq genetika elmi heç vaxt mutasiyanın fayda gətirərək bir canlının qüsursuz və müxtəlif xüsusiyyətlərə sahib başqa canlıya çevrildiyinin şahidi olmamışdır. Mutasiyaların təsiri zərərlidir. Buna görə, Neo-Darvinizm heç bir təmələ əsaslanmır və Kembri canlılarının əsasını təşkil etdiyi iddiası tamamilə yalandır.

1941-ci ildə Amerika Geologiya birliyinin təşkil etdiyi yığıncaqda bir araya gələn bir qrup elm adamı darvinizmin məntiqi ilə genetika elmi arasında uzlaşmanın yolunu axtardılar. G. Ledyard Stebbins və Theodosius Dobzhansky kimi genetikçilər Ernst Mayr və Julian Huxley kimi zooloqlar və George Gaylord Simpson və Glen L. kimi paleontoloqlar uzun müddət müzakirədən sonra gəldikləri nəticə genetik qanunların ortaya qoyduğu "genetik sabitlik" həqiqətinə qarşı hollandiyalı botanik Hugo de Vries tərəfindən əsrin əvvəlində təqdim etdiyi "mutasiya" konsepsiyasından istifadə etmək idi. Mutasiyalar şüalanma kimi müxtəlif xarici amillərin təsiri nəticəsində canlıların varislik mexanizmlərindəki pozulmalar idi.

Amerika Geoloji Cəmiyyətində toplanan elm adamları bu mutasiya konsepsiyasını mənimsədilər və Darvinin Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışdığı "canlıları inkişaf etdirən faydalı dəyişikliklərin mənbəyi nədir?" sualına "təsadüfi mutasiyalar" cavabını verdilər.

Böyük toplantılar, konfranslar və görüşlər nəticəsində bu qərarı verən təkamülçü elm adamlarının ya laqeyd qaldıqları, ya da görməməyi üstün tutduqları həqiqəti belə idi: Mutasiyaların canlıların genetik məlumatlarını dəyişdirməsi doğru idi, lakin bu dəyişiklik həmişə mənfi yöndə olurdu. Mutasiyalar təkamülçülərin iddia etdiyi kimi bir canlını inkişaf etdirmir, lakin mövcud strukturlara zərər verirdi. Bir mutasiyanın "fayda" gətirdiyinə dair heç bir dəlil yox idi, bu səbəbdən onun "təkamül" təsiri barədə irəli sürülən bütün fərziyyələr yalan idi. Mutasiyalar xeyli dərəcədə zərərli, nadir hallarda təsirsiz hadisələr idi və bu həqiqət uydurma təkamülün ən vacib xəyali mexanizmlərindən birini tamamilə sıradan çıxarmaq üçün kifayət idi.

Ancaq bu həqiqət neo-darvinistlərin qarşısını ala bilmədi. Bütün həyatın tək bir hüceyrədən təsadüfən meydana gələn və niyəsə adətən fayda gətirən mutasiyalara, indi görüb bildiyimiz fövqəladə dərəcədə kompleks formaya çevrildiyi və mükəmməl görünüşünü aldığı ssenarini irəli sürürlər. Bundan istifadə edərək illərdir heç bir açıqlama verə bilmədiklərini və təkamül nəzəriyyəsini tamamilə məhv edən Kembri canlılarının bu mutasiyalarla dəyişərək meydana gəldiyi açıqlamasının arxasına sığındılar.

Əvvəla, bu gün qəbul edilən neo-darvinizmin növlərin meydana gəlməsini izah etmək üçün istifadə etdiyi mexanizmlər üçün lazımi sayılan müddət çox uzundur. Neo-Darvinizm növlərin əmələ gəlməsi üçün təsadüfi mutasiyalar nəticəsində canlıların gen ardıcıllığında kiçik dəyişikliklərin toplandığını və bu yığılmış dəyişikliklərin nəsillər boyu növlərdə dəyişikliklərə səbəb olduğunu iddia edir. Mutasiyaların canlıların genetik məlumatlarını inkişaf etdirmədiyi həqiqəti bu iddianı əvvəldən etibarsız sayır. Lakin bir anlıq tamamilə spekulyativ təkamülçü iddianı qəbul etsək və mutasiyaların təkamül effekti verə biləcəyini düşünsək də, nəzəriyyə Kembri partlaması qarşısında yenə də çarəsizdir:

Kembri dövründə ortaya çıxan canlıların bu cür kiçik dəyişikliklərlə bu qədər qısa müddət ərzində meydana gəlməsi qeyri-mümkündür. Bu əsassız və məntiqsiz iddia, Kembridə ortaya çıxan bənzərsiz müxtəlifliyin ehtimal olunan təkamülü üçün də heç bir şey təmin etmir.

Bununla yanaşı, neo-darvinizmin genetik məlumatlara "hər zaman müsbət" yeniliklər əlavə edərək kompleks canlılara çevrildiyi iddiası nəzəriyyənin özünü də etibarsız sayır. Neo-Darvinizm mutasiyaların "fayda" gətirəcəyi tezisi üzərində qurulmuş bir ssenaridir. Genetika elmi mutasiyanın fayda gətirdiyini və bir canlının tamamilə fərqli xüsusiyyətlərə sahib tamamilə fərqli bir varlığa çevrildiyini heç vaxt müşahidə edə bilməmişdir. Tək bir hüceyrədən faydalanan və inkişaf etdirən mutasiya nümunəsi belə yoxdur. Bu səbəbdən nəzəriyyənin heç bir əsası yoxdur və bu nəzəriyyənin etibarsızlığı ilə Kembri canlıları ilə bağlı iddia ortadan qaldırılır.

Neo-Darvinizm Kembri həqiqəti qarşısında çıxılmaz vəziyyətdədir

Kembri canlılarına gəldikdə, neo-darvinizmin ən çıxılmaz vəziyyətdə olduğu məsələ anidən ortaya çıxan nəhəng hüceyrələrin müxtəlifliyidir. Bu gün canlılar üzərində aparılan araşdırmalar, Erkən kembridə ortaya çıxan süngərlərin dörd fərqli hüceyrə tipinə sahib olmalı olduğunu ortaya qoymuşdur.136 Buna görə, Kembri dövründə ortaya çıxan daha kompleks canlılar çox sayda və müxtəlif növ hüceyrə tiplərinə ehtiyac duymalı idilər. Çünki canlılardakı fərqli xüsusiyyətlər və funksiyalar həmişə fərqli hüceyrə tiplərinin fərqli çalışma yollarını tələb edirdi. Yeni hüceyrə növləri üçün də yeni və xüsusi zülallar lazım idi. Yeni zülalların da yeni genetik məlumatlara ehtiyacı var. Neo-Darvinizm ortaya çıxan bu yeni hüceyrə tiplərinin hər birinin meydana gəlməsini izah etməli idi.

Kembri canlılarının yaranması qəfildən müxtəlif hüceyrələrin ortaya çıxması demək idi. Hətta Erkən kembridə ortaya çıxan süngərlərin də dörd fərqli hüceyrə növü olduğu müəyyən edilmişdir. Kembridə mövcud olan daha kompleks canlılar isə şübhəsiz ki, daha çoxuna sahibdirlər. Neo-darvinistlər Kembridə ortaya çıxan bu böyük müxtəlifliyi izah etməlidirlər. Lakin neo-darvinistlər bu hüceyrə növlərindən birini belə izah edə bilmirlər.

Molekulyar bioloqlar son zamanlarda ən kiçik kompleks hüceyrəli orqanizmin sağ qalması üçün 300 ilə 500 genə (təxminən 318.000-562.000 nukleotid) ehtiyac duyduğunu hesablamışlar. Daha kompleks tək hüceyrələrə 1 milyon nukleotid lazımdır. Buna görə, trilobit kimi kompleks buğumayaqlı meydana gətirmək üçün lazımi zülalları təşkil etmək üçün çoxlu sayda artan sayda kodlama əmrləri verilməlidir. Məsələn, günümüzdə buğumayaqlılardan olan meyvə milçəyi Drosophila Melanogaster üçün təxminən 180 milyon baza DNT cütü lazımdır. Bir

hüceyrədən bir koloniyanın meydana gəlməsi hüceyrə sayının kəskin şəkildə artması və çox böyük genetik müxtəlifliyin səhvsiz meydana gəlməsi deməkdir.137

Buna görə çox hüceyrəli orqanizmlərin tək bir hüceyrədən çıxması nəhəng genetik məlumatların meydana gəlməsini tələb edir. Genlərin məhsulları olan zülalların da möhtəşəm şəkildə düzəldilməsini tələb edir. Yeni zülallar yeni hüceyrə tiplərinə ehtiyac duyur. Və bu yeni zülallar hüceyrənin içərisində yeni sistemlər halında təşkil edilməlidir. Yeni hüceyrə növləri, yeni toxumalar, orqanlar və bədən sistemlərinə ayrılmalıdırlar. Bu vəziyyət, bütün bədən planlarının düzəldildiyi şəkildə bir araya gələrək bir orqanizm, trilobit, fil, bir insan meydana gətirməlidir. Fərqli funksiyaları təşkil edən fərqli hissələr, tək bir orqanizmin ən mükəmməl şəkildə yaşaya bilməsi üçün mükəmməl şəkildə təşkil edilməlidir. Bu səbəbdən, təkamülçülərin bu mərhələlərdə Kembri dövründə ortaya çıxmasını gözlədikləri yeni canlıların, ən kiçik vahidlərindən tutmuş bütün funksional xüsusiyyətlərə qədər iyerarxik təşkilata sahib olmalıdırlar. Fövqəladə dərəcədə üstün və funksional və eyni zamanda, bütün hissələrin yer aldığı və heç bir geriləmə yaşanmamalıdır.

Çox hüceyrəli Kembri canlılarının meydana gəlməsi, heç bir müsbət dəyişikliyi, funksional fərqliliyi, quruluşun və funksiyanın tək bir hüceyrədə mükəmməl çevrilməsini hesaba gətirə bilməyən neo-darvinistlər üçün problemdir. Kembri partlayışında ortaya çıxan bədən planlarındakı xüsusi komplekslik hər detalda izahı tələb edir. Neo-Darvinizm isə bunlardan heç birinin elmi izahını verə bilmir.

Cambridge universitetinin tarix və elm fəlsəfəsi bölməsindən olan Stephen C. Meyer neo-darvinistlərin iddialarının qüsurlarını və uğursuzluqlarını bu sözlərlə ifadə edir:

İkinci ssenaridə neo-darvinistlər zülalları kodlayan genetik ardıcıllıqla saysız-hesabsız uğurlu mutasiyalar nəticəsində yeni genlərin və zülalların meydana gələ biləcəyini düşünürdülər. Davkins bənzətməsini burada tətbiq etmək üçün bu ssenari tədricən bir funksional zirvədən enib sonra digərinə qalxmağı nəzərdə tutur. Lakin hüceyrədəki mutasiya təcrübələri yenidən çətinliklər yaradır. Son təcrübələr göstərir ki, tək mövqe və funksiyaya sahib proteinlər tərəfindən yerləşdirilən amin turşusu sıralama bölgəsini kəşf edərkən də bir çox mövqe dəyişikliklərin proteinin funksiyasını itirməsinə səbəb olur. Əlbəttə ki, bir proteini tamamilə yeni quruluş və funksiyaya sahib başqa proteinə çevirmək bir çox bölgədə yüksək dərəcədə ixtisaslaşmış dəyişikliklər tələb edir. Həqiqətən, yeni bir zülal yaratmaq üçün tələb olunan dəyişiklik sayı, funksional itki verən dəyişiklik sayını artırır. Buna əsaslanaraq, yeni funksiya yaratmaq üçün tələb olunan dəyişikliklərin təsadüfi axtarışı zamanı funksional itkilərdən qaçma ehtimalı son dərəcə aşağıdır və bu ehtimal hər yeni tələb olunan dəyişikliyə görə həddindən artıq azalır. Bu səbəbdən Axenin nəticələri bütün ehtimallarda, yeni zülalların təsadüfi axtarışının, yeni bir funksional zülal ortaya çıxmazdan çox əvvəl funksional itkiyə səbəb olacağını göstərir."138

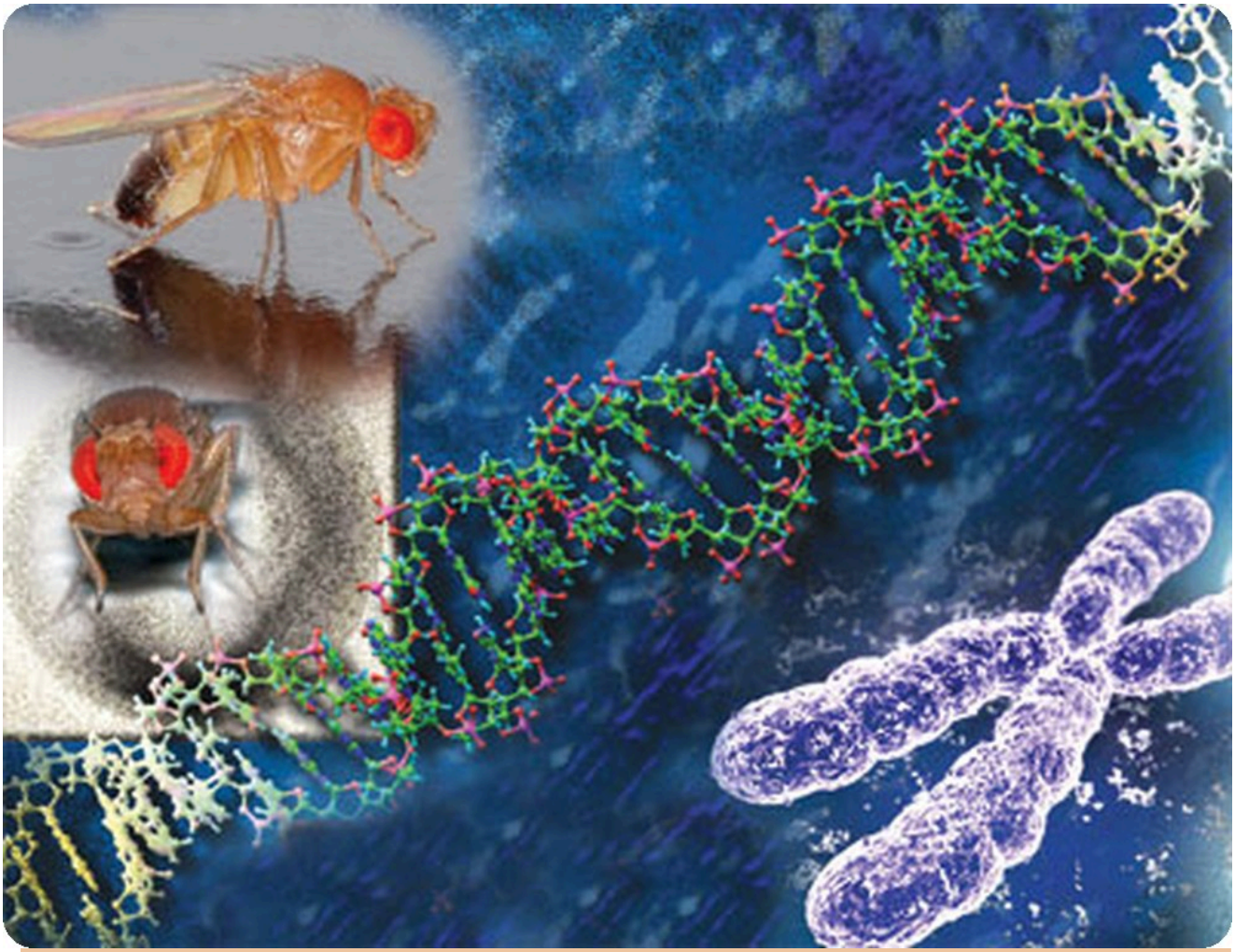

Tək hüceyrədən çox hüceyrəyə keçid nəhəng genetik elm deməkdir. Yeni proteinlər yeni hüceyrə növü şəklində; yeni hüceyrə növləri isə yeni toxumalar, orqanlar və bədən sistemləri kimi təşkil edilməlidir. Ancaq darvinistlər hələ bir zülalın belə ortaya çıxmasını hələ izah etməyiblər.

1990-cı illərin əvvəllərində edilən hesablamalar 100 amin turşusundan ibarət olan qısa zülalın təsadüfi ardıcıllıqla meydana gəlmə ehtimalının 1065-də bir olduğunu ortaya qoydu.139 Kembridə ortaya çıxan quruluşlar isə daha çox amin turşusunun bir araya gəlməsi nəticəsində meydana gələn funksional və daha kompleks proteinlərin varlığını tələb edir. Neo-Darvinistlər 50 tipdə mövcud olan bütün növlərdəki fərqli hüceyrə quruluşunu formalaşdıran fərqli proteinlərin ortaya çıxmasını bir-bir izah etməlidirlər. Neo-Darvinizm hələ bir hüceyrə tipi üçün açıqlama verə bilmədi.

London Təbiət Tarixi Muzeyinin paleontoloqu olan təkamülçü Richard Fortey bu həqiqəti aşağıdakı sözlərlə izah etmişdir:

> *“Daha qədim atanın dəlili tapılsa da, Kembrinin ən aşağı təbəqəsindəki bu qədər heyvanın niyə bu qədər böyüdüyünü və qabıqları bu qədər sürətlə əldə etdiyini izah etmək ziddiyyət olaraq qalacaq.”140*

Bu uydurma faydalı mutasiyaların meydana gəldiyini fərz etdikdə belə, təkamülçülər tərəfindən təklif olunan ikinci ehtimal olunan təkamül mexanizminin, yəni təbii seleksiyanın çətinliklər yaratması həqiqəti ortaya çıxır. Yeni hüceyrə tiplərinin funksional olması üçün bir-biri ilə sıx koordinasiyada olmalıdırlar Bu, bütün orqanı təşkil edən bütün sistemlərin eyni vaxtda səhvsiz mövcud olmasını tələb edir. Təkamülün iddiasına görə, funksional üstünlüklər təbii seleksiya yolu ilə seçilsə də, funksional olmayan proteinlər seçilməyəcəkdir. Bu səbəbdən bir hüceyrə digər hüceyrələrlə birlikdə funksional olaraq işləməyincə yoxa çıxmış olmalıdır. Bunlar, əlbəttə ki, hər iki mexanizm mövcud olsaydı, təkamülün heç vaxt ola bilməyəcəyini açıq şəkildə göstərir.

Yapon alimi Susomo Ohno bu faktı Milli Elmlər Akademiyasının “Proceedings” jurnalında müxtəlif hesablamalarla izah edir:

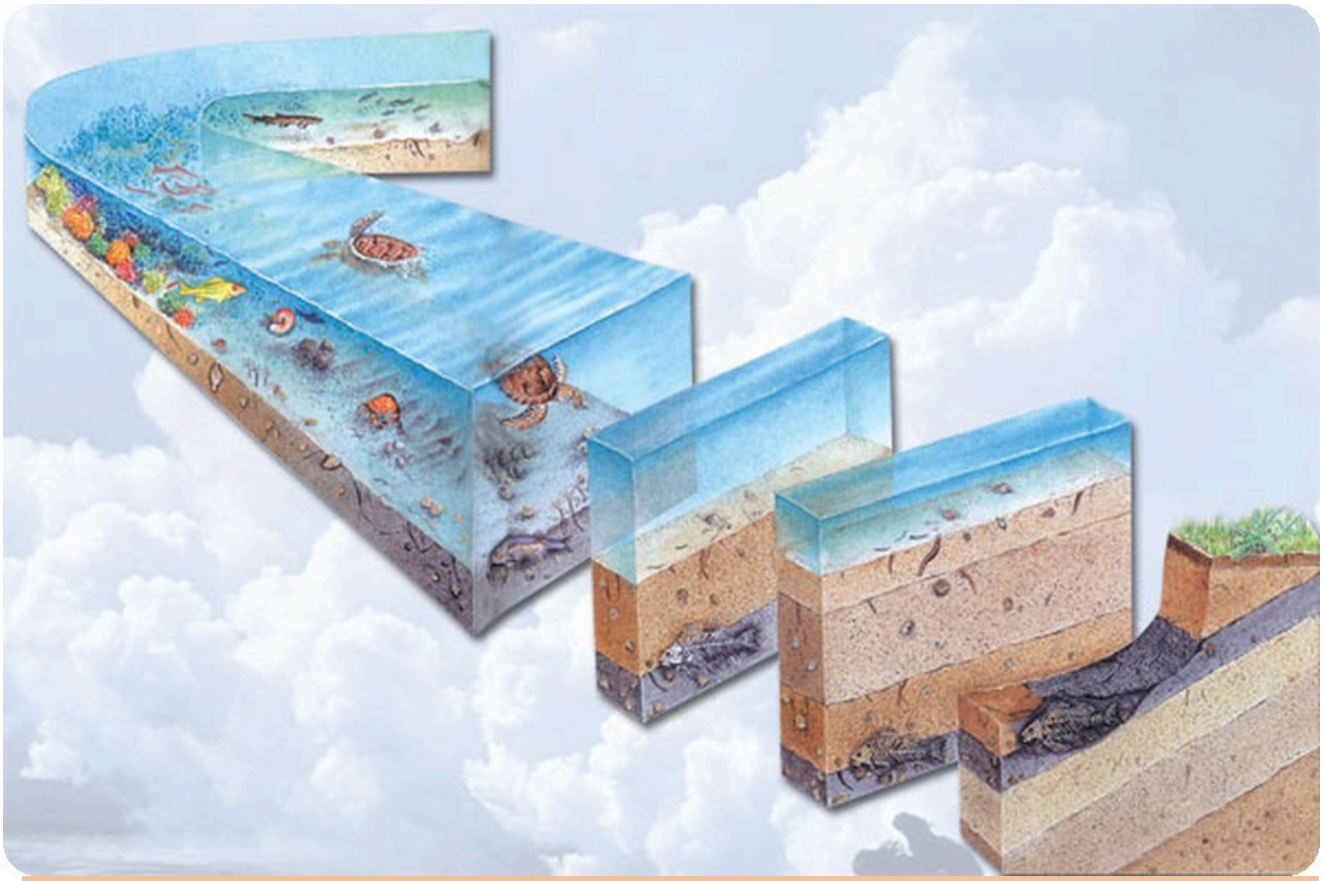

Bir çox canlıların fosil qeydlərində milyonlarla il əvvəl qoyduqları izləri yaşayan nümunələri ilə eynidir. Mərhələli təkamül inkişafından əsər-əlamət yoxdur. Fosil qeydləri heç bir ara-keçid nümunəsi vermir.

> *"Təsadüfi mutasiyaların illik baza cütü üçün 10-9 olduğunu və təbii seleksiyanın mənfi təsirlərini nəzərə alsaq, DNT baza ardıcıllığında 1% dəyişiklik üçün 10 milyon il lazımdır. Təkamül dövründə isə 6-10 milyon il bir göz qırpımı qədər qısa müddətdir. Heyvanlar aləminin demək olar ki, bütün tiplərinin birdən-birə ortaya çıxdığını göstərən Kembri partlayışının 6-10 milyon il müddətində meydana gəlməsini, şübhəsiz ki, genlərdəki mutasiyalar səbəbiylə dəyişikliklərlə izah etmək mümkün deyil."141*

Fosil qeydlərindəki durğunluq olan Stasis neo-darvinizmin düşündüyü mutasiyalarla tədricən təkamül modelini də rədd edir. (Baxın: www.yasayanfosiller.com) Durğunluq milyonlarla il əvvəl yaşayan

canlıların nümunələrinin özlərini fosil qeydlərində bugünkü kimi göstərməsi deməkdir. Durğunluq faktına görə, canlılar fosil qeydlərində bu gün, ya da yaxın keçmişdə milyonlarla il əvvəl tərk etdikləri qalıqlarla eyni xüsusiyyətlərlə ortaya çıxırlar. Sözügedən fosil qeydləri ara-keçid nümunələri vermir və milyonlarla il ərzində heç bir dəyişiklik göstərmir. Bu, canlıların təkamül keçirmədiyini təsdiqləyir və neo-darvinizmə ən böyük zərbələrdən birini təşkil edir. Harvard universitetinin Geologiya bölməsindən təkamülçü Peter G. Williamson "Nature" jurnalındakı məqaləsində bu vəziyyəti belə izah etmişdir:

> *"Əsas problem morfoloji (struktur) durğunluqdur. Nəzəriyyə nəzəriyyəçilərin proqnozları qədər yaxşıdır. Və təkamül prosesi haqqında ətraflı bir məlumat verdiyini iddia edən ənənəvi neo-darvinizm indi fosil qeydlərində ən parlaq həqiqətlərdən biri olaraq xarakterizə edilən, dünyaya yayılan uzunmüddətli morfoloji durğunluğu təxmin edə bilməmişdir."142*

> *Stephen J. Gouldun neo-darvinizmin fosil qeydləri ilə dəstəklənmədiyini etiraf etdikdən sonra bu həqiqət qarşısında nəzəriyyənin vəziyyətini izah edən ifadələri ölüm elanından fərqlənmir:*

> *"Dərsliklərdə təsdiqlənməsində təkid etsə də, (neo-darvinizm) əslində ölüdür."143*

30 milyon yıllık kertenkele

25 milyon yıllık mantis

45-15 milyon yıllık çekirge

30-25 milyon yıllık termit

45-15 milyon yıllık sivrisinek

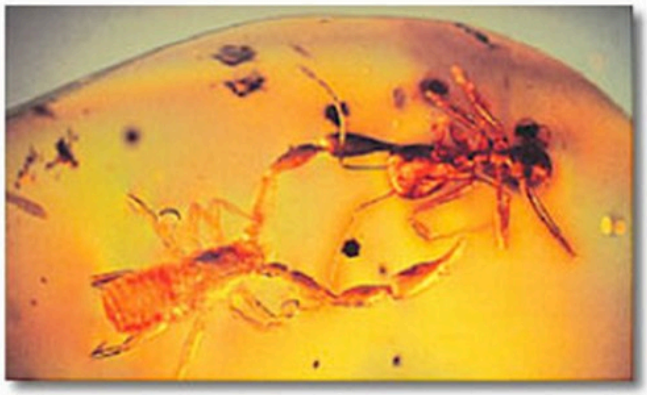

45-15 milyon yıllık sahte akrep ve karıncanın bir ağaç kabuğunda karşılaşıp mücadele ederken fosilleştikleri görülüyor.

Bir çox canlıların fosil qeydlərində milyonlarla il əvvəl qoyduqları izləri yaşayan nümunələri ilə eynidir. Mərhələli təkamül inkişafından əsər-əlamət yoxdur. Fosil qeydləri heç bir ara-keçid nümunəsi vermir.

Modern Sintetik nəzəriyyə olaraq da bilinən Neo-Darvinizm təkamülçülərin üzləşdiyi böyük ehtiyacdan irəli gələn dəlildir. Kembri partlayışını izah etmək və təkamülü yaşatmaq üçün yazılmış başqa iddia da başqa hekayədir. O qədər ki, bəzi təkamülçülər də bu iddianın etibarsız olduğunu qəbul edirlər.

> *Təkamülçü paleontoloq Dr. David Raup bu həqiqəti belə dilə gətirmişdi:*

> *"30-40-cı illərin sonlarında iddialarını inkişaf etdirən neo-darvinizm nəzəriyyəsinin bütün müəllifləri təsir gücünü itirirlər... Mənim təxminimə görə, bu konsepsiya on il ərzində tamamilə rədd ediləcək və onu əvəz etmək üçün yeni nəzəriyyə planlaşdırılır. Yeni düşüncə tərzi hər yeri silib süpürəcəkdir."*

> *Yaxşı, bəs bu nəzəriyyə nə olacaq? Dr. Raup bu şəkildə etiraf edir: "Heç bir fikrim yoxdur."144*

Hox genləri

Kembri partlayışının qondarma təkamül mənşəyi ilə əlaqədar açıqlama verə bilməyən təkamülçülər əslində aşağıdakı vacib həqiqətin fərqində idilər: Genetika elmi tərəfindən irəli sürülən yeniliklər bir-birindən olduqca fərqli olan müxtəlif canlıların "ortaq əcdad"a sahib iddiasını etibarsız edirdi. Bu vəziyyət qarşısında təkamülçülər iddialarını genetika elminə uyğunlaşdırma ehtiyacını hiss etdilər. Hox genləri iddiası bu səyin nəticəsində ortaya atıldı.

Xromosomdakı hox genlərinin ardıcıllığı bədəndəki bu genlərin ardıcıllığı ilə eynidir. Drosophiliya meyvələrində meyvə milçəklərində bu genlərin yerlərinin dəyişdirilməsi, başları qarınlarından çıxan qəribə canlıların ortaya çıxmasına səbəb oldu. Beləliklə, bu kompleks quruluşlarda meydana gələn "şüurlu" mutasiyanın belə dağıdıcı təsiri olduğu aydındır. Bu fakt, mövzu ilə bağlı bütün darvinist iddiaları aradan qaldırır.

Hox (homeobox) genləri müxtəlif heyvan qruplarında ortaq olaraq tapıldığı bir qrup gendir. Onları digər genlərdən fərqləndirən xüsusiyyətlər canlıların bədənlərinin qurulmasında əsas rol oynayır. Hox genləri mayalanmış yumurta hüceyrəsindən yetkin yaşa qədər bütün

canlıların inkişafına nəzarət edir; müəyyən orqanı inşa edəcək genlərə, nə vaxt və harada dövrəyə girəcəklərini deyən idarə edən genlərdir. Hox genləri bədənin hansı quruluşlarında embrion hüceyrələrinin olacağını və bu səbəbdən nəyə çevriləcəklərini təyin edən genlərdir. Məsələn, onurğa beynini meydana gətirəcək hüceyrələr ilk embrionun meydana gəldiyi andan etibarən onurğa beyni nahiyəsində yerləşər. Gözlər üçün təyin olunmuş hüceyrələr də başlarında yerlərini alır. Bu nizam Hox genlərində kodlanmışdır. Hox genləri tərəfindən verilən əmrlər Hox genləri tərəfindən istehsal olunan 60 amin turşusu ardıcıllığı artırıcı protein tərəfindən verilir. Bu protein əlaqəli genlərə bağlanır və onları aktivləşdirir. Digər tərəfdən göz kimi hər hansı orqanın istehsal məlumatları Hox genlərində tapılmır. Yalnız bu məlumatı daşıyan genləri aktivləşdirmək və ya təsirsiz hala gətirməkdən məsuldurlar. Qısacası, Hox genləri yalnız müəyyən istehsalda iştirak edən gen qrupunu açan və söndürən düymələr kimidir. Məsələn, məməlilərin bədən quruluşu, arxitekturası, görünüşü və inkişafı təxminən 40 Hox geni tərəfindən idarə olunur.145

Hox genlərinin əhəmiyyətli xüsusiyyəti xromosomdakı gen ardıcıllığının bu genlərin bağlı olduğu bölgələrin sıraları ilə eyni olmasıdır. Məsələn, milçəyi əvvəldən araşdırsaq, gövdəsinin müxtəlif hissələrdən ibarət olduğunu görə bilərik. Baş, gövdə və qarın. Milçəyin Homeobox genlərində əvvəlcə baş nahiyənin istehsalına rəhbərlik edən gen, sonra bədənin istehsalına rəhbərlik edən gen gəlir və sıra bu şəkildə davam edir.

Elm adamları bu ardıcıllığı kəşf etdikdə Hox genlərinin ardıcıllığı ilə oynamanın canlılara necə təsir göstərəcəyini düşündülər və bunun üçün bəzi mutasiya təcrübələri etdilər. Drosophilia meyvə milçəklərində bu genlərin yerdəyişməsi başları qarınlarından, qolları başlarından çıxan qəribə canlıların meydana çıxmasına səbəb oldu.146

Bu nəticələr canlıların nə qədər kompleks olduğunu və bu komplekslikdəki təsadüfi dəyişikliklərin (mutasiyaların) orqanizm üçün qaçılmaz olaraq dağıdıcı olduğunu açıq şəkildə göstərir. Beləliklə, Hox mutasiyalarının canlıları başqa canlılara çevirə biləcəyi fikrinin sadəcə bir illüziya olduğu ortaya çıxdı. Cənubi Karolina Tibb universitetinin biokimya və molekulyar biologiya fakültəsindən dr. Christian Schwabe bu istiqamətdəki nəticələrini belə ifadə edir:

> *"Homeotic genlər kimi nəzarət genləri fenotipləri dəyişdirə biləcək mutasiyalar üçün hədəf ola bilər. Ancaq unutmamalıyıq ki, kompleks sistemdəki dəyişikliklər nə qədər mərkəzi olsa, ətraf mühitə təsirləri bir o qədər dağıdıcı olur... Drosophiliya (meyvə milçəyi) genlərindəki homoetik dəyişikliklər yalnız çirkin və qəribə varlıqlar ilə sona çatdı və təcrübə edənlərin əksəriyyəti mutasiya etdikləri Drosophiliadan arı əldə etməyi ümid etmirlər."147*

Gördüyümüz kimi, canlının inkişafı son dərəcə kompleks prosesdir. Bu qədər kompleks prosesi istiqamətləndirən Hox genləri təsadüfi dəyişiklik ssenarilərini qətiyyətlə rədd edir. Ancaq bəzi təkamülçülər elmin göstərdiyi bu həqiqəti görməzlikdən gələrək Hox genləri ilə bağlı təkamül ssenarilərini müdafiə etməyi davam etdirirlər. Berkeleydəki Kaliforniya Universitetindən James Valentine, Chicago universitetindən David Jablonski və Washington DC Təbiət Tarixi Muzeyindən Douglas Erwin Hox genləri ilə Kembri canlıların ani meydana gəlməsini əlaqələndirirlər və bu dövrdə ortaya çıxan çox sayda tipin bu genlərdə meydana gələn mutasiyalar nəticəsində fərqləndiyini irəli sürdü. Bu ssenarini Hox mutasiyalarının bilinən dağıdıcı təsirindən qorumaq üçün heç bir elmi müşahidəyə əsaslanmayan "O dövrdə Hox genləri çox çevik idi, tutum

olaraq dəyişikliyə icazə verirdilər” kimi tamamilə süni iddiadan yapışdılar. Cambridge universitetindən Simon Conway Morris bu güman edilən elastikliyin heç bir elmi əsası olmadığını belə bildirmişdir:

> *“Valentine görə danışıq dili bütün insan mədəniyyətini dəstəkləyəcək qədər çevik olduğu kimi, bu gen ardıcıllığını ifadə edən genetik dil də o qədər təəccüblü heyvan müxtəlifliyinin səbəbi ola biləcək qədər təməl, güclü və uyğunlaşa bilən xüsusiyyətdə idi.*

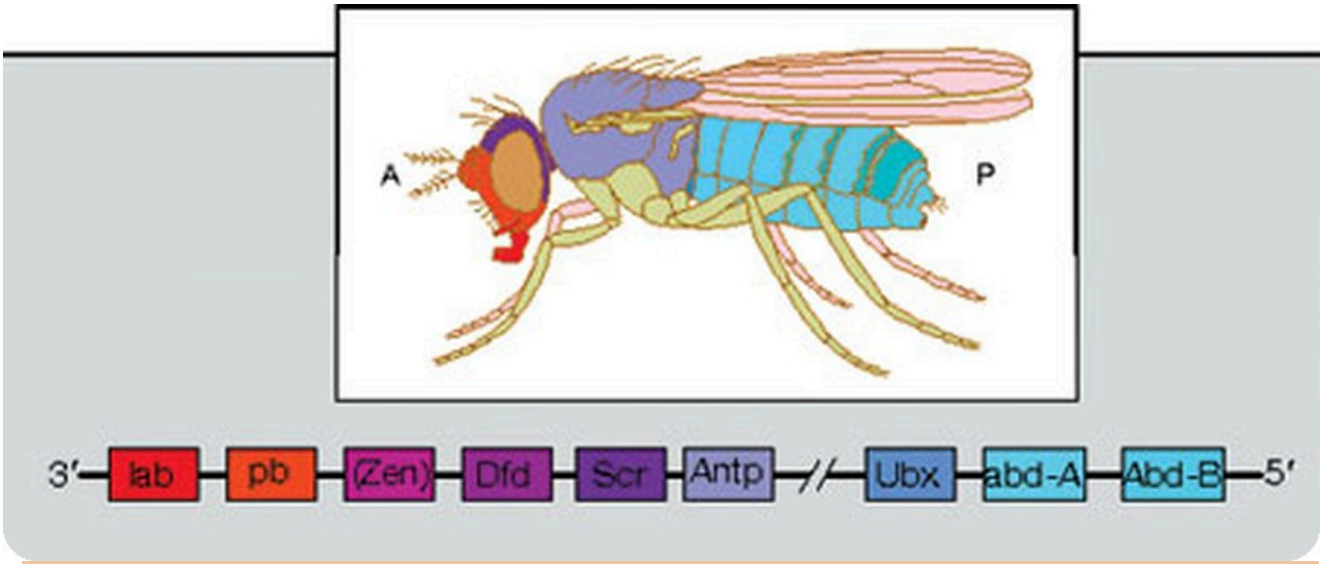

Xromosomdakı hox genlərinin ardıcıllığı bədəndəki bu genlərin ardıcıllığı ilə eynidir. Drosophiliya meyvələrində meyvə milçəklərində bu genlərin yerlərinin dəyişdirilməsi, başları qarınlarından çıxan qəribə canlıların ortaya çıxmasına səbəb oldu. Beləliklə, bu kompleks quruluşlarda meydana gələn “şüurlu” mutasiyanın belə dağıdıcı təsiri olduğu aydındır. Bu fakt, mövzu ilə bağlı bütün darvinist iddiaları aradan qaldırır. — Şübhəsiz ki, göylərin və yerin yaradılmasında, gecə və gündüzün bir-birini əvəz etməsində, insanlar üçün faydalı şeylərlə yüklənərək dənizlərdə üzən gəmilərdə, torpaq öldükdən (bitkilər quruduqdan) sonra Allahın göydən endirib onunla (bitkiləri) canlandırdığı suda, hər növdən heyvanları orada yaymasında, küləklərin (istiqamətinin) dəyişdirilməsində və göylə yer arasında ram edilmiş buludlarda düşünənlər üçün (Allahın varlığını və birliyini göstərən) dəlillər vardır. (Bəqərə surəsi, 164)

Bunu eşitmək çox gözəl idi, amma cəsarətli iddialar irəli sürmək asan məsələ idi. Digər həmkarlarını inandırmaq üçün bəzi dəlillər olmalı idi. Valentin, Jablonski və Erwin bu genlərin həqiqətən Kembridə mövcud olduğunu göstərməli idilər. Bu, problem yaradırdı, genlər fosil buraxmırdılar. Ən azı yarım milyard il və ya daha əvvəldən qalanlar.”148

Zooloq və molekulyar bioloq dr. Raymond G. Bohlin Kembridəki Hox genlərinin xəyali elastikliyi ilə bağlı fərziyyənin elmi olmayan tərəfini belə təsvir edir:

> *"Bəzi təkamülçülər daha da irəli gedərək Kembridə fəaliyyət göstərən təkamül mexanizminin o zamandan bəri davam edən mexanizmdən tamamilə fərqli olduğunu iddia etdilər. Bu vəziyyət bu mexanizmləri heç vaxt araşdıra bilməyəcəyimiz ehtimalını artırır, çünki uyğun genetik quruluşa sahib olan bu canlılar indi mövcud deyildi. Əlimizdə yalnız Kembri canlıları var və onların sələfləri yoxdur. Bu səbəbdən spekulyasiya vəhşi və idarə olunmaz hala gələcək, çünki bu nəzəriyyələri sınamağın yolu olmayacaqdır. Fosillər heç vaxt genetik formanın izlərini buraxmaz."149*

Fosil qeydlərində Hox genlərinin olmaması təkamülçülər üçün problemdir. Ancaq təkamülçülər fosillərdə Kembri canlılarının genlərini tapsalar da, onlar üçün problem çözülməzdi. Çünki Hox genlərinin quruluşu və funksiyaları təkamül nəzəriyyəsini dəstəkləmir. Bu genlərin xüsusiyyəti, onsuz da kodlanmış strukturları idarə etmələridir. Bu genlər yeni quruluşu kodlaya bilməz və ya orqanizmə mövcud olmayan xüsusiyyət əlavə edə bilməzlər. Quruluşun meydana gəlməsi üçün yeni genetik məlumat vermirlər. Bunlar yalnız tənzimləyicidir. Onlara verilən məlumatları istifadə edərək, Allahın izni və iradəsi ilə bədən daxilində nizam yaradan şəkildə təşkil edirlər. Bu səbəbdən tamamilə fərqli canlının əmələ gəlməsi üçün tələb olunan yeni məlumatların, yeni quruluşların və yeni orqanların səbəbkarı olmaları mümkün deyil.

Çinin Chengjiang faunasında Kembri fosillərini tapan və üzərində uzun araşdırmalar aparan San Francisco biologiya bölməsinin rəhbəri dr. Paul

Chien mövzu ilə əlaqədar bunları demişdir:

> *“Digər nəzəriyyələr də var. Berkeley professoru James Valentineninki kimi... İnkişaf etməkdə olan biologiyadakı embrion üzərində aparılan araşdırmalar, Hox geni adlı böyük kəşf ortaya çıxardı. Bunlar tənzimləyici genlərdir və gözün və digər strukturların inkişafının açarlarıdır.*

> *Valentine ibtidai orqanizmlərin kifayət qədər Hox geninə sahib olduqlarını və birdən fərqli quruluşlara səbəb olduqlarını müdafiə edir. Beləliklə, Kembri partlayışını bu Hox gen qrupu ilə əlaqələndirməyə çalışır. Ancaq düşünürəm ki, bir çox nəzəri çətinliklərlə üzləşir.*

Simon Conway Morrisin Kembri canlılarına həsr etdiyi kitabı “The Crucible of Creation”.

> *Jonathan Wells Hox geninin bunları edə bilməyəcəyinə dair bir fikrə sahibdir. Hox genlərinin sadəcə düymələr olduğunu bildirdi. Bu düyməni müxtəlif sistemlərdə açа bilərsiniz və bu sadəcə işləyər və ya dayanar. Ancaq Hox genləri ilə yeni məlumatlar əlavə edə bilməzsiniz."150*

Təkamülçülərin izah edə bilmədikləri başqa nöqtə də ilk Hox geninin necə meydana gəlməsidir. Təkamülçülər, Hox genlərinin yığınlarının Kembrinin müxtəlifliyinə səbəb olduğunu iddia edirlər. Ancaq çox kompleks quruluşa, mükəmməl nizama və funksiyaya sahib olan bu tənzimləyici genlərin necə meydana gəldiyinə dair susurlar. Fərqli xüsusiyyətlərin tənzimlənməsini idarə edən fərqli genlərin elmi cəhətdən mümkün olmayan bir-birindən inkişaf etdiyini iddia edirlər. Bütün bunların "əcdadı" olduğunu iddia etdikləri xəyali "ilk Hox geninin" təsadüfən necə meydana gəldiyi hələ də açıqlama gözləyir.

Hox genlərinin Kembri partlaması kimi bioloji Big Bang meydana gətirmə potensialına sahib olduğunu iddia edənlər bunun gələcək 540 milyon illik təbiət tarixində niyə baş vermədiyini izah etməlidirlər. Hox genlərində belə potensial varsa, Kembridən sonrakı dövrdə yaşayan canlılar niyə başqa partlayışlara səbəb olmadı və niyə tamamilə fərqli tip meydana çıxmadı? Bu vəziyyət bu gün üçün də etibarlıdır. Niyə bugünkü elm adamları belə dəyişikliklərin şahidi deyillər? Bu cür müşahidələr "Nature" və "Science" kimi elmi jurnallarda davamlı olaraq bildirilməli ikən, niyə bir ədəd də nəşr olunmuş nümunə yoxdur?

Hox mutasiyalarının (əvvəllər bəhs etdiyimiz meyvə milçəklərində göründüyü kimi) qəribə varlıqlar yaratması da həqiqətdir. Kembri tiplərinın tək hüceyrəli canlılardan əmələ gəldiyi nəzəriyyəsi də saysız-

hesabsız canlıların düzgün inkişaf etməməsini tələb edir. Bəs Kembri tipi Hox mutasiyaları ilə ortaya çıxdısa, saysız-hesabsız qəribə canlıların fosilləri haradadır? Məsələn, niyə ayaqları başlarından çıxan trilobit fosili yoxdur? Nə üçün canlılar fosil qeydlərində həmişə mükəmməl şəkildə inkişaf etdirilmişdir?

Təkamül nəzəriyyəsinin bunların heç birinə cavabı yoxdur.

Simon Conway-Morris kitabında bu "cavabsızlığı" belə etiraf edir:

> *"Əgər bir heyvanın mayalanmış bir yumurtadan bədən hissələri, qol və ayaqların meydana gəldiyi bir sıra embriotik mərhələlər yolu ilə necə inkişaf etdiyini izah edə bilsək, bu bilikləri Kembri partlayışına tətbiq etmək kimi fövqəladə ehtimal yaranır. Bəs fərqli canlıların fərqli genetik təlimatları varmı? Əgər belədirsə, bunlar necə təkamül keçirə bilərdilər və Kembridə təkamül partlayışında bu gün mövcud olmayan xüsusi mexanizmlər iştirak edirdimi? Kembri sularında heyvan cəsədi planlarının açıq-aşkar çoxluğunu izah etmək üçün genetik təlimatların son dərəcə boş ardıcıllığının nadir hallarda dəyişkən olduğunu təklif etmək lazımdırmı? Yenə də qəti cavab verməkdən uzağıq, amma indi və birtəhər təəccüblü bir şəkildə bütün bu sualların cavabı "Xeyr" kimi görünür."151*

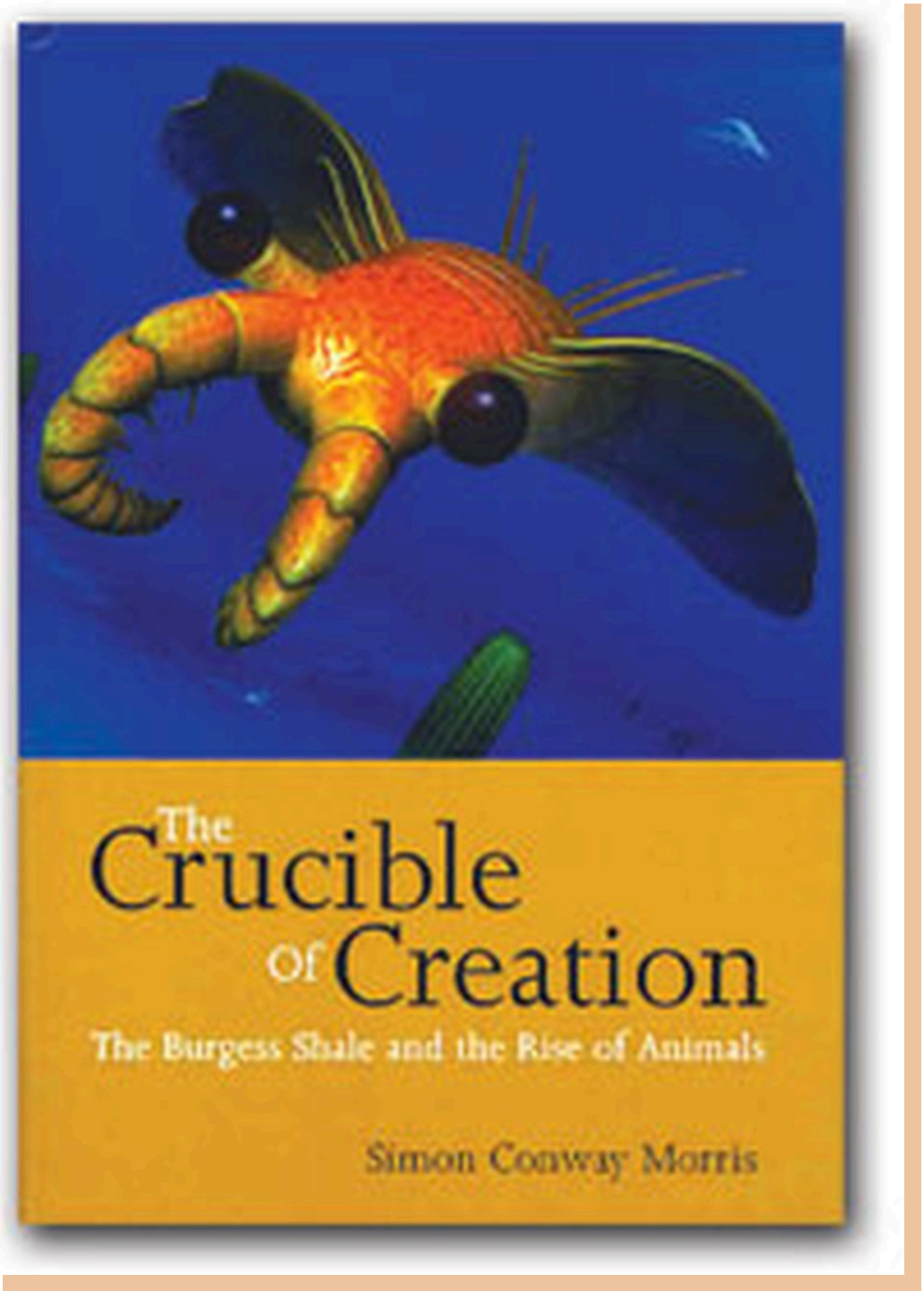

Simon Conway Morrisin Kembri canlılarına həsr etdiyi kitabı "The Crucible of Creation".

Şübhəsiz ki, təkamülçülərin Hox genləri ilə xəyali təkamül inkişafına necə nail ola biləcəyinə tam cavab verməməsi, Hox genləri ilə əlaqədar Kembri ssenarisinin tamamilə uyğunsuz olduğunu və kor inancdan ibarət olduğunu açıq şəkildə göstərir. Hox genlərinin Kembri canlılarının təkamülünə və müxtəlifliyinə səbəb olduğu iddiası tamamilə elmi və spekulyativdir. "Time" jurnalında Kembri partlayışına dair "When Life

Exploded" (Həyat partladığında) başlıqlı yazıda təkamülçülərin Hox geni iddiasının xəyal məhsulu olduğu açıqca ifadə edilir:

> *"Əlbəttə ki, Kembri partlayışını mümkün edən şeyin nə olduğunu başa düşmək, bunun necə tez baş verdiyinə dair daha böyük suala cavab vermir. Burada elm adamları incə buz məlumatlarının üstündən keçib, konkret dəlillərə deyil, intuisiyaya əsaslanan ssenarilər təklif edirlər."152*

Kembri canlılarının necə meydana gəldiyinə dair irəli sürülən hər nəzəriyyə təkamülçülərin həyata keçməsini çox istədikləri hekayədir. Təkamülçülər elmi reallaşma ehtimalının olmadığını çox yaxşı bilsələr də, iddialarından əl çəkmirlər və birini müdafiə edə bilmədikləri zaman digərini uydururlar. Bu xəyal gücü təkamülçülər üçün problem deyil. Dünyadakı canlı tarixini başdan yenidən qurdular və bu ssenaridəki təfərrüatlar üçün yeni hekayələr uydurmaqda problem görmürlər. Ancaq nə etsələr də qətiyyən izah edə bilmədikləri Kembri canlıları vardır.

Allah ayədə bu şəkildə buyurur:

> *Onlar hiyləgərlik etdilər. Allah da (onlara) hiylə qurdu (hiylələrini pozdu). Allah (hiyləgərlərə qarşı) hiylə quranların ən yaxşısıdır.*
>
> **(Ali İmran surəsi, 54)**

Kafir olanlar ayədə bildirilən bu həqiqətdən xəbərsizdirlər. Allahı inkar edənlərin və Allahla mübarizə etmək əzmində olanların mütləq Allahın əmri ilə qarşılaşacaqlarını bilmirlər. Hər şeyi Allahın yaratdığına inanmaqdan imtina etdikləri üçün yerdəki və göylərdəki hər şeyin,

etdiklərinin hamısının Allahın nəzarətində olduğunu anlamırlar. Allahın qüsursuz yaradılışını anlaya bilməzlər və Ona qarşı çıxanların hansı nümunələr ilə ortaya çıxacaqlarını dərk etməzlər. Allaha qarşı bütün nümunələrin və iddiaların əvvəldən etibarsız olduğunu görə bilmirlər. Bu səbəblə boşuna və yaradılış həqiqətinə qarşı davamlı nəzəriyyələr yaratmağa çalışırlar. Heç vaxt nəticə ala bilməyəcəkləri bir yol tuturlar və həyatlarını buna sərf edirlər. Halbuki 530 milyon il əvvəl yaşamış Kembri canlılarını olduğu kimi bunları da yaradan Allahdır və Allah onların etdiklərini bilir və görəndir. Şübhəsiz ki, hər birinin axirətdə etdiklərini onlara xəbər verəcəkdir.

> *Bilin ki, göylərdə və yerdə nə varsa, Allahındır. O, həqiqətən, sizin hansı yolda olduğunuzu bilir. O, (insanların) etdikləri əməlləri hüzuruna qaytarılacaqları gün onlara xəbər verəcəkdir. Allah hər şeyi biləndir.*
>
> **(Nur surəsi, 64)**

FƏSİL

Fosil qeydləri əhəmiyyətli həqiqəti göstərir: Heç vaxt təkamül baş verməmişdir

Stephen Jay Gouldun “Book of Life” (Həyat kitabı) isimli kitabında keçən aşağıdakı sözlər hal-hazırda dünyada var olan möhtəşəm canlı müxtəlifliyi haqqında xüsusi məlumat verir:

Douglas Futuyma — “Canlı şeylər...Qüsursuz və mükəmməl şəkildə meydana gəliblərsə, o halda üstün Ağıl tərəfindən yaradılmış olmalıdırlar.”

> *Heyvanların həyatı inanılmaz dərəcədə müxtəlifdir, həyatın digər altı sahəsindən qat-qat çoxdur. Son üç əsrdə elm adamları 1,5 milyon canlı heyvan növü aşkar etdilər. Bununla birlikdə, bir çox növ tədqiq olunmamışdır, (xüsusilə tropik bölgələrdə kiçik canlılar) ümumilikdə 5 ilə 50 milyon arasında olduqları təxmin edilir. Bu növlərin bir çoxu (bütün növlərin 75%-ni təşkil edən buğumayaqlılar və parazitlər) quruda yaşayırlar. Okeanlarda daha az növ yaşayır (təxminən 295.000 təsvir edilmişdir). Ancaq yenə də heyvanlar aləminin ən əsas hissələrini, demək olar ki, bütün tipləri ehtiva edən okeanlardır."153*

Təkamülçülər irəli sürdükləri nəzəriyyə sayəsində bu fövqəladə müxtəlifliyi və daha əvvəl yox olanların hamısını hesaba çəkməlidirlər. Bir bakteriya hüceyrəsinin balinaya necə çevrilə biləcəyini və milyonlarla heyvan növü yaratdığını göstərməlidirlər. Təkamülçülərin bu növlərin hər biri üçün təkamül prosesi ssenarisi hazırlamalı, bunu sübut etməli və bu prosesin baş verdiyinə dair fosil qeydlərində izlər göstərməlidirlər.

Fosil qeydlərində bu müddətdən əsər-əlamət yoxdur. Milyonlarla fərqli növdən heç biri ara fosil qalığı qoymamışdır. Təkamülçülərə görə bakteriya müxtəlif mərhələlərdə balığa çevrilmiş olmalıdır və bu xəyali dəyişiklik milyonlarla il davam etməlidir. Ancaq bu uzun müddətdə belə dəyişikliyin baş verdiyini göstərən tək bir ara-keçid forması yoxdur. Bakteriyalar belə qayalar arasında iz buraxsa da, saysız-hesabsız balıq fosili özlərini fosil təbəqələrində tam və ən mükəmməl şəkildə göstərmişlər, aralarında olmalı qəribə ara canlıların varlığından əsər-əlamət yoxdur.

Çünki təkamül heç vaxt olmayıb. Canlılar təkamül yolu ilə inkişaf etməmiş, bir-birlərindən çevrilərək növlər yaratmamışlar.

Təkamülçülərin 150 ildir hekayəsini izah etdikləri "təkamül prosesi" bir xəyaldır. Təkamül nəzəriyyəsinin heç bir iddiası elmi olaraq sübut edilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsi ən böyük dəstək və şahid olmalı olan fosillərdən "tək bir dəlil" gətirə bilmədi. Təkamül nəzəriyyəsinin tək bir mexanizminin belə təkamül meydana gətirdiyi görülməmişdir. Heç bir elm sahəsi təkamül nəzəriyyəsini heç bir şəkildə dəstəkləmir, əksinə davamlı olaraq onu təkzib edən dəlillər gətirir.

Qısacası, canlılar təkamül keçirməmişdir.

Təkamülçülərin böyük qorxu və dərin şokla qarşıladıqları Kembri canılıları bütün bu həqiqətlərin təəccüblü sübutudur. 530 milyon il əvvəl heyvanlar aləminin bütün əsas quruluşları da daxil olmaqla, təxminən 50 tipin nümayiş etdirdiyi bu mənzərə təkamül nəzəriyyəsini dərindən sarsıtdı. Təkamülçülər hələ də bu şoku aradan qaldırmağa və bu qeyri-adi hadisədən qaçmağa çalışırlar. Ancaq Kembri partlaması bir həqiqətdir və təkamül bu həqiqət qarşısında yox olmuşdur.

Berkeleydəki Kaliforniya universitetinin biokimyaçı və eyni zamanda yaradıcılıq tərəfdarı olan Duane Gish bu vacib həqiqəti aşağıdakı sözlərlə ifadə edir:

"Yaradılış inancının əleyhinə olanlar həyat tarixindəki bu dərin durğunluğu böyük səssizlik içində bağlayırlar. Heç vaxt bunun necə baş verdiyinə dair uydurma hekayə təklif etməyə çalışmadıqları kimi tamamilə buna məhəl qoymurlar. Bu, təkamül nəzəriyyəsi üçün, hətta yaradılış inancına qarşı polemikalarda mübahisə etmək üçün olduqca utandırıcıdır."154

Təkamülçü bioloq Douglas Futuyma bu həqiqəti belə izah edir:

> *Canlılar yer üzündə ya tamamilə mükəmməl və əksiksiz şəkildə ortaya çıxdılar, ya da özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül edərək meydana gəldilər. Mükəmməl və nöqsansız şəkildə ortaya çıxıblarsa, o halda üstün ağıl tərəfindən yaradılmış olmalıdılar."155*

Kembri partlaması Futuymanın dediyi kimi canlıların yer üzündə "tamamilə qüsursuz və mükəmməl şəkildə" ortaya çıxdığını açıq şəkildə göstərir. New York State universitetinin ekologiya və təkamül professoru Jeffrey S. Levinton "Scientific American" jurnalında yazılmış "Heyvanların təkamülünün böyük partlayışı" adlı məqaləsində bu həqiqəti qəbul edir və "çox xüsusi" və "Kembri dövründə əsrarəngiz yaradıcı gücün varlığını görürük" deyə etiraf edir.156

Təkamülçülər üçün təkamülü müzakirə etmək və onun lehinə dəlil gətirməyə çalışmaq üçün artıq məna yoxdur. Çünki təkamülün Kembri canlıları dayandığı müddətdə necə mükəmməl mexanizmlərə sahib olduğunu izah etmək və xəyali sudan quruya, qurudan havaya keçid ssenarilərini işlətmək son dərəcə mənasızdır. Paleontoloqlarda 530 milyon il əvvələ aid dəlillər var və bu heyrətləndirici hadisənin izahı olmalıdır. Ancaq təkamül də daxil olmaqla heç bir açıqlama bu mükəmməlliyin necə baş verdiyi sualına cavab verə bilməz.

Bunun göstərdiyi həqiqət budur ki, 530 milyon il əvvəl yer üzündə dünyanın ilk yaranmasından bəri olduğu kimi bir yaradılış möcüzəsi göstərildi. Gözləri, sinir sistemi, qəlsəmələri, ovlarına çatmaq üçün əlləri, gəzmək üçün ayaqları, möhtəşəm qabıqları və yüzlərlə xüsusiyyətləri ilə 50-dən çox müxtəlif tip növü daxil olmaqla minlərlə fərqli növdən ibarət çox sayda fərd yoxdan yaradıldı. Kembridə ortaya çıxanlar da daxil

olmaqla bütün varlıqları əhatə edən heyrətləndirici canlı həyat, sonsuz biliyə, sonsuz gücə və sonsuz qüdrətə sahib olan Allahın əsəridir. Təkamülçülər istəsə də istəməsə də, bu həqiqət diqqət mərkəzindədir və xurafat bu həqiqət qarşısında mütləq yox olmağa məhkumdur.

> *Biz göyü, yeri və onların arasındakıları əyləncə üçün yaratmadıq. Əgər əyləncə qurmaq istəsəydik, əlbəttə, onu Öz dərgahımızdan edərdik. Ancaq Biz bunu edən deyilik. Əksinə, Biz haqqı batilin üzərinə qoyarıq, o da onu yox edər. Bir də görərsən ki, batil yox olmuşdur. Allaha isnad etdiyiniz sifətlərə görə vay sizin halınıza! Göylərdə və yerdə olan hər kəs Ona məxsusdur. Onun dərgahında olanlar Ona ibadət etmək xüsusunda təkəbbürlənməz və yorulmazlar.*
>
> **(Ənbiya surəsi, 16-19)**

Darvinin həyat ağacı silindi

Məlum olduğu kimi, darvinizm həyatın ortaq əcdaddan qaynaqlandığını və kiçik dəyişikliklərlə fərqliləşdiyini müdafiə edir. Bu vəziyyətdə canlılıq əvvəlcə çox oxşar və sadə formalarda ortaya çıxmış olmalıdır. Eyni iddiaya görə, canlılar bir-birindən fərqlənməli və çox uzun müddət içində kompleksliyi artmalıdır. Bu səbəbdən darvinizmə görə, həyat tək bir kökdən yaranan, sonra budaqlara ayrılan ağac kimi olmalıdır. Həqiqətən, bu fərziyyə darvinist mənbələrdə təkidlə vurğulanır və "həyat ağacı" (tree of life) anlayışından tez-tez istifadə olunur. Bu həyat ağacına görə əvvəlcə yalnız bir tip olmalıdır (çünki ilk xəyali hüceyrə həm də həyatın ilk ana bədən planı, yəni tipi mənasını verir). Daha sonra bu növ uzun müddət ərzində dəyişərək digər növlərə çevrilməli və ortaya çıxan növlər xəyali təkamül atalarından uzaqlaşdıqca görünüş fərqləri çoxalmalıdır. Buna görə də tiplərin sayı zaman keçdikcə artmalıdır.

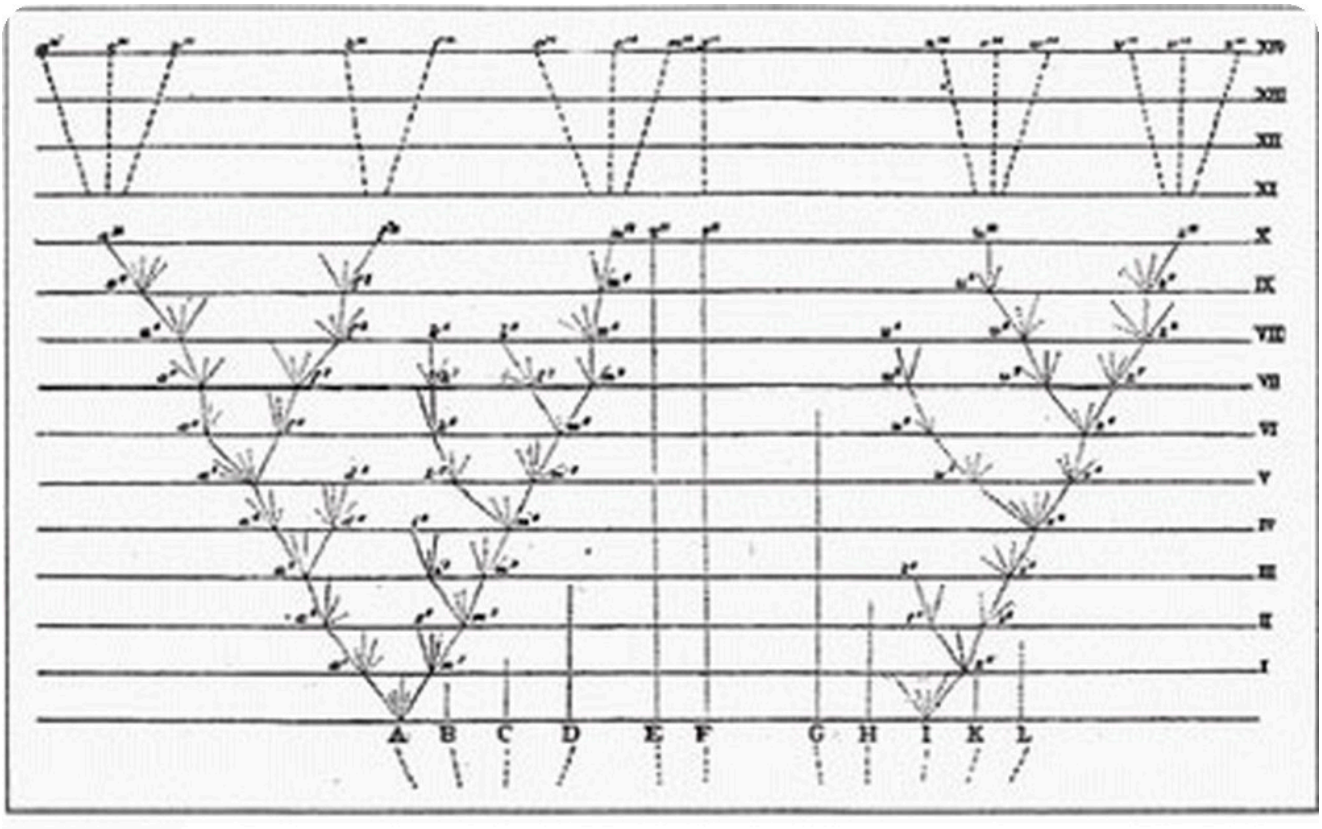

Darvinin sözlərinə görə canlılar bir əcdaddan gəlmiş, kiçik və mərhələli dəyişikliklərlə növlər yaranmalı idi. Bir tipdən inkişaf edən "həyat ağacı" anlayışı bu tezis üzərində qurulmuşdur. Ancaq Darvinin həyat ağacı yalan idi. Müasir tiplər də daxil olmaqla 50 fərqli tip həyat tarixinin lap başlanğıcındakı fosil qeydlərində özünü göstərirdi. Darvinin həyat ağacı silinib yox olmuşdu.

Darvinin bu xəyali həyat ağacı "Növlərin mənşəyi" kitabında bu şəkildə təsvir edilmişdir:

"Darvin bu qrafikdə A ilə göstərdiyi bir növün 14 zaman diliminə ayırdığı uzun müddət ərzində bir ağac kimi növləri olacağını, növlər arası fərqlərin zaman içində artacağını iddia etmişdir. Professional olmayan bioloq bu istiqamətdəki xəyallarını "bu müddəti cinslərlə məhdudlaşdırmaq üçün əsas görmürəm. Cinslər də fəsilələr və ya dəstələr meydana gətirəcəkdir" sözləri ilə ifadə etmişdir."157

Darvinin həqiqətdən uzaq uzaqgörənliyi ilə müxtəlif şərtlər də gətirir.

Darvinə görə "əvvəlcə növlər" fərqlənməli, sonra bunu daha yüksək kateqoriyaların və tiplərin ortaya çıxması izləməlidir. Dolayısı ilə tiplərin

sayı zaman içində artmalıdır. Beləliklə, bioloji kateqoriyaların fosil qeydlərində ortaya çıxma yönünü "aşağıdan-yuxarıya" doğru izləməlidir.

Həyat ağacı üçbucaq formada düşünülərsə, bioloji müxtəlifliyin zaman içindəki gedişatı "genişlənən fərq üçbucağı" şəklində olmalıdır. Dolayısı ilə, fərq üçbucağı "V" şəklinə bənzər olmalıdır.

Ancaq fosil qeydləri darvinizmin bu uzaqgörənliyinin təməldən yanlış olduğunu göstərir:

Darvinə inkar 1: Bioloji kateqoriyaların fosil qeydlərində ortaya çıxması "aşağıdan yuxarıya" doğru deyil, "yuxarıdan-aşağıya" doğru olmuş və öncə tiplər yaranmışdır.

Fosil qeydlərinin bu mövzu ilə bağlı həqiqəti "əvvəlcə tiplər" şəklindədir. Əvvəlcə tiplər var olmuşdur, növ kimi daha kiçik kateqoriyaların ortaya çıxışı daha sonra reallaşmışdır. Tədqiqatçılar D. H. Erwin, J. W. Valentine ve J. J. Sepkowskinin şaxələnmə ilə müqayisəli çalışmalarında əldə etdikləri nəticə bu həqiqəti təsdiqləyir:

> *"Fosil qeydləri göstərir ki, tiplərin müxtəlifliyi siniflərdən, siniflərin çoxalması qruplardan və qrupların çoxalması ailələrdən əvvəldir... Daha aşağı kateqoriyaların toplanması nəticəsində daha yüksək kateqoriyalar meydana gəlməmiş kimi görünür."158*

Darvin sinif və fəsil kimi daha alt kateqoriyaların zamanla dəyişəcəyini tək bir tipdən dəyişən növlərin fərqli tipləri ortaya çıxaracağını iddia etməklə "aşağıdan yuxarıya" inkişaf etmişdir. Halbuki Kembri partlayışı elmi yazıçı Roger Lewinin bildirdiyi kimi tam əks vəziyyət ortaya qoymuşdur:

> *‘Yüksək kateqoriyaların yaranmasında bir çox mümkün yol vardır. Bunlardan iki ən əhəmiyyətlisi aşağıdan-yuxarıya və yuxarıdan-aşağıya olan düşüncə tərzidir. İkincisində təkamül yenilikləri kiçik addımlarla həyata keçir. Kembri partlayışı ikinci şəkillə, yəni yuxarıdan aşağıya olana uyğundur.”159*

Bioloji kateqoriyaların fosil qeydlərində ortaya çıxma istiqaməti “yuxarıdan-aşağıya” doğru olmuşdur. Üstəlik, uzun zaman ərzində mərhələ ilə çoxalmalı olan tip sayı getdikcə azalmışdır. Kembridə bir-birindən fərqli 50 tipin ortaya çıxmasına baxmayaraq, günümüzdə olan tip sayı təxminən 35-dir. (Baxın: Fosillər araşdırılır hissəsi). Bu həqiqətlər qarşısında Darvinin düşüncələri fosil qeydlərinin ortaya qoyduğu həqiqətlər qarşısında sözün əsl mənasında “alt üst” olmuş, paleontologiya elminin tapıntıları nəzəriyyəsini tamamilə etibarsız etmişdir.

Darvini inkar 2: Fərqləşmə üçbucağı Darvinin iddia etdiyinin tamamən əksidir.

Darvin getdikcə şaxələnən həyat ağacı qrafikasında həyatın “getdikcə genişləyən fərqləşmə üçbucağı” şəklində olacağını düşünmüşdür. Halbuki canlılar getdikcə genişlənib şaxələnmir, əksinə çox şaxəli başlayıb getdikcə azalır. Berkeley Kalifornia universitetinin professoru Philip Johnson paleontologiyanın ortaya qoyduğu bu həqiqətin, darvinizmlə olan açıq ziddiyyətini belə izah edir:

> *Darvinist nəzəriyyə canlıların bir növ "getdikcə genişlənən fərqlənmə üçbucağı" içində inkişaf etdiyini qəbul edir. Buna görə canlılar ilk canlı orqanizmdən, ya da ilk heyvan növündən başlayaraq, gedərək fərqlilənmiş və bioloji siniflənmənin daha yüksək kateqoriyalarını yaratmışdır. Amma heyvan fosilləri bizə bu üçbucağın həqiqətdə baş aşağı olduğunu göstərir: Tiplə ilk anda birlikdə var idilər, sonra getdikcə sayları azaldı."160*

Beləliklə Darvin rədd edildi. Fərq üçbucağı "t" indi düz bir "_" xətt şəklindədir.

Darvinin məşhur "həyat ağacı"nın sadəcə yalan olması həm nəzəriyyənin özü, həm də tərəfdarları üçün böyük məyusluqdur. Jonathan Wells "Icons of Evolution" (Təkamülün işarələri) kitabında bu həqiqəti belə ifadə etmişdir:

> *"Əvvəlcə bioloji iyerarxiyanın üst pillələri əvvəlcə ortaya çıxdığı üçün Kembri patlamasının Darvinin həyat ağacının tərsinə çevrildiyi deyilə bilər. Əgər botanik bir analogiyanın edilməsi uyğun olsaydı, ona ağacdan çox çəmənlik demək daha doğru olardı. Yenə də təkamülçü bioloqlar Darvin nəzəriyyəsini tərk etmək istəmirlər. Kembri fosillərindən əldə edilən bir çox dəlilləri nəzərə almır."161*

Həyat Kembri partlaması ilə qəfildən və mükəmməl müxtəliflikdə ortaya çıxmışdır. Darvinistlərin iddia etdikləri kimi bir bakteriyadan getdikcə dəyişikliyə məruz qalan və sonda insana qədər gəlib çatan təkamül

prosesinin olmadığı açıq-aydındır. Darvinin həyat ağacı bir anda yox olub silinmişdir.

Darvinə görə Kembri partlaması təkamül nəzəriyyəsi üçün öldürücü zərbədir

> *Fosil qeydləri Darvin üçün rahatlıq yox, sıxıntı idi. Kembri partlamasından, bütün kompleks təbii dizaynların bərabər zamanlı ortaya çıxmasından başqa heç bir şey onu bu qədər narahat etməmişdi.162 (Stephen J. Gould, paleontolog, Harvard universiteti)*

Darvin dövründə Kembri partlaması hələ yeni kəşf edilmişdi. Canlıların çətin mərhələlərlə təsadüfən ortaya çıxdıqlarını iddia edən bir bioloq üçün gözlənilməz və təəccüblü hadisə idi. Darvin bunu, "Növlərin mənşəyi" adlı kitabında ciddi kimi ifadə edirdi:

> *"Bununla bağlı daha ciddi çətinlik vardır. Heyvanlar aləminin müxtəlif təməl hissələrinə aid növlər tanınan ən alt fosil qeydlərində qəfildən ortaya çıxmışdır."163*

Darvin başqa çıxışında isə bu mövzuda nəzəriyyəsinə uyğun açıqlama verməyəcəyini etiraf etmişdir:

> *"Niyə Kembri sistemindən əvvələ aid hesab edilən ən qədim dövrlərə aid zəngin fosil qalıqlarını tapa bilmədiyimiz sualına qənaətbəxş cavab verə bilmirəm."164*

Normal şərtlərdə belə həqiqətin təkamül nəzəriyyəsini tənəzzülü, təkamülü müdafiə edənləri susdurması gözlənilirdi. Ancaq Darvin üçün bu şəkildə olmadı. O, gələcəkdə Kembridə ortaya çıxan bu möhtəşəm müxtəlifliyə cavab tapa biləcəyini ümid edirdi. Amma əgər açıqlama tapılmazsa, yəni fosil qeydləri gözlənilən ara-keçid nümunələrini verməzsə, bunun, nəzəriyyəsi üçün öldürücü zərbə olacağını etiraf etmişdi:

> *"Bütün növlərin müəyyən formada qəfildən ortaya çıxmaları kimi gözlənilməz hadisə bir çox paleontoloq tərəfindən (məsələn, Agassiz, Pictet ve Sedgwick kimi) növlər arası mutasiya inancına ölümcül etiraz kimi irəli sürüldü. Əgər eyni soya və ya fəsiləyə aid çox növ həqiqətən birdən-birə həyata başladılarsa, bu həqiqət, təbii seleksiya yolu ilə təkamül nəzəriyyəsi üçün öldürücü olacaq."165*

Darvinin bu etirafı hal-hazırda təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığının Darvinin dilindən çıxan bir ifadəsidir. Darvinin gələcəkdə tapılmasını ümid etdiyi ara-keçid nümunələri tapılmamışdır. Saysız-hesabsız növün yaşamağa bir dəfəyə, hər hansı təkamül müddəti olmadan başladıqları həqiqəti açıq-aydındır. 50 fərqli tipin bir arada, sadəcə tək hüceyrəli canlıların hakim olmalı olduqları bir dövrdə yaşamış olmaları, bu öldürücü zərbə üçün yetərli səbəbdir.

"Sadədən kompleksə doğru inkişaf" yalandır

Darvinin nəzəriyyəsi günümüzdəki yaşam formlarındakı kompleksliyin milyonlarla il davam etdiyi fərz edilən xəyali təkamül müddətində ortaya çıxdığını iddia edirdi. Bir delfinin sonar sistemi, buqələmunun dili, quşun qanadı və ya bir osminoqun qolları kimi

kompleks quruluşlar bu iddiaya görə daha alt sistemlərdən mərhələli şəkildə ortaya çıxmış olmalı idi. Nəzəriyyə xəyali təkamül müddətinin başlanğıc nöqtəsinə bu kompleks sistemlərdən heç birinə sahib olmayan, xəyali ilk hüceyrəni yerləşdirirdi. Dolayısı ilə, darvinizmə görə yaşam formlarının iddia edilən təkamülün təbiət tarixi boyunca həmişə sadədən kompleksə doğru inkişaf etməli idi. Ancaq Kembri partlaması bu iddianı tamamilə etibarsız etdi.

Bir delfinin sonar sistemi, buqələmunun dili, quşun qanadı və ya bir osminoqun qolları kimi kompleks quruluşlar darvinist fərziyyənin alt sistemlərindən mərhələ-mərhələ meydana gəlməli idi. Nəzəriyyə bu xəyali təkamül müddətinin başlanğıc nöqtəsinə bu kompleks sistemlərin heç birinə sahib olmayan xəyali ilk hüceyrəni yerləşdirirdi. Buna əsasən darvinizmə görə həyat formalarının iddia edilən təkamülü təbiət tarixində bir növ komplekslik nərdivanına qalxmalı idi. Ancaq Kembri partlayışı bu iddianı etibarsız etdi. Bu dövrdə ortaya çıxan çoxhüceyrəli yaşam formaları kompleks quruluşda idilər.

Öncə Kembri dövründə ortaya çıxan canlılar son dərəcə kompleks quruluşda idilər. Biokimyagər D. B. Gower bu həqiqəti belə açıqlayırdı:

> *Ən qədim qayalarda, ibtidai canlılardan inkişaf etmiş formalara doğru mərhələli inkişafı ehtiva edən silsilə şəklində fosilləri tapa bilmirik. Bunun yerinə ən qədim qayalarda qəfildən ortaya çıxan inkişaf etmiş növlərlə qarşılaşırıq."166*

> *İkincisi, canlıların fosil qeydləri Darvinin Kembridən sonrakı dövrdə yaşamış növlərdə tədricən inkişaf modeli ilə ziddiyyət təşkil edirdi; Mərhələli inkişaf göstərmirdi. 20-ci əsrin qabaqcıl paleontoloqlarından olan George Gaylord Simpson bunu belə ifadə etmişdi:*

> *"Bilinən fosil qeydlərinin bir xüsusiyyəti də bir çox kateqoriyanın birdən ortaya çıxmasıdır. Bu kateqoriyanın, Darvinin ümumi təkamül inancının əksinə olaraq, bir-birindən çox az fərqlənən bir sıra sələflər nəticəsində ortaya çıxmaması qayda halına gəlmişdir."167*

Üçüncüsü, bütün axtarışlara baxmayaraq, təkamülçülər fosil qeydlərində hər hansı bioloji kompleksliyin təkamül nəticəsində ortaya çıxdığına dair ən kiçik dəlil tapmadılar. 20-ci əsrdə darvinizmin ən təsirli müdafiəçilərindən biri və Harvard universitetinin zooloqu olan Ernst Mayr təkamülçülərin bu acizliyini belə etiraf etmişdir:

“Təkamül yeniliyin mərhələlər nəticəsində ortaya çıxdığına dair açıq dəlil yoxdur.”168

Kompleksliyi araşdıran təkamülçü Kevin Kelly eyni mövzuda aşağıdakı etirafları etmişdir:

> *“Fosil qeydlərində real və ya kompüter həyatında təbii seleksiyanın kompleksliyi sonrakı mərhələyə keçirməsindən qaynaqlanan keçid anlarını hələ heç kim görməmişdir.”169*

Həyat onsuz da kompleks varlıqlar ilə başlamışdı. Kompleksliyin təkamül yolu ilə artdığına dair heç bir dəlil yox idi. Buna görə təbii tarix boyu kiçikdən böyüyə doğru irəliləyən bir növ komplekslik pilləkəninin iddiası yalan idi. Beləliklə, təbiət tarixindəki kompleksliyin darvinist ssenari ilə tamamilə zidd olduğu ortaya çıxdı. Fosil təbəqələri üzrə mütəxəssis orqanı olan Amerika geologiya institutunun nəşrlərindən birində bu mövzuda aşağıdakı etiraf yer alır:

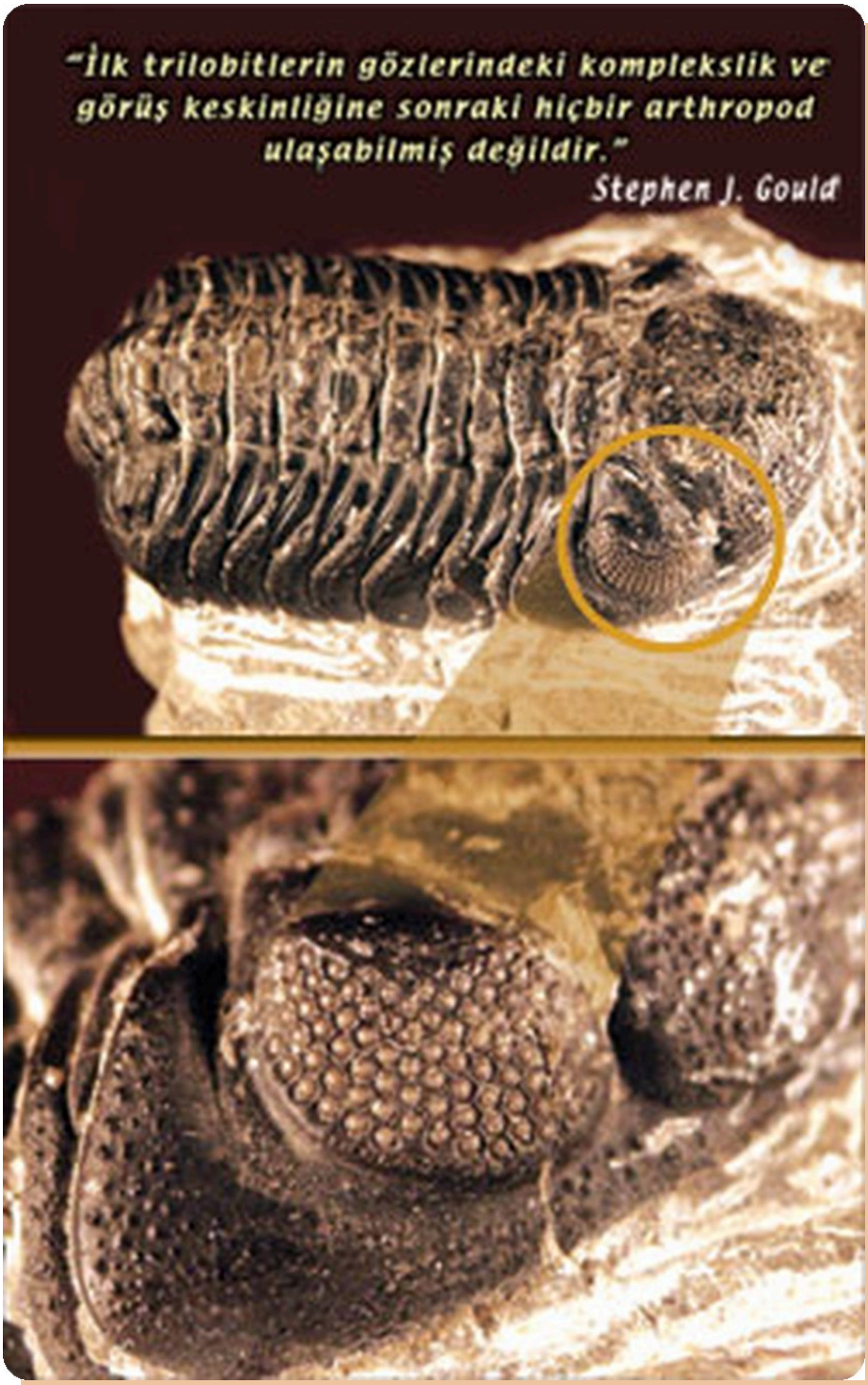

"İlk trilobitlərin gözlərindəki komplekslik və görmə dəqiqliyinə sonrakı heç bir buğumayaqlı çata bilməmişdir." — Stephen J. Gould

"Təkamülün günümüzə qədər getdikcə daha da inkişaf etmiş formalardan ibarət nərdivan kimi çatdığını iddia edən darvinist dünyagörüşü dəlillərə əsaslanmır."170

Kompleksliyin daha sadə quruluşlardan əmələ gələ biləcəyini iddia edən dəlillər toplamağa çalışan elm adamları bunun əksi ilə qarşılaşdılar.

Məsələn, onurğalıların çənəsi hər hissəsi son dərəcə dəqiq işləyən kompleks quruluşdur. Darvinizmə görə, bu kompleks quruluş xəyali təkamül ağacının alt budaqlarındakı balıqlarda daha sadə, sonrakı onurğalılarda daha çox inkişaf etməlidir. Ancaq faktlar tam əksinədir. Onurğalıların xəyali təkamül ağacının altındakı balıqlarda daha çox inkişaf etmişdir. Amerika Təbiət Tarixi Muzeyinin Paleontologiya şöbəsindən John G. Maisey bu həqiqəti belə ifadə edir:

> *"Təkamül nərdivanımızdan endiyimiz zaman çənə quruluşu az olmaq əvəzinə daha kompleksləşir və balıqdakı çənələr həqiqətən təfərrüatlıdır."171*

Bu baxımdan digər vacib nümunə nəsli kəsilmiş buğumayaqlı olan trilobitin gözüdür. Daha sonra buğumayaqlı bu orqanın ən qədim heyvanlardan birinin cəsədindəki kompleksliyinə çatmamışdır. Bu yalnız trilobitlə əlaqəli deyil. Darvinizmin fərziyyə etdiyi kimi heç bir canlı soyda bir inkişaf formasını sübut edən fosil dəlilləri yoxdur. Stephen J. Gould bu mövzuda aşağıdakıları yazmışdır:

> *"Daha sonra heç buğumayaqlı ilk trilobitlərin gözlərindəki kompleksliyə və görmə kəskinliyinə nail ola bilməmişdir... Həyat tarixində aydın inkişaf istiqaməti tapmamağı fosil qeydlərinin ən təəccüblü həqiqəti olaraq görürəm."172*

Fosil qeydləri davamlı olaraq paleontoloqlara Darvin nəzəriyyəsinin elmi həqiqətlərlə nə qədər zidd olduğunu öyrətmişdir. Harvard universiteti təkamül bioloqu Dr. Ernst Mayrın etiraf etdiyi kimi:

“Paleontoloqlar Darvinin kiçik pilləli dəyişiklik tələbinin paleontologiyanın tapıntılarına zidd olduğunu çoxdan bəri bilirdilər.”173

Yuxarıdakı ifadələrdən də göründüyü kimi, həyat formalarının təbiət tarixi heç vaxt darvinizm baxımından izah edilə bilməz. Kembri partlayışında göstərilən komplekslik onsuz da son dərəcə inkişaf etmişdir. Sonrakı dövrlərdə canlılar sadədən kompleksə doğru inkişaf etmədilər və Uca Allah onları ilk dəfə yaratdığıdan bəri qorunub saxlanılmışdır.

Xəyali təkamül mexanizmləri süqut etmişdir

Darvin genetik dəyişikliyi və təbii seleksiyanı xəyali təkamül prosesinin mexanizmləri kimi irəli sürdükdə, həyatın sadə təməllərə əsaslandığını zənn etmiş və dövrünün ibtidai elmi mühitində hüceyrədəki kompleksliyin dərəcəsini belə təxmin edə bilməmişdir. Ancaq 20-ci əsrin ikinci yarısında molekulyar biologiya sahəsindəki inkişaf hüceyrənin kompleks quruluşunu işıqlandırdı. Hüceyrədə ən qabaqcıl texnologiyalarla belə təqlid olunmayan kompleksliyin olduğu və həyatın ən təməl səviyyədə də təsadüf iddiasını rədd etdiyi ortaya çıxdı. Bu, təbii seleksiya ilə inkişaf iddiasını tamamilə ortadan qaldırdı. Biokimya professoru Garret Vanderkooi bu prosesi belə izah edir:

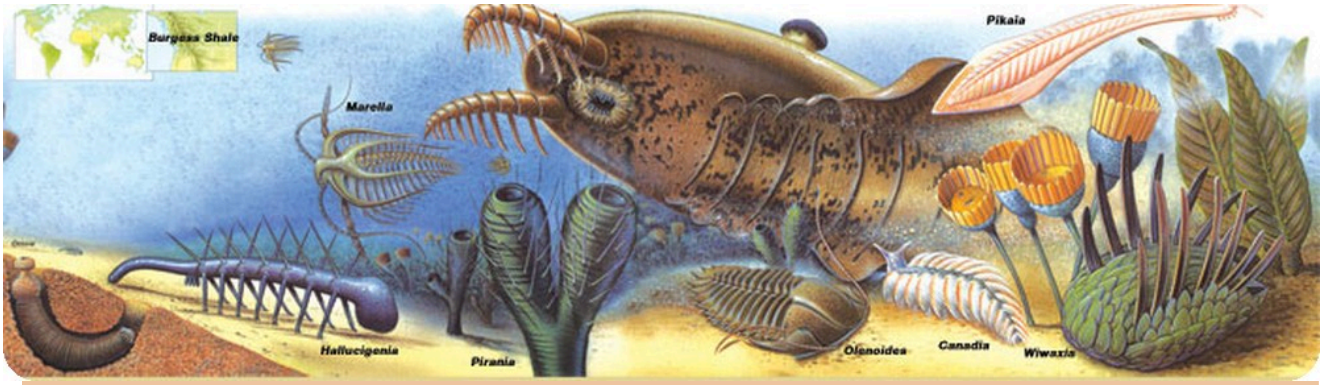

Anomalokarid — Marella — Aysheaia — Olenoides (Trilobit) — Wiwaxia — Habelia — Dinomischus — Odaraia — Ottoia — Sidneyia

> *"Keçmişdə təkamülçülər həyatın mənşəyi probleminin biokimya adlı yeni elm tərəfindən həll ediləcəyinə əmin idilər. Ancaq ümid etdikləri şey tam əksinə oldu. Canlı maddənin kimyəvi quruluşu və təşkili haqqında məlumat artdıqca, təbii proseslərlə alt formalardan necə inkişaf etdikləri barədə fikir demək çətinləşdi. Elmi baxımdan Darvin dövründə təkamül inandırıcı bir fərziyyə ola bilərdi, amma indi molekulyar biologiyadakı irəliləyişlər sayəsində tamamilə müdafiəsiz hala gəldi."174*

Bir tərəfdən molekulyar biologiya sahəsindəki bu irəliləyişlər və digər tərəfdən Kembri partlayışı ilə əlaqədar izahların irəliləməsi təbii seçmə və mutasiyanın heç bir şəkildə xəyali təkamülün səbəbi olmadığının anlaşılmasında əsas rol oynadı. 1980-ci illərdə Kembri partlayışına dair həqiqətlər ortaya çıxmağa başlamazdan xeyli əvvəl molekulyar biologiya mutasiya və təbii seleksiyanın təkamül gücünə sahib olmadığını ortaya qoymuşdu. Darvinistlər mutasiyaların canlı aləmdəki genetik dəyişikliyin uydurma təkamül mexanizmi olduğunu iddia edirdilər, lakin bunların orqanizmə təsirinin hər zaman dağıdıcı olduğu ortaya çıxmışdı.

Qısacası, mutasiyalar genlərin nukleotid ardıcıllığında meydana gələn təsadüfi dəyişikliklərdir. Bir canlının bədəni DNT-dəki genetik plana görə qurulur. Bu sxem DNT üzərində düzülmüş nukleotidlər tərəfindən kodlanır. Canlıların DNT-də çoxsaylı ensiklopedik məlumatlar vardır. Hər zülalın quruluşu spesifik nukleotid ardıcıllığına əsaslanır və bir hüceyrə on minlərlə zülal ehtiva edir. Sadəcə təsadüfi dəyişikliklər olan mutasiyaların bu qədər genetik məlumat yaratma gücü yoxdur. Fransa Elmlər Akademiyasının keçmiş prezidenti Pierre Paul Grassenin mutasiyalara dair açıqlaması bu məqamda olduqca açıqdır. Grassé

mutasiyaları "yazılı mətnin köçürülməsində yol verilən hərf səhvlərinə" bənzətmişdir. Hərf səhvi kimi mutasiyalar məlumat yaratmır, əksinə mövcud məlumatları təhrif edir. Grassé bu fikri belə izah etmişdir:

> *"Mutasiyalar zamanla nizamsız şəkildə meydana gəlirlər. Bunlar bir-birilərini tamamlamırlar və müəyyən bir istiqamətdə kumulyativ təsiri yoxdur. Onsuz da mövcud olan quruluşu dəyişdirirlər, amma bunu tamamilə nizamsız şəkildə edirlər... Canlı bədəndə çox kiçik olsa da, xəstəlik meydana gəldikdə, nəticəsi ölümdür. Həyat həqiqəti ilə anarxiya (nizamsızlıq) arasında heç bir uzlaşma yoxdur."175*

Bu səbəbdən yenidən Grassenin dediyi kimi "mutasiyalar nə qədər çox olsa da, heç bir təkamül meydana gətirməzlər."176

Grassé 1977-ci ildə nəşr etdiyi kitabında bunları açıqlayırdı. O dövrdə təbii seleksiyanın canlılar üçün heç bir şəkildə təkamül mexanizmi olmadığı yaxşı bilinirdi. Məsələn, Britaniya Təbiət Tarixi Muzeyinin baş paleontoloqu Colin Patterson 1982-ci ildə belə deyirdi:

> *"Heç kim təbii seleksiya mexanizmləri ilə yeni növ yarada bilməmişdir. Heç kim buna yaxınlaşa belə bilməmişdir. Bu, günümüzdəki neo-darvinizmin ən mübahisəli mövzusudur."177*

Qısaca, 1980-ci illərdə darvinizmin təbii seleksiya və təsadüfi mutasiya mexanizmləri, heç bir funksiyası və faydası olmasa da, alternativi olmadığı üçün dükanda nümayiş olunan antik əşya kimi idilər.

Bu dövrdə Burgess Shale ilə əlaqəli həqiqətlərin ortaya çıxması və yeni Kembri yataqlarının aşkarlanması sonradan darvinizmə qarşı yeni

məlumat dalğasının mənbəyi oldu. Molekulyar biologiyanın tapıntıları ilə sarsılan darvinizm dünyası bu dəfə paleontologiyanın atəşi altında idi. Kembri partlayışında heyvanlar artıq çox kompleks quruluşlarla meydana çıxmışdı. İndiki tiplərin hamısı o vaxt ortaya çıxmışdı. Onların sayı bu günə qədər artmamış, əksinə azalmışdı. Tiplər növlərdən daha əvvəl şaxələnmişdi. Kembri partlayışının bu həqiqətləri, təbiət tarixi ilə əlaqədar darvinist təbiət izahların etibarsızlığını açıqca ortaya qoydu.

Ancaq 1990-cı illərdə darvinizmi başqa yerlərdən, mexanizmlər vasitəsi ilə vuran başqa Kembri həqiqəti var idi. Bu dəqiq görüşləri ilə gücləndirilmiş "az vaxta qarşı çox komplekslik" paradoksu idi. Heyvanlar aləminin bütün tipləri yalnız beş milyon ildə ortaya çıxmışdı. James Valentine Brachiopoda tipinun ortaya çıxmasının 5 milyon ildən, bəlkə də 1 milyon ildən daha az zamanda tamamlana biləcəyini təxmin etmişdi.178 Valentine bəzi hallarda yalnız bir neçə yüz min ildən bəhs edirdi.179

Erkən kembridə kompleks orqanı olmayan birhüceyrəli və Ediakaran canlıları mövcud idi. Bunlar üç tip düzəldirdilər. 530 milyon ilə 525 milyon il əvvələ beş milyon illik dövr ərzində bunlara 45-dən çox tip əlavə edildi. Yalnız beş milyon ildə göz, antena, ayaq, mədə kimi əvvəllər görülməmiş orqanlar; immunitet sistemi, sinir sistemi, fizioloji sistem, çoxalma sistemi və kompleks ekosistemlər əlavə edildi. Üstəlik, bu, yerli ərazidə deyil, dünya miqyasında yayılmışdı. Geniş miqyaslı təsadüfi dəyişikliklərin kompleks sistemlər üzərində dağıdıcı təsirini bilən Darvin, yalnız çox kiçik dəyişikliklərə icazə vermiş və xəyali təkamül prosesini dünya tarixinin böyük hissəsi üzərində yalnız uzun müddət ərzində yeni növlər yarana biləcəyi kimi düşünmüşdü. Dünya tarixinin təqribən mində biri dövründə birdən-birə heyvanlar aləminin bütün tiplərinın qurulması təbii seleksiya və mutasiyanın yavaş çalışması ilə izah edilə biləcək vəziyyət deyildi.

Darvinistlər mutasiyaların hələ bir ədəd də olsun yeni zülal yaratmadığını və genetik məlumatlar üzərindəki təsirlərinin daim dağıdıcı olduğunu çox yaxşı bilirdilər. Həyatın kompleksliyi sahəsində edilən tapıntılar mutasiya ssenarisini müdafiə etməyi çətinləşdirirdi. Kembri partlaması buna vaxt problemi də əlavə etdi. 5 milyon ilədək azalan partlayış müddəti mübarizəni daha da daraltdı. Təbii seçmə mexanizminin heç bir təkamül meydana gətirə bilməyəcəyi onsuz da başa düşülmüşdü. İndi mutasiyalar yolu ilə Kembri partlayışında genetik məlumat artımının riyazi imkansızlıq olduğu ortaya çıxdı. Başqa sözlə, uydurma təkamül mexanizmləri ilə təkamül ssenarisi yalandır.

Yapon alimi Susumo Ohno "Proceedings of the National Academy of Sciences" jurnalında Kembri partlayışının mutasiya ssenarisini etibarsız etdiyini belə izah edirdi:

> *"Təsadüfi mutasiya nisbətinin baza cütü üçün ildə 10-9 olduğunu və təbii seleksiyanın mənfi təsirlərini nəzərə alsaq, DNT baza ardıcıllığında 1%-lik dəyişiklik üçün 10 milyon il lazımdır. Təkamül dövründə 6-10 milyon il bir göz qırpımı qədər qısa müddətdir. Heyvanlar aləminin demək olar ki, bütün tiplərinin birdən-birə ortaya çıxdığını göstərən Kembri partlayışının 6-10 milyon il müddətində meydana gəlməsini, şübhəsiz ki, genlərdəki mutasiyalar səbəbi ilə dəyişikliklərlə izah etmək mümkün deyil."180*

Bu gün heç bir təkamülçü Kembri partlamasının darvinizmin təbii seleksiya-mutasiya ikilisi ilə izah edilə biləcəyini iddia etmir. Əksinə, təkamülçü mütəxəssislər Kembri partlayışı ilə əlaqəli tapıntılar qarşısında darvinizmin mexanizmlərinin etibarsız olduğunu açıq şəkildə ifadə edirlər. Müasir elm bu mexanizmlərin heç bir etibarlılığı olmadığını açıq şəkildə ortaya qoymuşdur. Hələ bunlardan kömək istəməyə çalışan

darvinistlər Kembri partlayışı qarşısında əsl acizlik yaşayırlar. Təkamülçülərin bütün cəhdləri sadəcə qaranlıqda çırpınmaqdan ibarətdir.

Uca Allah Ənam surəsindəki bir ayədə belə bildirir:

> *Ayələrimizi təkzib edənlər qaranlıqlar içində qalmış karlar və lallardır. Allah dilədiyi kimsəni (haqq yoldan) azdırar, dilədiyini də doğru yola yönəldər.*
>
> **(Ənam surəsi, 39)**

Təkamül bir yalandır və Kembri partlaması bunu açıq-aydın ifadə edir

> *"Bir insandan təsadüfi olaraq hər hansı bir heyvanı, kiçik və ya böyük bitki qrupunu seçməsini istəyin. Sonra bir kitabxanaya getsin. Böyük səbrinin nəticəsi olaraq, istedadlı bir müəllifin bu formanın təkamül mənşəyinin bilinməməsinə dair ifadəsini tapacaqdır."181*

Təkamül nəzəriyyəsinin təməli tamamilə ideoloji inanca əsaslanır. Yaradılış həqiqətinə etiraz olaraq ortaya atılmış və dünya miqyasında fərziyyələrlə nə qədər məşhurlaşsa da, nəzəriyyənin həqiqətə əsaslanmadığı və elmi dəlillərlə dəstəklənmədiyi başa düşülmüşdür. Bu səbəbdən darvinistlər bu ideoloji inancı yaşatmaq, insanlara nəzəriyyənin doğru olduğu təəssüratını vermək və onları çaşdırmaq üçün saxtakarlıqlara əl atırlar. Təkamül nəzəriyyəsinin tarixi bir-birinə yapışdırılmış və sərgilənən saxta fosillər, dinozavr fosillərinə lələklər, xəyali ara canlıların tək bir diş fosilindən yenidən qurulması, saxta at

fəsiləsi və saxta embrion rəsmləri ilə bağlı saysız saxta nümunələrlə doludur.

Ancaq Kembri partlaması ilə ortaya çıxan fövqəladə canlı həyatı təkamülçülərin hər cür fərziyyələri və saxtakarlıqları ortadan qaldıracaqları bir hadisədir. Bütün dəlillər o qədər açıq, çox və mükəmməldir ki, təkamülçülər bu həqiqəti gizlədə və fosil qeydlərindəki çatışmazlıqları dəlil olaraq göstərə bilməzlər. İllərdir Kembri partlamasını izah etməyə çalışan və bu səbəbdən Hox genləri kimi uğursuz nəzəriyyə ortaya qoyan təkamülçülər James Valentine və Douglas Erwin bunu açıq şəkildə etiraf etmişdilər:

> *"Hal-hazırda sahib olduğumuz Kembri süxurları (bizdə çox şey var) eyni müddətdə oxşar çökmə bölgələr qədər tamdır. Partlayış realdır. Bu, fosil qeydlərindəki çatışmazlıqlar ilə örtülməyəcək qədər böyükdür."182*

Əslində təkamülçülər canlıların təkamül keçirmədiklərini yaxşı bilirlər. Bu səbəbdən saxta nəzəriyyəni yaşatmaq üçün saxta dəlillər təqdim etməli və insanları aldatmalıdırlar. Bunu o qədər geniş şəkildə edirlər ki, təkamülü təkzib edən hər yeni kəşfin təsirini saxta dəlillərlə qarşı-qarşıya qoymağa çalışırlar. Bununla birlikdə, Kembri partlayışına bənzər fövqəladə həqiqətlər qarşısında qərarsızdırlar və hətta yalana əsaslanan saxta dəlil və yalan iddialar da irəli sürə bilməzlər.

Kembri həqiqəti darvinizmin doqmatizmini yenidən gözlər önünə sərmişdir

Kembriyə və darvinizmə sədaqəti ilə tanınan "Scientific American" jurnalında yayımlanan bir məqalədə "təkamül biologiyasının ən

dərin paradoksu" olaraq xarakterizə edilmişdir.183 Kembri partlaması təkamülçülərin təməl düşüncələrini etibarsız etmişdir (Sadədən kompleksə doğru inkişaf, ara-keçid forma iddiası, əvvəlcə növlərin şaxələnəcəyi iddiası və mexanizmlər haqqında fərziyyə və s.). Digər tərəfdən darvinistlər nəzəriyyələrini təbiət qanunu, bir doqma kimi qəbul edirlər. Bu kor-koranə inam sayəsində dəlil və nəzəriyyənin zidd olduğu yerdə nəzəriyyəni deyil, həmişə dəlilləri sorğulamağı vərdiş halına gətirmişlər.

Kor-koranə qəbul etdikləri təkamül nəzəriyyəsi dünyagörüşlərini o dərəcədə ələ keçirmişdir ki, bu fikirlə əlaqəli kiçik şübhə belə etmələri demək olar ki, qeyri-mümkündür. Vəziyyət o qədər dəhşətlidir ki, darvinizmə şübhə etdikləri tək şey darvinist nəzəriyyəyə şübhə ilə yanaşanlardır!

Elm tarixçisi Margorie Gren, darvinistlərin bu qapalı düşüncəsini belə dilə gətirmişdir:

> *"Darvinizm elm dinidir və insanların zehinlərini ələ keçirir... Dəyişdirilmiş, lakin xarakterik olaraq hələ də darvinçi olan nəzəriyyə tərəfdarları tərəfindən dini ehtirasla təbliğ olunan Pravoslavlıq halına gəlmiş və tərəfdarları fikirlərindən yalnız elmi inancı olmayan, bir neçə fitnəkarın şübhələndiyini düşünürlər."184*

Darvinistlər təkamülün antitezisini hər tərəfdən səsləndirən Kembri partlaması kimi hadisə ilə qarşılaşdıqlarında belə, kor inanclarını şübhə altına almadan bu qapalı düşüncəni qoruyurlar. Kembri partlaması elmi həqiqətdir. Buna görə bunun nəticələrini qəbul etməyi rədd edən anlayış

tamamilə qeyri-real və doğrudur. Bu anlayışın darvinistləri elmi olmayan davranışa sövq etməsi qaçılmazdır.

Şübhəsiz ki, Walcottun dəlilləri ört-basdır etməsi birinci yerdədir. Walcott akademik olaraq savadlı və istedadlı elm adamı idi. 12 il Amerika Geoloji Xidmətinin prezidenti vəzifəsində çalışıb, 27 il xidmət etmişdir. Daha sonra Amerikanın ən köklü və hörmətli elmi qurumlarından biri olan Smithsonian İnstitutunu 20 il idarə etmişdir. Üstəlik, Milli Elmlər Akademiyasının prezidentliyi vəzifəsinə qədər yüksəlmişdir. Bu karyera onu Amerika tarixinin ən əhəmiyyətli elmi şəxsiyyətlərindən birinə çevirmişdi.

Fəqət bütün bilik və təcrübəsinə baxmayaraq, "Burgess Shale"dəki fosillərə laqeyd qalmışdır. Bir çox Burgess Shale canlıları elm üçün yeni tipin mövcudluğunu proqnozlaşdırırdı. Bunları yeni tiplərdə ələ almaq, bilinən tiplərə başqalarını əlavə etməyin gün işığı qədər aydın idi. Ancaq Walcott paleontoloqlar tərəfindən "həyat tarixinin ən görkəmli və qarışıq hadisəsi" olaraq adlandırılan Kembri partlayışına məhəl qoymadı. Yeni tiplərə ad vermək əvəzinə, fosilləri mövcud tipin nümunəsinə uyğunlaşdırmağa çalışdı. Son dərəcə səthi və cəlbedici bir izah idi. Paleontologiya dünyası Walcottun izahlarının nə qədər çürük və ziddiyyətli olunduğunu Morris və komandasının işi sayəsində və Harvard universitetinin paleontoloqu Stephen J. Gouldun mükafat almış "Wonderful life" (Möhtəşəm həyat-1989) kitabı sayəsində başa düşdü. Walcottun qeydlərini və şəkillərini bir-bir araşdıran Gould, bu kitabda onu çox tənqid etdi. "Burgess Shale"dəki fövqəladə vəziyyətə qarşı darvinist ön mühakimələrə görə kor olduğunu yazdı. Darvinist ssenariyə aludə olduğu üçün Walcott gözlərindəki həqiqətləri deyil, zehnində yaşatdığı hekayəni izah etdi.

Əslində, Walcott yalnız başlanğıc idi. Bugünkü təkamülçü elm adamları da Kembri partlaması qarşısında göstərdikləri performansla bu elmdən kənar münasibəti qoruyurlar. Darvinistlərin doqmatizmi Kembri partlayışının müddətini yalnız beş milyon ilə endirən zirkonun tarixçəsi qarşısında belə dəyişməmişdir.

Darvinistlər ağıl, elm və məntiqin tələb etdiyi çox asan bir şeyə tabe olmur, bu çox güclü dəlilləri izləyə və nəticələrini qəbul edə bilmirlər. Öz dünyagörüşlərindən söz düşəndə elmi şübhəni bir kənara buraxırlar.

"Elmdə şübhə vacibdir" məntiqi elmi tərəqqinin yalnız şübhə üzərində əldə oluna biləcəyinə əsaslanan bir fəlsəfədir. Əgər elmdə şübhə vacibdirsə, darvinistlər təsadüflərin hər şeyi meydana gətirdiyinə inandıqları kimi Allahın da hər şeyi yaratmasına inanmalıdırlar. Elm şübhə tələb etdiyindən canlılara Allahın yaratdığı ehtimalının 50%-ni verməlidirlər. Ancaq bundan təkidlə çəkindikləri görünür. Darvinistlər Kembri partlayışının başlanğıcından təkamül mənşəyi fərz edirlər, çünki lap əvvəldən xüsusi yaradılış ehtimalını rədd edirlər. Və bu qədər araşdırma və səy nəticəsində Kembri partlayışına dair məlumatların ortaya qoyduğu yaradılış həqiqətinin nəticəsini təkidlə görməzlikdən gəlirlər. Elm onlara "izahat" versə də, "görməzlikdən gəlməyi" üstün tuturlar. Bunlar darvinizmin nə qədər kor-koranə inanc olduğunu göstərir.

Kembri canlıları Yaradılış möcüzəsidir

Kembri haqqında bu günə qədər deyilənlər, canlıların Kembri qayalarında, təxminən 530 milyon il əvvəl, heç bir əcdadı olmadan, heç bir şəkildə bir-birilərindən təkamül keçirmədən, olduğu kimi birdən-birə və qüsursuz şəkildə mövcud olduqlarını açıq şəkildə göstərir. İsveç alimi dr. Jan Bergstromun dediyi kimi "Kembri keçidi təkamül deyil, inqilabdır."186

Bunun göstərdiyi həqiqət belədir: 530 milyon il əvvəl yer üzündə yaradılış möcüzəsi nümayiş etdirilmişdir. Gözləri, sinir sistemi, qəlsəmələri, ovlarına çatmaq üçün əlləri, gəzmək üçün ayaqları, möhtəşəm qabıqları və yüzlərlə xüsusiyyətləri ilə 50-dən çox müxtəlif tipin da olduğu minlərlə fərqli növdən ibarət çox sayda fərd yoxdan yaradılmışdı. Bu canlıların strukturları qüsursuz yaradılış möcüzələridir, milyonlarla il əvvəl möhtəşəm təfərrüatlar nümayiş etdirən misilsiz sənət əsəridir. Bu əsərin sahibi bütün bu canlıların Yaradanı və aləmlərin Rəbbi olan Uca Allahdır. Bir şey istədiyi anda sadəcə "Ol" deyə əmr edir. Bu, təkamülçülərin illərdir səhv etdikləri və anlamaq istəmədikləri həqiqətdir. Bu həqiqəti dərk etmədikləri müddətdə olmayan ara-keçid formaları axtarmağa, insanları saxtakarlıqla aldatmağa davam edəcək və bütün həyatını boş xəyalla keçirməyə davam edəcəklər.

> *Allah göyləri və yeri yoxdan yaradandır. Bir şeyin olmasını istəyən zaman ona yalnız: "Ol!" - deyər, o da dərhal olar.*
>
> **(Bəqərə surəsi, 117)**

> *‘Yer üzündəki bütün canlılarda hökm sürən mükəmməlliyin qəflətən 530 milyon il əvvəl ortaya çıxması Allahın möcüzəsidir. Kembri partlaması o qədər möhtəşəm, təəccüblü və fövqəladə bir hadisədir ki, təkamülçülər istədikləri qədər izah etməyə çalışsalar da, başa düşmələri üçün yüz illərin keçməsini gözləsələr də, illərlə araşdırmalar aparıb və yaradılış həqiqətinin burada göstərilmədiyini təkid etdikcə heç bir nəticə əldə etməyəcklər. İsveçli təkamülçü paleontoloq Stefan Bengtson milyonlarla il əvvəl sərgilənən bu möhtəşəm hadisə qarşısında təkamülçülərin çarəsizliyini belə ifadə edir:*

> *“Həyat tarixində insanın meydana gəlməsi hekayəsinə bənzər bir hadisə varsa, çoxhüceyrəli orqanizmlərin... baş aktyor kimi meydana çıxdığı dəniz həyatının qəfil yaranan müxtəlifliyidir. Darvin üçün utandırıcı haldır ki, bu hadisə hələ də bizi təəccübləndirir və özünə köçürmə və çoxhüceyrəli orqanizmlərin mənşəyini kəşf etməklə eyni dərəcədə böyük bioloji inqilab kimi durur. Heyvan tipləri nəsillərinin ən müasir xüsusiyyətləri ilə birdən-birə erkən kembri dumanlarının içindən çıxmışdır.”187*

Harvard universitetindən təkamülçü paleontoloq dr. George Gaylord Simpson tərəfindən “həyat tarixinin ən böyük sirri”188 olaraq təyin olunan Kembri partlaması əslində Allahın böyüklüyünü, əzəmətini və misilsiz yaratma sənətini nümayiş etdirən nümunələrdən biridir. Kainatı, qalaktikaları, fövqəladə tarazlıqları, dünyadakı həyatı, tanıdığımız və tanımadığımız müxtəlif canlıları, bunların həyat formalarını, insanları,

yaşayan və artıq yaşamış hər insanın taleyini, hər birinin DNT-dəki tək bir fermenti, yer üzündəki milyardlarla ağacın sadəcə birindən düşən yarpağı, bu yarpaqdakı tək bir mikroorqanizmi, fotosintezi həyata keçirən bu mikroorqanizmin orqanoidlərini, hamısını bilən və hər zaman nəzarətdə saxlayan uca Allahdır. Bunları davamlı olaraq yaradan, gizlini və gizlinin də gizlisini bilən Uca Allah üçün istədiyi zaman tək bir anda saysız-hesabsız müxtəlif canlılar yaratmaq çox asandır.

Kembri partlayışı təkamülçülərin gözlənilməz bir anda gözlənilmədən qarşılaşdıqları bioloji partlama olduğu üçün "ən böyük sirr" olaraq səciyyələndirilir. Ancaq təkamülçülər üçün hazırda yer üzündə hökmranlıq edən bənzərsiz, qüsursuz, fövqəladə dərəcədə kompleks və möhtəşəm həyatın mövcudluğu ən böyük sirdir. Təkamülçülər sanki hal-hazırda mövcud olan canlı müxtəlifliyini açıqlamış kimi Kembri partlamasını en böyük problem kimi göstərməyə çalışırlar. Kembri partlaması, həqiqətən, təkamülçü üçün izah oluna bilməz problemdir, böyük sirdir. Ancaq onlar üçün əsl problem hər dəfə öz bədəninə baxdıqda, hər dəfə bir canlını araşdırdıqda, tək bir hüceyrənin kompleksliyi haqqında hər yeni məlumatda daim artmaqdadır:

> *O, göyləri görə biləcəyiniz dirəklər olmadan yaratdı. Sizi yırğalamasın deyə yerə uca dağlar yerləşdirdi və onun hər tərəfinə növbənöv canlılar yaydı. Biz göydən su endirib onunla orada hər növ gözəl bitkidən bitirdik. Bu, Allahın yaratdıqlarıdır. Elə isə, Mənə başqalarının nə yaratdığını göstərin! Xeyr, zalımlar açıq-aşkar bir zəlalət içindədirlər.*
>
> **(Loğman surəsi, 11)**

FƏSİL 9

NƏTİCƏ

Hər varlığı yoxdan yaradan, onun üçün tale təyin edən, onu həyat tərzi ilə təmin edən, ruzi verən, nemət verən və hər zaman və fasiləsiz olaraq Öz nəzarəti altında saxlayan Allahdır. Fövqəladə hüceyrə sistemi, mükəmməl anatomik, fiziki və molekulyar quruluşu, möhtəşəm qorunan quruluşu olan tısbağa, durduğu yerdə çətinliklə çoxalan bitki, misli görünməmiş qoxusu olan çiçəyin, tərkibində hər cür vitaminlər və minerallarının saxlanıldığı, qüsursuz mühafizəsi, göz oxşayan rəngi və fövqəladə dadı ilə bir meyvənin olması bu həqiqətin əyani sübutudur. Daim fırlanmasına baxmayaraq, problemsiz yaşadığımız Yer kürəsi saysız-hesabsız qorunan sistemləri ilə atmosfer, nəhəng ulduzlarla təchiz olunmuş nəhəng qalaktikalar, aralarındakı nəhəng qüvvələr, həyatın mövcudluğunun saysız səbəblərinin birləşməsi, bunlar Allahın Uca qüdrətini başa düşmək üçün kifayətdir. Allah varlığı ilə hər yeri əhatə etmişdir. O, bütün varlıqların hökmdarıdır. Allah yerdəki və göydəki hər şeyin yaradıcısıdır, milyonlarla il əvvəl nələrin mövcud olduğunu və gələcəkdə nələrin olacağını bilir. Hər varlıq Ona tabedir, Onun istədiyi kimi yaşayır, Onun buyurduğunu yerinə yetirir. Allah ayədə belə buyurur:

> *Göylərdə və yerdə olanlar istər-istəməz Ona təslim olduğu halda onlar Allahın dinindən başqasınımı axtarırlar? Halbuki onlar Onun hüzuruna qaytarılacaqlar.*
>
> **(Ali İmran surəsi, 83)**

Ancaq bəzi insanlar üçün bu faktlar kifayət deyil. Dünyanın hər kvadratmetrində mövcud olan fövqəladə əzəməti görməzdən gəlirlər.

Allahın varlığı ilə əlaqədar onlara göstərilən dəlillərdən üz çevirirlər. Bəs niyə bunu edirlər? Niyə saysız-hesabsız yaradılış dəlillərinə baxmayaraq inanmırlar? Niyə ağılsız iddialara əl atırlar və dəlil axtarmağa çalışırlar? Görəsən niyə əsla sona çatmayacaq saxta inam axtarırlar, halbuki qarşılarında açıq həqiqətlər vardır?

Cavab aydındır: Allah inancı ilə mübarizə aparırlar.

Onun uca qüdrətini və əzəmətini qəbul etmək istəmirlər.

Allaha qarşı təkəbbür göstərirlər.

> *Bu kitabda göstərilən dəlillər, bəzi təkamülçülərin səhvlərini ortaya qoymaq və Allahın mütləq varlığına qarşı mübarizələrini geri qaytarmaq üçündür. Bu kitabda, Allahın varlığını inkar etməkdə təkid edənlərin demək olar ki, bütün iddialarını və əsaslarını yıxan dəlil təqdim olunur. Kembri partlayışı təkamül iddialarını yerin altına basdırmışdır. Təkamülçülər nə qədər nəzəriyyələrini xilas etməyə çalışsalar da, heç bir nəticə əldə edə bilmirlər və hər yeni elmi inkişaf bu həqiqəti bir daha təsdiqləyir. Bu insanların edə bilmədikləri təkamülün mövcud olmadığını açıq şəkildə qəbul etmək və yaradılış həqiqətini qəbul etməkdir. Bunu edə bilməmələrinin tək səbəbi Allaha qarşı təkəbbürləridir. Allah bu həqiqəti bir ayədə xəbər vermişdir.*

> *Şübhəsiz ki, özlərinə heç bir dəlil gəlmədiyi halda Allahın ayələri barəsində mübahisə edənlərin qəlblərində təkəbbürdən başqa bir şey yoxdur. Onlar buna əsla çata bilməyəcəklər. Ona görə də Allaha sığın! Həqiqətən, O, hər şeyi eşidəndir, görəndir.*
>
> **(Mömin surəsi, 56)**

Bu insanların bilmədikləri bir həqiqət vardır: Allah bütün aləmlərin sahibidir. O, ən uca və ən böyükdür. İnsanın böyüklük iddiası yalnız özünü aldadır. İnsan Allahın verdiyi qədər bilik və qabiliyyətə sahib olan, ancaq öyrətdiklərini edə bilən və tətbiq edə bilən və Onun təyin etdiyi taleyə görə yaşayan bir məxluqdur. Allahın sonsuz ağlı, sonsuz biliyi və sonsuz qüdrəti qarşısında çox aciz və zəifdir. Şübhəsiz ki, Allah üçün hazırda yer üzündə mövcud olan bütün canlıları, kainatı, planetləri və s. istədiyi zaman yox edib yenidən yaratmaq çox asandır. Əlbəttə ki, Allah təkamülçülərin heyrətlə izlədikləri və tədqiq etdikləri Kembri partlayışını istədiyi vaxt, istədiyi şəkildə yenidən yarada bilər.

Bu, təkamülçülərin gözardı etdikləri və anlamaq istəmədikləri açıq həqiqətdir. Ediləcək olan isə insanın Allah qarşısında aciz varlıq olduğunu qəbul etmək, bütün varlıqların Allahın əsəri olduğuna inanmaq və Allahın izzətini qiymətləndirməkdir. İllərlə saxta nəzəriyyə yürütmək bu həqiqəti görmək və anlamaq üçün maneə deyil. Bir elm adamı illərdir səhv yol tutmuş ola bilər, ancaq təkamül nəzəriyyəsinin yalan olduğunu göstərən elm qarşısında fikrini dəyişə bilər. Təkamülü yalnız sübut olunmalı bir nəzəriyyə kimi görürsə, bunu etməlidir. Çünki elm təkamülü sübut etməyib, əksinə onu etibarsız edib. Nəzəriyyə uğursuzdur. Kembri partlayışı həqiqəti də bunu ən açıq şəkildə ortaya qoyan dəlillərdən biridir.

FƏSİL

ƏDƏBİYYAT

1. Charles Darwin, “The Origin of Species”, səh. 234

2. Charles Darwin, “The Origin of Species”, səh. 179

3. Charles Darwin, “The Origin of Species”, səh. 172, 280.

4. Jonathan Wells, “Icons of Evolution” (Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?), “Regnery” Publishing, 2000, səh. 35 - Charles Darwin, “The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition”, Harvard University Press, 1964, səh. 313-314

5. Jonathan Wells, “Icons of Evolution” (Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?), “Regnery” Publishing, 2000, səh. 37 - Charles Darwin, “The Origin of Species”, səh. 351 – http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

6. Charles Darwin, “Evrim Kuramı - Seçme Yazılar, Eleştiriler,” “Hürriyet” nəşrləri, səh. 124

7. Jonathan Wells, “Icons of Evolution” (Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?), “Regnery” Publishing, 2000, səh. 37

8. Jonathan Wells, “Icons of Evolution” (Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?), “Regnery” Publishing, 2000, səh. 37

9. Peter Douglas Ward, “On Methuselah’s Trail” “Living Fossils and Great Extinctions”, W. H. Freeman and Company, 1992, səh. 30

10. http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm - Discover, oktyabr1989, səh. 65

11. Walter Starkey, The Cambrian Explosion “Evolution’s Big Bang? Or Darwin’s Dillema?”, “WLS” Publishing, 1999, səh. 233 - http://www.creationscience.com/onlinebook/ReferencesandNotes24.html

12. Walter Starkey, The Cambrian Explosion “Evolution’s Big Bang? Or Darwin’s Dillema?”, “WLS” Publishing, 1999, səh. 233

13. Andrew Parker, “In The Blink of an Eye”, “Perseus” Publishing, aprel 2003-cü il, səh. 15-18

14. Duane T. Gish, “Evolution: The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 58

15. Duane T. Gish, Evolution: “The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 68-69

16. Stephen Jay Gould, “The Book of Life: The Burgess Shale and the Nature of History”, W. W. Norton & Company Inc., 2001, səh. 46

17. I. Axelrod, “Early Cambrian Marine Fauna,” Science, sayı 128, 4 iyul 1958, səh. 7 http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

18. Wesson, Robert G., “Beyond Natural Selection”, “MIT” Press: Cambridge MA, 1994, səh. 45 - http://members.iinet.net.au/~sejones/fsslrc03.html#TOP

19. Duane T. Gish, Evolution: The Fossils Still Say No!, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 67

20. Luther Sunderland, Darwin’s Enigma “Ebbing the Tide of Naturalism”, Master Books, 2002, səh. 53

21. Stephen Jay Gould, “The Ediacaran Experiment,” Natural History, sayı 93, fevral 1984, səh. 23 - http://www.trueorigin.org/0105.asp

22. T. Neville George, “Fossils in Evolutionary Perspective,” Science Progress, sayı 48, No. 189, yanvar 1960-cı il, səh. 5 - http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

23. Duane T. Gish, “Creation Scientists Answer Their Critics”, Institute for Creation Research: El Cajon CA, 1993, səh. 115-116

24. Andrew Parker, “In The Blink of an Eye”, Perseus Publishing, aprel 2003-cü il, səh. 15-22

25. Stephen Jay Gould, “The Book of Life: The Burgess Shale and the Nature of History, W. W. Norton & Company Inc., 2001, səh. 46-47

26. http://www.rae.org/cambrian.html

27. University of Chicago, Berkeley, Museum of Paleontology, http://www.ucmp.berkeley.edu/vendian/critters.html

28. Duane T. Gish, “Evolution: The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 57

29. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg15621045.100

30. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg17823904.500

31. http://www.sciencemag.org/cgi/content/full/305/5687/1115/F1

32. Jonathan Wells, “Evrim mi, Mit mi?” “Evrimin İkonları”, “ Gelenek” mətbəə, 2003, səh. 48-49

33. Simon Conway Morris , “The Crucible Creation The Burgess Shale and the Rise of Animals”, “Oxford University” Press, 1999, səh. 145-146

34. Jonathan Wells, Icons of Evolution “Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?”, Regnery Publishing, 2000, səh. 44

35. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg12717294.000 - New Scientist, 11 avqust 1999

36. Luther Sunderland, Darwin’s Enigma, “Ebbing the Tide of Naturalism”, Master Books, 2002, səh. 56

37. Stephen Jay Gould, “The Ediacaran Experiment,” Natural History, sayı 93, fevral 1984, səh. 22 - http://www.trueorigin.org/ca_tw_02.asp

38. Jonathan Wells, “Evrim mi, Mit mi?” Evrimin İkonları, “Gelenek” nəşriyyat, 2003, səh. 48-49

39. Luther Sunderland, “Darwin’s Enigma”, “Ebbing the Tide of Naturalism”, Master Books, 2002, səh. 59

40. Mikhail Fedonkin, “Vendian body fossils and trace fossils,” Early Life on Earth. Nobel Symposium No. 84 (New York: Columbia University Press, 1993), səh. 370-388 - http://www.creationapologetics.org/editorials/cambrian.html

41. Stephen Jay Gould, The Book of Life: The Burgess Shale and the Nature of History, W. W. Norton & Company Inc., 2001, səh. 52

42. Andrew Parker, “In The Blink of an Eye”, Perseus Publishing, aprel 2003-cü il, səh. 6

43. Pierre P. Grassé, Evolution of Living Organisms, Academic Press, New York, 1977, səh. 82

44. http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/bigbang.html

45. Andrew Parker, In The Blink of an Eye, Perseus Publishing, aprel 2003-cü il, səh. 30

46. Gerald Schroeder, “Evolution: Rationality vs. Randomness”, http://www.geraldschroeder.com/evolution.html

47. http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

48. http://www.palaeos.com/Paleozoic/Cambrian/Cambrian.htm

49. Richard Monastersky, “The first monsters: long before sharks, Anomalocaris ruled the seas - oldest known large predators”, Science News, 27 avqust 1994-cü il

50. Richard A. Kerr, “A Trigger for the Cambrian Explosion?”, Science, 298, 22 noyabr 2002-ci il, 1547

51. Ernst Mayr, This is Biology “The Science of the Living World”, The Belknap Press of Harvard University Press, 1997, səh. 196

52. Stephen Jay Gould, “Wonderful Life: The Burgess Shale and the Nature of History”, Penguin: Londra, 1991, səh. 46-47

53. Stephen Jay Gould, “The Book of Life: The Burgess Shale and the Nature of History”, W. W. Norton & Company Inc., 2001, səh. 51

54. Richard Monestarsky, “Mysteries of the Orient”, Discover, aprel 1993-cü il, səh. 40

55. http://bevets.com/equotesd2.htm - Richard Dawkins, “The Blind Watchmaker”, London, W. W. Norton, 1986, s. 229

56. http://www.arn.org/docs/abstasis.htm

57. Simon Conway Morris, The Crucible Creation The Burgess Shale and the Rise of Animals, Oxford University Press, 1999, səh. 171

58. Dr. Jonathan Wells, “Evrim mi, Mit mi?” Evrimin İkonları, “Gelenek” nəşriyyat, 2003, səh. 48-49

59. http://www.origins.org/articles/chien_explosionoflife.html

60. http://www.abc.net.au/rn/science/ss/stories/s1375551.htm

61. Duane T. Gish, The Evolution: The Fossils Still Say No!, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 58

62. http://www.origins.org/articles/chien_explosionoflife.html

63. Nash, J. Madeleine, “When Life Exploded”, Time, 4 dekabr 1995-ci il, səh. 74. http://www.time.com/time/magazine/archive/1995/951204/cover.html

64. http://www.angelfire.com/tn/tifni/misc/cambrianexplosion.html

65. Walter Starkey, “The Cambrian Explosion, Evolution’s Big Bang? Or Darwin’s Dillema?”, WLS Publishing, 1999, səh. 281

66. Jonathan Wells, Evrim mi, Mit mi? Evrimin İkonları, “Gelenek” nəşriyyat, 2003, səh. 49

67. http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/bigbang.html

68. Stephen Jay Gould, “The Evolution of Life on the Earth”, Scientific American, oktyabr 1994-cü il, səh. 67

69. George G. Simpson, “The Major Features of Evolution”, səh. 360

70. Stephen Jay Gould, (1988), “A Web of Tales”, Natural History, oktyabr 1988-ci il, səh. 16-23

71. Stephen J. Gould, “Evolution's Erratic Pace,” Natural History, sayı 86, No. 5, may 1977-ci il, səh.14 - http://members.iinet.net.au/~sejones/fsslrc02.html

72. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 142-143

73. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 145-147

74. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 138

75. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 150

76. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 201-202

77. http://www.palaeos.com/Paleozoic/Cambrian/Cambrian.htm

78. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 199

79. http://www.sizinti.com.tr/ konu.sizinti?SIN=554355b924&k=293&1331833302

80. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, “The Fossils of the Burgess Shale”, 1994, Smithsonian Books, səh. 131

81. Derek E. G. Briggs, Douglas H. Erwin, Frederick J. Collier, The Fossils of the Burgess Shale, 1994, Smithsonian Books, səh. 140-141

82. Fred Heeren, “A little fish challenges a giant of science”, The Boston Globe, 30 may 2000-ci il, səh. 11

83. http://www.nature.com/nature/journal/ v383/n6603/abs/383810a0.html

84. http://www.china.org.cn/english/culture/54836.htm

85. http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/504776.stm

86. Richard Monastersky, Waking Up to the Dawn of Vertebrates, “Science News”, cild 156, nömrə 19, 6 noyabr 1999-cu il, səh. 292

87. John Maynard Smith, “The Evolution”, Cambridge University Press, 2000, səh.19

88. Duane T. Gish, “Evolution: The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 66

89. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg15621045.100

90. Masao Ito, Yasushi Miyashita, Edmund T. Rolls, “Cognition, Computation and Consciousness”, Oxford University Press, 1997, səh. 21

91. Michael Denton, “Nature’s Destiny”, Free Press,1998, səh. 321

92. Marshall Kay ve Edwin H. Colbert, “Stratigraphy and Life History”, 1965, sayı 736, səh.102-103

93. http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1200/ is_n9_v146/ai_15811436

94. http://www.findarticles.com/p/articles/ mi_m1200/is_n9_v146/ai_15811436

95. http://www.findarticles.com/p/articles/ mi_m1200/is_n9_v146/ai_15811436

96. Harun Yəhya, “Hayatın Gerçek Kökeni”, “Vural” nəşriyyat, İstanbul, 2000

97. Stephen C. Meyer, Paul A. Nelson, Paul Chien, “The Cambrian Explosion: Biology’s Big Bang”, http://www.discovery.org/articlefiles/pdfs/cambrian.pdf

98. Stephen C. Meyer, Paul A. Nelson, Paul Chien, “The Cambrian Explosion: Biology’s Big Bang”, http://www.discovery.org/articlefiles/pdfs/cambrian.pdf

99. Frank B. Salisbury, “Doubts about the Modern Synthetic Theory of Evolution”, American Biology Teacher, sentyabr 1971-ci il, səh. 336

100. Stephen C. Meyer, Paul A. Nelson, Paul Chien, “The Cambrian Explosion: Biology’s Big Bang”, http://www.discovery.org/articlefiles/pdfs/cambrian.pdf

101. R. Levi-Setti, Trilobites: A Photographic Atlas, University of Chicago Press, Chicago, 1975, http://www.answersingenesis.org/creation/v21/i1/trilobite.asp

102. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 27-28

103. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 30-31

104. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 30-31

105. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 62-63

106. Andrew Parker, “In the Blink of an Eye”, “Perseus” Publishing, 2003, səh. 188

107. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 92

108. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution” Vintage Books, 2000, səh. 92, 93, 94

109. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 77

110. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 96

111. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 101

112. Richard Fortey, Trilobite, “Eyewitness to Evolution”, Vintage Books, 2000, səh. 98

113. David Raup, “Conflicts Between Darwin and Paleontology”, Bulletin, Field Museum of Natural History, cild 50, yanvar 1979-cu il, səh. 24

114. Levi-Setti, R. Trilobites, University of Chicago Press, Chicago, 1993, səh.54

115. Richard Ellis, Aquagenesis, Viking Publishing, New York, 2001, səh. 49 - http://www.apologeticspress.org/articles/2021

116. Richard Fortey, “Crystal Eyes”, Natural History, 2000, cild 109, nömrə 8, səh. 68-72 - http://www.apologeticspress.org/articles/2021

117. R. Levi-Setti, R. Trilobites, University of Chicago Press, Chicago, 1993, səh.54 - http://www.apologeticspress.org/articles/2021

118. R. Levi-Setti, Trilobites: A Photographic Atlas, University of Chicago Press, Chicago, 1975, səh. 33 - http://www.answersingenesis.org/creation/v21/i1/trilobite.asp

119. Raup D.M., "Conflicts Between Darwin and Paleontology," Field Museum of Natural History Bulletin, Field Museum of Natural History: Chicago IL, yanvar 1979-cu il, cild 50, nömrə 1, səh.22-29, səh.24

120. R. L. Gregory, Eye and Brain: The Physiology of Seeing, Oxford University Press, 1995, səh. 31

121. Luther Sunderland, Darwin's Enigma "Ebbing the Tide of Naturalism", Master Books, 2-ci nəşr, may 2002-ci il, səh. 168

122. Niles Eldredge and Stephen Jay Gould, "Punctuated Equilibria: An Alternative to Phyletic Gradualism," in Models in Paleobiology, ed. T. J. Schopf (San Francisco: Freeman, Cooper, and Company, 1972), səh. 82–115

123. R. A. Robison, "Species Diversitiy Among Agnostoid Trilobites, Fossils and Strata", 1975, sayı 4, səh. 219-226; Stephen J. Gould, "The Structure of Evolutionary Theory", "Belknap" Press, 2002, səh. 754

124. Richard Fortey, Trilobite, "Eyewitness to Evolution" Vintage Books, 2000, səh. 128

125. Trilobite Origins, http://www.peripatus.gen.nz/Taxa/Arthropoda/Trilobita/TriOri.html

126. Norman Macbeth, Harvard Universitesinde bir konferans, 24 sentyabr 1983-cü il - L.D. Sunderland, Darwin's Enigma (1988), səh. 150 - http://www.pathlights.com/ce_encyclopedia/12fos06.htm

127. Gregory A. Wray, "The Grand Scheme of Life", "Review of The Crucible Creation: The Burgess Shale and the Rise of Animals" by Simon Conway Morris, "Trends in Genetics", fevral 1999, cild 15, nömrə 2

128. http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/bigbang.html

129. Steven Darksyde, "The Cambrian Explosion And Creationism", http://politics.humanbeams.com/p405darksyde-cambrianexplosion.php

130. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg17823904.500

131. "BBC Science and Nature, Horizon: Snowball Earth", http://www.bbc.co.uk/science/horizon/2000/snowballearth.shtml

132. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg17823904.500 - Snowball Earth, Gabrielle Walker, Crown Publishers, 2003, səh. 203

133. Andrew Parker, "In The Blink of an Eye", "Perseus" Publishing, aprel 2003-cü il, səh. 42

134. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg17823904.500

135. http://www.origins.org/articles/chien_explosionoflife.html

136. http://www.discovery.org/scripts/viewDB/index.php?command=view&id=2177

137. http://www.discovery.org/scripts/viewDB/index.php?command=view&id=2177

138. http://www.discovery.org/scripts/viewDB/index.php?command=view&id=2177

139. http://www.discovery.org/scripts/viewDB/index.php?command=view&id=2177

140. Richard Fortey, "Cambrian Explosion Exploded?", Science, 20 iyul 2001-ci il - http://www.sciencemag.org/cgi/content/full/293/5529/438?maxtoshow=&HITS=10&hits=10&RESULTFORMAT=&author1=Fortey%2C+Richard&titleabstract=cambrian&searchid=1130628266485_5010&stored_search=&FIRSTINDEX=0&fdate=10/1/1995&tdate=10/31/2005

141. Susumo Ohno, "The notion of the Cambrian pananimalia genome", Proceedings of the National Academy of Sciences USA 93 (Avqust 1996-cı il): 8475-78

142. Peter G. Williamson, "Morphological stasis and developmental constraint: real problems for neo-Darwinism," Nature, cild 294, 19 noyabr 1981-ci il, səh.214 - http://members.iinet.net.au/~sejones/fsslrc02.html

143. http://www.arn.org/docs/abstasis.htm

144. Luther Sunderland, Darwin's Enigma "Ebbing the Tide of Naturalism", Master Books, 2-ci nəşr, may 2002-ci il, səh. 114

145. http://www.biltek.tubitak.gov.tr/merak_ettikleriniz/index.php?kategori_id=7&soru_id=1088

146. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg15621045.100

147. Mini Review: C. Schwabe, 1994. "Theoretical limitations of molecular phylogenetics and the evolution of relaxins". Comp. Biochem. Physiol.107B:167–177; Don Batten, Hox (homeobox) Genes—Evolution's Saviour?, http://www.answersingenesis.org/docs/4205.asp

148. http://www.newscientist.com/article.ns?id=mg15621045.100

149. http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/bigbang.html

150. http://www.origins.org/articles/chien_explosionoflife.html

151. Simon Conway Morris, "The Crucible Creation The Burgess Shale and the Rise of Animals", Oxford University Press, 1999, səh. 148

152. Nash J. Madeleine, "When Life Exploded," "Time", 4 dekabr 1995-ci il, səh. 74 - http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/bigbang.html

153. Stephen Jay Gould, "The Book of Life", W. W. Norton & Company Inc., 2001, səh. 51-52

154. http://www.rae.org/bits05.htm

155. Douglas J. Futuyma, "Science on Trial", Pantheon Books, New York, 1983, səh. 197.

156. Jeffrey S. Levinton, "The Big Bang of Animal Evolution", "Scientific American", cild 267, nömrə 84, noyabr 1992-ci il

157. Charles Darwin, "Origin of Species", London, 6-cı nəşr, 1872, Everyman's Library, 1958, səh. 115

158. D. H. Erwin, J. W. Valentine, and J. J. Sepkowski, "A Comparative Study Of Diversification Events: The Early Paleozoic Versus The Mesozoic", Evolution 41, 1987: 1183

159. R. Lewin, "A Lopsided Look at Evolution", Science, cild 241, 15 iyul 1988-ci il, səh. 292. - http://antievolution.org/people/meyer_sc/meyer2004_bio_info/cmp_mea2003_mea2001_10_106.html

160. Phillip E. Johnson, "Darwinism's Rules of Reasoning", "Darwinism: Science or Philosophy, Foundation for Thought and Ethics", 1994, səh. 12

161. Dr. Jonathan Wells, "Evrim mi Mit mi? Evrimin İkonları", "Gelenek" nəşriyyat, 2003, səh. 52

162. Stephen J. Gould, "The Panda's Thumb", 1980, səh. 238-239

163. Charles Darwin, "The Origin of Species", səh. 348 - http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

164. Charles Darwin, "The Origin of Species", səh. 350 - http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

165. Charles Darwin, "The Origin of Species", səh. 344 - http://www.learnthebible.org/creation_science_cambrian_explosion_disproves_evolution.htm

166. D.B. Gower, Biochemist, "Scientist Rejects Evolution", "Kentish Times", England, 11 dekabr 1975-ci il, səh. 4 - http://www.pathlights.com/ce_encyclopedia/20hist15.htm

167. Stephen J. Gould, "The Structure of Evolutionary Theory", Belknap Press, 2002, səh. 755.

168. Ernst Mayr, "Toward a New Philosophy of Biology: Observations of an Evolutionist", Harvard University Press: Cambridge MA, 1988, səh.529-530

169. Kevin Kelly, "Out of Control: The New Biology of Machines", 1994, Fourth Estate: Londra, 1995, səh .475

170. N.D.Newell, "Why Scientists Believe in Evolution", 1984, səh. 10, "American Geological Institute" kitabçası

171. John G. Maisey, Fossil Fishes, Westview Press, Boulder, CO. , 2000, səh. 61.

172. Stephen Jay Gould, "The Ediacaran Experiment", "Natural History", fevral 1984-cü il, səh. 22-23 - http://www.creationscience.com/ReferencesandNotes10.html

173. Ernst Mayr, “One Long Argument:Charles Darwin and Genesis of Modern Evolutionary Thought”, “Harvard University” Press, Cambridge, Massachusetts, 1991, səh. 138

174. Garret Vanderkooi, “Evolution as a Scientific Theory”, In Christianity Today, may 7, 1971-ci il, səh. 13

175. Pierre-Paul Grassé, “Evolution of Living Organisms”, Academic Press, New York, N.Y. 1977, səh. 97

176. Pierre-Paul Grassé, “Evolution of Living Organisms”, Academic Press, New York, N.Y. 1977, səh. 88

177. Colin Patterson, “Cladistics”, Brian Leek ilə müsahibə, Peter Franz, 4 mart 1982-ci il, BBC

178. J. W. Valentine and D. H. Erwin, “AInterpreting Great Developmental Experiments: the Fossil Record”, “Development as an Evolutionary Process”, New York, “Liss” mətbəə, 1987, səh. 88

179. J. W. Valentine and D. H. Erwin, “AInterpreting Great Developmental Experiments: the Fossil Record”, “Patterns and Processes in the History of Life” (Berlin: Springer-Verlag, 1986)

180. Susumo Ohno, “The notion of the Cambrian pananimalia genome”, Proceedings of the National Academy of Sciences, (avqust 1996-cı il): 8475-78

181. http://www.creationscience.com/onlinebook/ReferencesandNotes24.html

182. Jonathan Wells, “Icons of Evolution” (Science or Myth, Why Much of What We Teach About Evolution is Wrong?), Regnery Publishing, 2000, səh. 44

183. J. S. Levinton, “AThe Big Bang of Animal Evolution”, “Scentific American”, cild 267, 1992, səh. 84

184. M. Grene, “Encounter”, noyabr 1959-cu il, səh. 48-50

185. Stephen Jay Gould, “The Evolution of Life on Earth”, “Scientific American”, cild 271, sentyabr 1994-cü il, səh.89

186. Duane T. Gish, “Evolution: The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 59

187. Duane T. Gish, “Evolution: The Fossils Still Say No!”, Institude of Creation Research, California, 1985, səh. 60

188. Luther Sunderland, “Darwin’s Enigma”, “Ebbing the Tide of Naturalism”, Master Books, 2002, səh. 53

KİTAB HAQQINDA

Elmi tapıntıların ortaya çıxardığı həqiqətlər ilə təkamül nəzəriyyəsi çökmüşdür. Ancaq nəzəriyyəni kökündən sarsıdan elə həqiqət vardır ki, darvinistlərin izah edə bilmədikləri hər mövzunu əhatə edir. Bu, günümüzdən təxminən 530 milyon il əvvəl yer üzündə öz möhtəşəmliyi ilə nümayiş etdirilən canlıların müxtəlifliyi və kompleksliyidir. Hələ təkhüceyrəlilərin yaşadığı bir mühitdə bir-birindən kompleks canlılar guya əcdadlarına dair heç bir izə sahib olmadan sanki təkamül nəzəriyyəsinin etibarsızlığını elan edirmişcəsinə qəfildən yaranıblar.

Fosil qeydləri o qədər güclü və elm adamları baxımından o qədər dramatikdir ki, alimlər bu dövrü Kembri partlaması və ya "bioloji big bang" adlandırırlar. O dövrdən bəri bu canlıların "əcdadları" ola biləcək Kembridən əvvəlki dövrə aid yeni fosillər, yeni fosillər axtarışı hələ də davam etdirirlər. Ancaq bu səylər həmişə eyni həqiqəti göstərir: Qəfil, qüsursuz, fərqli və kompleks yaradılış...

Əlinizdəki kitab bu bənzərsiz həqiqəti bütün təfərrüatları ilə sizə təqdim etmək və təkamülü nəzəriyyəsini etibarsız edən ən əhəmiyyətli sübutları təqdim etmək üçün yazılmışdır.

— HARUN YƏHYA —

MÜƏLLİF HAQQINDA

Harun Yəhya imzasından istifadə edən Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olub. 1980-ci illərdən bəri imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər yazıb. Bununla yanaşı, müəllifin təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla qaranlıq əlaqələrini üzə çıxaran çox mühüm əsərləri var.

Müəllifin bütün əsərlərindəki ortaq məqsəd Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi əsas imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və batil əməllərini nümayiş etdirməkdir. Belə ki, müəllifin bu günə qədər 73 müxtəlif dilə tərcümə edilən 300-dən çox əsəri dünya səviyyəsində geniş oxucu kütləsi tərəfindən oxunur. Harun Yəhya Külliyyatı, Allahın izni ilə XXI əsrdə dünyadakı insanları Quranda bəhs edilən hüzur və sülhə, doğruluq və ədalətə, gözəllik və xoşbəxtliyə aparmağa səbəb olacaqdır.